

Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Α
ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ
ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΤΩΝ ΕΤΩΝ
1945-1947. 1948

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
1949

ΠΡΑΚΤΙΚΑ
ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ
ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΤΩΝ ΕΤΩΝ

1945-1947. 1948

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

1949

op. 810 53134 17AM

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίς
1. Εὐεργέται	δ'
2. Διοικητικὸν Συμβούλιον διὰ τὴν τριετίαν 1945-1947 . . .	ε'
3. Ἐπίτιμοι ἀντιπρόεδροι	στ'
4. Ἐπίτιμοι σύμβουλοι	στ'
5. Ἐπίτιμοι ἑταῖροι	ζ- θ'
6. Ἀντεπιστέλλοντες ἑταῖροι	ι'
7. Τακτικοὶ ἑταῖροι	ια'- ιδ'
8. Γενικὴ ἔκθεσις τοῦ Γραμματέως περὶ τῶν πεπραγμένων κατὰ τὰ ἔτη 1945-1947	1 - 13
9. Συνέλευσις τῶν ἑταίρων κατὰ τὸ ἔτος 1945	14 - 15
10. Ἐκθεσις τῆς Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπείας καὶ πίνακες ἰσολογισμοῦ καὶ ἀπολογισμοῦ τῶν ἐτῶν 1945-1947	17 - 51
11. Γενικὴ ἔκθεσις τοῦ Γραμματέως περὶ τῶν πεπραγμένων κατὰ τὸ ἔτος 1948	53 - 68
12. Ἀνασκαφὴ ἐν Ἀθήναις κατὰ τὴν βασιλικὴν τοῦ Ἰλισσοῦ ὑπὸ Ἑμμανουὴλ Χατζηδάκη	69 - 80
13. Ἀνασκαφαὶ ἐν Βραυρωῶνι τῆς Ἀττικῆς ὑπὸ Ἰω. Παπαδημητρίου	81 - 90
14. Ἀνασκαφὴ ἐν τῷ Ἀσκληπιεῖῳ καὶ τῷ ἱερῷ τοῦ Ἀπόλλωνος Μαλεάτα ἐν Ἐπιδαύρῳ ὑπὸ Ἰω. Παπαδημητρίου	90 - 111
15. Ἀνασκαφὴ ἐν Πανόρμῳ Μυλοποτάμου Κρήτης	112 - 127
16. Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας	129
17. Συνελεύσεις τῶν Ἑταίρων κατὰ τὸ ἔτος 1948	131 - 133
18. Ἐκθεσις τῆς Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπείας τοῦ ἔτους 1948	134 - 138
19. Ἀπολογισμὸς ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ ἔτους 1948	139 - 141
20. Κίνησις τῶν δημοσιευμάτων τῆς Ἑταιρείας κατὰ τὸ ἔτος 1948	142 - 144
21. Βιβλιοθήκη τῆς Ἑταιρείας κατὰ τὰ ἔτη 1945 - 1948	145 - 152
22. Δημοσιεύματα τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας	153 - 156

ΕΥΕΡΓΕΤΑΙ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΟΘΩΝ
ΤΟ ΕΘΝΙΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ
Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΦΙΛΑΡΧΑΙΩΝ
Η ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩΙ ΕΛΛ. ΚΟΙΝΟΤΗΣ
Ο ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ
Ο ΔΗΜΟΣ ΠΕΙΡΑΙΕΩΝ
Ο ΔΗΜΟΣ ΕΡΜΟΥΠΟΛΙΤΩΝ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΙΩΝΙΔΗΣ
DUC DE LUYNES
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΠΕΝΑΡΔΑΚΗΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΡΣΑΚΗΣ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΣΤΟΥΡΝΑΡΗΣ
ΣΙΜΩΝ Γ. ΣΙΝΑΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΩΜΑΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΑΤΖΗΠΕΤΡΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΡ. ΣΟΥΤΣΟΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΑΚΗΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΥΓΓΡΟΣ
ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ
ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΠΑΤΡΩΝ
ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
HILARION ROUX

ΟΔΥΣΣΕΥΣ ΝΕΓΡΟΠΟΝΤΗΣ
ΜΕΝΕΛΑΟΣ ΝΕΓΡΟΠΟΝΤΗΣ
HEINRICH SCHLIEMANN
ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ ΒΑΛΛΙΕΡΗΣ
ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ
ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΧΙΛΛΟΠΟΥΛΟΣ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΗΦΑΙΣΤΙΔΗΣ
ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ
ΣΟΛΩΝ ΧΡΗΣΤΑΚΗ ΖΩΓΡΑΦΟΣ
ΣΤΑΜΑΤΙΟΣ Ι. ΠΡΩΙΟΣ
ΟΘΩΝ Α. ΚΟΝΤΟΣΤΑΥΛΟΣ
ΠΑΥΛΟΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ
BENIAMIN ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ
ΘΕΟΔΩΡΟΣ Π. ΔΗΛΙΓΙΑΝΝΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΖΑΡΙΦΗΣ
ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΤΣΙΒΑΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΧΑΡΙΛΑΟΣ ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ
GEORGES CLEMENCEAU
Α. Ε. Η. ΓΟΕΚΟΟΡ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ
ΦΟΙΒΟΣ ΦΑΡΜΑΣ

ΔΩΡΗΤΑΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

WILLIAM PATON
ΜΙΧΑΗΛ Π. ΒΛΑΣΤΟΣ
ΠΕΤΡΟΣ ΣΤ. ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ
ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΔΙΑ ΤΗΝ ΤΡΙΕΤΙΑΝ 1945 - 1947

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η Α. Μ. Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β΄

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ

ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΙΚ. ΒΕΛΤΣΟΣ

ΜΙΧΑΗΛ ΒΟΛΟΝΑΚΗΣ

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΒΟΡΕΑΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΗΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΛΟΣ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΟΥΓΕΑΣ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΚΟΥΖΗΣ

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΜΑΡΙΝΑΤΟΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ Κ. ΟΡΛΑΝΔΟΣ

ΦΙΛΩΤΑΣ ΠΑΠΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΡΩΜΑΙΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΣΩΤΗΡΙΟΥ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Χ. ΧΑΤΖΗΣ

ΕΠΙΤΙΜΟΙ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΙ

Charles Picard.—16 Av. de l'Observatoire, Paris VIe, France.

ΕΠΙΤΙΜΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

Ἡ Α.Β.Υ. ὁ πρῶτος Διάδοχος τῆς Σουηδίας Γουσταῦος Ἀδόλφος.
Edward Capps.—Princeton, N. J., U.S.A.

Robert Demangel.—École française d'Archéologie, Διδότου 6, Ἀθῆναι.

Waldemar Deonna.—Chemin des Fourches, par Chêne, Genève, Suisse.

Charles Dugas.—13 Quai Saint-Clair, Lyon I, France.

Sam Eitrem.—Gimle Terrasse 3, Oslo, Norvège.

† **Fr. Freiherr Hiller von Gärtringen.**—

Pierre Jouguet.—

Georg Karo.—Pomona College, Pomona, California.

Sir Frederic Kenyon.—Kirkstead, Goldstone, Surrey, England.

Pierre de la Coste Messelière.—École des Hautes Études Paris.

A. Merlin.—5, Villa de Villiers, Neuilly s/Seine.

† **William Miller.**—

Gabriel Millet.—6, Av. Paul Appell, Paris XIVe, France.

Biagio Pace.—Via Aterno 9 Roma, Italia.

Roberto Paribeni.—Via dei Prefetti 22, Roma, Italia.

Axel Persson.—Sturegatan 13, Uppsala, Suède.

Charles Picard.—16 Av. de l'Observatoire, Paris VIe, France.

Frederik Poulsen.—Hambroes Allé 12, Hellerup, Dänemark.

Camillo Praschniker.—Universität, Wien I, Österreich.

† **Gerhart Rodenwaldt.**—

Gaetano De Sanctis.—Via Santa Chiara 61, Roma, Italia.

René Vallois.—43, rue Ausone Bordeaux (Gironde), France.

Otto Walter.—Universität, Wien, Österreich.

Adolph Wilhelm.—Wasagasse 8, Wien IX. Österreich.

† **Ulrich Wilcken.**—

ΕΠΙΤΙΜΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ

- Carlo Anti.**— R. Università, Padova, Italia.
Sir John Davidson Beazley.— Holywell 100, Oxford, England.
Helmuth Berve.— Universität, München, Deutschland.
Robert de Billy— 56, rue de Boulanvillers France.
Friedrich Wilhelm von Bissing.— Oberaudorf a. Inn (Bayern), Deutschland.
Carl William Blegen.— University of Cincinnati, Cincinnati, Ohio, U.S.A.— Πλουτάρχου 9, Ἀθήναι.
Eberhard Bruck.— Niedenau 49 II, Frankfurt a. M. Deutschland.
† **Heinrich Bulle.**—
Ernst Buschor.— Archäol. Seminar d. Universität, München, Deutschland.
Veselin Čaikanić.— Gledstonova 22, Belgrade, Yougoslavie.
Rhys Carpenter.— Bryn Mawr College, Bryn Mawr, Penna, U.S.A.
Fernand Chapouthier.— École Normale Sup^{re}, 45, rue d'Ulm. Paris.
Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Χρῦσανθος.
H. Lamar Crosby.— Philadelphia, U.S.A.
Ludwig Curtius.— Via Flaminia 318, Roma 25, Italia.
R. M. Dawkins— Plas Dulas, Llandulas N. Wales.
Robert Demangel.— École française d'Archéologie, Διδότου 6, Ἀθήναι.
Léopold Dor.— 39 rue Scheffer, Paris XVIe, France.
Βίκτωρ Δούσμανης.— ὁδὸς Μεγάλου 35, Ἀθήναι.
Engelbert Drerup.— St. Annastraat 149, Nijmegen, Holland.
George W. Elderkin.— II Haslet Ave. Princeton N. J., U.S.A.
Ernst Fiechter.— Freiestr. 20 II, Zürich VII, Schweiz.
Sir Edgar John Forsdyke.— British Museum, London, W.C.1. England.
Stanislaw J. de Gasiorowski.— Ul. Jozefa Pilsudskiego 6, Cracovie, Pologne.
Ὁ Παναγ. Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης Γεννάδιος.
† **Jeanne Goekoop de Jongh.**—
Henri Grégoire.— 45 rue des Bollandistes, Bruxelles, Belgique.

- Le R. P. Guillaume de Jerphanion.**— 7 Piazza S. Maria Maggiore, Roma, Italia.
- Edouard Herriot.**— Paris, Chambre des députés.
- Bert Hodge Hill.**— ὁδὸς Πλουτάρχου 9, Ἀθήναι.
- Hâmit Zübeyr Kösay.**— T. C. Kültür Bakanlığı, Ankara, Turquie.
- Paul Koschaker.**— Winklerstr. 13, Berlin - Grunewald, Deutschland.
- Hubert Knackfuss.**— Franz Josef-Str. 28 III 1, München, Deutschland.
- Scarlat Lambrino.**— Università di Coimbra, Portogallo.
- Philippe Ernest Legrand.**— Château de Culan (Cher).
- Louis E. Lord.**— Bureau of University Travel, 11 Boyd St., Newton, Mass., U.S.A.
- Benjamin Dean Meritt.**— Institute for Advanced Study, Princeton, New Jersey, U.S.A.
- Ernst Meyer.**— Universität, Zürich, Schweiz.
- Kazimierz Michalowski.**— Brzozowa 12, Varsovie, Pologne.
- Mrs William Moore.**— 4 East 54th St., New York City, U.S.A.
- Kurt Müller.**— Dahlmannstr. 10 I, Göttingen, Deutschland.
- Sir John Myres.**— 13 Canterbury Road, Oxford, England.
- Martin Paul Nilsson.**— Bredgatan 25, Lund, Suède.
- Alfred Philipsson.**— Königstrasse 1, Bonn, Deutschland.
- Giulio Rizzo.**— Via Palestro 75, Roma 6, Italia.
- David Moore Robinson.**— University, Mississippi, U.S.A.
- John D. Rockefeller Jr.**— Rockefeller Center, New York City, N. Y., U.S.A.
- Otto Rubensohn.**— Dufourstrasse 42. Dufourhaus Basel, Schweiz.
- Martin Schede.**— Alte Schildowerstr. 77-78, Glienicke - Nordbahn, über Berlin - Hermsdorf, Deutschland.
- Hans Schrader.**— Taunusplatz 18 I, Frankfurt a. M. Deutschland.
- Henri - Arnold Seyrig.**— Institut français Beyrouth (Syrie).
- † **Theod. Leslie Shear.**—
- Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἰωαννίνων Σπυρίδων.**
- Gorham Phillips Stevens.**— Ὁδὸς Τσακάλωφ 6, Ἀθήναι.
- Josef Strzygowski.**— Würzburggasse 29, Wien. XIII/10, Deutschland.
- Hidenaka Tanaka.**— Imperial University, Kyoto, Japan.
- Percy Nevill Ure.**— 1, Upper Redlands Road, Reading, Berkshire.
- Lincoln Mac Veagh.**— American Embassy, Lisbon, Portugal.
- Alan John Bayard Wace.**— University of Alexandria, Egypt.
- Carl Watzinger.**— Staufenstr. 7, Tübingen, Deutschland.

Carl Weickert.— Staatliche Museen, Berlin C 2, Am Lustgarten.
Deutschland.

Arthur Maurice Woodward.— 21, Byng Road, Tunbridge Wells,
Kent.

Walther Wrede.— Deutsches Archäologisches Institut, Φειδίου 1,
Ἀθήναι.

Gerard Mackworth Young.— Burleigh Court, Stroud, Glos., Eng-
land.

ΑΝΤΕΠΙΣΤΕΛΛΟΝΤΕΣ ΕΤΑΙΡΟΙ

Pierre Amandry.—École Française d'Archéologie, Διδότου 6, Ἀθήναι.

Richard David Barnett.— British Museum London, W. C. 1.

Oscar Broneer.— University of Chicago, Chicago, Illinois U.S.A.

Henri Ducoux.— 72 rue de Babylone Paris.

Thomas J. Dunbabin.— 44 Chalfont Road, Oxford, England.

Karl Kübler.— Γερμανία.

Paul Lemerle.— École des Hautes Études. Paris.

Ibraim Noshy.— Egyptian University of Cairo, Egypt.

Iwan Velkoff.— Musée National, Sofia, Bulgarie.

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ
(1945 - 1948)

Σημ.—Οἱ δι' ἄστερίσκου σημειούμενοι ἑταῖροι εἶναι ἰσόβιοι.

1. * Ἀγγελόπουλος Θεόδωρος.
2. * Ἀθανασάκης Ἰωάννης.
3. * Αἰγινήτης Βασίλειος.
4. * Ἀλεξάκης Χαρίλαος (†1948).
5. Ἀλεξόπουλος Θεοφάνης.
6. Ἀλεξόπουλος Νικόλαος.
7. * Ἀλιβιζᾶτος Ἀμίλλας.
8. * Ἀναγνωστόπουλος Ἰωάννης.
9. * Ἀναστασιάδης Ἀναστάσιος.
10. Ἀντωνιάδης Ἰωάννης
11. * Ἀξελὸς Ἰωάννης.
12. * Ἀποστολάκη Ἄννα.
13. * Ἀποστολάκης Δημήτριος.
14. * Ἀποστολίδης Χρήστος.
15. * Βαλάσης Θωμᾶς.
16. Βάλληγδας Πέτρος Γ.
17. Βαρούχα Χριστοδουλοπούλου Εἰρ.
18. Βασσενχόβεν Λουδοβίκος
19. Βελουδίου Μαρία
20. * Βέλτσος Γεώργιος Νικολ.
21. Βερδελῆς Νικόλαος.
22. * Βερναρδάκης Κωνσταντῖνος.
23. * Βιζουκίδης Περικλῆς.
24. Βογιατζῆς Νέστωρ.
25. * Βολονάκης Μιχαήλ.
26. * Βορέας Θεόφιλος.
27. * Γαλανὸς Σπυρίδων.
28. * Γεωργόπουλος Μελέτιος.
29. Γιαννακόπουλος Γεώργιος Π.
30. * Γιαννόπουλος Δημήτριος.
31. Γιαννουλάτου Ἀρτεμισία.
32. * Δέγλερης Ἀλέξανδρος.
33. * Δηλιγιάννης Ἐπαμεινώνδας.
34. * Δημητριάδης Χρῖστος.
35. * Δημητριάδου Ἴσις.
36. * Διαμαντόπουλος Ἀνδρέας.
37. * Διαμαντόπουλος Διονύσιος.
38. Διαμαντόπουλος Ἡρακλῆς.
39. Διαμαντοπούλου Ἄγνη.
40. * Δόσιος Κωνσταντῖνος.
41. * Δουκάκη Ἐὐανθία.
42. Δραβίλλας Β. Γ.
43. * Δραγάτης Ἀθανάσιος Ἰακ.
44. Δραγούμης Φίλιππος Στεφ.
45. * Ἐμπεδοκλῆς Γρηγόριος.
46. * Ἐξαρχόπουλος Νικόλαος.
47. Ἐξαρχος Νικόλαος.
48. * Ἐυαγγελίδης Δημήτριος.
49. * Ζέγγελης Κωνσταντῖνος.
50. Ζυγαδινὸς Νικόλαος († 1948).
51. * Ζωγράφος Γεώργιος.
52. * Ζωγράφος Κωνσταντῖνος.
53. Θανασουλόπουλος Ἰωάννης.
54. Θανασουλοπούλου Αἰκατερίνη.
55. * Θεοδωράκης Γεώργιος.
56. † Θεόκλητος Μητροπολ. Πατρῶν.

57. Θεοφανείδης Βασίλειος.
 58. Θρεψιάδης Ἰωάννης.
 59. Ἰγγλέσης Σωτήριος.
 60. * Ἰωαννίδης Ἰωάννης Γ.
 61. * Καβαλλιεράτος Ἄννινος Μιλτ.
 62. Καλαποθάκης Δημήτρ. (†1.4.47).
 63. * Καλιτσουνάκης Δημήτριος.
 64. * Καλιτσουνάκης Ἰωάννης.
 65. Καλκάνης Μιχαήλ Ι.
 66. Καλλιγᾶς Μαρίνος
 67. Καλογερόπουλος Διονύσιος.
 68. Κανελλόπουλος Παναγιώτης.
 69. Καντᾶς Ἡλίας.
 70. * Καντιάνης Νικόλαος.
 71. * Καπερώνης Νικόλαος.
 72. Καπρουᾶς Γεώργιος.
 73. Καραβίας Ἰπποκράτης.
 74. Καραγιαννόπουλος Γεώργιος.
 75. Καραθανάσης Δημήτριος.
 76. * Καραθεοδωρῆ Κωνσταντῖνος.
 77. * Καρανδρέας Ἀπόστολος.
 78. * Καροῦζος Χρῖστος.
 79. * Καρούζου Σέμνη Παπασπυρίδου.
 80. * Κασόρχης Δημήτριος.
 81. * Κάτσανος Νικόλαος.
 82. Καψάλης Ἰωάννης.
 83. * Κεραμόπουλλος Ἀντώνιος.
 84. Κόλλας Περικλῆς.
 85. Κόλλιας Γεώργιος.
 86. * Κολλιναίτης Ἡλίας († 23.7.45).
 87. * Κολλιναίτης Σπυρίδων.
 88. Κοντῆς Ἰωάννης Δ.
 89. Κοντολέων Γεώργιος.
 90. Κοντολέων Νικόλαος.
 91. Κορρῆς Στυλιανός.
 92. Κοσμόπουλλος Δημήτριος.
 93. * Κοτζιάς Νικόλαος.
 94. * Κουγέας Σωκράτης.
 95. Κούζης Ἀριστοτέλης.
 96. Κουκουλῆς Φαίδων.
 97. Κουρμούλης Γεώργιος.
 98. * Κρανιώτης Ἰωάννης.
 99. * Κρητικός Εὐάγγελος.
 100. * Κριεζῆς Ἀνδρέας.
 101. * Κριεζῆς Ἐμμανουήλ.
 102. * Κριμπᾶς Ἀθανάσιος.
 103. * Κριμπᾶς Βασίλειος.
 104. Κριμπᾶς Ἡλίας.
 105. * Κύρης Μιχαήλ.
 106. * Κυριαζῆς Σπυρίδων.
 107. * Κυριακός Ἰωάννης Π.
 108. Κωνσταντίνου Ἰωάννα.
 109. Κώττα Βενετία († 17.7.45).
 110. * Κωττάκης Λεωνίδα.
 111. * Λαμπίκης Βασίλειος († 1947).
 112. Λάππας Γεώργιος.
 113. Λεβεντέρης Νικόλαος.
 114. * Λιβιεράτος Σπυρίδων.
 115. * Λιμπερόπουλος Παναγιώτης.
 116. * Λογοθέτης Κωνσταντῖνος.
 117. * Μαγιάσης Σωτήριος.
 118. Μακαρόνας Χαράλαμπος.
 119. * Μακκά Ξανθίπη Π. († 1948).
 120. * Μακρόπουλος Ἰωάννης.
 121. * Μαλτέζος Κωνσταντῖνος.
 122. Μαντζοῖνης Παναγιώτης Δ.
 123. Μαντζούφας Γεώργιος.
 124. * Μαντούδης Μιχαήλ.
 125. Μαριδάκης Γεώργιος.
 126. * Μαρινᾶτος Σπυρίδων.
 127. Μαρκεζίνης Σπυρίδων.
 128. * Μαρκόπουλος Βασίλειος.
 129. Μαυρομάτης Κ. Γ.
 130. * Μαυρούλιας Ἰωάννης.
 131. Μέγας Γεώργιος.
 132. Μελᾶς Κωνσταντῖνος.
 133. * Μεσολωρᾶς Παναγιώτης.
 134. * Μηλιάδης Ἰωάννης.

135. * Μητσόπουλος Χρῖστος.
 136. Μιράσγειτζης Δημοσθένης.
 137. Μιτσός Μάρκελλος.
 138. * Μιχαηλίδης Μιχαήλ.
 139. * Μπαβαβέας Ἐδουάρδος.
 140. Μπακαλάκης Γεώργ.
 141. * Μπαχαρίας Στυλιανός.
 142. * Μπενάκης Ἀντώνιος.
 143. * Μπένσης Βλαδίμηρος.
 144. * Μπέρτος Νικόλαος.
 145. * Μπουρνιάς Ἀντώνιος († 1948).
 146. Μυλωνάς Παῦλος.
 147. * Νεγροπόντης Μιλτιάδης.
 148. * Νικολαΐδης Λουδοβίκος.
 149. * Νομικός Μάρκος.
 150. * Ξυγγόπουλος Ἀνδρέας.
 151. Οἰκονόμος Ἀλέξανδρος Ἀρ.
 152. * Οἰκονόμος Γεώργιος Π.
 153. Οἰκονόμου Ἄγγελος Ἡρ.
 154. * Οἰκονόμου Ἰωάννης.
 155. * Ὀρλάνδος Ἀναστάσιος Κ.
 156. Πάλλας Δημήτριος.
 157. Παμπούκας Ἀπόστολος.
 158. Πανουῆτος Γ.
 159. Πανταζόπουλος Ν. Γ.
 160. * Παντελίδης Ἐμμανουήλ.
 161. Παπαγεωργίου Φιλ. († 19.10.47)
 162. * Παπαδάκης Κωνσταντῖνος.
 163. Παπαδημητρίου Ἰωάννης.
 164. * Παπαηλιού Χαράλαμπος.
 165. * Παπαθανασίου Πάνος.
 166. * Παπαϊωάννου Γεώργιος.
 167. * Παπαϊωάννου Ἰωάννης.
 168. * Παπαϊωάννου Κωνσταντῖνος.
 169. * Παπαϊωάννου Πάνος.
 170. Παπακωνσταντίνου Κωνστ. Δ.
 171. * Παπαμιχαήλ Γρηγόριος.
 172. * Παπαντωνίου Ἀπόστολος.
 173. * Παπαντωνόπουλος Νικόλαος.
 174. * Παπαστράτος Ἐπαμεινώνδας.
 175. * Παπαστράτος Ἰωάννης.
 176. * Παπαφλέσσας Γρηγόριος.
 177. * Παπαφλέσσας Ἰωάννης.
 178. * Παπαφλέσσας Κωνσταντῖνος.
 179. * Πεζόπουλος Ἐμμαν. († 16.6.47).
 180. Πελεκανίδης Στυλιανός.
 181. * Πελεκίδης Ἐδουάρδος.
 182. * Πέππας Ἀριστοτέλης.
 183. * Πεσματζίδου Γεώργιος.
 184. * Πετρακόπουλος Θεόδωρος.
 185. * Πετρόπουλος Γεώργιος.
 186. * Πίστης Νικόλαος.
 187. * Πλυτᾶς Ἀμβρόσιος.
 188. Πολίτης Λῆνος Ν.
 189. Πολυγένης Ἰωάννης Κ.
 190. * Πολυχρονιάδης Κωνσταντῖνος.
 191. * Πορτοκάλης Ἀλέξανδρος.
 192. * Πουλίτσας Παναγιώτης.
 193. * Πουλόπουλος Ἀπόστολος.
 194. * Πουρῆς Μιλτιάδης.
 195. Πουρναρᾶς Κωνσταντῖνος.
 196. * Πρινάρης Κίμων.
 197. * Πῶπ Γεώργιος († 1946).
 198. * Ράλλης Γεώργιος Δ.
 199. Ράλλης Γεώργιος Μιλτ.
 200. * Ρινόπουλος Μιχαήλ.
 201. * Ροζάκης Σταμάτιος.
 202. Ρουμπάνης Γεώργιος.
 203. * Ρούνιος Κωνσταντῖνος.
 204. * Ροῦφος Κανακάρης Λουκάς.
 205. * Ρωμαΐδης Ἰωάννης.
 206. * Ρωμαῖος Κωνσταντῖνος
 207. * Σαδούκας Χρῖστος.
 208. Σακελλαρίου Γεώργιος.
 209. Σάρρου Αἰμιλία.
 210. Σεργόπουλος Ἰωάννης.
 211. * Σκάσσης Ἐρρῖκος.
 212. * Σκάσσης Θωμᾶς († 1947).

213. * Σκλαβοῦνος Γεώργιος. 234. * Σωτηρίου Γεώργιος Α.
 214. * Σκοτίδας Εὐάγγελος. 235. Σωτηρίου Μαρία.
 215. * Σούλης Γεώργιος. 236. Τεγόπουλος Στυλιανός.
 216. * Σοφούλης Θεμιστοκλῆς. 237. Τεγοπούλου Ἡλιοῦ Ἀλεξάνδρα.
 217. Σπυριδάκις Γεώργιος. 238. Τραυλὸς Ἰωάννης. Μ.
 218. * Σπυρόπουλος Παναγιώτης. 239. * Τριανταφυλλίδης Περικλῆς.
 219. Σταθάκης Καλλέργης Ν. Γ.
 220. * Σταθακόπουλος Παναγιώτης. 240. * Τσακαλῶτος Ἀθανάσιος.
 221. * Σταθαῖτος Ἀντώνιος. 241. Τσακαλῶτος Πολύβιος.
 222. * Σταμελλᾶτος Γεώργιος. 242. * Τσιπούρας Δημήτριος.
 223. * Στάμος Ἰωάννης. 243. * Φιλαδελφεὺς Ἀλέξανδρος.
 224. * Σταμούλης Μιλτιάδης. 244. * Φίλων Ἀλέξανδρος.
 225. * Σταυρόπουλος Ἀγγ. Κ. († 14.2.47). 245. Φουντούλης Δημήτριος.
 226. Σταυρόπουλος Κωνστ. Ἀγγ. 246. * Χαβιαρᾶς Νικήτας.
 227. * Σταυρόπουλος Σπυρίδων. 247. * Χαρίτος Ἰωάννης.
 228. Σταυρόπουλος Φοῖβος. 248. Χατζηδάκης Ἐμμανουήλ.
 229. * Στεργιόπουλος Δημήτριος. 249. Χατζηκακίδης Ἀθανάσιος Δ.
 230. Στίκας Εὐστάθιος. 250. * Χατζῆς Ἀντώνιος Χ.
 231. * Στρεῖτ Γεώργιος. 251. * Χόνδρος Δημήτριος.
 232. Συνοδινὸς Ἐλευθέριος. 252. * Χριστίδης Δημήτριος.
 233. * Σφήκας Δημήτριος. 253. * Χριστόπουλος Μιχαήλ.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΥΠΟ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΤΗ 1945-1947 ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ

ΣΥΝΤΑΧΘΕΙΣΑ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΘΕΙΣΑ
ΥΠΟ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΕΝ ΤΗ: ΓΕΝΙΚΗ: ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΙ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ

ΤΗΣ 14^{ΗΣ} ΜΑΡΤΙΟΥ 1948

Κύριοι Ἐταῖροι,

Πρὸ παντὸς ἀπολογισμοῦ τοῦ ἔργου τῆς Ἐταιρείας τὸ Συμβούλιον προτάσσει μετὰ βαθείας συγκινήσεως καὶ εὐλαβείας μνημοσύνους λόγους ἐπὶ τῇ ὀδυνηρᾷ ἀπωλείᾳ Αὐτοῦ τοῦ Τακτικοῦ Προέδρου τοῦ Συμβουλίου, τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος τοῦ Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων Γεωργίου τοῦ Β΄.

Ἡ 1^η Ἀπριλίου 1947 ὑπῆρξεν ἀποφρὰς ἡμέρα οὐχὶ μόνον διὰ τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἐταιρείαν, ἀλλὰ διὰ σύμπαντα τὸν Ἑλληνισμόν, διότι κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἐσβέσθη ἀδοκῆτως μία μεγάλη Ἑλληνικὴ ψυχὴ καὶ μία εὐρυμαθεσιᾶτη διάνοια, ἡ ὁποία κατὰ τὰς δυσχερεστάτας περιστάσεις τοῦ Ἕθνους ἐστάθη ἀκλόνητος καὶ φωτεινὴ ἐπὶ κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ ὠδήγησεν αὐτὸ μετ' ἀπαραμίλλου σωφροσύνης καὶ ἀθορύβου εὐσταθείας πρὸς τὴν ὁδὸν τῆς ἔθνικῆς τιμῆς καὶ τῆς ἐπ' αὐτῆς ἐδραίως στηριζομένης μονίμου δόξης. Ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος ὁ Β΄ ὑπῆρξεν ἐν τῇ ψυχῇ Αὐτοῦ φορεὺς ὀλοκλήρου τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας καὶ ἔφερε τὸ

ἐπίζηλον τοῦτο φορτίον μεθ' ὑπερηφανείας καὶ βαθείας ἐπιγνώσεως τῆς σημασίας αὐτοῦ, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἐμεγαλούργησε καὶ ἀπέβη ἄξιος τῶν μεγάλων ἐθνικῶν παραδόσεων ἡγέτης καὶ ἀκαταπόνητος ἀγωνιστῆς τῶν δικαίων τοῦ Ἔθνους. Ἐζήτησε ἐν βασιλικῇ ἀπομονώσει, μισῶν τὸν πολυθόρυβον βίον, ἀλλ' οὐδὲ ἐπὶ στιγμὴν ἠδράνησεν ἐν τῇ ἐπιμόνῳ ἐπιδιώξει τῶν συμφερόντων τῆς πατρίδος καὶ τῆς βελτιώσεως τοῦ ἐθνικοῦ βίου.

Ἡ μορφή καὶ τὸ παράδειγμα τοῦ Βασιλέως Γεωργίου ἀποτελεῖ μεγάλην ἠθικὴν κληρονομίαν διὰ πάντα Ἕλληνα πονοῦντα τὴν μεγαλόνυμον ταύτην γωνίαν τῆς γῆς καὶ ποθοῦντα τὴν εὐδοξον συνέχειαν τῆς ἱστορίας της!

Ἡ δρᾶσις τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, ἡ ὁποία εἶχεν ἀνασταλῆ κατὰ τὴν ἐπαχθῆ περίοδον τῆς ἐθνικῆς δουλείας, δὲν κατέστη δυνατόν νὰ ἀναληφθῆ οὐδὲ μετὰ τὴν εὐτυχῆ ἀπελευθέρωσιν τῆς πατρίδος, διότι τὸν πρὸς στιγμὴν αἰθριάσαντα οὐρανὸν ἐκάλυψαν ἐκ νέου βαρέα νέφη οἰκονομικῆς δυσπραγίας, τὴν ὁποίαν ἐπέτεινεν ὁ ψυχικὸς ἐφιάλτης τοῦ ἐθνικοῦ διχασμοῦ, τοῦ καταλήξαντος εἰς τὸν σκληρὸν τοῦ ἔθνους ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς πατρίδος.

Ὡς καὶ ἄλλα ἀνώτατα ἐπιστημονικὰ καθιδρύματα καὶ ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία εὐρέθη μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν ἐστερημένη παντὸς ἐκ τῆς εἰς χρεόγραφα παρουσίας της εἰσοδήματος, ὥστε νὰ μὴ εἶναι εἰς θέσιν νὰ μισθοδοτήσῃ μηδὲ αὐτοὺς τοὺς εὐαρίθμους αὐτῆς ὑπαλλήλους.

Εὐτυχῶς ἡ Κυβέρνησις, ἀναλογιζομένη τὰς ἀνεκτιμήτους ὑπηρεσίας τοῦ ἡμετέρου καθιδρύματος, ἀνέλαβε τὴν μισθοδοσίαν τοῦ προσωπικοῦ διὰ νὰ μὴ ῥιφθοῦν εἰς τοὺς δρόμους ἄνθρωποι μετὰ καρτερικότητος ὑπηρετήσαντες τὴν Ἐταιρείαν κατὰ τὰς δυσχερεῖς ἐθνικὰς περιστάσεις.

Διὰ τὸν λόγον τοῦτον δὲν συνήλθομεν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἀναμένοντες καλλιτέρας ἡμέρας οἰκονομικῆς ἀναγεννήσεως τῆς Ἑταιρείας καὶ ἔστω καὶ μερικῆς ἀναλήψεως τῆς δράσεως αὐτῆς, ὥστε καὶ ἡμεῖς καὶ οἱ κύριοι ἑταῖροι νὰ ἀναθαρρήσωμεν ἀπὸ κοινοῦ πρὸς ἐξακολούθησιν τοῦ ἐπιστημονικοῦ ἀγῶνος καὶ τῆς ἐθνικῆς τοῦ Ἰδρύματος ἡμῶν ἀποστολῆς.

Ἐκ τούτου ἐλπίζομεν ὅτι ἡ Γενικὴ Συνέλευσις τῶν Ἑταίρων θὰ ἐγκρίνη τὴν ὑπὸ τῶν πραγμάτων ἐπιβληθεῖσαν παρὰλειψιν ταύτην.

Κατ' εὐτυχίαν αἱ ἐκ τοῦ Ἐθνικοῦ Λαχείου εἰσπράξεις τῶν δικαιωμάτων τῆς Ἑταιρείας, καίπερ μειωθεῖσαι ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀπὸ 20 % εἰς 10 %, ἤρχισαν νὰ ἀποδίδουν γενναιότερα ποσά, ὥστε τιθέμενα κατὰ μέρος καὶ συσσωρευόμενα νὰ δύνανται νὰ σχηματίσωσι κεφάλαιον ἐπαρκῆς πρὸς ἔναρξιν νέας δράσεως, περιορισμένης μὲν κατ' ἀρχάς, εὐρύτερας δὲ ἐν προσεχεί μέρλλοντι.

Καὶ περὶ μὲν τῆς ἐξακολουθήσεως τοῦ ἀνασκαφικοῦ ἔργου τῆς Ἑταιρείας, ἐν ᾧ μέτρῳ τοῦτο διεξήγετο προπολεμικῶς, δὲν δύναται, βεβαίως, ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ γίνῃ λόγος διὰ τε τὴν οἰκονομικὴν ἀκόμη ἀνεπάρκειαν, ἀλλὰ κυρίως διὰ τὴν ἐθνικῶς τεταραγμένην περίοδον, τὴν ὁποίαν διερχόμεθα.

Ἀλλὰ διὰ τῶν εἰς τὴν διάθεσιν ἡμῶν συγκεντρουμένων χρημάτων θὰ δυνηθῶμεν νὰ ἀρχίσωμεν τὸν πλουτισμὸν τῆς βιβλιοθήκης καὶ νὰ συνεχίσωμεν τὴν πολύτιμον σειρὰν τῶν ἀρχαιολογικῶν δημοσιευμάτων τῆς Ἑταιρείας.

Εἴμεθα δὲ ἤδη εὐτυχεῖς ἀγγέλλοντες πρὸς τοὺς Ἑταίρους ἡμῶν, ὅτι ἐξετυπώθη εἰς τόμος τῶν Πρακτικῶν, περιέχων τὰς λογοδοσίας τοῦ Συμβουλίου διὰ τὰ ἔτη 1940-1944, ἤρχισε δὲ καὶ ἡ ἐκτύπωσις τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος, τῆς ὁποίας ἡ ἔκδοσις εἶχε σταματήσει εἰς τὸν τόμον τοῦ 1938.

Ἐννοεῖται ὅτι, ἵνα ἀνταποκριθῶμεν εἰς τὰ καθυστερήσαντα ἔτη καὶ ἐπανευρεθῶμεν ἐντὸς τῆς κανονικῆς χρονολογικῆς σειρᾶς καὶ ἀκολουθίας τῶν ἐτῶν, εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ἐκδώσωμεν τόμους ἐνιαίους πλειόνων ἐτῶν, ὅπως ἔπραξαν καὶ ἄλλα ἔθνη εὐρεθέντα ὑπὸ παρομοίας συνθήκας.

Ὡσαύτως ἐλπίζομεν ὅτι θὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ ἀποπεράτωσις τοῦ ἡμιτελοῦς τρίτου πανηγυρικοῦ τόμου τῆς ἑκατονταετηρίδος τῆς Ἑταιρείας, διὰ τὸν ὅποιον εἶναι ἐτοίμη ἡ ὕλη. Ἡ τρίτομος αὕτη σειρὰ ἀποτελεῖ ἀληθῶς μνημεῖον τῆς σημασίας τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, συντελεσθὲν δι' εὐρυτάτης διεθνοῦς καὶ ἐθνικῆς συνεργασίας.

Παρὰ ταῦτα ἐλπίζομεν νὰ ἐκδώσωμεν ἐντὸς προσεχοῦς χρόνου τὸ σχεδὸν συντετελεσμένον Λεύκωμα, τὸ ὅποιον παρεσκευάσθη ἐπὶ ταῖς ἐορταῖς τῆς Ἑκατονταετηρίδος, περιλαμβάνει δὲ τοὺς συντελέσαντας εἰς τὸ ἔργον τοῦ Ἰδρύματος κατὰ τὰ ἑκατὸν πρῶτα αὐτοῦ ἔτη.

Πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἀναμνηστικῶν τούτων δημοσιευμάτων ὑπολείπεται ἡ ἔκδοσις τοῦ Χρονικοῦ τῶν ἐορτῶν, ὅπερ ἂς ἐλπίσωμεν ὅτι δὲν θὰ ὑποστῇ ἀπροσδόκητόν τι κώλυμα ἐκ τῆς ἐθνικῆς περιστάσεως. Τὸ Χρονικὸν τοῦτο θὰ ἀποτελέσῃ τὸ ἀναγκαῖον ἐπιστέγασμα τῶν ἐορτῶν, αἱ ὁποῖαι, ὡς πάντες ἐνθυμοῦνται, ἐσημείωσαν σταθμὸν περιφανῆ ἐν τῇ ἐπιστημονικῇ ἱστορίᾳ τῆς πατρίδος ἡμῶν.

Ἀπὸ τῆς τελευταίας ἡμῶν Γενικῆς Συνελεύσεως κατὰ τὰ ἔτη 1945, 1946 καὶ 1947 πολλοὺς ἀπολέσαμεν ξένους καὶ ἡμετέρους ἐταίρους. Ἐκ τῶν ἐπιτίμων συμβούλων ἀπέθανον ὁ Ἀλέξανδρος Della Seta, ὁ Κάρολος Diehl, ὁ Φρειδερίκος Hiller von Gärtringen, ὁ Sir James Frazer, ὁ William Miller, ὁ Gerhart Rodenwaldt, ὁ Pierre Roussel καὶ ὁ Ulrich Wilcken.

Ἐκ τῶν ἐπιτίμων ἐταίρων ἐξέλιπον:

Ὁ πριγκιψ Demidoff, ὁ Roy Flickinger, ἡ Ἰωάννα Gækoop de Jongh, ὁ Gustave Mendel, ἡ πριγκίπισσα Edmond de Polignac, ὁ Georges Radet, ὁ Θεόδωρος Leslie Shear, ἡ Εὐγενία Sellers-Strong, ὁ Νικόλαος Πολίτης, ὁ Sir Cecil Smith.

Ἄνδρες οὗτοι διαπρεπεῖς ἐν τῇ ἐπιστήμῃ, συνδεθέντες διὰ τῆς ἐργασίας αὐτῶν μετὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ ἀγαπήσαντες τὴν χώραν ἡμῶν, φίλοι καὶ κατὰ τὰς εὐτυχεῖς καὶ κατὰ τὰς ἀντιξόους ἡμέρας, διὸ καὶ εὐγνώμονες τιμῶμεν τὴν μνήμην αὐτῶν. Ἡ δυσκολία τῆς

μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐπικοινωνίας δὲν κατέστησε δυνατὴν τὴν πληρεστέραν ἐξακριβωσιν τοῦ θλιβεροῦ τούτου καταλόγου, ἀλλ' ἄς εὐχηθῶμεν, ὅπως τὰ πένθη εἶναι μόνον ταῦτα, ὡς πρὸς τοὺς ξένους φίλους καὶ συνεργάτας.

Ἐκ τῶν ἡμετέρων ἐταίρων ἐξέλιπον κατὰ τὸ ἔτος 1945 ἡ ἐπιστημονικὴ ὑπάλληλος τοῦ Βυζαντινοῦ Μουσείου καὶ δόκιμος βυζαντινολόγος κυρία Βενετία Κώττα, γνωστὴ ἐκ πλειόνων ἀξιολόγων ἐπιστημονικῶν ἐργασιῶν, τὰς ὁποίας συνέγραψε καὶ ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστί, μετ' εὐδοκίμους σπουδὰς ἐν Παρισίοις († 17.7.45).

Ὁ ἀρχιτέκτων Σπυρίδων Κολλινιατῆς, ὁ ὁποῖος πολ-
λάκις εἶχεν ἐκδηλώσει τὴν στοργὴν αὐτοῦ πρὸς τὴν Ἑταιρείαν,
ἐξέλιπεν αἰφνιδίως καὶ πολὺ προῶρος († 23.7.45).

Κατὰ τὸ ἔτος 1946 ἀπέθανεν ὁ παλαιάμαχος δημοσιογράφος,
πολιτευτῆς καὶ ποτε Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας Γεώργιος Πώπ,
μετὰ σθένους καὶ χάριτος ὑπερασπίσας πάντοτε τὰς ὑγιεῖς παρα-
δόσεις τοῦ ἔθνους.

Κατὰ τὸ ἔτος 1947 ἔκρουσε συχνότερον ὁ θάνατος τὴν θύραν
τῆς Ἑταιρείας.

Κατὰ Φεβρουάριον (14.2.47) ἀπέθανεν ὁ προσφιλὴς ἡμῶν
συνεργάτης καὶ ἄλλοτε Πρόεδρος τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου
Ἀθηνῶν Ἀγγελὸς Σταυρόπουλος, ὅστις ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν
ἐχρημάτισε μέλος τῆς ἐξελεγκτικῆς καὶ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ
ἐπιτροπείας τῆς Ἑταιρείας, πολυτίμους δὲ παρέσχεν εἰς ἡμᾶς ὑπη-
ρεσίας, μετὰ ζήλου πάντοτε καὶ ἐξαιρέτου στοργῆς ἀποβλέπων εἰς
τὸ ἔργον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας. Τὸ ἀγαστὸν ἦθος, τὰ
ἔδραϊα ἐθνικὰ αἰσθήματα καὶ ἡ εἰλικρίνεια τῆς συνεργασίας τοῦ
ἀνδρὸς μεθ' ἡμῶν θὰ παραμείνωσιν ἀνεξίτηλα εἰς τοὺς συνεργάτας
αὐτοῦ.

Ὁ διαπρεπὴς Ἑλληνιστῆς καὶ Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστη-
μίου τῶν Ἀθηνῶν Ἐμμανουὴλ Πεζόπουλος κατέλιπεν ὄντως
δυσαναπλήρωτον κενὸν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Φιλολογικῇ ἐπιστήμῃ

ὑποκύψας εἰς τὸν ἤδη κατὰ τὴν ἐχθρικήν κατοχὴν ἐκδηλωθέντα κλονισμόν τῆς ὑγείας του († 16.6.47). Μαθητὴς τοῦ πολλοῦ ἐκείνου Κωνσταντίνου Κόντου γενόμενος καὶ μετὰ τὸ πέρασ τῶν σπουδῶν ἰδιαιτέρως μετ' ἐκείνου συνδεθείς, ἔχων δὲ καὶ φύσιν δεξιάν, ἠδυνήθη εὐρύτατα νὰ ὠφελῆθῃ ἐκ τῶν διδαγμάτων τοῦ μεγάλου διδασκάλου καὶ διὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἐργασίας κατόπιν νὰ ἀποβῆ ἀντάξιός τοῦ διδασκάλου μαθητῆς. Ἡ φιλολογικὴ εὐρυμάθεια τοῦ ἀνδρὸς ἐκφαίνεται ἐν παντὶ αὐτοῦ ἐπιστημονικῶ δημοσιεύματι, ἣ δὲ προχειρότης τὴν ὁποίαν εἶχε περὶ πᾶν φιλολογικὸν ζήτημα ἀνακύπτει ἐν ταῖς προφορικαῖς συζητήσεσιν ἐδείκνυε τὴν βαθεῖαν φιλολογικὴν αὐτοῦ κατάρτισιν. Δυστυχῶς ὁ προῶρος ἐπελθὼν θάνατος ἀνέκοψε τὴν ἐπιστημονικὴν αὐτοῦ παραγωγὴν, οὕτω δὲ δὲν ἠδυνήθη νὰ παράσχῃ ὁ φίλος συνάδελφος πάντα ὅσα ὠφελιμώτατα παρεσκευάζε πρὸς προαγωγὴν τῆς φιλολογικῆς ἐπιστήμης. Ἡ εὐάριθμος χορεία τῶν ἐργατῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς φιλολογίας ἐστερήθη διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Ἐμμανουὴλ Πεζοπούλου κορυφαίου συνεργάτου καὶ ὁδηγοῦ, ἣ δὲ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία παλαιοῦ καὶ ἀφωσιωμένου ἐταίρου.

Μετὰ βαθείας λύπης ἀναφέρομεν καὶ τὸν θάνατον τοῦ ἱστορικοῦ Δημητρίου Καλαποθάκη († 1.7.47), τοῦ μετέπειτα ἀφοσιωθέντος εἰς τὴν δημοσιογραφίαν ὡς ἀνταποκριτοῦ Ἀγγλικῶν ἐφημερίδων, διευθύναντος ἐπὶ τινὰ περίοδον καὶ τὸ γραφεῖον τύπου τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν. Συνδυάζων ἱστορικὴν μόρφωσιν καὶ γλωσσομάθειαν μετὰ τρόπων πρῶων καὶ εὐπροσηγόνων, ἠδυνήθη ὁ Δημήτριος Καλαποθάκης νὰ ὠφελήσῃ ἀθορύβως, ἀλλὰ θετικῶς τὰ Ἑλληνικά ζητήματα.

Εἰλικρινῆ λύπην ἠσθάνθημεν καὶ ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ δύο παλαιῶν ἐταίρων, ἀμφοτέρων ἰατρῶν, τοῦ Θωμᾶ Σκάσση καὶ τοῦ Βασιλείου Λαμπίκη.

Ἄλλὰ βαθύτατα ἔπληξεν ἡμᾶς ὁ θάνατος τοῦ φιλιότου ἡμῶν ἐν τῷ Συμβουλίῳ συνεργάτου, Ἀντιπροέδρου δὲ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας Φιλώτα Παπαγεωργίου († 19.10.47).

Γεννηθεὶς ἐν Θεσσαλονίκῃ, ὅτε ἀκόμη ἡ Μακεδονικὴ πρωτεύουσα ἐτουρκοκρατεῖτο, ἔτυχεν ἐξαιρέτου ἀνατροφῆς καὶ παιδείσεως ὑπὸ γονεῖς ἰδιαιτέρως ἐξέχουσας κατέχοντας θέσιν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ κοινωσίᾳ τῆς πόλεως, ἐκμαθὼν δὲ ἀριτίως τὴν Τουρκικὴν γλῶσσαν καὶ φιλολογίαν, ἠδυνήθη μετὰ τὸ πέρασ τῶν νομικῶν του σπουδῶν νὰ ἀποβῆ διαπρεπὴς δικηγόρος παρὰ τοῖς τότε δικαστηρίοις τῆς Θεσσαλονίκης, διακρινόμενος μεταξὺ τῶν συναδέλφων αὐτοῦ διὰ τε τὴν μάθησιν καὶ τὸ ἦθος.

Ὅτε ἐπῆλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου καὶ ἡ ἱστορικὴ πόλις ἀπληυθερώθη ὑπὸ τοῦ νικηφόρου Ἑλληνικοῦ στρατοῦ καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τοὺς κόλπους τῆς μητρὸς Ἑλλάδος, ὁ Φιλώτας Παπαγεωργίου εἰσηλθὼν ἀριτίως παρεσκευασμένος εἰς τὴν δημοσίαν ζοὴν τῆς εὐρυτέρας πατρίδος καὶ ἀπὸ τῆς στρατιωτικῆς δικαιοσύνης ἔφθασεν εἰς τὴν ἀνωτάτην βαθμίδα τῆς δικαστικῆς ἱεραρχίας μετασχὼν ἐπαξίως ὡς μέλος τακτικὸν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας κατὰ τὴν πρώτην τούτου συγκρότησιν ὑπὸ Πρόεδρον τὸν Κωνσταντῖνον Ρακτιβάν.

Ὅτε ἡ Μοῖρα ἐπέκλωσεν εἰς τὴν πατρίδα ἡμῶν τὴν μισαρὰν ἐκείνην κατοχὴν ὁ Φιλώτας Παπαγεωργίου συνελήφθη καὶ ἐρρίφθη εἰς τὰς φυλακάς, κατηγορούμενος ὅτι ὡς ὑπατος ἀρχηγὸς τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐλευθέρων τεκτόνων συνειργάζετο μετ' ἄλλων ξένων στοῦν πρὸς ἀνατροπὴν τοῦ φασιστικοῦ καθεστώτος τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Γερμανίας. Ἡ κατηγορία ἦτο βαρεῖα καὶ κατ' ἐξοχὴν ἐπικίνδυνος, δεδομένου τοῦ ἀπηνόου διωγμοῦ, τὸν ὁποῖον εἶχον ὑποστῆ αἱ τεκτονικαὶ στοαὶ εἰς ἀμφοτέρας τὰς χώρας ἐκεῖνας. Ἐκ τούτου καὶ ἡ μακροτέρα φυλάκισις τοῦ ἀειμνήστου φίλου ὑπῆρξεν αὐστηρὰ καὶ σκληρὰ καὶ ἀπάνθρωπος. Καὶ δὲν ἀπέδειξε μὲν τίποτε ἢ ἐπίμονος καὶ ἐξαντλητικὴ ἀνάκρισις, ὁ δὲ ἀδίκως κατηγορηθεὶς ἀπεφυλακίσθη, ἀλλ' αἱ κακουχίαι τῆς φυλακίσεως καὶ τῆς αὐστηροτάτης ἀπομονώσεως, ὡσεὶ ἐπρόκειτο περὶ τοῦ χειρίστου τῶν κακούργων, ἐκλόνισαν σημαντικῶς τὴν ὑγείαν καὶ τὰ νεῦρα τοῦ διακεκριμένου ἀνδρός, ὥστε κατ' ἀλήθειαν οὐδέποτε πλέον ἀνέκτησε πλήρη τὴν ὑγείαν του καὶ τὴν ψυχικὴν του ἡρεμίαν ὁ ἀεί-

μνηστος συνεργάτης ἡμῶν, εἰς τοῦτο δὲ ἐμμέσως ὀφείλεται καὶ ὁ θάνατος αὐτοῦ.

Ἡ ἀπώλεια τοῦ Φιλώτα Παπαγεωργίου ἐγένετο βαθύτατα αἰσθητὴ εἰς πάντας ἐκεῖνους, οἱ ὅποιοι συνειργάσθησαν μετ' αὐτοῦ, διότι ὑπῆρξεν ἄριστος ἄνθρωπος, εὐγενῆς τὴν ψυχὴν καὶ δίκαιος καὶ φιλόπατρις.

Τὸ ἐν τῷ Συμβουλίῳ κενὸν εὐτυχῶς ἐδέχθη νὰ πληρώσῃ καὶ ὑπερπληρώσῃ ἄνθρωπος διαπρεπέστατος, αὐτὸς ὁ Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἑπικρατείας κ. Παναγιώτης Πουλίτσας, τοῦ ὁποίου τὴν στοργὴν πρὸς τὸ ἔργον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, γινώσκομεν πάντες ἐκ τῆς πολυτίμου καὶ ἐγκύρου αὐτοῦ προεδρίας τῶν Γενικῶν ἡμῶν συνελεύσεων.

Τὸ Συμβούλιον πρὸς τούτοις καθ' ὃ ἔχει ἐκ τοῦ ὀργανισμοῦ δικαίωμα καὶ λαβὸν ὑπ' ὄψιν τὰς ἐξαιρέτους ὑπηρεσίας, τὰς ὁποίας προσήνεγκεν εἰς τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἑταιρείαν ὁ Σύμβουλος τοῦ Ἑλεγκτικοῦ Συνεδρίου κ. Ἀριστοτέλης Πέππας, ὁμοφώνως ἐξέλεξεν αὐτὸν ἰσόβιον τακτικὸν ἑταῖρον.

Κατὰ τὸ ἔτος 1947 ἀπὸ τῆς 10ης Σεπτεμβρίου μέχρι τῆς 18ης, ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία εὐχαρίστως μετέσχε προσκληθεῖσα τῶν ἐν Ἀθήναις γενομένων ἑορτῶν ἐπὶ τῇ συμπληρώσει ἑκατονταετίας ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Γαλλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς, ἀδελφοῦ ἰδρύματος, τοῦ ὁποίου ἡ μακρὰ καὶ ἔνδοξος ἐπιστημονικὴ δρᾶσις ἐν τῇ ἡμετέρῃ χώρᾳ οὐχὶ μόνον τὴν Γαλλικὴν καὶ τὴν διεθνή ἐπιστήμην σημαντικῶς προήγαγεν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἡμετέραν ἀρχαιολογικὴν κίνησιν εὐστόχως διηκολύνη καὶ παρώρμησε διὰ τῆς συναδελφικῆς ἀναστροφῆς καὶ τοῦ ἐπιστημονικοῦ παραδείγματος.

Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία ὡς πρεσβυγενῆς ἀδελφὴ τῶν ἐν Ἀθήναις παρομοίων ξένων ἰδρυμάτων τιμῶσα τὸ ἑκατονταετὲς ἔργον τῆς ἑορταζούσης Σχολῆς διὰ μὲν τοῦ Προέδρου αὐτῆς προσέφερεν ἔντυπον συγχαρητήριον γράμμα εἰς Ἀρχαίαν Ἑλληνι-

κὴν ἐντὸς δευτερίου περιβλήματος, διὰ δὲ τοῦ Γραμματέως τοῦ Συμβουλίου προσεφώνησε τὴν Διεύθυνσιν τῆς Γαλλικῆς Σχολῆς κατὰ τὴν πρώτην πανηγυρικὴν συνεδρίασιν τῆς 11ης Σεπτεμβρίου.

Πρὸς τούτοις ὅτε ἡ γενναιοδωρία καὶ ἡ φιλοφροσύνη τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως ἔφερε τὸν συνάδελφον κ. Ἀ. Κεραμόπουλον καὶ τὸν Γραμματέα τοῦ Συμβουλίου εἰς Παρισίους διὰ τὸ δεύτερον μέρος τῶν ἑορτῶν τῆς ἑκατονταετηρίδος τῆς Σχολῆς, ὁ Γραμματεὺς τοῦ Συμβουλίου κατὰ τὴν ἐν τῇ Σορβόνῃ γενομένην πανηγυρικὴν συνεδρίασιν τῆς 6ης Νοεμβρίου 1947 εἶχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ χαιρετίσῃ τὴν Γαλλικὴν Σχολὴν καὶ ἐξ ὀνόματος τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τοῦ εὐτυχοῦς τούτου γεγονότος τῆς Γαλλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας ἐνόμισεν ὅτι ὄφειλε νὰ τιμήσῃ Γάλλους ἀρχαιολόγους καὶ ὀνόμασεν ἐπίτιμον ἀντιπρόεδρον μὲν τὸν Καθηγητὴν τῆς Ἀρχαιολογίας ἐν Παρισίοις καὶ Ἀκαδημαϊκὸν κ. Κάρολον Ricard, ἄχρι τοῦδε ἐπίτιμον σύμβουλον τῆς Ἑταιρείας, ἐπίτιμους δὲ συμβούλους τὸν Διευθυντὴν τῆς Γαλλικῆς Σχολῆς καὶ Καθηγητὴν τῆς Ἀρχαιολογίας κ. Ροβέρτον Demangel, τὸν ἐπίτιμον Διευθυντὴν τοῦ Λούβρου καὶ Ἀκαδημαϊκὸν κ. Α. Merlin, τὸν κ. Πέτρον Jouguet, ἐπιφανῆ ἱστορικὸν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος καὶ παπυρολόγον, Ἀκαδημαϊκὸν καὶ Πρύτανιν τῶν μελῶν τῆς Γαλλικῆς Σχολῆς, προεδρεύσαντα δὲ τῶν ἐν Ἀθήναις ἑορτῶν τῆς ἑκατονταετηρίδος, τὸν κ. Πέτρον de La Coste Messelière, Ἀκαδημαϊκὸν καὶ Καθηγητὴν τῆς Ἀρχαιολογίας ἐν Παρισίοις, καὶ τὸν κ. René Vallois, Καθηγητὴν τοῦ ἐν Bordeaux Πανεπιστημίου, ἀντεπιστέλλον μέλος τοῦ Ἰνστιτούτου τῆς Γαλλίας. Ἐπίτιμον ἑταῖρον ὀνόμασε τὸ Συμβούλιον τὸν κ. Fernand Charouthier, Καθηγητὴν τοῦ ἐν Παρισίοις Πανεπιστημίου. Ἀντεπιστέλλον δὲ μέλος ὀνομάσθη ὁ νεώτερος δόκιμος ἀρχαιολόγος καὶ Γενικὸς Γραμματεὺς τῆς Γαλλικῆς Σχολῆς κ. Pierre Amandry.

Ἡ κατάσταση τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἑταιρείας ἔχει ὡς ἑξῆς:

Κατὰ τὸ ἔτος 1945 εἰσήχθησαν εἰς τὴν Βιβλιοθήκην ἐξ ἀνταλλαγῆς μὲν τόμοι τριάκοντα καὶ εἷς, ἐκ δωρεᾶς δὲ τόμοι τεσσαράκοντα καὶ πέντε, οὐδὲν δὲ βιβλίον ἠγοράσθη.

Κατὰ τὸ ἔτος 1946 εἰσήχθησαν εἰς μὲν τόμος ἐξ ἀγορᾶς, ἐξ ἀνταλλαγῆς δὲ τόμοι δέκα τρεῖς καὶ ἐκ δωρεᾶς τόμοι πενήκοντα.

Κατὰ τὸ ἔτος 1947 εἰσήχθησαν ἐξ ἀγορᾶς μὲν τόμοι τριάκοντα ἑξ, ἐξ ἀνταλλαγῆς δὲ τόμοι ἑκατὸν πέντε καὶ ἐκ δωρεᾶς τόμοι ὀγδοήκοντα ὀκτώ.

Ἡ ἐξέτασις τῶν ἀριθμῶν τούτων δεικνύει ὅτι ἡ ἐπάνοδος εἰς τὴν ὀμαλότητα βαίνει προοδευτικῶς, ἐλπίζομεν δὲ ὅτι δὲν θὰ βραδύνη ἐπὶ πολὺ ἡ κανονικὴ προσαύξησις τῆς μοναδικῆς ταύτης Ἑλληνικῆς ἀρχαιολογικῆς βιβλιοθήκης, ὥστε νὰ καταστή ἁυτὴ καὶ πάλιν, ὅσον εἶναι δυνατόν, περισσότερον ἐνήμερος ὡς πρὸς τὴν πλουσίαν διεθνή ἀρχαιολογικὴν βιβλιογραφίαν. Ὅσον ἀφορᾷ τὰ ξένα δημοσιεύματα ἡ Ἑταιρεία ἐκφράζει τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτῆς πρὸς τοὺς σπεύσαντας νὰ ἀποστείλωσι τὰ δημοσιεύματα αὐτῶν, περιοδικὰ τε καὶ ἄλλα βιβλία, χωρὶς νὰ ἀναμένωσι τὴν ἐκ μέρους ἡμῶν ἀποστολὴν τῶν ὀφειλομένων ἀνταλλαγμάτων. Δεῖγμα καὶ τοῦτο τῆς πρὸς τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἑταιρείαν καὶ τὸ μακρὸν αὐτῆς ἔργον ἀπονεμομένης τιμῆς. Εἶναι δὲ ἐπείγουσα ἡ ἀνάγκη, ὅπως ἡ Ἑταιρεία προβῇ γοργότερον εἰς τὴν ἀναπλήρωσιν τῶν δημοσιευτικῶν αὐτῆς καθυστερήσεων, ἵνα ἐπαναλάβῃ τὰς ἐξ ἀνταλλαγῆς κανονικὰς τῆς ὑποχρεώσεις, ὅπως καὶ προηγουμένως εἶπομεν. Εἶναι δὲ αἱ ἀνταλλαγαὶ αὗται σημαντικὸν μέσον πλουτισμοῦ τῆς βιβλιοθήκης. Ὁ δι' ἀγορᾶς πλουτισμὸς εἶναι ἀκόμη δυσχερὴς διὰ τὰ ἐμπόδια, τὰ ὀποῖα παρεμβάλλονται εἰς τὸ βιβλιεμπόριον ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς ὑθμίσεως τοῦ συναλλάγματος.

Τὸ ζήτημα τοῦ πλουτισμοῦ τῆς βιβλιοθήκης εἶναι σπουδαῖον, διότι ἡ βιβλιοθήκη ἀποτελεῖ θεμελιώδη προϋπόθεσιν τῆς ἐπιστημονικῆς ἐργασίας καὶ τῆς προαγωγῆς τῶν ἀρχαιολογικῶν δημο-

σιευμάτων. Αί ανασκαφαί δὲν εἶναι ὁ τελικὸς σκοπὸς τῶν ἀρχαιολογικῶν ἰδρυμάτων, ἀλλὰ μέσον πρὸς μελέτην, ἢ ὁποία, μόνη αὐτή, ἀποτελεῖ τὴν προαγωγὴν τῆς ἐπιστήμης. Ἐπιπλέον, αἱ ἀνασκαφαί, ὅσον-δήποτε εὐκταῖαι καὶ ἂν εἶναι πρὸς ἀποκάλυψιν νέων μνημείων τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ βίου, δὲν εἶναι τὸ μόνον μέσον πρὸς ἐπιστημονικὴν πρόοδον, διότι ὑπάρχει ἀκόμη ἄφθονος ὕλη πρὸς ἐπιστημονικὴν ἐκμετάλλευσιν καὶ συγκρότησιν ἐπιστημονῶν ἀρχαιολόγων. Ἐκ τούτου εἶναι προφανὲς ὅτι μεταξὺ τῆς ἐκτάσεως τῶν ἀνασκαφῶν καὶ τῆς ἐκτάσεως τῆς ἐπιστημονικῆς ἐπεξεργασίας πρέπει νὰ ὑπάρχη σύμμετρος ἀντιστοιχία, μᾶλλον δὲ νὰ προέξη ἡ ὑποχρέωσις τῆς ἐπιστημονικῆς ἐπεξεργασίας τοῦ ἀνεκδότου ἀκόμη ἐπιστημονικοῦ ὕλικου. Διὰ τοῦτο ὀφείλομεν νὰ προαγάγωμεν πάσῃ θυσίᾳ τὰ ἐπιστημονικὰ δημοσιεύματα, διότι ἄνευ τούτων οὐδεμίαν ἀξίαν ἔχουσιν αἱ ἀνασκαφαί. Σήμερον δὲ ὑπάρχει καὶ πρόσθετος λόγος, ὅπως ἀσκήσωμεν σὴν ἀνασκαφικὴν πολιτικὴν, διότι ὑπὸ τὰς ὑφισταμένας συνθήκας ἢ στέγαις καὶ ἢ συντήρησις τῶν νέων μνημείων καθίσταται σχεδὸν ἀδύνατος διὰ τὴν ἀνικανότητα τοῦ Δημοσίου, ὅπως ἀνταποκριθῆ πρὸς νέας ἀρχαιολογικὰς ὑποχρεώσεις, ἀφοῦ οὐδὲ τὰς παλαιὰς εἶναι ἱκανὸν νὰ ἀντιμετωπίσῃ, τὰ δὲ μουσεῖα καὶ αὐτὰ τὰ τῶν Ἀθηνῶν παραμένουν ἀκόμη κλειστά πρὸς μεγάλην ἠθικὴν ζημίαν καὶ ἐπιστημονικὴν βλάβην, μολονότι σοβαρώτατοι λόγοι ἐθνικῆς ὠφελείας θὰ ἐπέβαλλον τὴν ἀποκατάστασιν τῶν μουσειακῶν ἡμῶν πραγμάτων.

Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία ὡς τὸ ἀρχαιότατον ἀρχαιολογικὸν ἴδρυμα αἰσθάνεται τὴν ὑποχρέωσιν, ὅπως ἀπευθύνη ἔκκλησιν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ὑπὲρ τῆς ἀναζωογονήσεως τῆς ἀρχαιολογικῆς ταύτης ὑποστάσεως τῆς χώρας.

Ἐγράφη, ὡς ἤκουσα, τελευταῖον ὅτι ἡ ἐκπαίδευσις τῶν Ἑλληνοπαίδων πρέπει νὰ ἀρχίξῃ διὰ τοῦ Σολωμοῦ. Δὲν ἐγράφη δὲ τοῦτο ὑπὸ κομμουνιστοῦ, ὡς θὰ ὑπόπτει τις. Ἀλλοίμονον εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐὰν ἀρνηθῆ τὰς ἐνδοξοτάτας περιόδους τῆς ἱστορίας της, αἱ ὁποῖαι διὰ πάντας τοὺς πεπολιτισμένους λαοὺς χρησιμεύουν ὡς σχολεῖον ὑπερτάτου ἀνθρωπισμοῦ καὶ ἀνατίσεως τῆς ψυχῆς καὶ τῆς διανοίας.

Ἡ ἱστορία τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἐνιαία ἀπὸ τῶν παναρχαίων χρόνων μέχρι σήμερον, εἰς οὐδένα δὲ ἑλληνικῶς σκεπτόμενον ἐπιτρέπεται ἢ διάσπασις τῆς ἐθνικῆς παραδόσεως, διότι τὸ ἀντίθετον θὰ ἐσήμαινε κλονισμόν αὐτῆς τῆς ἐθνικῆς ὑποστάσεως, ὑπὲρ τῆς ὁποίας εἰργάσθη ἀνεन्दότως καὶ ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία δι' ὅλης τῆς μακρᾶς καὶ ἐθνικῆς αὐτῆς ἱστορίας. Ἦδη δὲ διανοίγονται εὐρύτεροι ὀρίζοντες δράσεως διὰ τῆς εὐτυχοῦς ἐνσωματώσεως τῆς καὶ ἀρχαιολογικῶς σημαντικωτάτης Δωδεκανήσου, ὅπου ἡ Ἑλλὰς δὲν ἐπιτρέπεται νὰ φανῇ κατωτέρα τῆς ξένης δυνάμεως, ἢ ὁποία τὴν κατεῖχεν. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Κύπρον θὰ ἐνεδεικνύετο καὶ ἀπὸ τοῦδε νὰ ἐργασθῶμεν. Ἄς εὐχηθῶμεν, ὅπως ἡ ὀλοκλήρωσις αὐτῆ τοῦ ἐθνικοῦ ἔργου τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας εἶναι ταχεῖα!

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΟΝ ΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΑΠΕΥΘΥΝΘΕΝ
ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΓΑΛΛΙΚΗΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΝ ΣΧΟΛΗΝ ΕΟΡΤΑΖΟΥΣΑΝ
ΤΗΝ ΠΡΩΤΗΝ ΑΥΤΗΣ ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΑ

Η ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΤΗΣ ΕΝΘΑΔΕ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

ΑΙΕΝ ΑΡΙΣΤΕΥΕΙΝ

Πανήγουριν ὑμῖν ἄγουσιν ἐπὶ τῇ τῆς ἑκατονταετηρίδος ἐνδόξῳ συντελείᾳ οἱ τῆς Ἀθήνησιν Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας πρόβουλοι, οἷς Ἀντώνιος Ἐ. Μπενάκης προήδρευε, ἐγραμμάτευσεν δὲ Γεώργιος Π. Οἰκονόμος, ἔγνωσαν ὑμῖν, ἄνδρες εὐγενέστατοι καὶ τῆς παιδείας τῆς Ἑλληνικῆς πεφωτισμένοι θιασῶται, τάδε τὰ γράμματα πέμπειν, ἵνα τεκμήριον ταῦτα ὑπάρχη τῆς παρὰ τῶν Ἑλλήνων τιμῆς τε καὶ χάριτος ἐφ' οἷς καλοῖς τε καὶ μεγάλοις ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἀρχαιολογίας διαπεπράχατε καὶ ἔτι καὶ νῦν διατελεῖτε ἐργαζόμενοι. Πρῶτοι γὰρ τῶν ξένων μετὰ τὴν τῆς πρεσβυγενοῦς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας γένεσιν εἰς τὴν χώραν τὴν ἡμετέραν ἐπιδημήσαντες οὐκ ἐπαύσασθε δι' ἑκατὸν ἐτῶν ἀγρύτως διαπονούμενοι, ἵνα τὰ τῆς Ἑλλάδος μνημεῖα σὺν τέχνῃ πολλῇ ἀνακαλύπτητε καὶ ἐρμηνεῖα ἐνδελεχεῖ τῇ τῆς οἰκουμένης ἀκριβεῖ γνώσει προσάγητε. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῆς τῶν τόπων τῶν καθ' Ἑλλάδα σύμπασαν ἐρεύνης οὐδὲ ἐπὶ σμικρὸν ἡμελήσατε, ἀλλὰ καλλίσταις συγγραφαῖς

πρῶτοι ὑμεῖς τῇ τῶν ἄλλων ἐρεύνη τὴν δᾶδα προυφήνατε καὶ τὴν ἐφ' ὑμᾶς τεθεῖσαν ἐλπίδα εὐδόξως ἐδικαιώσατε. Τὸ δ' ὄλον ἔργον τὸ ὑμέτερον οὐχ ἀπλῶς εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν ἀρχαίαν καὶ τὴν κατὰ τὸ Βυζάντιον ἀποβλέπειν χρῆναι ἠγούμενοι, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς Ἑλλάδα παρεκτείνοντες, ἥδι- στον ἄρτυμα τῇ τοῦ ὄλου Ἑλληνικοῦ βίου γνώσει προσέθεσθε καὶ ἐκ τοῦ ζῶντος ἔτι γένους τοῦ Ἑλληνικοῦ τὸ ἀρχαῖον ἐκεῖνο διαγιγνώσκειν οἷοί τ' ἐγένεσθε καὶ τὰ προσλείποντα ἀναπληροῦν. Ἄπαν γὰρ τὸ Ἑλληνικὸν ἔν τι καὶ ἀδιαίρετον καὶ συνεχὲς ὑπάρχει, οἱ δ' Ἕλληνες αἰεὶ ἑαυτοῖς τὴν τε ψυχὴν καὶ τὴν διάνοιαν ὁμοιοί, οὐ μέντοι ἀδιαλείπτως ἀκμάζοντες καὶ ἐν παντὶ μεγαλοουργοῦντες διὰ τὴν τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων παλίντροπον τύχην, φιλότιμοι δ' ὅμως καὶ φιλόδοξοι καὶ ταχὺ ἐπιδιδόντες, ὅταν εἰρήνης τυγχάνωσι καὶ εἰς εὐδοξίαν μὴ διακωλύωνται. Φιλόξενον δὲ τὴν γνῶμην ἔχοντες τοὺς ἀγαθοὺς καὶ εὖνους τῶν ἐπιδημούντων καὶ τοὺς τῆς παιδείας τῆς Ἑλληνικῆς μετέχοντας προφρόνως φιλοῦσί τε καὶ θεραπεύουσι καὶ εἰς ἰσοπολιτῶν μοῖραν τιθέασιν. Οὕτω δὴ χυμεῖς οὐ μόνον συναγωνιστὰ ἀποβεβήκατε ὀτρηροί τε Μουσάων θεράποντες, ἀλλὰ καὶ φίλοι συγχαίροντές τε καὶ συμπάσχοντες ἡμῖν.

Διὸ καὶ τὴν ἑορτὴν τὴν ὑμετέραν ἡμετέραν ἠγούμενοι ἴσα ὑμῖν χαίρομεν καὶ τοὺς πόνους γεραίρομεν τοὺς ὑμετέρους καὶ ἀντιδιδόντες χάριν ἔχομεν ἐφ' οἷς ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιολογίας ἐπράξατε καὶ ἔτι πράττετε. Ὑμῖν δὲ δοίη φίλος Πάν τε καὶ ἄλλοι ὅσοι τῆδε θεοὶ καλοὺς καὶ εἰς τὸν ἐφεξῆς χρόνον γίγνεσθαι τᾶνδοθεν, ἔξωθεν δ' ὅσα ἔχετε τοῖς ἐντὸς εἶναι ὑμῖν φίλια, πλούσιον δὲ νομίζετε τὸν σοφόν, τὸ δὲ χρυσοῦ πληθὸς εἶη ὑμῖν ὅσον μῆτε φέρειν μῆτε ἄγειν δύναται ἄλλος ἢ ὁ σῶφρων.

Ἐρωσθε καὶ χαίρετε καὶ εὐδοξεῖτ' ἐς αἰί.

Α. Ε. ΜΠΕΝΑΚΗΣ

Γ. Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ

ΕΓΕΝΕΤΟ ΑΘΗΝΗΣΙ
ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝΟΣ ΜΕΣΟΥΝΤΟΣ ΕΤΟΥΣ
ΕΒΔΟΜΟΥ ΚΑΙ ΤΕΤΤΑΡΑΚΟΣΤΟΥ ΚΑΙ
ΕΝΑΚΟΣΙΟΣΤΟΥ ΚΑΙ ΧΙΛΙΟΣΤΟΥ ΑΠΟ
ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ

ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1945

Α΄ ΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 8^ῃ Ἰουλίου τοῦ 1945 ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος Κυριακῇ καὶ ὥρα 11 π. μ. συνήλθον ἐν τῷ Μεγάλῳ τῆς Ἑταιρείας οἱ ἑταῖροι εἰς τακτικὴν συνέλευσιν ἵνα συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 32 τοῦ Ὄργανισμοῦ ἐκλέξωσι τό τε Προεδρεῖον τῆς Συνελεύσεως καὶ τὴν πενταμελῆ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ Ἐπιτροπεῖαν διὰ τὸ ἔτος 1945 ἀκούσωσι δὲ καὶ τὴν ἐκθεσὶν τῆς ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπεῖας περὶ τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τοῦ ἔτους 1944 ὡς καὶ τὴν ἐκθεσὶν τοῦ Γραμματέως τοῦ Συμβουλίου περὶ τῶν πεπραγμένων τοῦ 1944.

Παρήσαν ἑταῖροι πενήκοντα. Γενομένης φανεράς ψηφοφορίας ἐξελέγησαν Πρόεδρος τῆς Συνελεύσεως ὁ κ. Παναγιώτης Πουλίτσας, Ἀντιπρόεδρος ὁ κ. Νικόλαος Ἐξαρχόπουλος, Α΄ Γραμματεὺς ὁ κ. Κοντολέων καὶ Β΄ Γραμματεὺς ἡ δις Εὐθανθία Δουκάκη. Ὁ Γραμματεὺς τῆς Συνελεύσεως κ. Νικόλαος Κοντολέων ἀνέγνωσε τὴν ἐκθεσὶν τῆς Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπεῖας περὶ τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως κατὰ τὸ ἔτος 1944, ἡ δὲ Συνέλευσις ὁμοφώνως ἐνέκρινε τὴν διαχείρισιν ταύτην. Ἐἶτα διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας ἐξελέγησαν μέλη τῆς ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπεῖας καὶ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ διὰ τὸ ἔτος 1945 οἱ κκ. Βασίλειος Αἰγινήτης, Εὐάγγελος Κρητικός, Κωνστ. Δ. Παπακωνσταντίνου, Μιλτιάδης Πουρῆς καὶ Ἄγγελος Σταυρόπουλος.

Διακοπείσης μετὰ ταῦτα τῆς συνεδρίας καὶ ἐπαναληφθείσης τὴν 11.20 π. μ. ὁ Γραμματεὺς τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἑταιρείας κ. Γεώργιος Π. Οἰκονόμος ἀνεκοίνωσε τὴν ὑπ' αὐτοῦ συνταχθεῖσαν ἐκθεσὶν περὶ τῶν πεπραγμένων τῆς Ἑταιρείας κατὰ τὸ λήξαν ἔτος 1944.

Β΄ ΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

Τῇ 15^ῃ Ἰουλίου 1945 ἡμέρα Κυριακῇ καὶ ὥρα 11 π. μ. συνήλθον οἱ ἑταῖροι εἰς δευτέραν τακτικὴν συνέλευσιν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Προέδρου τῆς συνελεύσεως κ. Πουλίτσα καὶ προέβησαν κατὰ τὸ ἄρθρον 10 τοῦ Ὄργανισμοῦ εἰς μυστικὴν διὰ ψηφοδελτίων ἐκλογὴν τοῦ νέου Διοικητικοῦ Συμ-

βουλίου τῆς Ἑταιρείας διὰ τὴν τριετίαν 1945 - 1947. Ἐψηφίσαν ἑταῖροι πενήκοντα ὀκτώ ἐξελέγησαν δὲ μέλη τοῦ Συμβουλίου διὰ τὴν τριετίαν 1945 - 1947 οἱ κκ. Γεώργιος Π. Οἰκονόμος διὰ ψήφων πενήκοντα ὀκτώ, Ἀριστοτέλης Κούζης διὰ ψήφων 57, Φιλώτας Παπαγεωργίου διὰ ψήφων 57, Γεώργιος Σωτηρίου διὰ ψήφων 57, Ἀντώνιος Μπενάκης διὰ ψήφων 56, Γεώργιος Ν. Βέλτσος διὰ ψήφων 56, Σωκράτης Κουγέας διὰ ψήφων 55, Θεόφιλος Βορέας διὰ ψήφων 54, Μιχαὴλ Βολονάκης διὰ ψήφων 52, Κωνσταντῖνος Ρωμαῖος διὰ ψήφων 48, Ἀντώνιος Κεραμόπουλλος διὰ ψήφων 46, Ἀντώνιος Χατζῆς διὰ ψήφων 46, Ἀναστάσιος Ὁρλάνδος διὰ ψήφων 45.

Συμπλήρωσις καὶ καταρτισμὸς τοῦ νέου Διοικ. Συμβουλίου

Τὸ οὕτως ἐκλεχθὲν ὑπὸ τῶν ἑταίρων νέον Συμβούλιον συνελθὼν τῇ 16^ῃ Ἰουλίου 1945 εἰς συνεδρίαν πρὸς πλήρη καταρτισμὸν αὐτοῦ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 10 τοῦ Ὁργανισμοῦ ἐξέλεξε μέλη τοῦ Συμβουλίου τοὺς κκ. Σπυρίδωνα Μαρινᾶτον, Δημήτριον Εὐαγγελίδην καὶ Χρῆστον Καροῦζον, Ἀντιπρόεδρον δὲ τὸν κ. Ἀντώνιον Ἐμμ. Μπενάκην καὶ Γραμματέα τὸν κ. Γεώργιον Π. Οἰκονόμον.

Ἐκ τούτων ὁ κ. Καροῦζος δὲν ἀπεδέχθη τὴν ἐκλογὴν του.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΞΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ
ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΩΝ ΚΑΙ
ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ ΤΩΝ ΕΤΩΝ
1945-1947

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΗΣ ΕΞΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Κύριε Πρόεδρε,

Ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλωμεν Ὑμῖν τὸν Ἰσολογισμόν τῆς χρήσεως 1944, μετατραπέντα ἀπὸ πληθωρικὰς δραχμὰς εἰς νέας, συμφώνως τῷ Ν. 18/44 «περὶ νομισματικῆς διαρρυθμίσεως» καὶ τῷ Ἐν. Ν. 505/45 «περὶ καταρτίσεως Ἰσολογισμῶν τῶν Ἐταιρειῶν χρήσεως 1944/45».

Διὰ τὸν καταρτισμὸν αὐτοῦ, ὡς τιμὴ τῶν διαφορῶν **μετοχῶν** καὶ **ὁμολογιῶν εἰς χρυσόν**, ἐλήφθη ἡ μέση τιμὴ τοῦ χρηματιστηρίου τῶν μηνῶν Φεβρουαρίου—Μαρτίου 1945. **Διὰ τὰς ὑποχρεώσεις** τῆς Ἐταιρείας **εἰς χρυσόν** ἡ ἐπίσημος τιμὴ τῆς χρ. λίρας Ἀγγλίας, ἡ καθοριζομένη ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος (ἄρθρ. 4 καὶ 5 τοῦ Α. Ν. 505/45). **Διὰ τὰς ὁμολογίας** Ἑλληνικῶν Δανείων ἡ τιμὴ τῆς δραχμῆς κατὰ τεμάχιον (ἄρθρ. 2 καὶ 4 τοῦ Α. Ν. 505/45). **Διὰ τὰς ἀπαιτήσεις** καὶ **ὑποχρεώσεις** τῆς Ἐταιρείας εἰς δραχμὰς ἡ ἀναλογία ἡ καθοριζομένη διὰ τοῦ Ν. 18/44 καὶ ἡ παρ. 1 τοῦ ἄρθρ. 5, τοῦ Α. Ν. 505/45 ἐν περιπτώσει ἐκμηδενίσεως τελείως, πρὸς μνεΐαν μὲ τὴν ἀξίαν μιᾶς δραχμῆς.

Αἱ ἐκ τῆς ἀνωτέρω προσαρμογῆς προκύπτουσαι διαφοραὶ συνεκεντρώθησαν εἰς λ/σμὸν ὑπὸ τὸν τίτλον «Εἰδικὸς λ/σμός προσωρινῆς ἀναγωγῆς», τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ὁποίου ἐμφανίζεται χρεωστικόν, ὡς ἡ συνημμένη ἀνάλυσις τοῦ λ/σμοῦ, καὶ τὸ ὅποιον θὰ παραμείνῃ μέχρι νεωτέρων ὀδηγιῶν τοῦ Ὑπουργείου ἢ δύναται νὰ καλυφθῇ δι' ἰσοπόσου ἀνατιμῆσεως στοιχείων τοῦ Ἐνεργητικοῦ, ἐπιδεκτικῶν τοιαύτης δεδικοιολογημένης ἀυξήσεως δραχ. 7.552.732.10.

Πρὸς πληρεστέραν εἰκόνα τῶν ὡς ἄνω ἀναφερομένων ἀναλύομεν μίαν ἐκάστην τῶν μερίδων τοῦ Καθολικοῦ κεχωρισμένως:

Τ Α Μ Ε Ι Ο Ν

1) Τὸ ἐκ πληθωρικῶν δραχμῶν 100.483.096.508.847.30 ὑπόλοιπον τοῦ Ταμείου τῆς 30/11/44 μετετράπη μὲ τὴν ἀναλογίαν τοῦ Ν. 18/44, ἦτοι εἰς νέας δραχμὰς 2.010.

ΑΚΙΝΗΤΑ

1) *Μέγαρον τῆς Ἐταιρείας, 2) Ἀκίνητα Κτήματα.* Αἱ μερίδες αὐ-
ται παρέμειναν μὲ τὴν ἐν τῷ Καθολικῷ ἀναγραφομένην τὴν 30/11/1944
τιμὴν, καθόσον ἀπὸ τοῦ 1941—1944 οὐδεμία ἐπῆλθεν εἰς αὐτὰ μεταβολὴ
εἴτε πρὸς ἐπαύξεισιν, εἴτε πρὸς μείωσιν τῆς ἀξίας των, ἐκ ζημιῶν καὶ φθο-
ρῶν ἐκ πολεμικῶν γεγονότων, ἀρθρ. 2 τοῦ Α. Ν. 505/45.

ΜΕΤΟΧΑΙ

1) *Μετοχαὶ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς.* Ἐκ τῶν 79 μετοχῶν (ἔξ ὧν 10
προέρχονται ἐκ δωρεᾶς Ἰ. Ρώμα), αἱ 9 ὑπελογίσθησαν μὲ τὴν μέσην τιμὴν
τοῦ Χρηματιστηρίου τῶν μηνῶν Φεβρουαρίου—Μαρτίου 1945, ἦτοι δραχ.:
49.683.—ἐκάστη, ἣτις εἶναι τιμὴ κατωτέρα τῆς τιμῆς τῆς κτήσεώς των, ἐν
ᾧ δραχ.: 447.147.—Αἱ δὲ 60 παρέμειναν μὲ τὴν ἐν τῷ Καθολικῷ ἀνα-
γραφομένην τιμὴν ἦτοι δραχ.: 157.190.25 ὡς τὸ ἀρθρ. 4 τοῦ Ἄν. Ν.
505/45 δριζέει.

2) *Μετοχαὶ Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος.* Ἐξ αὐτῶν αἱ 100 ὑπελογίσθη-
σαν μὲ τιμὴν τοῦ Χρηματιστηρίου δραχ.: 6.493.—ἐκάστη, αἱ δὲ ἕτεραι 110 πα-
ρέμειναν μὲ τὴν ἐν τῷ Καθολικῷ ἀναγραφομένην τιμὴν δραχ.: 547.943.70.

3) *Μετοχαὶ Κτηματικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος.* Αὗται ὑπελογί-
σθησαν μὲ τιμὴν Χρηματιστηρίου μηνὸς Φεβρουαρίου — Μαρτίου 1945, ἦτοι
δραχ.: 224.20 ἐκάστη.

ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ ΔΑΝΕΙΩΝ ΕΙΣ ΧΡΥΣΟΝ

1) *Ὅμολογίαι Δαν. 1889, 5%, Πάγιον.* Αὗται παρέμειναν μὲ τὴν
ἐν τῷ Καθολικῷ ἀναγραφομένην τιμὴν δραχ.: 88.154.25 καὶ οὐχὶ μὲ τὴν τιμὴν
τοῦ Χρηματιστηρίου τῶν δραχμῶν 719.90 ἐκάστης, ὡς ἀνωτέρω, συμφώ-
ως τῷ Α. Ν. 505/45.

2) *Ὅμολογίαι Δαν. 1890, Σιδηροδρ. Λαρίσης.* Αὗται παρέμει-
ναν μὲ τὴν ἐν τῷ Καθολικῷ συνολικὴν των ἀξίαν καὶ δὲν ὑπελογίσθησαν μὲ
τὴν τιμὴν τοῦ Χρηματιστηρίου τῶν δραχ.: 815.40 ἐκάστη, διὰ τὸν ἴδιον
ὡς ἄνω λόγον.

3) *Ὅμολογίαι Δαν. Ἀμύνης, 1907.* Ὅμοίως παρέμειναν μὲ τὴν
ἴδιαν συνολικὴν των ἀξίαν καὶ δὲν ὑπελογίσθησαν μὲ τιμὴν τοῦ Χρηματι-
στηρίου τῶν δραχ.: 170.20 ἐκάστη.

4) *Ὅμολογίαι Δαν. 1914, τῶν 500 ἑκατομμ.* Αὗται ὑπελογίσθησαν
μὲ τὴν τιμὴν τοῦ Χρηματιστηρίου δραχ.: 1.034.20 ἐκάστη.

5) *Ὅμολογίαι Δαν. Κεφαλαιώσεως, 1893, καὶ ἀπόδ. φρ. 140.*
Αὗται παρέμειναν, ὡς εἶχον καὶ δὲν ἐλήφθη ἡ τιμὴ τοῦ Χρηματιστηρίου
δραχ.: 832.40 οὔτε ἡ τιμὴ τοῦ φράγκου.

6) Ὑπολογισμοὶ Δαν. Προσφυγικοῦ, 1924. Δι' αὐτὰς ἐλήφθη ἡ τιμὴ τοῦ Χρηματιστηρίου δρ.: 1.030.40, ὡς μικροτέρα τῆς τιμῆς τῆς κτήσεώς των.

7. καὶ 8) Ὑπολογισμοὶ Δαν. Κτηματικ. Πίστεως 1927 καὶ 1930, λιρῶν. Διὰ ταύτας ἐλήφθη ἡ τιμὴ τοῦ Χρηματιστηρίου δρ.: 1.327.— ἐκάστη.

ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ ΔΑΝΕΙΩΝ ΕΙΣ ΔΡΑΧΜΑΣ

- 1) Ὑπολογισμοὶ Δαν. Ἑλληνοβουλγαρικῆς Μεταναστεύσεως, 1923.
- 2) Ὑπολογισμοὶ Δαν. Ἀπολλοτριώσεως, 1919, 1929, 1931 καὶ
- 3) Ὑπολογισμοὶ Δαν. Πατριωτικοῦ. Αὗται ὑπελογίσθησαν μὲ μίαν δραχμὴν κατὰ τεμάχιον, συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 4 τοῦ Α. Ν. 505/45.

Διὰ τὰς ὑπολοίπους μερίδας τοῦ Καθολικοῦ εἰς δραχμὰς ὡς:

1) Καταθέσεις ἐπ' ἀνοικτῶ λογαριασμῶ παρὰ τῆ Ἐθνικῆ Τραπέζῃ	δραχ.: 271.788.20
2) Ἐξοδα προῦπ/σμοῦ 1944	δραχ.: 122.959.040.021.794.20
3) Ἐγγυοδοσίαι	δραχ.: 5.000.—
4) Ὑπὲρ τῶν Μουσείων	δραχ.: 108.313.80
5) Προκαταβολαὶ	δραχ.: 736.614.068.—
6) Ἐγγυοδοταὶ	δραχ.: 5.000.—
7) Κέρδη καὶ ζημίαι	δραχ.: 27.395.284.648.45

ἐλήφθη ἡ ἀναλογία τοῦ Ν. 18/44, ἥτοι 50 δισεκατομμ. εἰς 1 νέαν δραχμὴν καὶ κάτω τοῦ ποσοῦ τούτου, ἀναφέρονται πρὸς μνεῖαν μὲ τὴν ἀξίαν 1 δραχμῆς.

Τέλος διὰ τὸν ὑπολογισμὸν τοῦ Ἀτόκου Δανείου 6 λιρῶν χρυσῶν κ. Μπενάκη, ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν ἡ ὑπὸ τῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος καθορισμένη τιμὴ δι' ἐγγράφου της, εἰς τὸ ὁποῖον ὀρίζει ὡς ἐπίσημον τιμὴν τῆς χρ. λίρας Ἀγγλίας 2 χαρτίνας Ἀγγλίας δραχ. 600 ἐκάστην, ἥτοι δραχ. 1200 δι' ἐκάστην λίραν χρ. Ἀγγλίας × 6 λίρας δραχ. 7.200.—

Συνημμένως ἐπισυνάπτομεν τὸν Ἰσολογισμὸν τῆς χρήσεως 1944, εἰς νέας δραχμὰς, ὡς καὶ ἀνάλυσιν τοῦ Εἰδικοῦ Ἀ/σμοῦ προσωρινῆς Ἀναγωγῆς, τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ὁποίου θὰ παραμείνη ἔκκρεμὸς καὶ θὰ κανονισθῇ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου ἢ μέχρι τῆς ὀριστικῆς προσαρμογῆς τῶν Ἰσολογισμῶν ἐπὶ σταθερωτέρων οἰκονομικῶν βάσεων.

Ἐπίσης ὑποβάλλομεν τὸν Ἰσολογισμὸν τῆς χρήσεως 1944 εἰς νέας δραχμὰς τοῦ Κληροδοτήματος Ἰωάν. Μαρκοπούλου, καταρισθέντα καὶ τοῦτον, συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ Ν. 18/44 καὶ Α. Ν. 505/45, ὡς καὶ ἀνάλυσιν τῆς μερίδος Εἰδικὸς Ἀ/σμός προσωρινῆς Ἀναγωγῆς. Ἐκ τοῦ Ἰσολογισμοῦ τοῦ κληροδοτήματος ἐμφαίνεται ἡ τελεία ἐκμηδένισις τῆς περιουσίας του. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν δὲν κατέστη δυνατὸς ὁ καταρισμὸς προῦπολογισμοῦ χρήσεως 1945.

Ἀθῆναι τῆ 31 Δεκεμβρίου 1945

Μετὰ τιμῆς
Ἡ Ἐξελεγκτικὴ Ἐπιτροπεία

ΕΥΑΓΓ. ΚΡΗΤΙΚΟΣ
ΑΓΓ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ
Β. ΑΙΓΙΝΗΤΗΣ
ΜΙΑΤ. ΠΟΥΡΗΣ

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΤΗΣ
καταρτισθείς εις νέας δραχμὰς συμφώνως
«Περὶ καταρτίσεως Ἴσολογισμῶν Ἀνωνύμων Ἐταιρειῶν χρ. 1944/45»,

ΔΟΥΝΑΙ

Ἐνεργητικὸν

	Ταμείον ὑπόλοιπον 30.11.44	2.010.—
	Μέγαρον τῆς Ἐταιρείας	259.863 80
	Ἀκίνητα κτήματα	17.847.50
	79 Μετοχαὶ τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς, (ἐξ ὧν 10 δωρεὰς Ρώμα)	604.337.25
	210 » Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος	1.197.243.70
	180 » Κτηματικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος	40.356.—
	405 Ὅμολ. Ἐθν. Δαν. 1889, 5 ⁰ / ₀ , Πάγιον	88.154.25
	75 » » » 1890, 5 ⁰ / ₀ , Σιδ. Λαρίσης	20.193.75
	121 » » » 1907, 5 ⁰ / ₀ , Ἀμύνης	8.315.20
	235 » » » 1914, τῶν 500 ἑκατομμυρίων	243.037.—
	1 » » » 1893, 5 ⁰ / ₀ & ἀπόδ. φρ. 140	640.—
	25 » » » 1924, 7 ⁰ / ₀ Προσφυγικοῦ	25.760.—
	155 » » » 1930, Κτηματ. Π. λιρῶν	205.685.—
	95 » » » 1927, Κτηματ. Π. λιρῶν	126.065.—
	150 » » » 1923, 6 ⁰ / ₀ Ἑλλ/βλγρ. Μετ.	150.—
	1000 » » » 1919, 1929, 1931, Ἀπαλλοτριώσεις	1.000.—
	30 » » » Πατριωτικοῦ	30.—
	Καταθέσεις ἐν ὄψει παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ	1.—
	Ἐξοδα Προϋπολογισμοῦ χρήσεως 1944	2.—
	Ἐγγυοδοσίαι	1.—
	Εἰδικὸς λογαριασμὸς Προσωρινῆς Ἀναγωγῆς	7.552.732.10
	νέαι δρ:	10.393.424 55

ΧΡΗΣΙΣ 1944

ΧΡΕΩΣΙΣ

ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΤΗΣ

«Εἰδικὸς Λογαριασμὸς

1) Ταμείον	100.483.096.506.837.30
2) Ὅμολ. Δαν. Ἑλληνοβουλγαρ. Μεταν.	52.583.60
3) » » Ἀπαλλοτριώσεις 1919, 1929, 1931	62.500.—
4) » » 500 ἑκατ. 1914	303.564 65
5) » » Προσφυγικοῦ, 1924	157.287.50
6) » » Κτηματ. Π. 1930, λιρῶν	1.150.189.—
7) » » Π. 1927, λιρῶν	706.493.40
8) Μετοχαὶ Κτηματικῆς Τραπεζῆς	139.644.—
9) » Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος	102.365.50
10) » Ἐθνικῆς Τραπεζῆς	77.520.—
11) Καταθέσεις παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ ἐν ὄψει	271.787.20
12) Ἐξοδα Προϋπολογισμοῦ χρήσεως 1944	122.959.040 021.792.20
σύνολον δραχμῶν	223.442.139.552.564.35
ὑπόλοιπον εἰς νέον	7.552.732.10

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

τοῦ Κληροδοτήματος Ἰω. Μαρκοπούλου χρήσεως 1944 εἰς νέας δρα-
χμάς, συμφώνως τῷ Νόμῳ 505/1945 καταρτισθεὶς μὲ τιμὰς 31/3/945

Ἐνεργητικὸν		Παθητικὸν
Καταθέσεις ἐν ὄψει παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ δρ.	1.—	Δωρεαί, Κληρονομίαι καὶ Κληροδοτήματα 677.002.20
Κατάθεσις Κεφαλαίου παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τρα- πέζῃ δρ.	1.—	
Ὅμολογίαι Δαν. Ἀν. Α' 1922, 6½% τεμ. 4083 @ 1 δρ. κατὰ τεμ. . δρ.	4.083.—	
Εἰδικὸς Ἀ/σμός προσωρι- νῆς Ἀναγωγῆς . . . δρ.	672.917.20	
ἐν ὄλῳ . . . »	<u>677.002.20</u>	ἐν ὄλῳ δρ. <u>677.002.20</u>

Ἀνάλυσις μερίδος «Εἰδικὸς Ἀ/σμός Προσωρινῆς Ἀναγωγῆς»

Χρέωσις		Πίστωσις
Καταθέσεις ἐν ὄψει παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ .	345.467.—	
Καταθέσεις Κεφαλαίου παρὰ τῇ Ἐθν. Τραπέζῃ	3.265.—	
Ὅμολογίαι Ἐθν. Δαν. Ἀν. Α' 1922, 6½% (τεμ. 4083)	324.185.20	
Δρ.	<u>672.917.20</u>	

Ἀθῆναι, τῇ 20 Νοεμβρίου 1945

Ο ΤΑΜΙΑΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΟΥΡΝΑΡΑΣ

Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ
ΑΝΤΩΝΙΑ Ν. ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΚΘΕΣΙΣ
ΤΗΣ ΕΞΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑΣ
ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1945
ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΝ
ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Κύριε Πρόεδρε,

Οί υπογεγραμμένοι αποτελοῦντες τὴν Ἐξελεγκτικὴν Ἐπιτροπείαν τῆς Ἑταιρείας διὰ τὸ ἔτος 1945, προσκληθέντες διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 15 τῆς 20 Μαρτίου 1946 ἐγγράφου τοῦ κ. Προέδρου τῆς Ἑταιρείας, ἐπελήφθημεν τοῦ ἐλέγχου τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τῆς Ἑταιρείας τοῦ λήξαντος ἔτους 1945, ἐκ τῶν λογιστικῶν καὶ ταμιακῶν βιβλίων τῆς ὁποίας ἐξάγονται τὰ ἑξῆς ἀποτελέσματα :

ΜΕΡΟΣ Α΄
Α΄ Χρηματικόν.

Ταμείον.

α) Χρέωσις :

1.	Ἵπόλοιπον μειρητῶν εὔρεθὲν ἐν τῷ Ταμείῳ τὴν 30				
	Νοεμβρίου 1944 ἀνήχκετο εἰς	δρχ.			2.010.—
2.	Ἐισπράξεις ἀπὸ Ἔσοδα Γ. Προῦπ/σμοῦ ἀπὸ 1/12/44-				
	31/12/1945	»			4.165.711.—
3.	» » Προκαταβολάς	»			169.536.—
4.	» » Καταθέσεις ἐν ὄψει παρὰ τῆ Ἐθν. Τραπ. »				300.000.—
5.	» » Ἄτοκ. προσωρ. δάν. χρ. λιρ. Ἀγγλίας 4 »				11 400 —
				τὸ ὅλον δρχ.	<u>4.648.657.—</u>

β) Πίστωσις :

1.	Πληρωμαὶ εἰς ἔξοδα Γ. Προῦπ/σμοῦ ἀπὸ 1/12/44-				
	31/12/1945	δρχ.			1.886.936.—
2.	» » Προκαταβολάς	»			169.536.—
3.	» » Καταθέσεις ἐν ὄψει παρὰ τῆ Ἐθν. Τραπ. »				2.000.000 —
4.	» » Ἔσοδα γ. προῦπ/σμοῦ. Τὰ ἐπιστραφέντα »				8.400.—
				Εἰς μεταφορὰν	<u>δρχ. 4.064.872.—</u>

	ἐκ μεταφορᾶς	δρχ.	4.064.872.—
5.	Ὑπόλοιπον μετρητῶν εὐρεθῆν ἐν τῷ Ταμείῳ τὴν 31/12/45	»	583.785.—
		τὸ ὅλον δρχ.	<u>4.648.657.—</u>

Β' Ἀνάλυσις Ἐσόδων καὶ Ἐξόδων

α) Ἐσοδα.

1)	Ἀπὸ μισθώματα αἰθουσῶν	δρχ.	50.500.—
2)	» ἀντίτιμον δημοσιευμάτων « Ἀρχ. τόποι καὶ Μουσεία τῆς Ἑλλάδος »	»	600.—
3)	» εἰσφορὰς τακτικῶν ἐταίρων	»	11.385.—
4)	» ποσοστὸν ἐκ τοῦ Ἐθνικοῦ Λαχείου	»	2.567.534.—
5)	» ἐνίσχυσιν τοῦ Δημοσίου διὰ μισθοῦς κλπ.	»	1.521.600.—
6)	» πώλησιν ἀχρήστου ὕλικου	»	1.450.—
7)	» ἔσοδα κεκλεισμένων χρήσεων	»	<u>12.642.—</u>
		τὸ ὅλον δρχ.	<u>4.165.711.—</u>

β) Ἐξοδα

1)	Εἰς μισθοῦς τοῦ προσωπικοῦ	δρχ.	1.278.015.—
2)	» ἔξοδα γραφείων	»	412.168.—
3)	» ἐπισκευὰς καὶ ἐπιπλώσεις	»	58.900.—
4)	» ἀσφάλιστρα, φύλακτρα καὶ ἄλλα ἔκτακτα ἔξοδα	»	59.805.—
5)	» κοινωνικὰς ἀσφαλίσεις	»	76.973.—
6)	» ἔξοδα παρελθουσῶν χρήσεων	»	1.075.—
7)	» ἔσοδα προὔπ/σμοῦ, ἐπιστρεφόμενα	»	<u>8.400.—</u>
		δρχ.	1.895.336.—
8)	» περιουσίαν τῆς Ἐταιρείας, τὸ καθαρὸν κέρδος προτιθέμενον εἰς τὴν περιουσίαν τῆς Ἐταιρείας	δρχ.	<u>2.270.375.—</u>
		τὸ ὅλον δρχ.	<u>4.165.711.—</u>

Γ' Γενικὸς Ἰσολογισμὸς.

α) Ἐνεργητικόν :

Τὸ Ἐνεργητικὸν τῆς Ἐταιρείας τὴν 31 Δεκεμβρίου 1945 ἀνήρχετο εἰς δρχ. 12.675.199.55 ἀποτελούμενον ἐκ τῶν ἑξῆς :

1.	Ἀπὸ μετρητὰ ἐν τῷ Ταμείῳ	δρχ.	583.785.—
2.	» τὸ μέγαρον τῆς Ἑταιρείας	»	259.863.80
3.	» ἀκίνητα κτήματα	»	17 847.50
4.	» 79 μετοχὰς τῆς Ἑθν. Τραπ. (ἕξ ὧν 10 δωρ. Ρώμα) »		604.337.25
5.	» 180 » » Κτηματικῆς Τραπέζης	»	40.356.—
6.	» 210 » » Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος	»	1.197.243.70
7.	» 405 ὁμολ. Ἑθν. Δαν. 1889, 5%, Πάγιον	»	88.154.25
8.	» 75 » » » 1890, 5%, Σιδηρ. Λαρίσης »		20.193.75
9.	» 121 » » » 1907, 5%, Ἀμύνης	»	8.315.20
10.	» 235 » » » 1914, 5%, τῶν 500 ἑκατομμ. »		243.037.—
11.	» 1 » » » 1893, 5%, Κεφαλαιώσ. καὶ ἀπόδ. φρ. 140	»	640.—
12.	» 25 » » » 1924, 7%, Προσφυγικοῦ	»	25.760.—
13.	» 155 » » » 1930, Κτηματ. Πίστεως Λ. »		205.685.—
14.	» 95 » » » 1927, » » » » »	»	126.065.—
15.	» 30 » » » Πατριωτικοῦ	»	30.—
16.	» 1000 » » » 1919, 1929, 1931, Ἀπαλλοτρ. »		1.000.—
17.	» 150 » » » 1923, Ἑλλ/βουλγ. Μεταναστ. »		150.—
18.	» Ἐγγυοδοσίας	»	1.—
19.	» Ἐξόδα προϋπολογισμοῦ χρήσεως 1944	»	2.—
20.	» Καταθέσεις ἐπ' ἀνοικτῶ λ/σμῶ παρὰ τῆ Ἑθν. Τρ. »		1.700.001.—
21.	» Εἰδικὸν Λ/σμὸν προσωρ. ἀναγωγῆς	»	7.552.732.10
		τὸ ὅλον δρχ.	<u>12.675.199.55</u>

β) Παθητικόν :

Τὸ δὲ Παθητικὸν τῆς Ἑταιρείας τὴν 31 Δεκεμβρίου 1945 ἀνήρχετο εἰς δρχ. 12.675.199.55 ἀποτελούμενον ἐκ τῶν ἑξῆς :

1.	Ἐκ τοῦ Κεφαλαίου	δρχ.	9.096.067.35
2.	» » ἀντιτίμου κεφαλαιοποιήσεως ἐκ πωλ. ἀκιν. »		1.290.153.20
3.	» » ποσοῦ τῶν ἐγγυοδοτῶν	»	1.—
4.	» » » κερδῶν καὶ ζημιῶν	»	1.—
5.	» » » προκαταβολῶν	»	1.—
6.	» » » μερίδος ὑπὲρ τῶν Μουσείων	»	1.—
7.	» » » ἀτόκου προσ. δανείου χρ. λ. 10 Ἀγγλ. »		18.600.—
8.	» τῆς περιουσίας τῆς Ἑταιρείας (περίσσ. 1945) »		2.270.375.—
		τὸ ὅλον δρχ.	<u>12.675.199.55</u>

Δ' Περιουσία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας

Ἡ περιουσία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας τὴν 31 Δεκεμβρίου 1945 ἀνήρχετο εἰς δραχμάς: 12.675.199.55 ἀποτελουμένη ἐκ τῶν ἑξῆς:

1.	Ἀπὸ μετρητὰ ἐν τῷ Ταμείῳ	δρχ.	583.785.—
2.	» τὸ μέγαρον τῆς Ἑταιρείας	»	259.863.80
3.	» ἀκίνητα κτήματα	»	17.847.50
4.	» 79 μετ. τῆς Ἐθν. Τραπ. (ἐξ ὧν 10 δωρ. Ρώμα) »		604.337.25
5.	» 180 » » Κτηματικῆς Τραπέζης	»	40.356.—
6.	» 210 » » Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος	»	1.197.243.70
7.	» 405 ὄμολ. Ἐθν. Δαν. 1889, 5%, πάγιον	»	88.154.25
8.	» 75 » » » 1890, 5%, Σιδηρ. Λαρίσης »		20.193.75
9.	» 121 » » » 1907, 5%, Ἀμύνης	»	8.315.20
10.	» 235 » » » 1914, 5%, τῶν 500 ἑκατ.	»	243.037.—
11.	» 1 » » » 1893, 5%, Κεφαλαιώσεως καὶ ἀπὸδ. φρ. 140 »		640.—
12.	» 25 » » » 1924, 7%, Προσφυγικοῦ	»	25.760.—
13.	» 155 » » » 1930, Κτηματ. Πίστ. Λιρ. »		205.685.—
14.	» 95 » » » 1927, » » » »		126.065.—
15.	» 30 » » » Πατριωτικοῦ	»	30.—
16.	» 1000 » » » 1919, 1929, 1931, Ἀπαλλ. »		1.000.—
17.	» 150 » » » 1923, Ἑλλ/βουλγ. Μεταναστ. »		150.—
18.	» Καταθέσεις ἐπ' ἀνοικτῷ λ/σμῷ παρὰ τῇ Ἐθν. Τρ. »		1.700.001.—
19.	» Ἐγγυοδοσίας		1 —
20.	» Ἐξοδα προϋπολογισμοῦ χρήσ. 1944		2 —
21.	» Εἰδικὸν λ/σμόν προσωρινῆς Ἀναγωγῆς		7.552.732.10
			<u>12.675.199.55</u>

τὸ ὅλον δρχ.

Ἐπὶ τῆς ἀνωτέρω χρήσεως ἡ Ἐπιτροπεία προτείνει εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅπως ἐγκρίνῃ τὴν προκειμένην διαχείρισιν ὡς ὀρθῶς ἔχουσαν καὶ ἐπικυρώσῃ τὸν τε Ἰσολογισμόν καὶ Ἀπολογισμόν τοῦ λήξαντος ἔτους 1945.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν διαχείρισιν τοῦ ἔτους 1945 τοῦ Κληροδοτήματος Ἰω. Μαρκοπούλου δὲν ὑπάρχει τοιαύτη, καθόσον ἔλλειπει Ἐσόδων δὲν κατηρτίσθη προὔπ/σμός χρ. 1945, οὔτε κατὰ τὸ διάστημα τοῦ ἔτους ἐπῆλθε καμμία μεταβολὴ πλὴν τῶν 100 δραχμῶν, τὰς ὁποίας κατέβαλεν ἡ Ἑταιρεία ἐκ τοῦ ταμείου της διὰ λ/σμόν τοῦ κληροδοτήματος, ἔλλειπει μετρητῶν, διὰ τὰ φύλακτρα χρεογράφων παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ. Ἐπομένως ἡ περιουσία τοῦ Κληροδοτήματος Ἰω. Μαρκοπούλου παραμένει ὡς εἶχε τὴν 30 Νοεμβρίου τοῦ 1944, ὡς κάτωθι:

Μ Ε Ρ Ο Σ Β'

Περιουσία τοῦ Κληροδοτήματος Ἰω. Μαρκοπούλου

1. Καταθέσεις ἐν ὄψει παρὰ τῆ Ἐθνικῆ Τραπέζῃ . . . δρχ.	1.—
2. » Κεφαλαίου » » » » . . . »	1.—
3. Ὅμογίαι Ἐθν. Δαν. Ἄν. Α' 1922, 6 $\frac{1}{2}$ %, τεμ. 4083 . »	4.083.—
5. Εἰδικὸς Λ/σμός προσωρινῆς Ἀναγωγῆς »	<u>672.917.20</u>
τὸ ὅλον δρχ.	<u><u>677.002.20</u></u>

Ἐν Ἀθήναις τῇ 27 Μαρτίου 1946

Ἡ Ἐξελεγκτικὴ Ἐπιτροπεία

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΚΡΗΤΙΚΟΣ
 ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ
 ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΑΙΓΙΝΗΤΗΣ
 ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΠΟΥΡΗΣ

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΔΩΝ

ΠΡΟΫΠΟ- ΛΟΓΙΣΜΟΥ		Είδος ἐσόδων	Προϋπολο- λογηθέντα	Είσπρα- χθέντα	Πραγματο- ποιηθέντα	Διαφορά	
Κεφαλ.	Αριθμ.					ἐπὶ πλέον	ἐπὶ ἔλαττον
Α'	1-1-15	Μερίσματα καὶ τόκοι . .	—	—	—	—	—
»	2-1	Μισθώματα αἰθουσῶν . .	50000	50500	50500	500	—
»	3-1-2	Ἀντίτιμον δημοσιευμάτων	10000	600	600	—	9400
Β'	1-1	Εἰσφοραὶ ἐταίρων . . .	17000	11385	11385	—	5615
»	2-1	Δικαιώματα ἐκ τοῦ Λα- χείου τοῦ Στόλου καὶ Ἀρχαιοτήτων	600000	2567534	2567534	1967534	—
Β'	2-2	Τὰ καταβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ Δημοσίου πρὸς πλη- ρωμὴν τῶν ἀποδοχῶν τοῦ προσωπικοῦ . . .	1403700	1521600	1513200	109500	—
Γ'	1-1	Ἐκ πωλήσεως ἀχρήστου ὕλικου καὶ ἐξ ἄλλων ἄ- προβλέπτων ἐσόδων . .	11300	1450	1450	—	9850
»	1-2	Εἰσφορὰ τοῦ Δημοσίου διὰ τὰ δημοσιεύματα τῆς Ἐ- ταιρείας	3000000	—	—	—	3000000
»	1-3	Ἔσοδα κεκλεισμένων χρή- σεων	369000	12642	12642	—	356358
Σύνολον			5461000	4165711	4157311	2077534	3381223

Ἀνάλυσις τοῦ Κεφαλαίου Α', ἀρθροῦ 3.

Ἀντίτιμον δημοσιευμάτων.

1) Ἀντ. Κεραμοπούλλου. Ὁδηγὸς τῶν Δελφῶν. 1937. τ. 1 . . . Δραχ. 600.—

ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1945

ΠΡΟΫΠΟ- ΛΟΓΙΣΜΟΥ	Κεφαλ. Αριθ.	Είδος ἐξόδων	Προϋπο- λογισθέντα	Ποσότης Συμπληρωθέντων ἐκ τοῦ τακτικοῦ ἀποθεματικοῦ	Σύνολον μετὰ τὴν συμπλήρω- σιν τῶν πιστώσεων	Ασπασθέντα	Πραγματοποι- ηθέντα	Διαφορὰ ἐπὶ ἐλαττον τοῦ συνόλου τῶν πιστώσεων
Α'	1-1-1	Μισθοὶ καὶ ἐπιδόματα . . .	1230440	50000	1280440	1278015	1278015	2425
»	2-1	Ἔξοδα γραφείων	400000	15000	415000	412168	412168	2832
»	3-1	Ἔξοδα Βιβλιοθήκης	100000	—	100000	—	—	100000
»	4-1	Ἐπισκευαὶ καὶ ἐπιπλώσεις μεγάρων	100000	—	100000	58900	58900	41100
Β'	1-1	Ἀνασκαφαὶ καὶ μελέται	—	—	—	—	—	—
»	2-1-2	Δημοσιεύματα	2000000	—	2000000	—	—	2000000
»	3-1	Συνδρομαὶ εἰς περιοδικὰ καὶ βιβλία ἀρχαιολογικά	—	—	—	—	—	—
»	4-1	Διδασκαλία	50560	—	50560	—	—	50560
Γ'	1-1	Διάφορα ἔκτακτα καὶ ἀ- πρόβλεπτα ἔξοδα	100000	—	100000	59805	59805	40195
»	1-2	Ἀναλογοντὴν τῇ Ἐταιρ. ἀ- σφάλιστρα κοιν. ἀσφαλ.	100000	—	100000	76973	76973	23027
»	2-1	Ὑπόλοιπον ἐκτ. χορηγ. Δημ. ἐορτ. 100ετιδος	1000000	—	1000000	—	—	1000000
»	3-1	Διάφορα ἔξοδα παρελθ. χρήσεων	150000	—	150000	1075	1075	148925
Δ,	1	Ἐκτακτον ἀποθεματικὸν Τακτ. ἀποθεμ. (μετεφέρθ. 65000 εἰς κεφαλ. Α-1-1 καὶ 2-1)	100000	—	100000	—	—	100000
»	2	Σύνολον	5396000	65000	5461000	1886936	1886936	3574064
Β'	2-2	Ἔσοδα ἐπιστραφέντα	—	—	—	8400	—	—
						1895336		

Σύγκρισις πραγματοποιηθέντων ἐσόδων καὶ ἐξόδων.

Ἔσοδα	Δραχ.	4157311
Ἔξοδα	»	1886936
Περίσσευμα	Δραχ.	2270375

Ἐν Ἀθήναις τῇ 31 Δεκεμβρίου 1945.

Ο ΤΑΜΙΑΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΟΥΡΝΑΡΑΣ

Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ
ΑΝΤΩΝΙΑ Π. ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

ΧΡΗΣΙΣ 1945

ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Α' ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ

Β' ΠΩΛΗΘΕΝΤΑ

1) 'Αρχαιολογική 'Εφημερίς — | 2) Πρακτικά τῆς 'Αρχαιολ. 'Εταιρείας —

3) Διάφορα δημοσιεύματα τῆς 'Αρχαιολογικῆς 'Εταιρείας				
Αἰθῶν ἀριθμ.	'Επιγραφὴ Συγγραμματος	Πωληθέντα σώματα	Τιμὴ σώματος	Εἰσπραχθ. Ποσόν
1	'Αντ. Κεραμοπούλλου. 'Οδηγὸς τῶν Δελφῶν	1	600	600
'Ανακεφαλαίωσις				
1	'Αρχαιολογική 'Εφημερίς		Δρχ.	—
2	Πρακτικά 'Αρχαιολογικῆς 'Εταιρείας		»	—
3	Διάφορα δημοσιεύματα		»	600
		Σύνολον	»	600

Γ' ΔΙΑΝΕΜΗΘΕΝΤΑ

1) 'Αρχαιολογική 'Εφημερίς		2) Πρακτικά 'Αρχαιολ. 'Εταιρείας	
Σειρὰ ἐτῶν	'Αριθ. τόμων	Σειρὰ ἐτῶν	'Αριθ. τόμων
1927 / 28	1	1939	2
1936	1		
1937 α'	1		
1937 β'	4		
1938	1		
Σύνολον	8	Σύνολον	2

3) Διάφορα δημοσιεύματα τῆς 'Εταιρείας

Αἰθῶν ἀριθμ.	'Επιγραφὴ Συγγραμματος	'Εξαχθ. τόμοι
1	Γ. Σωτηρίου. Χριστιανικαὶ Θῆβαι. 1931	1
2	Κωνστ. Κουρουγιώτου. 'Οδηγὸς 'Ελευσίνοσ ἀγγλιστί. 1935	2
3	Γεωργ. Π. Οἰκονόμου. Τὰ 100 ἔτη τῆς ἐν 'Αθῆναις 'Αρχαιολογικῆς 'Εταιρείας. (Πανηγ. λόγος) 1942	2
	Σύνολον . . .	5

ΕΚΘΕΣΙΣ
ΤΗΣ ΕΞΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑΣ
ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1946
ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΝ
ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Κύριε Πρόεδρε,

Οί υπογεγραμμένοι αποτελούντες την 'Εξελεγκτικήν 'Επιτροπείαν τῆς 'Εταιρείας διὰ τὸ ἔτος 1946, προσκληθέντες διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 39 τῆς 26 Μαΐου 1947 ἐγγράφου τοῦ κ. Προέδρου, ἐπελήφθημεν τοῦ ἐλέγχου τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τῆς 'Εταιρείας τοῦ λήξαντος ἔτους 1946, ἐκ τῶν λογιστικῶν καὶ ταμιακῶν βιβλίων τῆς ὁποίας ἐξάγονται τὰ ἑξῆς ἀποτελέσματα :

Α' Χρηματικόν.

Ταμείον.

α) Χρέωσις :

1) Ὑπόλοιπον μετρητῶν εὑρεθὲν ἐν τῷ Ταμείῳ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1945	δρχ.	583.785.—
2) Εἰσπράξεις ἀπὸ Ἔσοδα Γενικοῦ Προϋπολογισμοῦ χρή- σεως 1946	»	100.811.756.—
3) Προκαταβολαὶ	»	80.124.571.—
4) Ἀναλήψεις ἐκ τῶν καταθέσεων παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ	»	1.206.342.—
5) Ἄτοκον δάνειον	»	1.350.000.—
Σύνολον . . . δρχ.		184.076.454.—

β) Πιστώσις :

1) Πληρωμαὶ εἰς ἔξοδα Γενικοῦ Προϋπολογισμοῦ χρή- σεως 1946	δρχ.	25.572.909 —
2) Προκαταβολαὶ	»	80.124.571.—
3) Καταθέσεις παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ	»	71.977.290.—
4) Ἄτοκον δάνειον	»	1.368.600.—
5) Ὑπόλοιπον μετρητῶν εὑρεθὲν ἐν τῷ Ταμείῳ		5.033.084.—
Σύνολον . . . δρχ.		184.076.454.—

Β' Ἀνάλυσις Ἐσόδων καὶ Ἐξόδων.*α) Ἔσοδα :*

1) Ἀπὸ μερίσματα καὶ τόκους	δρχ.	473.317.—
2) » μισθώματα αἰθούσης μεγάρου	»	846.000.—
3) » ἀντίτιμον δημοσιευμάτων	»	5.000.—
4) » ἐτησίας εἰσφορὰς Ἐταίρων	»	11.215.—
5) » δικαιώματα ἐκ τοῦ Λαχείου τοῦ Στόλου	»	80.124.571.—
6) » συνδρομὴν τοῦ Δημοσίου	»	18.893.840.—
7) » ἀπρόβλεπτα ἔσοδα	»	191.200.—
8) » ἔσοδα κεκλεισμένων χρήσεων	»	264.613.—
Σύνολον	δρχ.	<u>100.811.756.—</u>

β) Ἔξοδα :

1) Εἰς μισθοὺς καὶ ἐπιδόματα	δρχ.	14.063.370.—
2) » ἔξοδα γραφείων	»	6.279.951.—
3) » ἔξοδα βιβλιοθήκης	»	924.000.—
4) » ἐπισκευὰς καὶ ἐπιπλώσεις	»	1.687.200.—
5) » δικαστικά, χαρτόσημα κλπ.	»	732.042.—
1) » ποσοστὸν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων ἀναλογοῦν τῇ Ἐταιρείᾳ	»	554.946.—
7) » διάφορα ἔξοδα παρελθουσῶν χρήσεων	»	1.331.400.—
Σύνολον	δρχ.	<u>25.572.909.—</u>
Περίσσειμα ἐσόδων καὶ ἐξόδων χρήσεως 1946	»	<u>75.238.847.—</u>
Σύνολον	δρχ.	<u>100.811.756.—</u>

Γ' Γενικὸς Ἰσολογισμὸς.*Α' Ἐνεργητικόν.*

Τὸ Ἐνεργητικὸν τῆς Ἐταιρείας τὴν 9/1/1947 ἀνήρ- χετο εἰς	δρχ.	<u>80.342.712.45</u>
ἀποτελούμενον ἐκ τῶν ἑξῆς:		
1) Ἀπὸ μετρητὰ ἐν τῷ Ταμείῳ	δρχ.	5.033.084.—
2) » τὸ μέγαρον τῆς Ἐταιρείας	»	259.863.80
3) » ἀκίνητα κτήματα	»	17.847.50
4) » 79 μετοχὰς τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς (ἔξ ὧν 10 δωρ. Ρώμα)	»	604.337.25
Εἰς μεταφορὰν δρχ.		<u>5.915.132.55</u>

		Ἐκ μεταφορᾶς	δρχ.
			5.915.132 55
5)	» 405 ὁμολογίας Ἐθν. Δαν. 1889, 5 ⁰ / ₀ , Πάγιον . . . »		88.154 25
6)	» 75 » » » 1890, 5 ⁰ / ₀ , Σιδ. Λαφ. »		20.193 75
7)	» 121 » » » 1907, 5 ⁰ / ₀ , Ἀμύνης . . . »		8.315.20
8)	» 235 » » » 1914, 5 ⁰ / ₀ 500 ἔκατ. . . »		243.037.—
9)	» 1 » » » 1893 καὶ ἀπόδ. φρ. 140 »		640.—
10)	» 30 » » » Πατριωτικοῦ »		30.—
11)	» 25 » » » Προσφ. 1924, 7 ⁰ / ₀ . . . »		25.760.—
12)	» 180 μετοχὰς Κτηματ. Τραπ. τῆς Ἑλλάδος . . . »		40.356 —
13)	» 210 » Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος »		1.197 243.70
14)	» 1000 ὁμολογίας Ἐθν. Δαν. Ἀπαλλ. 1919, 1929, 31 »		1.000.—
15)	» 155 » Δαν. Κτημ. πίστεως 1930, Λ. . . »		205.685.—
16)	» 95 » » » 1927, Λ. . . »		126 065 —
17)	» 150 » Ἑλλ./βουλγ. Μεταν. 1923, 6 ⁰ / ₀ »		150.—
18)	» καταθέσεις ἐν ἀνοικτῷ λ/σμῶ παρὰ τῇ Ἐθν. Τρ. »		72.470.949.—
19)	» ἔγγυδοσίας »		1.—
Σύνολον . . . δρχ.			<u>80.342.712 45</u>

Β' Παθητικόν :

Τὸ παθητικὸν τῆς Ἐταιρείας τὴν 9/1/47 ἀνήρ- χετο εἰς δρχ.		<u>80.342.712.45</u>
ἀποτελούμενον ἐκ τῶν ἑξῆς :		
1)	Ἀπὸ τὸ Κεφάλαιον δρχ.	9 096.067.35
2)	» κεφαλαιοποίησιν ἀντιτίμου πωλήσεως ἀκινήτων »	1.290.153.20
3)	» προκαταβολὰς »	1.—
4)	» ἔγγυδοτάς »	1.—
5)	» κέρδη καὶ ζημίας »	1.—
6)	» μερίδα ὑπὲρ τῶν Μουσείων »	1.—
7)	» περιουσίαν τῆς Ἐταιρείας »	69.956.487.90
Σύνολον . . . δρχ.		<u>80 342.712.45</u>

Δ' Περιουσία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας.

Ἡ περιουσία τῆς Ἐταιρείας τῇ 9/1/47 ἀνήρχετο εἰς δρχ.		<u>80.342.712 45</u>
ἀποτελουμένη ἐκ τῶν ἑξῆς :		
1)	Ἀπὸ μετρητὰ ἐν τῷ Ταμείῳ δρχ.	5.033.084.—
2)	» τὸ μέγαρον τῆς Ἐταιρείας »	259.863.80
3)	» ἀκίνητα κτήματα »	17.847.50
4)	» 79 μετοχὰς τῆς Ἐθν. Τραπέζης (ἐξ ὧν 10 δωρεᾶς Ρώμα) δρχ.	604.337.25
Εἰς μεταφορὰν δρχ.		5.915.132.55

	Ἐκ μεταφορᾶς δρχ.	
5) » 405 ὁμολογίας Ἐθν. Δαν. 1889, 5 ⁰ / ₀ , Πάγιον . . . »	5.915.132 55	88.154 25
6) » 75 » » » 1890, 5 ⁰ / ₀ , Σιδ. Λαρ. »	20.193 75	8.315.20
7) » 121 » » » 1907, 5 ⁰ / ₀ , Ἀμύνης . . . »	243.037.—	640.—
8) » 235 » » » 1914, 5 ⁰ / ₀ , 500 ἔκατ. . . »	25.760.—	205.685.—
9) » 1 » » » 1893 καὶ ἀπόδ. φρ. 140 »	126.065 —	40.356.—
10) » 25 » » » 1924, 7 ⁰ / ₀ , Προσφυγ. »	1.197.243 70	30.—
11) » 155 » » » 1930, Κτημ. πίστ. Λ. »	1.000.—	150 —
12) » 95 » » » 1927, » » Λ. »	72.470.949.—	1.—
13) » 180 μετοχὰς Κτηματ. Τραπ. τῆς Ἑλλάδος . . . »		
14) » 210 » Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος »		
15) » 30 ὁμολογίας Ἐθνικοῦ Δαν. Πατριωτικοῦ . . . »		
16) » 1000 » Ἐθν. Δαν. Ἀπαλ. 1919, 1929, 31 »		
17) » 150 » » » Ἑλλ/βουλγαρ. Μεταν. »		
18) » καταθέσεις ἐπ' ἀνοικτῶ λ/σμῶ παρὰ τῇ Ἐθν. Τρ. »		
19) » ἔγγυδοσίας »		
	Σύνολον . . . δρχ.	<u>80.342.712.45</u>

Ἐπὶ τῆς ἀνωτέρω χρήσεως ἡ Ἐπιτροπεία προτείνει εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅπως ἐγκρίνη τὴν προκειμένην διαχείρισιν ὡς ὀρθῶς ἔχουσιν καὶ ἐπικυρώσῃ τὸν τε Ἰσολογισμὸν καὶ Ἀπολογισμὸν τοῦ λήξαντος ἔτους 1946.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν διαχείρισιν τοῦ ἰδίου ἔτους 1946 τοῦ Κληροδοτήματος Ἰω. Μαρκοπούλου δὲν ὑπάρχει τιοαύτη, καθόσον ἐλλείπει ἐσόδων ἀπὸ 2 ἐτῶν καὶ πλέον, δὲν κατηρτίσθη προϋπολογισμὸς χρήσεως 1946, οὐδεμία δὲ μεταβολὴ ἐπῆλθεν εἰς τὴν περιουσίαν τοῦ κληροδοτήματος, ἥτις καὶ παραμένει ὡς εἶχε τὴν 30 Νοεμβρίου 1944, ὡς κάτωθι:

Περιουσία τοῦ Κληροδοτήματος Ἰω. Μαρκοπούλου.

1) Καταθέσεις ἐν ὄψει παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ . . . δρχ.	1.—
2) » κεφαλαίου » » » » . . . »	1.—
3) Ὅμολογίαι Ἐθν. Δαν. Ἀν. Α' 1922, 6 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ , τεμ. 4083 »	4.083.—
4) Εἰδικὸς Λ/σμὸς προσωρ. ἀναγωγῆς »	672 917.20
	Σύνολον . . . δρχ.
	<u>677 002 20</u>

Ἐν Ἀθήναις τῇ 2 Ἰουνίου 1947.

Ἡ Ἐξελεγκτικὴ Ἐπιτροπεία

Γ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ
Κ. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΑΙΓΙΝΗΤΗΣ
ΜΙΑΤΙΑΔΗΣ ΠΟΥΡΗΣ

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΔΩΝ
ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1946

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΔΩΝ

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ		Είδος εσόδων	Προϋπο- λογισθέντα	Εισπρα- χθέντα	Διαφορά	
Κεφ.	άρθρ.				Ἐπί πλέον	Ἐπί ἐλάτιον
A'	1-15	Μερίσματα και τόκοι	20000	473317	453317	—
	2 1	Μισθώματα αιθουσών	400000	848000	448000	—
	3-1	Ἐντίτιμον δημοσιευμάτων	10000	5000	—	5000
B'	1-1	Εισφοραὶ ἐταίρων	10000	11215	1215	—
	2-1	Δικαιώματα ἐκ τοῦ Ἐθν. Λα- χείου. Ν. Δ. 516/1941 κλπ.	30000000	80124571	50124571	—
	2 2	Συνδρομὴ τοῦ Δημοσίου διὰ τὰς ἀποδοχὰς τοῦ προσωπι- κοῦ κλπ.	20000000	18893810	—	1106160
Γ'	1-1	Ἐκ πωλήσεως ἀχρήστου ὕλικου	10000	—	—	10000
	1-2	Ἐξ ἀπροβλέπτων εσόδων	100000	191200	91200	—
	1-3	Ἐξ εσόδων κεκλεισμένων χρή- σεων	50000	264613	214613	—
Σύνολον			50600000	100811756	51332916	1121160

Ἀνάλυσις τοῦ Κεφαλαίου Α', ἄρθρον 3.

Ἐντίτιμον Δημοσιευμάτων.

1. Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς	Δεχ.	—
2. Πρακτικὰ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας	»	—
3. Βαλερ. Στάη «Τὸ Σούνιον καὶ οἱ ναοὶ κλπ.» 1920	»	5 000
Σύνολον	»	5.000

Ο ΤΑΜΙΑΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΟΥΡΝΑΡΑΣ

Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ
ΑΝΤΩΝΙΑ ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1946

Κεφ.	ΠΡΟΫΠΟ- ΛΟΓΙΣΜΟΥ Αρθρ.	Είδος εξόδων	Προϋπο- λογισθέντα	Απανη- θέντα	Πραγματο- ποιηθέντα	Διαφορά επί ελλείπτον
A'	1-1	Μισθοί και επιδόματα	14100000	14063370	14063370	36630
»	2-1	Έξοδα γραφείων	6300000	6279951	6279951	20049
»	3-1	Έξοδα βιβλιοθήκης	1200000	924000	924000	276000
»	4-1	Έπισκευαί και επιπλώσεις του μεγάρου	1850000	1687200	1687200	162800
B'	1-1	Άνασκαφαί και μελέται	800000	—	—	800000
»	2-1	Δημοσιεύματα	12000000	—	—	12000000
»	2-2	» αρχαιολογικοί τό- ποι κλπ.	—	—	—	—
»	3-1	Συνδρομαί εις περιοδικά κλπ. .	150000	—	—	150000
»	4-1	Διδασκαλία	50000	—	—	50000
Γ'	1-1	Δικαστικά, χαρτόσημα, ασφάλι- στρα, φύλακτρα, έκτακτα και και απόβλεπτα έξοδα	800000	732042	732042	67958
»	1-2	Άναλογοῦν τῇ Ἑταιρ. ασφάλι- στρον Κοιν. Ἀσφαλ.	700000	554946	554946	145054
»	2-1	Έκτ. δημοσιεύματα 100ρίδος .	1000000	—	—	1000000
»	3-1	Έξοδα κεκλεισμένων χρήσεων .	1350000	1331400	1331400	18600
Δ'	1-1	Έκτακτον αποθεματικόν	6300000	—	—	6300000
»	1-2	Τακτικόν αποθεματικόν	4000000	—	—	4000000
		Σύνολον	50600000	25572909	25572909	25027091

Σύγκρισις πραγματοποιηθέντων

Έσόδων και Έξόδων χρήσεων 1946

A'	Έσοδα	Δρχ.	100 811.756
B'	Έξοδα	»	25.572.909
	Περίσσευμα	»	75.238 847

ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Α'. ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ

Β'. ΠΩΛΗΘΕΝΤΑ

1) Ἀρχαιολογική Ἐφημερίς	2) Πρακτικά Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας
—	—

3) Διάφορα Δημοσιεύματα τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας				
Ἀριθμὸς	Ἐπιγραφή Συγγραμματος	Πωληθέντα σώματα	Τιμὴ σώματος	Ἐισπραχθέν ποσόν
1	Βαλ. Στάη Τὸ Σούνιον καὶ οἱ ναοὶ Ποσειδῶνος καὶ Ἀθηνᾶς 1920	1	5000	5000
	Σύνολον	1	5000	5000
Ἀνακεφαλαίωσις				
1	Ἀρχαιολογική Ἐφημερίς		Δρ.	—
2	Πρακτικά τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας		»	—
3	Διάφορα Δημοσιεύματα τῆς Ἑταιρείας		»	5000
	Σύνολον		Δρ.	5000

Γ. ΔΙΑΝΕΜΗΘΕΝΤΑ

1) Ἀρχαιολογική Ἐφημερίς		2) Πρακτικά Ἀρχαιολ. Ἑταιρείας	
Σειρὰ ἐτῶν	Ἀριθ. τόμων	Σειρὰ ἐτῶν	Ἀριθ. τόμων
1883	1	1885	1
1884	1	1886	1
1885	1	1887	1
1886	1	1888	1
1887	1	1889	1
1888	1	1890	1
1889	1	1891	1
1890	1	1892	1
Εἰς μεταφορὰν	8	Εἰς μεταφορὰν	8

1) Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερὶς
Σειρὰ ἐτῶν Ἀριθ. τόμων

Ἐκ μεταφορᾶς	8
1891	1
1892	1
1893	1
1894	1
1895	1
1896	1
1897	1
1898	1
1899	1
1900	1
1901	1
1902	1
1903	1
1904	1
1905	1
1906	1
1907	1
1908	1
1909	1
1910	1
1911	1
1912	1
1913	1
1914	1
1915	1
1916	1
1917	1
1918	1
1919	1
1920	1
1921	1
1922	1
1923	1
1924	1
1925/26	1
1927/28	1
1929	2
1930	1
1931	2
1932	1
1933	1
1934/35	1
1936	1
1937α'	1
1937β'	1
1938	1
Σύνολον	56

2) Πρακτικὰ Ἀρχαιολ. Ἐταιρείας
Σειρὰ ἐτῶν Ἀριθ. τόμων

Ἐκ μεταφορᾶς	8
1893	1
1894	1
1895	1
1896	1
1897	1
1898	1
1899	1
1900	1
1908	1
1909	1
1910	1
1911	1
1912	1
1913	1
1914	1
1915	1
1916/19	1
1920	1
1921	1
1922/24	1
1925/26	1
1927	1
1928	1
1929	1
1930	1
1931	1
1932	1
1933	1
1934	1
1935	1
1936	1
1937	1
1938	1
1939	1
1940	1
Σύνολον	43

3) Διάφορα δημοσιεύματα τῆς Ἑταιρείας

Ἀριθμὸς ἀριθμῶν	Ἐπιγραφὴ Συγγράμματος	Ἔξα-χθέντες τόμοι
1	H. G. Lolling: Κατάλογος τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἐπιγραφικοῦ Μουσείου 1899	1
2	Π. Καββαδία: Ἱστορία τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολ. Ἑταιρείας 1900	1
3	K. Κουρουνιώτη: Κατάλογος Μουσείου Λυκοσοῦρας 1911	1
4	B. Λεονάρδου: Ἡ Ὀλυμπία 1901	1
5	Ἄλ. Λαμπροπούλου: Εὐρετήριον τῆς Ἀρχαιολ. Ἐφημερίδος 1902.	1
6	B. Στάη: Τὰ εὐρήματα τοῦ ναυαγίου τῶν Ἀντικηθῶρων 1902	1
7	Comptes rendus du congrès international d'archéologie. 1905	1
8	Μνημεῖα τῆς Ἑλλάδος α' τόμος. 1906.	1
9	Π. Καββαδία - Γ. Καβεράου: Ἡ Ἀνασκαφὴ τῆς Ἀκροπόλεως 1906/7	1
10	Χρ. Τσουντα: Αἱ προϊστορικαὶ ἀκροπόλεις Διμηνίου καὶ Σέσκλου 1908	1
11	Γ. Α. Παπαβασιλείου: Περὶ τῶν ἐν Εὐβοίᾳ ἀρχαίων τάφων. 1910	2
12	Γ. Π. Οἰκονόμου: Ἐπιγραφαὶ τῆς Μακεδονίας. 1915	1
13	Ἄντ. Κεραμοπούλλου: Τοπογραφία Δελφῶν. 1912/17	1
14	B. Στάη: Τὸ Σούνιον. 1920	1
15	Γ. Π. Οἰκονόμου: De profusionum receptaculis κλπ.	2
16	Ἄντ. Κεραμοπούλλου: Ὁ Ἀποτυμπανισμὸς. 1923.	2
17	Ἄπ. Ἀρβανιτοπούλου: Γραπτὰ στήλαι Δημητριάδος Παγασῶν. 1928	1
18	Γ. Ε. Μυλωνά: Ἡ Νεολιθικὴ ἐποχὴ ἐν Ἑλλάδι. 1928.	1
19	Ἰω. Γενναδίου: Ὁ Λόρδος Ἐλγιν. 1930.	1
20	Ἰωσ. Χατζιδάκι: Ἱστορία τοῦ Κρητικοῦ Μουσείου. 1931.	2
21	Γ. Οἰκονόμου: Τὸ ἔργον τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολ. Ἑταιρείας. 1938	1
	Σύνολον.	25

Ἐν Ἀθήναις τῇ 31 Δεκεμβρίου 1946.

Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ
ΑΝΤΩΝΙΑ ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΚΘΕΣΙΣ
ΤΗΣ ΕΞΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑΣ
ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1947
ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΝ
ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Κύριε Πρόεδρε,

Οι ύπογεγραμμένοι αποτελούντες την Έξελεγκτικήν Ἐπιτροπείαν τῆς Ἑταιρείας διὰ τὸ ἔτος 1947, προσκληθέντες διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 147 τῆς 10 Φεβρουαρίου 1948 ἐγγράφου τοῦ κ. Προέδρου, ἐπελήφθημεν τοῦ ἐλέγχου τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τῆς Ἑταιρείας τοῦ λήξαντος ἔτους 1947, ἐκ τῶν λογιστικῶν καὶ ταμιακῶν βιβλίων τῆς ὁποίας ἐξάγονται τὰ ἐξῆς ἀποτελέσματα :

Α' Χρηματικόν.

Ταμείον.

α) Χρέωσις :

1) Ὑπόλοιπον μετρητῶν εὐρεθὲν ἐν τῷ Ταμείῳ κατὰ τὴν 9/1/1947	δρχ.	5 033.084.—
2) Εἰσπράξεις ἀπὸ ἔσοδα Γενικοῦ Προϋπολογισμοῦ χρήσεως 1947	»	516 286 053.—
3) Προκαταβολαὶ ἐκ τῶν Κρατικῶν Λαχείων	»	172.991 361.—
4) Ἀναλήψεις ἐκ τῶν ἐπ' ἀνοικτῶ λ/σμῶ καταθέσεων τῆς Ἑταιρείας παρὰ τῆ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ	»	312.642 618.—
Σύνολον . . . δρχ.		1 006 953 116.—

β) Πίστωσις :

1) Πληρωμαὶ εἰς ἔξοδα Γεν. Προϋπολογισμοῦ χρήσεως 1947	δρχ.	57.083 522.—
2) Πληρωμαὶ διὰ τὴν ἀγορὰν 70 μετοχῶν τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης	»	248.813 980.—
Εἰς μεταφορὰν	δρχ.	305.897.502.—

	Ἐκ μεταφορᾶς δρχ.	305.897.502.—
3) Πληρωμαὶ διὰ τὴν ἀγορὰν 100 μετοχῶν τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος »		30.259.300.—
4) Πληρωμαὶ διὰ τὴν ἀγορὰν 250 μετοχῶν τῆς Ἐταιρείας Ἡλεκτρ. Σιδ/μων Ἀθηνῶν - Πειραιῶς . . »		12.556.720.—
5) Προκαταβολαὶ ἐπιστραφεῖσαι »		172.991.361.—
6) Καταθέσεις ἐπ' ἀνοικτῶ λογ/σμῶ ἐπ' ὄνοματι τῆς Ἐταιρείας »		461.788.558.—
7) Διάφοροι λ/σμοί. Πληρωμαὶ εἰς ἔξοδα Κληρ. Φ. Φαρμᾶ »		348.410.—
8) Ὑπόλοιπον μετρητῶν ἐν τῷ Ταμείῳ τὴν 31/12/47 »		23.111.265.—
	Σύνολον . . . δρχ.	<u>1.006.953.116.—</u>

Β' Ἀνάλυσις Ἐσόδων καὶ Ἐξόδων

α) Ἐσοδα :

1) Ἀπὸ μερίσματα καὶ τόκους δρχ.	4.797.197.—	
2) » μισθώματα αἰθουσῶν τοῦ μεγάρου »	2.420.000.—	
3) » ἀντίτιμον δημοσιευμάτων »	361.000.—	
4) » ἐτησίας εἰσφορᾶς ἑταίρων »	479.230.—	
5) » δικαίωμα ἐκ τῶν Κρατικῶν Λαχείων »	435.637.561.—	
6) » συνδρομὰς τοῦ Δημοσίου »	19.779.980.—	
7) » πώλησιν ἀχρήστου ὑλικοῦ »	2.400.—	
8) » κεκλεισμένας χρήσεις »	52.808.685.—	
	Σύνολον . . . δρχ.	<u>516.286.053.—</u>

β) Ἐξοδα :

1) Εἰς μισθμούς δρχ.	27.929.000.—	
2) » ἔξοδα γραφείων »	8.137.944.—	
3) » » βιβλιοθήκης »	5.802.500.—	
4) » ἐπισκευὰς καὶ ἐπιπλώσεις »	780.900.—	
5) » δημοσιεύματα »	5.057.450.—	
6) » συνδρομὰς εἰς ἐκδοθησόμενα περιοδικὰ »	1.400.000.—	
7) » φύλακτρα, ἀσφάλιστρα, δικαστικά κλπ. »	6.607.375.—	
8) » ἀναλογοῦν ποσοστὸν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων »	1.294.120.—	
9) » ἔξοδα κεκλεισμένων χρήσεων »	74.233.—	
	Σύνολον . . . δρχ.	<u>57.083.522.—</u>
Περίσσευμα χρήσεως 1947 »	459.202.531.—	
	Σύνολον . . . δρχ.	<u>516.286.053.—</u>

Γ' Γενικὸς Ἰσολογισμὸς.

Τὸ Ἐνεργητικὸν τῆς Ἑταιρείας τὴν 31 Δεκεμβρίου
1947 ἀνήρχετο εἰς δρχ. 540.085 243 45

ἀποτελούμενον ἐκ τῶν ἑξῆς:

1) Ἀπὸ μετρητὰ ἐν τῷ Ταμείῳ	δρχ.	23.111.265 —
2) » τὸ μέγαρον τῆς Ἑταιρείας	»	259.863.80
3) » ἀκίνητα κτήματα	»	17.847.50
4) » 149 μετοχὰς τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς (ἕξ ὧν 10 ἐκ δωρεᾶς Ἱ. Ρώμα)	»	249.418.317.25
5) » 310 » » Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος	»	31.456.543.70
6) » 180 » » Κτηματικῆς Τραπεζῆς	»	40.356.—
7) » 250 » » Ἑταιρ. Ἡλεκτρ. Σιδ. Α Π.	»	12.556.720 —
8) » 405 ὄμολογ. Ἐθν. Δαν. 1889, 4%, Παγίου	»	88.154.25
9) » 75 » » » 1890, 5%, Σιδ. Λαρίσ. »	»	20.193.75
10) » 121 » » » 1907, 5%, Ἀμύνης	»	8.315 20
11) » 235 » » » 1914, 5%, τῶν 500 ἐκ. »	»	243.037.—
12) » 1 » » » 1893, 5%, Κεφαλαίωσ. καὶ ἀπόδ. φρ. 140	»	640.—
13) » 25 » » » 1924, 7%, Προσφυγ. »	»	25.760.—
14) » 155 » » » 1930, λ. Κτημ. Πίστ.	»	205.685.—
15) » 95 » » » 1927, λ. » »	»	126.065.—
16) » 30 » » » Πατριωτικοῦ	»	30.—
17) » 1000 » » » 1919, 29, 31, Ἀπαλλοτρ. »	»	1.000.—
18) » 150 » » » 1923, 6%, Ἑλλ/βουλ- γαρικῆς Μεταναστ. »	»	150.—
19) » ἐγγυοδοσίας	»	1.—
20) » καταθέσεις ἐπ' ἀνοικτῶ λ/σμῶ παρὰ τῇ Ἐθν. Τραπεζῇ	»	221.616.889.—
21) » ληξιπρόθεσμα τοκομερίδια (ἀριθ. τεμ. 50)	»	50.000.—
22) » διαφόρους λ/σμούς, κληρονομ. Φ. Φαρμᾶ	»	838 410.—
Σύνολον	δρχ.	<u>540 085 243 45</u>

Τὸ δὲ Παθητικὸν τῆς Ἑταιρείας τὴν 31 Δεκεμ-
βρίου 1947 ἀνήρχετο εἰς τὸ ποσὸν δρχ. 540.085.243.45

ἀποτελούμενον ἐκ τῶν ἑξῆς:

1) Ἀπὸ τὸ Κεφάλαιον	δρχ.	9.096.067 35
2) » κεφαλαιοποίησιν ἀντιτίμου πωλήσεως ἀκινήτων »	»	1.290 153.20
Εἰς μεταφορὰν	δρχ.	10.386.220.55

	Ἐκ μεταφορᾶς	δοχ.	10.386 220.55
3)	» ἐγγυοδοτίας	»	1.—
5)	» κέρδη καὶ ζημίας	»	1.—
5)	» μερίδα ὑπὲρ τῶν Μουσείων	»	1.—
6)	» προκαταβολὰς	»	1.—
7)	» περιουσίαν τῆς Ἑταιρείας	»	529.159.018.90
8)	» εἰσπρακτέα τοκομερίδια	»	50.000.—
9)	» διαφόρους λ/σμούς, κληρονομία Φ. Φαρμᾶ (εἰσπρακτέα τοκομερίδια)	»	490.000.—
	Σύνολον	δοχ.	<u>540 085 243 45</u>

Δ' Περιουσία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας.

Ἡ δὲ περιουσία τῆς Ἑταιρείας τὴν 31 Δεκεμβρίου 1947 ἀνήρχετο εἰς δοχ. 540.085.243 45

ἀποτελουμένη ἐκ τῶν ἑξῆς:

1)	» Ἀπὸ μετρητὰ ἐν τῷ Ταμείῳ	δοχ.	23.111.265.—
2)	» τὸ μέγαρον τῆς Ἑταιρείας	»	259.863.80
3)	» ἀκίνητα κτήματα	»	17.847.50
4)	» 149 μετοχὰς τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς (ἕξ ὧν 10 δω- ρεᾶς Ἱ. Ρώμα)	»	249.418.317.25
5)	» 310 » » Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος	»	31.456.543.70
6)	» 180 » » Κτηματικῆς Τραπεζῆς	»	40 356 —
7)	» 250 » » Ἑταιρ. Ἡλεκτρ. Σιδ. Α.Π.	»	12 556.720.—
8)	» 405 ὁμολογ. Ἐθν. Δαν. 1889, 4 ^ο / _ο , Παγίου	»	88 154.25
9)	» 75 » » » 1890, 5 ^ο / _ο , Σιδ. Λαρίσ. »	»	20 193.75
10)	» 121 » » » 1907, 5 ^ο / _ο , Ἀμύνης »	»	8.315.20
11)	» 235 » » » 1914, 5 ^ο / _ο , τῶν 500 ἕκατ. »	»	243.037 —
12)	» 1 » » » 1893, 5 ^ο / _ο , Κεφαλαιώσ. καὶ ἀπόδ. φρ. 140	»	640.—
13)	» 25 » » » 1924, 7 ^ο / _ο , Προσφυγικ. »	»	25.760 —
14)	» 155 » » » 1930, λιρ. Κτημ. Πίστ. »	»	205.685 —
15)	» 95 » » » 1927, » » » »	»	126.065.—
16)	» 30 » » » Πατριωτικοῦ	»	30.—
17)	» 1000 » » » 1919, 29, 31, Ἀπαλλ. »	»	1 000 —
18)	» 150 » » » 1923, Ἑλλ/βουργαρικῆς μεταναστ. »	»	150.—
19)	» ἐγγυοδοσίας	»	1.—
20)	» καταθέσεις ἐπ' ἀνοικτῶ λ/σμῶ παρὰ τῆ Ἐθν. Τραπεζῆ	»	221.616.889.—
21)	» ληξιπρόθεσμα τοκομερίδια (ἀρ. 50)	»	50.000.—
22)	» διαφόρους λ/σμούς, κληρονομία Φ. Φαρμᾶ	»	838.410 —
	Σύνολον	δοχ.	<u>540.085.243 45</u>

Διὰ τὴν ἀνωτέρω διαχείρισιν ἡ Ἐπιτροπεία προτείνει εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅπως ἐγκρίνη ταύτην, ὡς ὀρθῶς ἔχουσαν καὶ ἐπικυρώσῃ τὸν τε Ἰσολογισμόν καὶ Ἀπολογισμόν τοῦ λήξαντος ἔτους 1947.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν διαχείρισιν τοῦ Κληροδοτήματος Ἰω. Μαρκοπούλου τοῦ ἰδίου ἔτους 1947 δὲν ὑπάρχει τοιαύτη, καθόσον ἔλλειπει ἐσόδων ἀπὸ 3 ἐτῶν καὶ πλέον, δὲν κατηρτίσθη προϋπολογισμὸς χρήσεως 1947, οὐδεμία δὲ μεταβολὴ ἐπῆλθεν εἰς τὴν περιουσίαν τοῦ Κληροδοτήματος καὶ παραμένει ὡς εἶχε τὴν 31 Νοεμβρίου 1944, ὡς κάτωθι:

Περιουσία τοῦ Κληροδοτήματος Ἰω. Μαρκοπούλου.

1) Καταθέσεις ἐν ὄψει παρὰ τῆ Ἐθνικῆ Τραπέζῃ	δρχ.	1 —
2) Καταθέσεις Κεφαλαίου παρὰ τῆ Ἐθνικῆ Τραπέζῃ	»	1.—
3) Ὅμολογίαι Ἐθνικ. Δανείου Ἀναγκ. Α' 1922, 6 1/2 %, τεμ. 4083	»	4 083.—
4) Εἰδικὸς λ/σμὸς προσωρ. ἀναγωγῆς	»	672.917.20
Σύνολον	δρχ.	<u>677 002.20</u>

Ἐν Ἀθήναις τῇ 16 Φεβρουαρίου 1948.

Ἡ Ἐξελεγκτικὴ Ἐπιτροπεία
Κ. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΑἰΓΙΝΗΤΗΣ
ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΠΟΥΡΗΣ

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΔΩΝ

ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ		Είδος εσόδων	Προϊπολογισθέντα	Επίσημα χρεθέντα	Διαφορά	
Κεφ.	Αρθρ.				Επί πλέον	Επί ἔλατιον
A'	1-15	Μερίσματα και Τόκοι	2000000	4797197	2797197	—
»	2-1	Μισθώματα	2000000	2420000	420000	—
»	3-1-2	Ἀντίτιμον δημοσιευμάτων . .	600000	361000	—	239000
B'	1-1	Εισφοραὶ ἐταίρων	20000	479230	459230	—
»	2-1	Δικαίωμα ἐκ τῶν Κρατικῶν Λαχείων	184000000	435637561	251637561	—
»	2-2	Συνδρομὴ τοῦ Δημοσίου διὰ τοὺς μισθοὺς προσωπικοῦ .	76000000	19779980	—	56220020
Γ'	1-1	Ἐκ πωλήσεως ἀχρήστου ὑλικοῦ	100000	2400	—	97600
»	1-2	Ἐξ ἀπροβλέπτων ἐσόδων . .	100000	—	—	100000
»	1-3	Ἐκ κεκλεισμένων χρήσεων . .	180000	52808685	52628685	—
Σύνολον δρχ.			265000000	516286053	307942673	566566820

Ἀνάλυσις τοῦ Κεφαλαίου Α', ἄρθρου 3.

Ἀντίτιμον δημοσιευμάτων.

1)	Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς	δρχ.	100000
2)	Πρακτικὰ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας	»	—
3)	Ἐπιγραφαὶ ἀνέκδοτοι, ἀνακαλυφθεῖσαι καὶ ἐκδοθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Συλλόγου : Φυλλάδ. 2ον 1852	»	5000
	» 3ον 1855	»	5000
4)	Ἑλληνικαὶ Ἐπιγραφαί, 1860	»	5000
5)	Ἐδθ. Καστόρη. Ἱστορικὴ Ἐκθεσις τῶν πράξεων τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, 1879	»	4500
6)	Γ. Α Παπαβασιλείου. Περὶ τῶν ἐν Εὐβοίᾳ ἀρχαίων τάφων, 1910	»	30000
7)	Γ. Κ. Γαρδίκου. Ἀρχαιολογικὰ μελετήματα, 1915	»	1500
8)	Βαλ. Στάη. Τὸ Σούνιον κλπ. 1920	»	25000
9)	Γ. Ε. Μυλωνᾶ. Ἡ Νεολιθικὴ Ἐποχὴ ἐν Ἑλλάδι, 1928	»	50000
10)	Γ. Σωτηρίου. Χριστιανικαὶ Θῆβαι, 1931	»	100000
11)	Γ. Π. Οἰκονόμου. Τὸ ἔργον τῆς Ἀρχαιολ. Ἐταιρείας, 1938	»	10000
12)	Κων. Κουρουνιώτου, Ἐλευσίς, Ὁδηγὸς τῶν ἀνασκαφῶν καὶ τοῦ Μουσείου (ἀγγλιστί), 1936	»	25000
Ἐν Ἀθήναις τῇ 21 Δεκεμβρίῳ 1947			Σύνολον δρχ. 361000

Ο ΤΑΜΙΑΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΟΥΡΝΑΡΑΣ

Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ
ΑΝΤΩΝΙΑ ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1947

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ		Είδος εξόδων	Προϋπολογισθέντα	Διαπραγ-θέντα	Πραγματοποιηθέντα	Διαφορά επί Ελαττον
Κεφ.	Αριθ.					
Α'	1-10	Μισθοί και επίδοματα	39658000	27929000	27929000	11729000
»	2-1	Έξοδα γραφείων	20000000	8137944	8137944	11862056
»	3-1	Έξοδα βιβλιοθήκης	20000000	5802500	5802500	14197500
»	4-1	Έπισκευαί και επιπλώσεις με- γάρου	20000000	780900	780900	19219100
Β'	1-1	Άνασκαφαί και μελέται	7500000	—	—	7500000
»	2-1	Δημοσιεύματα	100000000	5057450	5057450	94942550
»	2 2	» Αρχαιολ. τόποι και μουσεΐα τής Ελλάδος . .	14000000	—	—	14000000
»	3-1	Συνδρομαί εις περιοδικά κλπ.	5000000	1400000	1400000	3600000
»	4 1	Διδασκαλία	800000	—	—	800000
Γ'	1-1	Διάφορα και ἔκτακτα ἔξοδα . .	10000000	6607375	6607375	3392625
»	1-2	Άναλογοῦν τῇ Ἑταιρ. ἀσφάλι- στον Κοιν. Ἀσφαλίσεων . .	2042000	1294120	1294120	747880
»	2-1	Διὰ τὰ δημοσιεύμ. τῆς 100ρίδος	10000000	—	—	10000000
»	3-1	Διάφορα ἔξοδα παρελ. χρήσεων	1000000	74233	74233	925767
Δ'	1	Ἑκτακτον ἀποθεματικόν. . . .	10000000	—	—	10000000
»	2	Τακτικόν	5000000	—	—	5000000
Σύνολον δρχ.			265000000	57083522	57083522	207916478

Σύγκρισις πραγματοποιηθέντων ἐσόδων και ἐξόδων

Έσοδα	δρχ.	516.286.053
Έξοδα	»	57.083.522
Περίσσευμα	δρχ.	<u>459.202.531</u>

Έν Ἀθήναις τῇ 31 Δεκεμβρίου 1947

Ο ΤΑΜΙΑΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΟΥΡΝΑΡΑΣ

Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ
ΑΝΤΩΝΙΑ ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

ΚΙΝΗΣΙΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Α. ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ

Β. ΠΩΛΗΘΕΝΤΑ

1) Ἀρχαιολογική Ἐφημερίς				2) Πρακτικά Ἀρχαιολ. Ἐταιρείας			
Σειρά τόμων	Πωληθέν- τες τόμοι	Τιμή τόμου	Εἰσπρα- χθέν ποσόν	Σειρά τόμων	Πωλη- θέντες τόμοι	Τιμή τόμου	Εἰσπρα- χθέν ποσόν
1903	1	100000	100000	-	-	-	-
	1	100000	100000	-	-	-	-

3) Διάφορα δημοσιεύματα τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας				
Ἀξιό- ν αριθμός	Ἐπιγραφή Συγγράμματος	Πωληθέντα σώματα	Τιμή σώματος	Εἰσπραχθέν ποσόν
1	Ἐπιγραφαὶ ἀνέκδοτοι ἀνακαλυφθεῖσαι καὶ ἐκδοθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Ἀρχαιολογ. Συλλόγου φυλλάδιον 2ον καὶ φυλλάδ. 3ον 1855	2	5000	10000
2	Ἐπιγραφαὶ ἑλληνικαὶ 1860	1	5000	5000
3	Εὐθ. Καστόρχη : Ἱστορικὴ ἐκθεσις τῶν πρόξεων τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολ. Ἐταιρείας 1879	1	4500	4500
4	Γ. Α. Παπαβασιλείου : Περί τῶν ἐν Εὐ- βοίᾳ ἀρχαίων τάφων 1910.	1	30000	30000
5	Γ. Κ. Γαρδίκου : Ἀρχαιολογικά Μελετή- ματα. 1915	1	1500	1500
6	Βαλ. Στάη : Τὸ Σούνιον κλπ. 1920	5	5000	25000
7	Γ. Ε. Μυλωνᾶ : Ἡ Νεολιθικὴ ἐποχὴ ἐν Ἑλλάδι 1928	2	25000	50000
8	Γ. Σωτηρίου : Χριστιανικαὶ Θῆβαι 1931	1	100000	100000
9	Γ. Π. Οἰκονόμου : Τὸ Ἔργον τῆς Ἀρ- χαιολογικῆς Ἐταιρείας 1938	1	10000	10000
	Ἄθροισμα	15		236000
10	Κ. Κουρουνιώτου : Ὅδηγ. τῆς Ἐλευσίνος (Ἀγγλιστί) 1936	1	25000	25000
	Ἄθροισμα	16		261000
Ἀνακεφαλαιώσεις				
	Ἀρχαιολογική Ἐφημερίς		δρ.	100000
	Πρακτικά τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας		»	-
	Διάφορα δημοσιεύματα τῆς Ἐταιρείας		»	261000
	Σύνολον		δρ.	361000

Γ. ΔΙΑΝΕΜΗΘΕΝΤΑ

1) Ἀρχαιολογική Ἐφημερὶς		2) Πρακτικά Ἀρχαιολ. Ἐταιρείας	
Σειρὰ τόμων	Ἀριθ. τόμων	Σειρὰ τόμων	Ἀριθ. τόμων
1937β'	5	1939	4
1938	5	1940	4
Σύνολον	10	Σύνολον	8

3) Διάφορα δημοσιεύματα τῆς Ἐταιρείας

Ἀξίων ἀριθμὸς	Ἐπιγραφὴ Συγγραμματος	Ἐξαχθέντες τόμοι
1	Εὐθ. Καστόρχη: Ἱστορικὴ ἔκθεσις τῶν πράξεων τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας 1879.	1
2	Ἐπιγραφαὶ ἀνέκδοτοι ὑπὸ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Συλλόγου ἀνακαλυφθεῖσαι καὶ ἐκδοθεῖσαι φυλλάδιον 1ον 1851.	1
	Ἐπιγραφαὶ ἀνέκδοτοι ὑπὸ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Συλλόγου ἀνακαλυφθεῖσαι καὶ ἐκδοθεῖσαι φυλλάδιον 2ον 1852.	1
	Ἐπιγραφαὶ ἀνέκδοτοι ὑπὸ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Συλλόγου ἀνακαλυφθεῖσαι καὶ ἐκδοθεῖσαι φυλλάδιον 3ον 1855.	1
3	Γ. Π. Οἰκονόμου: Ἐπιγραφαὶ τῆς Μακεδονίας 1915.	2
4	Γ. Ε. Μυλωνᾶ: Ἡ νεολιθικὴ ἐποχὴ ἐν Ἑλλάδι 1928.	1
5	Γ. Σωτηρίου: Χριστιανικαὶ Θῆβαι 1931.	2
	Σύνολον.	9

ΠΡΑΚΤΙΚΑ
ΤΗΣ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ
1948

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΥΠΟ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1948 ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ

ΣΥΝΤΑΧΘΕΙΣΑ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΘΕΙΣΑ
ΥΠΟ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΕΝ ΤΗ ΓΕΝΙΚῃ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΙ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ

ΤΗ 2^ῃ ΙΟΥΛΙΟΥ 1949

Κύριοι Ἑταῖροι,

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας προσέρχεται, ἵνα λογοδοτήσῃ πρὸς ὑμᾶς περὶ τῶν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 1948 πεπραγμένων, ἀλλὰ μετὰ βαρυθύμου διαθέσεως, διότι ἑξακολουθεῖ ὁ ἐθνικὸς σάλος καὶ καρτερικῶς ἀγωνίζεται ἡ πατρις κατὰ τῶν ἀρνησιπατριδῶν τῶν ἕξωθεν ἐνισχυομένων καὶ χύνεται ἀφθόνως εὐγενὲς τῆς νεότητος αἷμα πρὸς σωτηρίαν τῆς ἐλευθερίας τοῦ γένους.

Ἢ σκέψις πάντων ἡμῶν στρέφεται εὐγνώμων πρὸς τοὺς γενναίους ὑπερασπιστὰς τῆς τιμῆς τῆς πατρίδος καὶ μετὰ κατανύξεως στεφανώνει τοὺς ἱερούς τάφους τῶν ἡρώων τῶν ἐνόπλων δυνάμεων καὶ τῶν θυμάτων τῆς ἀπίστου ἀνταρσίας, τῆς ἀνάστατον καταστησάσης τὴν πατρίδα καὶ διεθνῶς ἀπειλούσης τὴν παγκόσμιον εἰρήνην καὶ τὴν ἀνεκτίμητον ἐλευθερίαν τῶν ἀνθρώπων.

Καὶ ἐν τῷ στενωτέρῳ τῶν ἐπιστημόνων ἀρχαιολόγων καὶ φίλων τῆς ἀρχαιολογίας κύκλῳ ἐξέλιπον πολλοὶ καὶ ἡμέτεροι καὶ ξένοι, καθ' ἑκάστην δὲ ἀποκαθισταμένης κατὰ μικρὸν τῆς ἐπικραι-

νωνίας μετὰ τῶν τέως ἀποκεκλεισμένων ἔθνων νέα ὀνόματα τῶν ἐν τῷ μεταξύ ἐκλιπόντων προστίθενται εἰς τὸν πένθιμον κατάλογον.

Ἐκ τῶν ἡμετέρων ἐταίρων ἀπεβίωσαν ὁ Στρατηγὸς Χαρίλαος Ἀλεξιάκης, ἡ κυρία Ξανθίππη Μακκᾶ καὶ ὁ κ. Ἀντώνιος Μπουρνιάς, μετὰ μεγάλου πάντοτε ἐνδιαφέροντος παρακολουθήσαντες τὸ ἔργον τῆς Ἑταιρείας.

Ἐκ τῶν ξένων ἡμῶν συναδέλφων βραδέως ἐμάθομεν τὴν ἀπώλειαν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν, σημαντικώτατα προαγαγόντων τὴν Ἑλληνικὴν ἀρχαιολογίαν καὶ μετ' ἀνυποκρίτου στοργῆς παρακολουθησάντων τὸ ἐπιστημονικὸν ἔργον τῆς ἡμετέρας Ἑταιρείας καὶ φιλικώτατα διατεθέντων πρὸς τὴν νέαν Ἑλλάδα.

Εἰς τὴν σειρὰν ταύτην ἀνήκουσι καὶ ὁ Robert Zahn καὶ ὁ Heinrich Bulle καὶ ὁ Erich Pernice, ἄνδρες ἐπιφανεῖς ἐν τῇ ἐπιστῇ καὶ τῆς Ἑλλάδος φίλοι ἀγκραιφνεῖς, διὰ δὲ τοῦ θανάτου αὐτῶν ἐξέλιπεν ἐν Γερμανίᾳ μετὰ τοῦ Rodenwaldt καὶ τοῦ Hiller von Gärtringen ὀλόκληρος γενεὰ πανεπιστημιακῶν διδασκάλων, εἰς τοὺς ὁποίους νεωστὶ προσετέθη καὶ ὁ Λουδοβίκος Deubner.

Εἰς ἀναπλήρωσιν τῶν κενῶν τοῦ θανάτου ἐξελέγησαν νέοι ἐταῖροι τέσσαρες, οἱ κκ. Γ. Σπυριδάκης, Περ. Κόλλας, Ἰσις Δημητριάδου καὶ Νικ. Σταθάκης-Καλλέργης.

Τὸ Δ. Συμβούλιον ἐφαρμόζον τὸ οἰκεῖον ἄρθρον τοῦ Ὁργανισμοῦ τῆς Ἑταιρείας ἐξέλεξε τακτικὸν ἰσόβιον ἐταῖρον τὸν πρόην Ὑπουργὸν τῶν Θρησκευμάτων καὶ τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Κωνσταντῖνον Γεωργακόπουλον, ὅστις πάντοτε μὲν, μάλιστα δὲ κατὰ τὸν ἑορτασμὸν τῆς ἑκατονταετηρίδος τῆς Ἑταιρείας ἐξαιρέτως συνετέλεσεν ὡς Ὑπουργός, ὅπως ἐξαρθῇ ἡ ἑορτὴ ἐκείνη τῆς Ἑλληνικῆς ἐπιστήμης εἰς τὴν ἐμπρέπουσαν περιοπὴν διὰ τῆς οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως καὶ τῆς ἠθικῆς συμπαραστάσεως τῆς τότε Κυβερνήσεως.

Ὁσαύτως τὸ Συμβούλιον ἐκτελοῦν ἀπόφασιν τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν Ἑταίρων τοῦ 1948 προέβη εἰς τροποποίησιν τῶν οἰκειῶν ἀρθρῶν τοῦ Ὁργανισμοῦ τῆς Ἑταιρείας καὶ ἀνεκήρυξε Προστάτην καὶ Ἐπίτιμον Πρόεδρον τὸν ἐκά-

στοτε Βασιλέα τῶν Ἑλλήνων. Ἡ τροποποίησις αὕτη ἐνεκρίθη διὰ τοῦ ἀπὸ 20 Δεκεμβρίου 1948 Β. Διατάγματος, δημοσιευθέντος εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 330 φύλλον τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως τῆς 30/12/1948¹.

Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία ὡς ἐθνικὸν ἐπιστημονικὸν καθίδρυμα ἀπὸ μακρῶν ἐτῶν ἀπολαύει τῆς τιμῆς τῆς Προεδρίας αὐτῆς καὶ ἐνισχύεται καθ' ὑπερβολὴν ἐν τῷ ἔργῳ αὐτῆς, ἡ δὲ Γενικὴ Συνέλευσις τῶν Ἐταίρων ὀρθῶς ἀπεφάσισεν, ὅπως τὸ πρᾶγμα ἀποβῆ μόνιμος τῆς Ἐταιρείας θεσμὸς ἀντὶ τῆς ἐκάστοτε γινομένης ὀνομαστικῆς ἀνακηρύξεως τοῦ Ἀνωτάτου Ἄρχοντος.

¹ Διάταγμα περὶ ἐγκρίσεως τροποποιήσεων καὶ συμπληρώσεων τοῦ Ὄργανισμοῦ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας.

Π Α Υ Λ Ο Σ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 3 τοῦ Ν. 476) 1943 «περὶ τῆς ἐν Ἀθῆναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας» προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ὀργανισμῶν καὶ τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας Ὑπουργοῦ, ἀποφασίζομεν καὶ διατάσσομεν :

Ἐγκρίνομεν τὰς ἐν τῇ Β' συνελεύσει τῶν ἐταίρων τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας τῆς 21 Μαρτίου 1948 ψηφισθείσας συμπληρώσεις καὶ τροποποιήσεις εἰς τὸν ἐν ἰσχύϊ ὄργανισμὸν αὐτῆς ἐχούσας ὡς ἐξῆς :

Α'. Ἐν ἀρχῇ τοῦ ἄρθρου 1 μετὰ τὴν φράσιν «... ὑπὸ προστάτη» προστίθεται ἡ φράσις «καὶ ἐπιτίμῳ Προέδρῳ».

Β'. Τὸ ἄρθρον 9 τροποποιεῖται ὡς ἐξῆς : «Τὰ τῆς Ἐταιρείας διοικητῆ δεκαεπταμελὲς Συμβούλιον. Ἡ ὑπὸ τῶν ἐταίρων κατὰ τὸ ἄρθρον 32 τοῦ ὄργανισμοῦ ἐκλογή τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου ἐνεργεῖται κατὰ τριετίαν καὶ κατὰ τὴν τεταγμένην ἡμέραν διὰ σχετικῆς πλειοψηφίας, ἐν τῇ Γενικῇ Συνελεύσει τῶν τακτικῶν ἐταίρων τῶν ἐχόντων δικαίωμα ψήφου κατὰ τὸ ἄρθρον 7. Ἡ ψηφοφορία μίᾳ οἴσῃ καὶ μυστικῇ γίνεται ἀντιπροσώπως διὰ ψηφοδελτίου.

Πᾶς πέραν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν 14 μελῶν ἐγγεγραμμένος ἐν τῷ δελτίῳ, οὐδόλως λογιζέται. Ἐπίσης οὐδόλως λογιζονται αἱ ψῆφοι ὑπὲρ τινος οἰκοῦντος ἐκτὸς τῆς περιφερείας τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Πειραιῶς».

Γ'. Τὸ ἄρθρον 10 τροποποιεῖται ὡς ἐξῆς : «Τὸ οὕτω ἐκλεγέν Συμβούλιον συνέρχεται εἰς πρώτην μετὰ τὴν ἐκλογὴν συνεδρίαν πρὸς πλήρη καταρτισμὸν αὐτοῦ, καθ' ἣν ἐκλέγει ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ τὸν Πρόεδρον, ἓνα Ἀντιπρόεδρον καὶ τὸν Γραμματέα.

Ἐν τῇ αὐτῇ συνεδρίᾳ ἐκλέγει πρὸς τούτοις διὰ φανεράς ψηφοφορίας τρεῖς συμβούλους ἐξ ἐταίρων, οἵτινες διατελοῦσιν ἢ ἐπὶ τετραετίαν τοῦλάχιστον διετέλεσαν ἔφοροι ἀρχαιοτήτων τοῦ Δημοσίου ἢ καθηγηταὶ τῆς Ἀρχαιολογίας, ἢ ἀπλῶς ἐξ ἐταίρων ἀσχιολομένων περὶ τὰ ἀρχαιολογικά».

Δ'. Ἐκ τοῦ ἄρθρου 12 διαγράφεται ἡ ἐν ἀρχῇ φράσις «... πλὴν τοῦ τακτικοῦ ἀντιπροέδρου τοῦ Συμβουλίου...».

Συμφώνως πρὸς τὸν οὕτω τροποποιηθέντα Ὅργανισμὸν τῆς Ἑταιρείας ἐξελέγησαν ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου Πρόεδρος μὲν ὁ κ. Ἀντώνιος Μπενάκης, Ἀντιπρόεδρος δὲ ὁ κ. Παναγιώτης Πουλίτσας, Γραμματεὺς δὲ ὁ καὶ ἀπὸ τοῦ 1924 διατελῶν.

Ἀπὸ οἰκονομικῆς ἀπόψεως ἡ Ἑταιρεία, ὡς δύναται νὰ πιστωθῆ καὶ ἐκ τοῦ ὑποβληθέντος ἀπολογισμοῦ καὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ τρέχοντος ἔτους, εὐρίσκεται ἐν σχετικῇ εὐεξία, ὥστε νὰ δυνηθῆ ἐφεξῆς νὰ ἐκτελέσῃ εὐχερέστερον τὴν μεγάλην αὐτῆς ἀποστολήν, τὴν τε ἀνασκαφικὴν καὶ τὴν δημοσιευτικὴν.

Κατὰ τὸ διαρρηθῆσαν ἔτος ἐξεδόθη ὁ τόμος τῶν Πρακτικῶν διὰ τὰ ἔτη 1941-1944. Ἐπανελήφθη δὲ ἡ ἔκδοσις τῆς διακοπείσης κατὰ τὰ ἔτη τοῦ πολέμου καὶ τῆς κατοχῆς Ἀρχαιολο-

Ε'. Ἐκ τοῦ πρώτου στίχου τοῦ ἄρθρου 15 διαγράφεται ἡ φράσις: «... καὶ ἀντ' αὐτοῦ ὁ ἀντιπρόεδρος...».

ΣΤ'. Τὸ ἄρθρον 16 τροποποιεῖται ὡς ἐξῆς: «Τὸν Πρόεδρον ἀπόντα ἢ κωλυόμενον ἀναπληροῦ ὁ ἀντιπρόεδρος. Τοῦτον δὲ ἀπόντα ἢ κωλυόμενον ἀναπληροῦ ἐκ τῶν παρόντων καὶ μὴ κωλυομένων ὁ τὰς πλείονας ψήφους λαβὼν Σύμβουλος».

Ζ'. Τὸ ἄρθρον 18 τροποποιεῖται ὡς ἐξῆς: «Ἐὰν ἐκλείψῃ ἢ παραιτηθῆ ἢ δὲν ἀποδεχθῆ τὴν ἐκλογὴν τοῦ ὁ Πρόεδρος ὁ Ἀντιπρόεδρος ἢ τις τῶν Συμβούλων τὸ Συμβούλιον ἐκλέγει διὰ φανερᾶς ψηφοφορίας τοῦ μὲν Συμβουλίου ἀναπληρωτῆν ἐκ τῶν ἑταίρων τῶν περιλαμβανομένων ἐν τῷ ἐν ἰσχύϊ ἐκλογικῷ καταλόγῳ τῶν ἑταίρων (ἄρθρον 7), τοῦ δὲ Προέδρου ἢ τοῦ Ἀντιπροέδρου ἐκ τῶν μελῶν τοῦ οὕτω συμπληρωθέντος Συμβουλίου».

Η'. Ἐν τῷ ἄρθρῳ 19 ἡ ἐν ἀρχῇ φράσις: «... τῇ προτάσει τοῦ Ἀντιπροέδρου» ἀντικαθίσταται διὰ τῆς φράσεως: «... τῇ προτάσει τοῦ Προέδρου...».

Θ'. Ἐν τῷ ἄρθρῳ 38 ἡ φράσις: «... γνώμη τοῦ Ἀντιπροέδρου...» ἀντικαθίσταται διὰ τῆς φράσεως: «... γνώμη τοῦ Προέδρου...».

Ι'. Ἐν τῷ ἄρθρῳ 41 αἱ φράσεις: «... ὑπὸ τοῦ Ἀντιπροέδρου...» «... ὁ Ἀντιπρόεδρος...» ἀντικαθίστανται διὰ τῶν φράσεων «... ὑπὸ τοῦ Προέδρου», «... ὁ Πρόεδρος».

ΙΑ'. Ἐν τῷ ἄρθρῳ 42 ἡ φράσις: «Ὁ Ἀντιπρόεδρος» ἀντικαθίσταται διὰ τῆς φράσεως «... ὁ Πρόεδρος».

ΙΒ'. Ἐν ἀρχῇ τοῦ ἄρθρου 44 προστίθεται ἡ φράσις «Ὁ Πρόεδρος».

Εἰς τὸν αὐτὸν ἐπὶ τῶν Θρησκευμάτων καὶ τῆς Ἑθνικῆς Παιδείας Ὑπουργὸν ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 20 Δεκεμβρίου 1948.

ΠΑΥΛΟΣ
Β.

Ὁ ἐπὶ τῆς Παιδείας Ὑπουργὸς
Δ. ΒΟΥΡΔΟΥΜΠΑΣ

γικῆς Ἐφημερίδος καὶ ἐξεδόθησαν δύο τόμοι αὐτῆς, εἷς μὲν διὰ τὰ συσσωματωθέντα ἔτη 1939-1941, δεύτερος δὲ διὰ τὰ ἔτη 1942-1944. Παρασκευάζονται δὲ πρὸς δημοσίευσιν καὶ ἄλλοι δύο τόμοι, ὥστε νὰ ἐπανέλθωμεν συντόμως εἰς τὴν κανονικὴν σειρὰν τῶν ἐτησίων τόμων τοῦ σημαντικοῦ τούτου δημοσιεύματος τῆς Ἐταιρείας, τὸ ὁποῖον ἔχει ἀναγνώστας πανταχοῦ, ὅπου καλλιεργεῖται ἡ ἀρχαιολογία ὡς ἐπιστήμη.

Πρὸς πραγμάτωσιν τοῦ εὐρύτερου ἐπιστημονικοῦ σκοποῦ αὐτῆς ἡ Ἐταιρεία ἐτοιμάζει συμπλήρωσιν τῆς σειρᾶς ἀνεξαρτήτων τῆς Ἐφημερίδος καὶ τῶν Πρακτικῶν δημοσιευμάτων, τῆς ὁποίας ἡ ἐκτύπωσις ἤρχισε κατὰ τὸ τρέχον ἔτος, θὰ ἀνακοινωθῇ δὲ ἐν τῷ προσήκοντι χρόνῳ.

Ἡ Βιβλιοθήκη τῆς Ἐταιρείας ἐπλουτίσθη διὰ διακοσίων ἐξήκοντα ἑννέα τόμων προερχομένων ἐξ ἀγορᾶς, ἀνταλλαγῆς καὶ δωρεῶν. Τὰ προκληθέντα ἐκ τοῦ πολέμου καὶ τῆς κατοχῆς κενὰ τῆς Βιβλιοθήκης ἀναπληροῦνται, δυστυχῶς, βραδέως διὰ τὰ ἐκ τοῦ συναλλάγματος παρεμβαλλόμενα προσκόμματα. Ἡ ἀναπόφευκτος προσθήκη νέων βιβλίων, ἵνα τηρηθῇ ἡ ἐπιστημονικὴ αὕτη βιβλιοθήκη εἰς τὴν ἐμπρέπουσαν περιωπὴν αὐτάρκους βοηθητικοῦ ὀργάνου τῶν ἀρχαιολογικῶν μελετῶν, καθιστᾷ καθ' ἑκάστην αἰσθητοτέραν τὴν ἔλλειψιν χώρου ἐν τῇ ὑφισταμένη βιβλιοθήκῃ καὶ ἐπιβάλλει εἰς τὸ Συμβούλιον τὴν σκέψιν περὶ ἐπεκτάσεως τοῦ μεγάρου τῆς Ἐταιρείας εἰς τὸ παρακείμενον ἐλεύθερον αὐτῆς γήπεδον, ὥστε νὰ πληρωθῶσι πλείονες αἰσθηταὶ ἐλλείψεις τοῦ παλαιοῦ μεγάρου καὶ ἀποβῇ ἄρτιωτέρα ἢ ἀποστολὴ τῆς Ἐταιρείας.

Τὸ Συμβούλιον ἐλπίζει ὅτι θὰ δυνηθῇ νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς ἀπαιτήσεις ταύτας.

Ἡ λογοδοσία τοῦ ἔτους τούτου εἶναι εὐτυχῆς, διότι εἶναι πληρεστέρα τῶν ἀμέσως προηγουμένων κατὰ τὸ ἀνασκαφικὸν ἔργον, τὸ εὐοιῶνως ἀρξάμενον, ἔστω καὶ ἐν περιορισμένῃ κλίμακῃ, κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος 1948.

Ἡ ἀνασκαφικὴ ἔρευνα τῆς χώρας ἡμῶν ὑπῆρξεν ἀπὸ τῆς ιδρύσεως τῆς Ἑταιρείας οὐχὶ βεβαίως τὸ μόνον, ἀλλ' ἐν τῶν κυριωτάτων ἔργων αὐτῆς. Εἶναι δὲ τοῦτο οὐχὶ μόνον ὑποχρέωσις, ἀλλὰ καὶ πολύτιμος πηγὴ τῆς συντηρήσεως τῶν ἀρχαιολογικῶν μελετῶν καὶ τοῦ ἀρχαιολογικοῦ διαφέροντος εὐρύτερον, ὥστε ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία νὰ διατηρήσῃ τὴν ἐπίζηλον ἐθνικὴν αὐτῆς περὶ αὐτὴν ἐν τῇ νεωτέρᾳ Ἑλληνικῇ ἐπιστήμῃ. Διὰ τοῦτο ἦτο ὀδυνηρὸς ὁ ἀντίκτυπος, τὸν ὁποῖον καὶ ἡ Ἑταιρεία ὑπέστη ἐν τῷ ἔργῳ αὐτῆς ἐκ τῆς ἐθνικῆς περιστάσεως.

Ἄλλ' ἤδη ὁ ἐθνικὸς βίος ἀποκαθίσταται βαθμιαίως σὺν τῇ ἐργῶδει καταστολῇ τῆς ἀντεθνικῆς ἀνταρσίας καὶ τῇ ἀπελευθερώσει τῶν ἐθνικῶν ἐδαφῶν, διὰ τὴν ὁποῖαν εὐγνώμων στρέφεται ἡ σκέψις ἡμῶν πρὸς τὰς ἐνόπλους δυνάμεις τῆς χώρας, τὰς ὑπερασπιζούσας εὐψύχως τὴν ἱστορικὴν ταύτην μητέρα τῆς ἐλευθερίας. Οὕτω δὲ καὶ τὰ ἔργα τῆς εἰρήνης, μεταξὺ τῶν ὁποίων προέχουσι τὰ πατροπαράδοτα ἐν Ἑλλάδι ἔργα τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ἐπιστήμης, ἀναλαμβάνουσι τὴν διακοπεῖσαν πορείαν αὐτῶν καὶ ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία ἐπανευρίσκει τὴν τροχίαν τῆς, πολύτιμον καὶ διὰ τὸ ἔθνος καὶ διὰ τὴν διεθνή ἐπιστήμην.

Ἡ Ἑταιρεία ἠδυνήθη νὰ ἐργασθῇ ἀνασκαφικῶς κατὰ τὸ ἔτος 1948 εἰς τέσσαρας ἀρχαιολογικοὺς τόπους ἤτοι ἐν Ἀθήναις ἐν τῇ χριστιανικῇ βασιλικῇ τοῦ Ἰλισσοῦ, ἐν Ἀττικῇ ἐν Βραυρωῶνι, ἐν Ἐπιδαύρῳ ἐν τῷ Ἱερῷ τοῦ Ἀσκληπιοῦ καὶ ἐν Πανόρμῳ τῆς Κρήτης.

1. Ἐν Ἀθήναις κατὰ τὴν βασιλικὴν τοῦ Ἰλισσοῦ ἐργάσθη ὁ Ἔφορος κ. Ἐμμανουὴλ Χατζηδάκης, τῆς ἀφορμῆς δοθείσης ὑπὸ τοῦ Ἐθνικοῦ Γυμναστικοῦ Συλλόγου, ὅστις ὑπέικων εἰς τὴν ἐπέκτασιν τοῦ φιλᾶθλου πνεύματος ἐπεξέτεινεν ἐν μέρει τὰς ἐγκαταστάσεις αὐτοῦ καὶ εἰς τὸν ἀρχαιολογικὸν χώρον τῆς βασιλικῆς.

Ἡ ἀρχαιοτάτη αὕτη χριστιανικὴ ἐκκλησία ἀνεσκάφη ἄλλοτε (1918 - 9) ὑπὸ τοῦ συναδέλφου κ. Σωτηρίου, ὅστις καὶ ἐδημοσίευσεν

τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐρεῦνης αὐτοῦ ἐν τῇ Ἀρχ. Ἐφημερίδι τοῦ 1929. Ἐκτοτε τὸ σημαντικὸν τοῦτο μνημεῖον εἶχε καλυφθῆ κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπὸ χωμάτων καὶ παντοίων ἀπορριμμάτων ἐκ τοῦ κήπου τοῦ Ζαπτείου, ὥστε νὰ καταστῆ σχεδὸν ἀδιάγνωστον.

Ἡ ἀνάγκη τοῦ καθορισμοῦ τῆς ἀρχαιολογικῆς περιοχῆς καὶ τῆς προφυλάξεως αὐτῆς ἀπὸ πάσης καταπατήσεως, προεκάλεσε τὴν νέαν ἔρευναν καὶ τὴν ἀποκάλυψιν νέων τινῶν λεπτομερειῶν τοῦ ἱεροῦ οἰκοδομήματος.

Κατὰ τὸν Β τοίχον τοῦ ἐγκαρσίου κλίτους εὐρέθη συνεχόμενον πρόσκτισμα ἐσωτερικῶν διαστάσεων 2.09×1.55 φέρον ἔσωθεν ἐπίχρισμα μετὰ τὰ ἴχνη ὀρθομαρμαρώσεως, διηρημένον δὲ εἰς δύο ὀρθογώνια διαμερίσματα. Πιθανῶς πρόκειται περὶ διπλοῦ τάφου, οὐχὶ πολὺ μεταγενεστέρου τοῦ ναοῦ, ὡς συνάγεται ἐκ τῆς τοιχοποιίας καὶ ἐκ τῆς στάθμης αὐτοῦ ἐν σχέσει πρὸς τὸ δάπεδον τῆς βασιλικῆς.

Ἄλλη ἔρευνα ἐγένετο εἰς τοὺς περὶ τοὺς πεσσοὺς χώρους καὶ ἐξηκριβώθησαν λεπτομέρειαι τῆς ὑπὸ τὸ δάπεδον στερεώσεως τῶν πεσσῶν ὡς καὶ τῆς συνδέσεως τῶν θεμελίων τῶν στυλοβατῶν.

Πάντως ὁ ὄγκος τῶν ὑπὸ τὸ δάπεδον πεσσῶν δὲν εἶναι πιθανὸν ὅτι ἐσυνεχίζετο καὶ ὑπεράνω τούτου, ἀλλ' ἦσαν οὔτοι ἰσχνότεροι, μολονότι εἶναι δυσχερῆς ἢ ἐξακριβῶσις τῆς πραγματικῆς αὐτῶν διαμορφώσεως πρὸς στήριξιν τοῦ τρούλλου. Τὰ θεμέλια τῶν πεσσῶν ἔχουσι βάθος 1.55 περίπου, τὰ δὲ θεμέλια τοῦ ναοῦ βαίνουσι ἐπὶ ἐδάφους ἀμμώδους μετ' ἀφθόνων χαλίκων λείων καὶ στρογγύλων, δηλωτικῶν κοίτης ποταμοῦ.

Ἐρευνα κατὰ τὸν χώρον τοῦ ἱεροῦ πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ «ἐγκαινίου» ἀπέβη ἄκαρπος.

Κινητὰ εὐρήματα δὲν ἐγένοντο πολλὰ, πλὴν θραυσμάτων τινῶν μαρμαρίνων πλακῶν καὶ ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν, βάσεως τοῦ τέμπλου, διατορῆτου θωρακίου, τεμαχίων μετ' ἀναγλύφων ῥοδάκων κ.τ.τ. Ἐνδιαφέροντα ἦσαν ὡσαύτως τὰ τεμάχια διακοσμῆσεως ἐκ περικεκομμένων θαλασσίων ὀστράκων μηνύοντα τὴν πολυτελεστέραν ἐμφάνισιν τοῦ ὅλου ναοῦ, ἀσυνήθη ἄλλως εἰς ἐπαρχιακοὺς

ναούς, εὐλογον δὲ διὰ τὴν μεγάλην ταύτην βασιλικὴν τῶν Ἀθηνῶν.

Οὕτω διὰ τῶν νέων τούτων ἐργασιῶν καθωρίσθη ἀκριβέστερον τὸ ἔξωτερικὸν σχῆμα τοῦ ναοῦ ὡς καὶ οὐσιώδεις λεπτομέρειαι τῆς θεμελιώσεως αὐτοῦ.

Ἡ συνέχεια τῶν ἐρευνῶν ἰδίᾳ κατὰ τὴν ἀψίδα, ἡ ὁποία πρὸ μικροῦ ἀπηλλάγη τοῦ ἐπ' αὐτῆς βαίνοντος οἰκίσκου, θὰ διασαφήσῃ ἀκόμη περισσότερο τὰ κατὰ τὸν σημαντικὸν τοῦτον παλαιοχριστιανικὸν ναόν.

2. Δευτέραν σκαφικὴν ἔρευναν ἐξετέλεσεν ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία ἐν Βραυρωῶνι τῆς Ἀττικῆς διὰ τοῦ Ἐφόρου τῶν Ἀρχαιοτήτων Ἀττικῆς κ. Ἰω. Παπαδημητρίου. Ἀφορμὴν πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἐργασίας ταύτης ἔδωκεν αἴτησις τῶν κατοίκων Μαροκοπούλου πρὸς ἀνέγερσιν περιβόλου πλησίον τοῦ ἐν θέσει Λιβάδι ἐκκλησιδίου τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ἐπικαθημένου ἐπὶ παλαιότερου παλαιοχριστιανικοῦ ναοῦ, ἐν ὠραία καὶ εὐφόρῳ μικρᾷ πεδιάδι, ἡ ὁποία μέχρι καὶ πρό τινων ἐτῶν ἀκόμη ἀπετέλει νοσηρὸν καὶ ἀδιάβατον ἔλος.

Ἡ ἀφορμὴ πρὸς ἔρευναν ὑπῆρξεν ἐκτάκτως εὐτυχῆς, διότι ὑπῆρχον ἐνδείξεις περὶ τοῦ ἱεροῦ τῆς Βραυρωνίας Ἀρτέμιδος κατὰ τὸν τόπον ἐκεῖνον, ἀλλ' οὐδεμία εἶχε γίνεαι μέχρι τοῦδε σχετικὴ ἔρευνα. Σκοπὸς ἄρα τῆς σκαφῆς ἦτο ἡ ἀνακάλυψις τῶν λειψάνων τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου διὰ τὴν λατρείαν Ἀττικοῦ ἱεροῦ, περὶ τοῦ ὁποίου ἄλλοι τε πολλοὶ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς ὁμιλοῦσι καὶ αὐτὸς ὁ Εὐριπίδης ἐν τῇ Ἰφιγενεῖᾳ ἐν Ταύροις. Ἡ σκαφικὴ ἔρευνα ὑπῆρξεν εὐτυχῆς καὶ εἰς κινήτᾳ καὶ εἰς ἀκίνητα εὐρήματα, ἐγκαινίζει δὲ εὐρυτέραν ἔρευναν, ἡ ὁποία ἀσφαλῶς θὰ διαφωτίσῃ τὴν ἱστορίαν τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς θρησκείας. Κατὰ τὴν πρώτην ταύτην σκαφὴν ἀνεκαλύφθη μέγα ἀνάλημμα ἐκ τριῶν βαθμίδων, μήκους 24.50, καὶ ἐπ' αὐτοῦ λείψανα τῶν τοίχων τοῦ παλαιότερου ἱεροῦ, διαστάσεων σφζομένων 21×11 περίπου. Τὸ δάπεδον τοῦ ἀρχαίου ἱεροῦ συμπίπτει πρὸς τὴν στάθμην τοῦ σημερινοῦ ἐκκλησιδίου καὶ κεῖται ἐπὶ τοῦ ἰσοπεδωθέντος βράχου.

Τὴν κλιμακωτὴν διάταξιν τοῦ ἀναλήμματος τοῦ ἱεροῦ εὐρίσκει ὑποδηλουμένην ὁ ἀνασκάψας ἐν τοῖς στίχοις τῆς Ἰφιγενείας ἐν Ταύροις 1462 ἔ.

σὲ δὲ ἀμφὶ σεμνάς, Ἰφιγένεια, κλίμακας
Βραυρωνίας δεῖ τῆδε κληδουχεῖν θεᾶ.

Κατὰ τὸ μέσον τοῦ ἀναλήμματος εὐρέθη χαμηλότερος πώρινος τοῖχος ἐν εἴδει βάρθρου πρὸς τοποθέτησιν πιθανῶς ἀναθημάτων, περαιτέρω δὲ κατὰ χώραν εὐρέθησαν πώρινοι βάσεις μετ' ἐπιμήκων κοιλοτήτων πρὸς ἔνθεσιν ἐνεπιγράφων στηλῶν ἢ ἀναθηματικῶν ἀναγλύφων.

Ὁ ἀρχαῖος οὗτος ναὸς ἦτο πρόστυλος, διότι δὲν ἀνευρέθησαν ἴχνη κιονοστοιχίας κατὰ τὰς μακρὰς πλευράς. Εὐρέθησαν δὲ πολλὰ τεμάχια πηλίνης σίμης τοῦ ναοῦ τοῦ 6^{ου} π. Χ. αἰῶνος, κατὰ δὲ τὴν νοτιάν πλευρὰν καὶ ὄστρακα ἀγγείων τῆς γεωμετρικῆς περιόδου, δηλοῦντα τὴν ἀρχαιότητα τοῦ τόπου καὶ πιθανώτατα τῆς λατρείας. Διὰ τοῦτο ἡ ἔρευνα συνεχιζομένη καὶ κατὰ τὸ τρέχον ἔτος θέλει ἀσφαλῶς ἀποβῆ διδακτικωτάτη διὰ τὴν λατρείαν τῆς Ἀρτέμιδος. Ἄλλα ἀρχιτεκτονικὰ μέλη δεικνύουσιν ὅτι ὑπῆρχον πρὸς Β καὶ ἄλλα οἰκοδομήματα σύγχρονα ἢ καὶ νεώτερα.

Ἐκ τῶν ἐλθόντων εἰς φῶς γλυπτῶν σπουδαιότατον εἶναι τεμάχιον ἀναγλύφου φέρον παράστασιν γυναικὸς τοῦ πρώτου ἡμίσεος τοῦ 5^{ου} π.Χ. αἰῶνος. Σημαντικαὶ ὡσαύτως εἶναι πρὸς καθορισμὸν τοῦ ἱεροῦ αἱ ἀνευρεθεῖσαι ἐπιγραφαὶ τοῦ 5^{ου} καὶ τοῦ 4^{ου} π.Χ. αἰῶνος, ἄλλαι μὲν εἶναι ἀναθηματικαὶ εἰς τὴν Βραυρωνίαν Ἀρτεμιν, ἄλλαι δὲ ἀμφίγραφοι περιέχουσαι ἀναγραφὰς πολυτίμων ἀντικειμένων, ἀφιερωθέντων εἰς τὴν Ἀρτεμιν-Ἰφιγένειαν ἄλλαι δὲ τέλος σχετικαὶ πρὸς τὴν λατρείαν αὐτῆς, περὶ τῆς ὁποίας τὸ μνημονευθὲν δρᾶμα τοῦ Εὐριπίδου ἀποτελεῖ αὐτόχρομα πηγὴν διὰ τε τὸν ναὸν καὶ τὴν λατρείαν τῆς Ἀρτέμιδος.

Ἡ σπουδαία αὕτη ἀπαρχὴ τῆς ἐρέυνης καθιστᾷ εὐδαίμωνον καὶ τὴν συνέχειαν αὐτῆς, προκαλεῖ δὲ καὶ τὴν ἀνάληψιν ἄλλης ἀνα-

σκαφῆς κατὰ τὰς Ἀλὰς Ἀραφηνίδας, ὅπου μνημονεύεται τὸ ἱερὸν τῆς Ἀρτέμιδος Ταυροπόλου ἤτοι συγγενοῦς λατρείας.

Σημειωτέον ὅτι ὁ Εὐριπίδης ἀναφέρει καὶ κενήριον ἤτοι κενοτάφιον τῆς Ἰφιγενείας ἐν Βραυρωνί, ὀφείλει δὲ νὰ ἀναζητηθῇ τοῦτο βορειότερον τοῦ ἀνακαλυφθέντος ναοῦ, ὅπου καὶ ἄλλαι ἐνδείξεις ὑποδηλοῦσι τὴν ὕπαρξιν ἱερῶν οἰκοδομημάτων. Ἡ ἀνασκαφὴ αὕτη ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε εὐρημάτων ἀποδεικνύεται ἐξαιρετικῆς σημασίας.

3. Ἄλλην ἀξιόλογον ἐργασίαν ἐξετέλεσεν ἡ Ἑταιρεία διὰ τοῦ αὐτοῦ Ἐφόρου κ. Ἰω. Παπαδημητρίου ἐν τῷ Ἀσκληπιείῳ τῆς Ἐπιδάουρου καὶ ἐν τῷ αὐτόθι ἱερῷ τοῦ Ἀπόλλωνος Μαλεάτα.

Ἡ ἀνασκαφὴ τῆς Ἐπιδάουρου, ἡ διὰ τοῦ ἀειμνήστου Παναγῆ Καββαδία συντελεσθεῖσα, ἀποτελεῖ ἀναμφισβήτητον τίτλον τῆς Ἑταιρείας ἡμῶν καὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπιστήμης, εἶναι δὲ ἐπιβεβλημένη ὑποχρέωσις ἡμῶν, ὅπως συνεχίσωμεν τὴν ἔρευναν τοῦ σημαντικωτάτου τούτου ἀρχαιολογικοῦ τόπου καὶ ἐνδεχομένως συμπληρώσωμεν τὴν ἀποκάλυψιν τῶν ἀρχαίων λειψάνων, ἀποτίνοντες οὕτω τὸν κάλλιστον φόρον τιμῆς εἰς τὴν μνήμην τοῦ πρώτου ἀνασκάψαντος.

Ὁ Ἐφορος κ. Παπαδημητρίου, ἔχων μέχρι πρό τινος χρόνου εἰς τὴν διοικητικὴν αὐτοῦ δικαιοδοσίαν καὶ τὴν Ἐπίδαυρον, ἔχων δὲ καὶ πλήρη ἐπίγνωσιν τῆς σημασίας τοῦ τόπου, ἀνεδέχθη τὸ βάρος τῆς τοιαύτης συνεχείας τοῦ ἔργου ἀπὸ τε ἀπόψεως συντηρήσεως τῶν ἀνασκαφέντων ἤδη μνημείων τοῦ Ἱεροῦ καὶ ἀπὸ ἀπόψεως νέας ἀνασκαφικῆς ἐξερευνήσεως.

Σημειωτέον ὅτι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ μακαρίτου Καββαδία καὶ κατὰ τὴν μακροτέραν πῶς ἐπιστημονικὴν ἀργίαν τοῦ τόπου, ἐξετέλεσαν, ἐγκρίσει τῆς Ἑταιρείας, λεπτομερειακάς τινας ἐρεῦνας οἱ Γάλλοι ἀρχαιολόγοι Fernand Robert, R. Martin καὶ H. Metzger.

A. Πρώτη φροντίς τοῦ ἀναλαβόντος τὴν ἐργασίαν ἐξ ὀνόματος τῆς Ἑταιρείας κατὰ τὸ ἔτος 1948, ἦτο ὁ καθαρισμὸς καὶ ἡ

συντήρησις, ὡς εἴπομεν, τοῦ ἀνεσκαμμένου Ἱεροῦ, ἀπὸ μακροῦ χρόνου ἐγκαταλελειμμένου, ἐστράφη δὲ ἡ μέριμνα αὕτη εἰς τὸν πρὸς δυσμὰς τῆς Θόλου χῶρον, ὅπου ἐν ἔτει 1936 εἶχε καταρρεύσει μέρος τοῦ διπλοῦ παλαιοχριστιανικοῦ περιβόλου. Κατὰ τὴν διάλυσιν τοῦ τείχους τούτου ἀνευρέθη ἐνεπίγραφος μαρμαρίνη στήλη, ἀτυχῶς οὐχὶ ἀκέραιος, περιέχουσα ἀπολογισμοὺς κατασκευῆς οἰκοδομήματος τοῦ Ἱεροῦ, τὸ ὁποῖον, ὡς εἰκάζεται, εἶναι ἢ ὑπὸ τοῦ Πausανίου II, 27, 4 μνημονευομένη κρήνη. Παρὰ τὰ δαπανηθέντα ποσὰ ἀναφέρονται ἐν αὐτῇ καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἐργολάβων, τῶν ὁποίων πλείονες εἶναι γνωστοὶ ἐκ τῆς οἰκοδομίας τῆς Θόλου καὶ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, τινὲς δὲ εἰργάσθησαν καὶ ἐν Δελφοῖς. Ὑπὸ τοῦ ἀνασκάψαντος ἡ ἐπιγραφή αὕτη χρονολογεῖται εἰς τὸ δεύτερον ἡμισυ τοῦ 4^{ου} π. Χ. αἰῶνος, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνάγεται, ὡς γνωστόν, ἡ οἰκοδομικὴ ἀκμὴ ἐν τῷ Ἱερῷ.

Β. Σπουδαιοτέρα ὑπῆρξεν ἡ ἐργασία ἡ γενομένη ἐν τῷ τεμένει τοῦ ἐπὶ τοῦ Κυνορτίου ὄρους ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος Μαλεάτα. Ὁ τόπος οὗτος δὲν εἶχε πλήρως ἐξερευνηθῆ ὑπὸ τοῦ Καββαδία, ἡ δὲ ἔκτοτε ἐπελθοῦσα ἀναστολὴ τῆς ἀνασκαφῆς συνετέλεσεν, ὥστε νὰ καλυφθῆ σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου τὸ σημαντικὸν ἱερὸν ὑπὸ τῆς ἀγρίας βλαστήσεως. Ἐκ τοῦ εὐρύτερου τούτου ἱεροῦ, συγκειμένου ἐκ πλειόνων κτισμάτων, ἐξερευνηθέντων τῷ 1896 ὑπὸ τοῦ Καββαδία, ὀλίγα μόνον ἐδημοσίευσεν ἐκεῖνος, περιορισθεὶς εἰς τὴν ἀνακοίνωσιν τῶν ἐκεῖθεν προερχομένων ἐπιγραφῶν καὶ εἰς τὴν σύντομον περιγραφὴν τῆς δεξαμενῆς τοῦ Ἀντωνίνου καὶ τῶν ἐπὶ τοῦ Κυνὸς σκαναμάτων ἢ τοῦ ἐνδιδιαιτημάτων τῶν ἱερέων τοῦ Ἀπόλλωνος, παραλειφθέντων ἄλλων ἀνακαλυφθέντων οἰκοδομημάτων ἐπὶ τῇ προόψει ἀπωτέρας ὀλοκλήρωσεως τῆς ἀνασκαφῆς, τὴν ὁποίαν ἀνέστειλεν ὁ θάνατος τοῦ Καββαδία.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Φρειδερίκος Hiller von Gärtringen, καὶ αὐτὸς σήμερον μακαρίτης, προέβη βοηθούμενος ὑπὸ τοῦ Καββαδία εἰς νέαν πληρεστέραν ἔκδοσιν τῶν ἐπιγραφῶν τῆς Ἐπιδαύρου ἐν ἰδίῳ τεύχει τῶν IG IV 1², ὅπου καὶ ἐδημοσιεύθη τὸ παραχωρηθὲν ὑπὸ τοῦ Καββαδία εἰς τὸν Hiller προσωρινὸν τοπο-

γραφικὸν σχεδιογράφημα τοῦ ἱεροῦ τούτου τοῦ Ἀπόλλωνος.

Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ σχεδίου τούτου, τοῦ ὁποίου τὸ πρωτότυπον ἀνευρέθη ἐν τῷ μουσεῖῳ τῆς Ἐπιδαύρου, ὁ κ. Παπαδημητρίου προέβη εἰς τὸν καθόρισμόν καὶ τὴν νέαν ἀποκάλυψιν τῶν ὑπὸ τῆς ὑλομανούσης ἀγρίας βλαστήσεως κατακαλυφθέντων ἐν τῷ μεταξὺ ἀρχαίων κτισμάτων, μεταξὺ τῶν ὁποίων περιλαμβάνονται εἰς μεγαλύτερος καὶ δύο μικρότεροι ναοί, δύο ἐξέδραι, εὐρεῖα κλίμαξ κατὰ τὴν βορείαν πλευράν, στοὰ καὶ ἀνάλημμα κ.ἄ., μόνον ἐκ τοῦ σχεδίου μέχρι τοῦδε γνωστά.

Ἡ νέα αὕτη ἀποκάλυψις ἤρχισε διὰ τοῦ καθαρισμοῦ καὶ μικρᾶς σκαφῆς τοῦ πρὸς δυσμᾶς τοῦ τεμένους κειμένου ναοῦ, τοῦ ὑποτιθεμένου ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ δὴ τῆς δυτικῆς καὶ βορείας πλευρᾶς τοῦ μνημείου. Κατὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην ἀνευρέθη παρὰ τὴν βορειοδυτικὴν γωνίαν τοῦ ναοῦ τοῖχος Ῥωμαϊκῶν χρόνων καὶ πλησίον αὐτοῦ πλείστα ἀρχιτεκτονικὰ μέλη τοῦ ναοῦ ἐκ πωρίνου λίθου καὶ δὴ καὶ πλείονα τεμάχια τοῦ Δωρικοῦ διαζώματος καὶ τῶν προμόχθων τοῦ 4^{ου} π.Χ. αἰῶνος, πρὸς τούτοις δὲ καὶ μαρμαρίνη γυναικεῖα κεφαλή, τεχνοτροπίας ὁμοίας πρὸς τὰ ὑπὸ τοῦ Τιμοθέου ποιηθέντα γλυπτὰ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, προερχομένη δὲ πιθανῶς ἐκ τῶν ἀετωμάτων τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἐντὸς δὲ τοῦ ναοῦ εὐρέθη ἀκέφαλον ἀγαλμάτιον καθημένης γυναικὸς ὡς καὶ ἄλλα τινὰ τεμάχια γλυπτῶν ἀνηκόντων εἰς τὰ ἐναέτια ἢ τὰ ἀκρωτήρια τοῦ ναοῦ, πρὸς τούτοις δὲ καὶ μικρὸς ἐνεπίγραφος βωμός, ἐν τῇ ἐπιγραφῇ τοῦ ὁποίου (2^{ος} στίχος) διακρίνεται ἡ λ. Φοίβ[ω]. Σπουδαία ὅμως εἶναι ἡ ἐνεπίγραφος ἐξ ἀσβεστολίθου στήλῃ ἢ περιέχουσα ἱερόν νόμον καθορίζοντα τὰ δικαιώματα καὶ τὰ καθήκοντα τῶν ἱερέων τοῦ Ἀσκληπιοῦ καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος ὡς πρὸς τὰς ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος γινομένας προθυσίας, τὰς μνημονευόμενας ἐν τῷ ἐκ τοῦ Ἀσκληπιείου προερχομένῳ ὕμνῳ τοῦ Ἰσύλλου (στ. 27 κέ.). Σημαντικὴ δὲ ὑπῆρξε καὶ μικρὰ σκαφή γενομένη κατὰ τὴν βορειανατολικὴν γωνίαν τοῦ ναοῦ, ὅπου ἐντὸς τοῦ μαλακοῦ χώματος ἀνεκαλύφθησαν τεμάχια ἀνθράκων καὶ κεκαυμένα ὄστᾶ ζώων, ὡς καὶ πλῆθος πηλίνων κοτυλί-

σκων, πηλίνων χειροποιήτων, κατὰ τὸ πλεῖστον, εἰδωλίων, τεμαχίων ἀγγείων, χαλκῶν καὶ σιδηρῶν ἀντικειμένων προερχομένων ἐξ ἀναθημάτων εἰς τὰς ἐκεῖ τελουμένας θυσίας. Πρόκειται πιθανώτατα περὶ ὑπολειμμάτων τοῦ παλαιότερου βωμοῦ, τοῦ ὁποίου ἡ τέφρα ἐχρησιμοποιήθη, ὡς καὶ ἀλλαγοῦ, ὡς ὑπόστρωμα διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ νεωτέρου βωμοῦ. Ἐκ τῶν κινητῶν τούτων εὗρημάτων σπουδαιότερα εἶναι χαλκοὺς ἀρχαϊκῶς λέων τῶν μέσων τοῦ 7^{ου} π.Χ. αἰῶνος, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ ἀνασκάπτοντος, ὡς καὶ χαλκοῦν ξίφος μετὰ σπειροειδοῦς ἐγχαράκτου διακοσμήσεως, συνήθους εἰς τὴν Μυκηναϊκὴν περίοδον.

Ἐκ τῆς χρονολογήσεως τῶν ἀναθημάτων τούτων, τῶν ὁποίων πλεῖστα ἀνάγονται εἰς τὸν 7^{ον} π.Χ. αἰῶνα, συνάγεται ἀναμφισβητήτως ὅτι ἡ ἐπὶ τοῦ Κυνορτίου λατρεία τοῦ Ἀπόλλωνος εἶναι κατὰ πολὺ ἀρχαιότερα τῆς λατρείας τοῦ Ἀσκληπιοῦ, τὸ δὲ ἱερὸν τοῦ Μαλεάτα εἶναι ὁ ἀρχαιότατος τόπος λατρείας τοῦ Ἀσκληπιείου, ὅπως ῥητῶς παραδίδει καὶ ὁ Πausanias II, 27, 7 καὶ ὁ ὕμνογράφος Ἰσουλλος.

4. Τετάρτην ἀνασκαφικὴν ἔρευναν ἐξετέλεσεν ἡ Ἐταιρεία διὰ τοῦ Ἐφόρου τῶν Ἀρχαιοτήτων Κρήτης κ. Νικ. Πλάτωνος ἐν Πανόρμῳ Μυλοποτάμου Κρήτης πρὸς ἀποκάλυψιν ἀξιολόγου παλαιοχριστιανικῆς βασιλικῆς. Τὴν βασιλικὴν Πανόρμου ἀνεκάλυψεν ὁ καθηγητὴς Κωνστ. Καλοκύρης, τὴν δὲ συστηματικὴν ἀνασκαφὴν διεξήγαγεν ὁ Ἐφορος κ. Πλάτων τὸ πρῶτον μὲν διὰ δαπάνης καὶ προσωπικῆς ἐργασίας τῆς κοινότητος Πανόρμου, ἔπειτα δὲ δαπάναις τῆς Ἐταιρείας, ἐπικουρούσης καὶ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ὑπηρεσίας δι' ἑνὸς καὶ ἡμίσεος ἑκατομμυρίου δραχμῶν.

Ἀποτέλεσμα τῆς ἀνασκαφῆς ἦτο ἡ ἀποκάλυψις ὀλοκλήρου σχεδὸν τῆς βασιλικῆς τοῦ Πανόρμου ἥτοι τοῦ κυρίως ναοῦ, τοῦ αἵθριου, τῶν παραρτημάτων καὶ τῶν πλησίον τοῦ ναοῦ ἢ ἐντὸς αὐτοῦ χριστιανικῶν τάφων. Ὑπολείπεται δὲ μικρὰ ἐργασία πρὸς καθαρισμόν τῶν δαπέδων τοῦ αἵθριου καὶ τῶν παραρτημάτων καὶ τὴν ἐκκένωσιν τῆς μεγάλης ἐν τῷ αἵθρῳ ἀνακαλυφθείσης δεξαμενῆς.

Ὡσαύτως εἶναι ἀνάγκη ἀποκαταστάσεως τῶν δαπέδων καὶ συντηρήσεως τῶν τοίχων, ταξινομήσεως τῶν ἀνευρεθέντων ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν καὶ συμπληρώσεως τῆς περιφράξεως τοῦ ὅλου χώρου, διὰ τὴν ὁποίαν ἐδαπάνησε μικρὸν ποσὸν καὶ ἡ Νομαρχία Ῥεθύμνης.

Ἡ ἀποκαλυφθεῖσα βασιλικὴ εἶναι τρίκλιτος, σχηματίζει δὲ διὰ τῶν ἐκατέρωθεν ἐξεχόντων παστοφορίων σχῆμα Ταῦ, ἔχει δὲ μετὰ τὸν νάρθηκα αἶθριον περικλειόμενον ὑπὸ τεσσάρων στοῶν καὶ πρὸς δυσμὰς αὐτοῦ παραρτήματα, ἐπὶ πλεόν δὲ ἄλλα παραρτήματα, ἐκτεινόμενα πρὸς βόρρᾶν εἰς ἰκανὸν πλάτος.

Τὸ συνολικὸν μῆκος τῆς βασιλικῆς ἀνέρχεται εἰς 54 μέτρα, τὸ δὲ πλάτος εἰς 24 μ. Ὁ κυρίως ναὸς μετὰ τοῦ νάρθηκος ἔχει μῆκος 34 μέτρων. Κατὰ ταῦτα εὐρισκόμεθα πρὸ τοῦ μεγίστου μέχρι σήμερον χριστιανικοῦ ναοῦ τῆς Κρήτης καὶ μιᾶς τῶν μεγάλων βασιλικῶν τῆς Ἑλλάδος, τῶν ὁποίων τὸ μῆκος κυμαίνεται μεταξὺ 50 καὶ 70 μέτρων.

Ἡ βασιλικὴ τοῦ Πανόρμου κατὰ τὸ σχῆμα πλησιάζει πρὸς τὴν βασιλικὴν τοῦ Δομετίου τῆς Νικόπολεως καὶ σχετίζεται πρὸς τύπους τῶν βασιλικῶν τῆς Ἰταλίας κατὰ τε τὸ σχῆμα τοῦ κυρίως σηκοῦ καὶ τὸ σχῆμα τοῦ περιστυλίου τοῦ αἵθριου, χωρὶς νὰ στερεῖται καὶ ἰδιορρυθμιῶν ἀξιοσημειώτων.

Ὡς πρὸς τὴν χρονολογίαν ὁ ἀνασκάψας φρονεῖ ὅτι ἡ βασιλικὴ αὕτη ἀνάγεται εἰς τὸν 5ον μ.Χ. αἰῶνα ὡς ἀποδεικνύεται διὰ τῶν ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν, τῶν γλυπτῶν καὶ τῶν ἐπιγραφῶν.

Ἡ ἀψὶς τοῦ ναοῦ εἶναι εὐρεῖα ἡμικυκλική, διασφίζεται δὲ ἐξωτερικῶς εἰς ὕψος 2 μ. καὶ ἔχει ἐξέχον κύκλω τὸ κρηπίδωμα αὐτῆς. Ἐσωτερικῶς σφίζεται μέρος μόνον τοῦ συνθρόνου μετὰ τεσσάρων δι' ἀργῶν λίθων κατεσκευασμένων βαθμίδων, περιβαλλουσῶν μικρὸν ἡμιελλειψοειδῆ πλακόστρωτον χώρον, ἔχοντα μικρὸν κοίλωμα κατὰ τὸ μέσον.

Τὸ ἱερὸν βῆμα εἶναι εὐρύχωρος πλακόστρωτος χώρος κατὰ μίαν βαθμίδα ὑψηλότερος τοῦ δαπέδου τῶν κλιτῶν καὶ ἀκόμη περισσότερον τοῦ δαπέδου τῶν παστοφορίων. Ἡ ἐπίστρωσις ἐγέ-

νετό ἐπιμελῶς διὰ πωρίνων πλακῶν, τῶν ὁποίων μία φέρει ἐγγά-
ρακτον σταυρόν.

Πρὸ τῆς ἀψίδος ἀνευρέθη ἡ κρηπίς τῆς Ἁγίας Τραπέζης μετ' ἐπιχρίσματος καὶ μέρους τῶν καλυπτόντων αὐτό ποτε πλακιδίων. Διάσπαρτα εὐρέθησαν τεμάχια τῆς μαρμαρίνης Ἁγίας Τραπέζης καὶ τοῦ περιθέοντος αὐτὴν γείσου, ὡς καὶ τῶν βασιάζοντων αὐτὴν κιονίσκων. Κατὰ τὸ κέντρον τοῦ χώρου τῆς Ἁγ. Τραπέζης εὐρέθη ἄθικτον τὸ ἐγκαίνιον ἐν εἴδει τετραγώνου μικρᾶς λάρνακος σχηματιζομένης ἐκ πλακῶν καὶ φερούσης κάλυμμα μετὰ χαρακτοῦ σταυροῦ. Ἐντὸς τῆς λάρνακος ταύτης ὑπῆρχε δευτέρον κιβωτίδιον ὁμοίας κατασκευῆς, περιέχον λεπτὸν χῶμα καὶ ἴχνη ὀστέων λεπτῶν. Τὸ ἐγκαίνιον ἐπανεκαλύφθη καὶ ἐπροστατεύθη κατὰ πάσης διαταράξεως.

Ἡ ἐκθεση τοῦ ἀνασκάψαντος περιγράφει λεπτομερῶς τὰ τοῦ Βήματος καὶ τῆς διαμόρφώσεως αὐτοῦ πρὸς σχηματισμὸν τῆς Ὁραίας Πύλης καὶ τῆς πλαισιώσεως αὐτῆς ἐκατέρωθεν καὶ ἄνω, ὅπου πιθανώτατα ἐπέστεφεν αὐτὴν θριγκός, ἐπίσης δὲ καὶ τὰ τῆς ἐπικοινωνίας πρὸς τὰ παστοφόρια καὶ τὸ ἐν τῷ νοτίῳ τούτων χωνευτήριον καὶ τὰ ἐκεῖ εὐρεθέντα γλυπτά. Ὡσαύτως ὑπάρχει λεπτομερῆς ἐρμηνεῖα τῆς κατασκευῆς καὶ τῆς ἐπικοινωνίας τῶν κλιτῶν πρὸς ἄλληλα καὶ πρὸς τὸν νάρθηκα, μετὰ ταῦτα δὲ τοῦ αἵθρου καὶ τῶν λοιπῶν λίαν ἐνδιαφερουσῶν λεπτομερειῶν τοῦ τε ἀρχιτεκτονικοῦ σχεδίου καὶ τῶν ὑλικῶν τῆς κατασκευῆς. Ὡσαύτως γίνεται ἐν τῇ ἐκθέσει ἀκριβεστάτη περιγραφή καὶ ἐρμηνεῖα τῶν προσκτισμάτων καὶ τῶν ἀνασκαφέντων τάφων.

Ἐκ τῆς μελέτης τῶν ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν καὶ τῆς γλυπτικῆς διακοσμῆσεως ὁ ἀνασκάψας συνάγει τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ βασιλικὴ τοῦ Πανόρμου ἀνηγέρθη μὲν κατὰ τὸν 5ον μ.Χ. αἰῶνα, ἀλλ' ἐξηκολούθησε νὰ χρησιμοποιῆται μέχρι τέλους τῆς πρώτης Βυζαντινῆς περιόδου, κατεστράφη δὲ ὑπὸ τῶν Ἀράβων, ὅπως πάντες οἱ παλαιοβυζαντινοὶ ναοὶ τῆς Κρήτης. Εἰκάζει δὲ πιθανῶς ὁ κ. Πλάτων ὅτι ἡ βασιλικὴ ἀνήκει εἰς τὴν ἔδραν τῆς Ἐπισκοπῆς Ἐλευθέρης, ἡ ὁποία ἐνωρίς, φαίνεται, μετετοπίσθη ἐκ τῆς κατα-

στραφείσης ἀρχαίας πόλεως εἰς τὸ ἐπίνειον αὐτῆς τὸ Πάνορμον, βραδύτερον δὲ μετωνομάσθη εἰς Ἐπισκοπὴν Αὐλοποτάμου.

Τοῦτο ὑπῆρξε τὸ ἔργον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, Κύριοι Ἐταῖροι, κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 1948, εὐοίωνον διὰ τὴν ἐπάνοδον τοῦ ἰδρύματος ἡμῶν εἰς τὸν ἱστορικὸν δρόμον αὐτοῦ, ἀπὸ τοῦ ὁποίου εἶχον πρὸς καιρὸν ἀπομακρύνει αὐτὸ κατ' ἀδήριτον ἀνάγκην αἱ μεγάλαι περιστάσεις τοῦ ἔθνους, τῶν ὁποίων ὁ ἀντίκτυπος ἐξακολουθεῖ μέχρι σήμερον.

Εἴμεθα ἀπολύτως πεπεισμένοι ὅτι ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία, ἡ ὁποία εἶναι ἡ ἐπιστημονικὴ παλαίστρα τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιολογίας, θὰ ἀναλάβῃ συντόμως τὴν προπολεμικὴν αὐτῆς δρασίαν, ὅταν σὺν Θεῷ ἡσυχάσῃ καὶ ὁ ἐθνικὸς σάλος, ὁ ὁποῖος ἀνακόπτει τὴν ταχεῖαν ἀνάπτυξιν τῆς ὅλης ἀνασυγκροτήσεως τῆς πατρίδος ἡμῶν.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1948

1. ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΒΑΣΙΛΙΚΗΝ ΤΟΥ ΙΛΙΣΣΟΥ

Ἡ παρὰ τὸν Ἰλισσὸν βασιλικὴ ἀνασκαφεῖσα συστηματικῶς ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Γ. Σωτηρίου (ΑΕ 1919, 1·31) εἶχεν ἐκ νέου καλυφθῆ ὑπὸ χωμάτων καὶ πάσης φύσεως ἀπορριμμάτων, εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ διακρίνονται εἰ μὴ ἐλάχιστα τμήματα αὐτῆς. Τελευταίως, ὁ Ἐθνικὸς Γυμναστικὸς Σύλλογος θέλων νὰ ἐπεκτείνῃ τὸ γήπεδον αὐτοῦ εἶχε καταλάβει καὶ μέρος τοῦ ἀρχαιολογικοῦ χώρου, προβαίνων καὶ εἰς σχετικὰς ἐργασίας. Τῇ ἐνεργείᾳ τῆς Διευθύνσεως Ἀναστηλώσεως ἐγένετο νέα ἀνασκαφή πρὸς ἀποκάλυψιν τῶν κεκρυμμένων τοίχων καὶ στυλοβατῶν, ἵνα καταστῶσι τὰ ὄρια τοῦ ἀρχαιολογικοῦ χώρου σαφέστερα.

Ὁ Ἐθνικὸς Γυμναστικὸς Σύλλογος προέβη κατὰ τὸ 1948 εἰς τὴν κατεδάφισιν τοῦ ἐπὶ τῆς ΒΑ γωνίας τῆς βασιλικῆς βαίνοντος παλαιοῦ θεατρικοῦ κτηρίου¹ καὶ οὕτω καθίστατο πλέον δυνατὴ ἡ ἔρευνα καὶ τοῦ τμήματος τούτου τῆς βασιλικῆς. Τὴν σχετικὴν δαπάνην προθύμως ἀνέλαβεν ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία.

Ὁ χώρος τὸν ὁποῖον κατεῖχε τὸ θέατρον εἶχεν ἐκσκαφῆ εἰς ἱκανὸν βάθος, τὸ οὕτω δὲ σχηματιζόμενον ὑπόγειον εἶχε χρησιμεύσει ἐπὶ πολλὰ ἔτη ὡς τόπος ἀπορρίψεως τῶν ἐκ τοῦ Ζαπτείου κήπου προερχομένων ξηρῶν φύλλων καὶ ἄλλων. Ἡναγκάσθη οὕτω νὰ ἀπομακρύνω ἐκεῖθεν τὸν ὄγκον τῶν ἀπορριμμάτων τούτων διὰ νὰ ἀποκαλυφθοῦν τὰ ὑπολείμματα τοῦ τοίχου εἰς ὕψος μόλις 0,30 μ. ἀπὸ τοῦ θεμελίου αὐτοῦ (εἰκ. 1 καὶ 2). Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο οἱ τοῖχοι εἶναι ἀμελῶς ἐκτισμένοι, παρουσιάζουσι δὲ πλάτος 1-1,10 μ., ἐνῶ οἱ λοιποὶ σφζόμενοι τοῖχοι τῆς βασιλικῆς ἔχουσιν, εἰς τὴν παρὰ τὸ δάπεδον τοῦ ναοῦ στάθμην, σταθερὸν πλάτος περὶ τὰ 0,85 μ., ὁ δὲ μόνος ὑπε-

¹ Βλ. ΑΕ 1919, σ. 3, εἰκ. 3. Μερίμνη καὶ δαπάναις τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ὑπηρεσίας περιφράσσεται νῦν ὁ χώρος τῆς βασιλικῆς, ὥστε εἰς τὸ μέλλον νὰ προστατευθῇ αὕτη ἀπὸ πᾶσαν, ἠθελήμενην ἢ τυχαίαν, ἐπίχωσιν τοῦ ἔρειπλου.

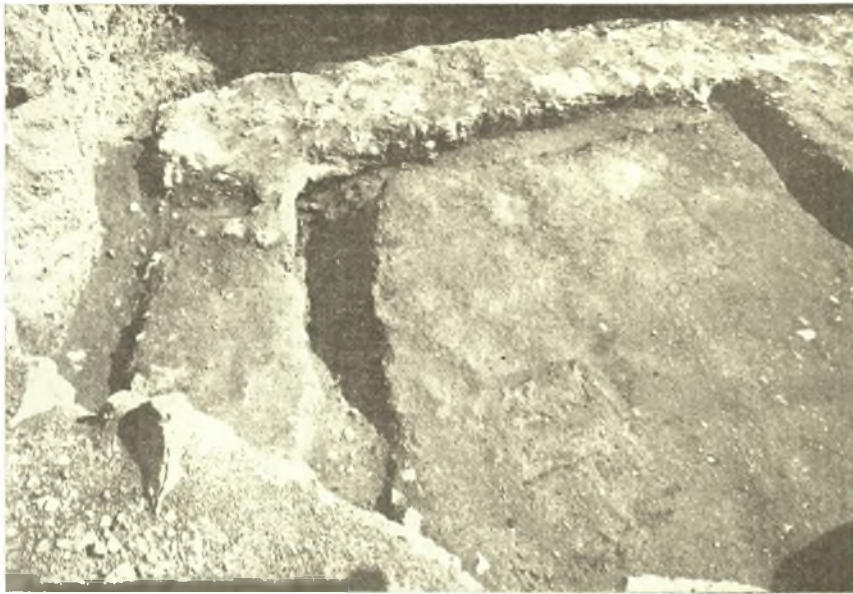

Εἰκ. 1. Τὸ ἀποκαλυφθὲν τμῆμα τῆς βασιλικῆς.

ράνω τῆς στάθμης τοῦ δαπέδου σφζόμενος Α τοῖχος τοῦ νοτίως τοῦ Ἱεροῦ διαμερίσματος ἔχει πλάτος 0,65 μ., οἷον θὰ ἦτο καὶ τὸ πλάτος τῶν ὑπεράνω τοῦ ἐδάφους τοίχων τοῦ ναοῦ.

Ἡ ἀποκαλυφθεῖσα ΒΑ γωνία ἔχει ἀνοιγμα ἱκανῶς εὐρύτερον τῶν 90°, ἀλλ' ὡς φαίνεται ἐκ τῆς κατόψεως τῶν θεμελίων (εἰκ. 9) ἢ ἀπομάκρυνσις ἀπὸ τῆς ὀρθῆς γωνίας ἀπαντᾷ ἐνταῦθα εἰς ἀρκετὰ σημεία, ὅπως συμβαίνει εἰς τὰ πλεῖστα παλαιοχριστιανικὰ κτήρια τῆς Ἑλλάδος. Κατὰ τὰ ἄλλα, τὸ τμῆμα τοῦτο τοῦ κτηρίου ἀπεδείχθη οἷον προεβλέπετο ἐν τῇ κατόψει τοῦ 1917 (βλ. ΑΕ 1919 εἰκ. 3).

Κατὰ τὸν καθαρισμὸν τοῦ Β τοίχου τοῦ ἐγκαρσίου κλίτους εὐρέθη συνεχόμενον αὐτῷ μικρὸν πρόσκτισμα, διαστ. ἐσωτερικῶς 2,09 × 1,55 μ., ὀρθογώνιον, διατηρούμενον καλῶς, πλὴν τῆς Δ πλευρᾶς αὐτοῦ, ἣτις εἶναι κατὰ τὸ ἥμισυ κατεστραμμένη (εἰκ. 3). Οἱ τοῖχοι τοῦ πρόσκτισματος εἶναι λεπτοί, πάχους 0,25 μ., ἐξωτερικῶς λίαν ἀνώμαλοι, ἐσωτερικῶς ὁμως φέρουσιν ἐπίχρισμα ἐπὶ τοῦ ὁποίου διακρίνονται σαφῶς τὰ ἴχνη τῶν μαρμαρίνων πλακῶν, δι' ὧν ἐκαλύπτετο ἡ ἐσωτερικὴ ἐπιφάνεια τῶν τοίχων (εἰκ. 4). Ἡ Α στενὴ πλευρὰ φέρει εἰς τὸ μέσον κατακόρυφον ζώνην, πλάτους 0,24 μ., ἐφ' ἧς

Εἰκ. 2. Ἡ ΒΑ γωνία τῆς βασιλικῆς.

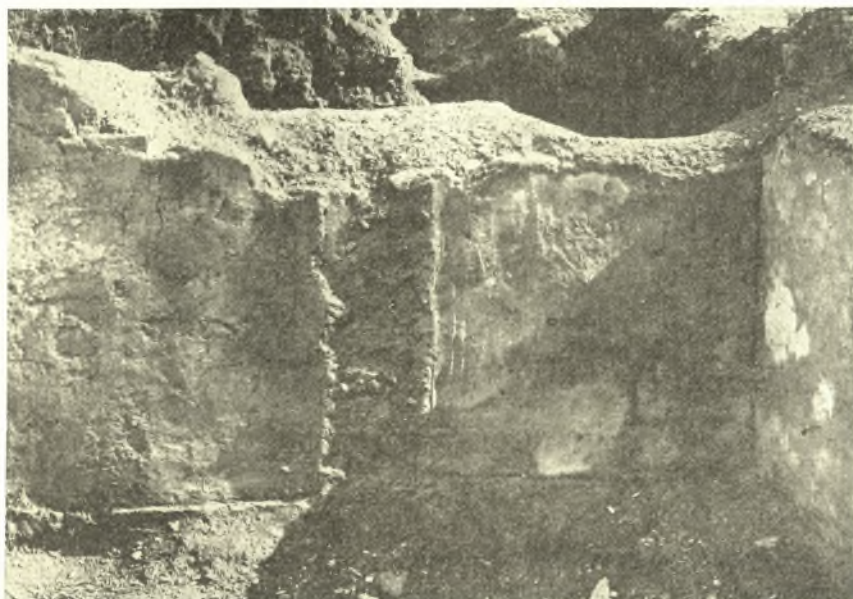
τὸ ἐπίκρισμα ἔχει τὴν ἐπιφάνειαν τραχεῖαν, ἔξ οὗ δύναται νὰ συναχθῇ μετὰ πιθανότητος ὅτι τὸ μικρὸν αὐτὸ δωμάτιον ἔφερε χωρίσμα εἰς τὸ μέσον καὶ κατὰ μῆκος αὐτοῦ (εἰκ. 4). Τὸ δάπεδον τοῦ προσκτίσματος τούτου ἔχει καταστραφῆ, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ὅμως ἦτο καὶ τοῦτο πλακόστρωτον. Ἡ πιθανὴ ἐρμηνεῖα εἶναι ὅτι πρόκειται περὶ διπλοῦ τάφου, οὐχὶ πολὺ μεταγενεστέρου τοῦ ναοῦ, ὡς συνάγεται ἐκ τῆς τοιχοποιίας αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς σχέσεως τῆς στάθμης αὐτοῦ πρὸς τὴν τοῦ δαπέδου τοῦ ναοῦ.

Λόγω τῆς σημασίας τῆς βασιλικῆς εὐρισκομένης εἰς τὴν ἀρχὴν σειρᾶς ὅλης χριστιανικῶν κτηρίων, χαρακτηριζομένων διὰ τοῦ συνδυασμοῦ βασιλικῆς καὶ τρούλλου (βλ. Γ. ΣΩΤΗΡΙΟΥ Βυζ. καὶ Χριστ. Ἀρχαιολ. Α, 343), κατέστη ἀναγκαία νέα ἔρευνα τῆς διαμορφώσεως κυρίως τῶν πεσσῶν καὶ τοῦ περι αὐτοῦ χώρου. Ἐκ ταύτης διεπιστώθησαν τὰ ἑξῆς:

1) Οἱ τοῖχοι, οἱ χρησιμεύοντες ὡς θεμέλια τῶν στυλοβατῶν τῶν δύο μακρῶν κιονοστοιχιῶν τοῦ κυρίως ναοῦ, προεκτείνονται ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ βήματος συνδέοντες τοὺς πεσσούς ἀνά δύο. Ὁ μεταξὺ τῶν πεσσῶν τοῖχος οὗτος ἔχει τὸ αὐτὸ πάχος (0,80-0,85) καὶ τὸ αὐτὸ βάθος μὲ τοὺς στυλοβάτας, δὲν φαίνεται δὲ νὰ εἶχεν ἄλλην λειτουργίαν, πλὴν τῆς κρυφῆς ἐνισχύσεως τῶν θεμελίων τῶν μεγάλων πεσσῶν, διότι ἐκαλύπτετο ὑπὸ τοῦ ψηφί-

Εἰκ. 3. Τὸ παρά τὸν Β τοῖχον ἀποκαλυφθὲν πρόσκισμα.

Εἰκ. 4. Ἡ ἐσωτερικὴ ὄψις τῆς Α πλευρᾶς τοῦ πρόσκιματος.

Εἰκ. 5. Ὁ ΒΑ πεσσὸς καὶ οἱ δύο τοῖχοι οἱ συνδέοντες αὐτὸν πρὸς τὸν ΒΔ, πρὸ τῆς κατεδαφίσεως τοῦ ἐπὶ τῆς ἀψίδος βαίνοντος οἰκίσκου.

Εἰκ. 6. Οἱ αὐτοὶ τοῖχοι μετὰ τοῦ ΒΑ πεσσοῦ (ἀριστερὰ) καὶ τοῦ ΒΔ (ἄνω δεξιὰ).

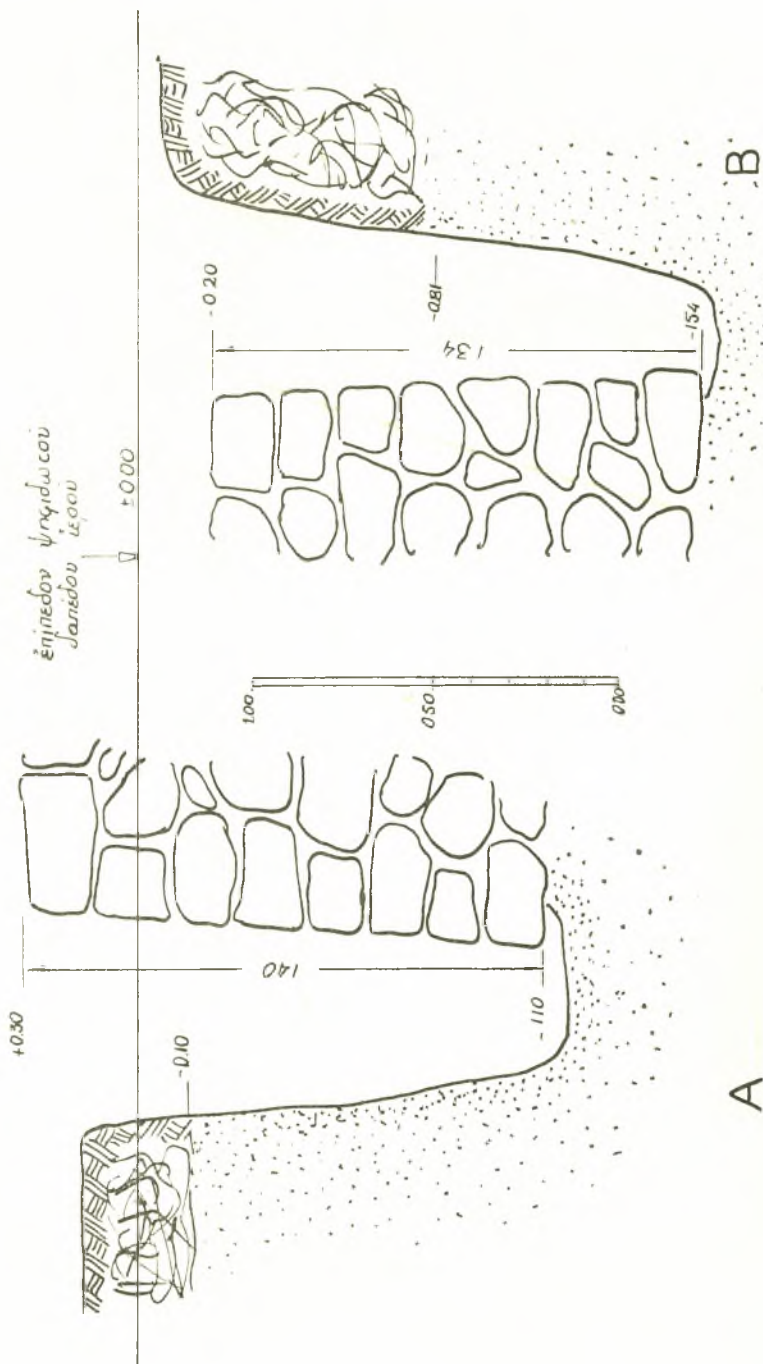

Εἰκ. 7. Ὁ ΒΔ πεσσὸς καὶ ὁ θεμέλιος τοῖχος τῆς Δ πλευρᾶς τοῦ τέμπλου.

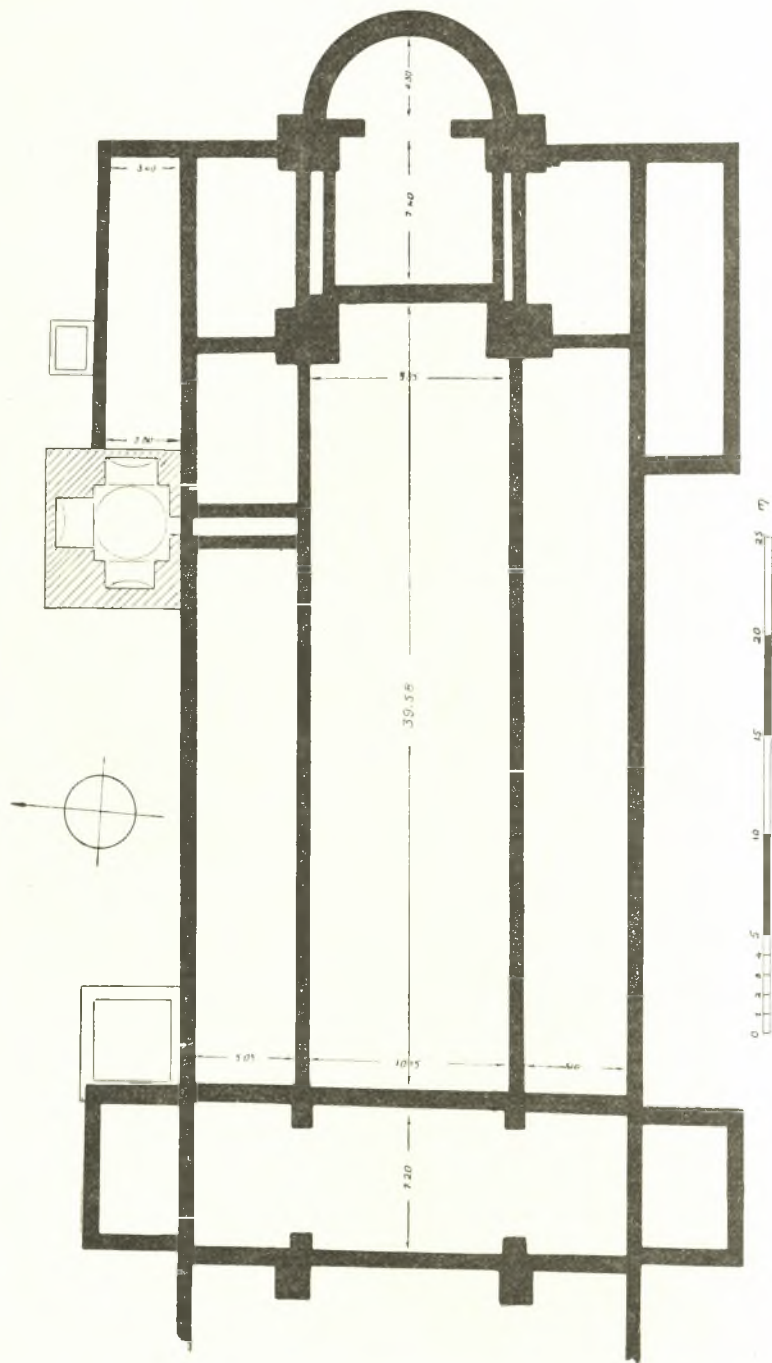
δαυτοῦ δαπέδου, ὡς δύναται νὰ συναχθῆ καὶ ἐκ τοῦ ἐν ΑΕ 1919, εἰκ. 3 σχεδιογραφήματος, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς διατηρήσεως ἐπ' αὐτοῦ, κατὰ τόπους, στρώματα κορασάνιου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐστερεώοντο τὸ ψηφιδωτὸν δάπεδον.

Ὁ ἐν τοῖς σχεδιογραφήμασι ΑΕ 1919, σ. 3, εἰκ. 3 καὶ ΑΕ 1929, σ. 209, σχ. 39, σημειούμενος μεταξὺ τῶν πεσσῶν ἕτερος τοῖχος εἶναι στενότερος (0,65 μ.) καὶ ἀβαθής, συνεχίζεται δὲ καὶ μεταξὺ τῶν δύο δυτικῶν πεσσῶν (*εἰκ. 5, 6, 7 καὶ παρένθ. πίναξ*). Ὁ τοῖχος οὗτος πιθανὸν νὰ ἐστήριζεν ἐν μέρει πλάγιον σύνθρονον, ὡς ὑπετέθη, ΑΕ 1929, σ. 209, πάντως δ' ἐχρησίμευε καὶ διὰ τὴν στήριξιν τοῦ χαμηλοῦ τέμπλου τοῦ περικλείοντος τὸν χώρον τοῦ ἱεροῦ βήματος (πρβ. ΑΕ 1929, σ. 177, εἰκ. 9), ἐφ' ὅσον οὗτος συνεχίζεται καὶ μεταξὺ τῶν δύο δυτικῶν πεσσῶν. Εἰς τὸ Δ τμήμα τοῦτο τοῦ τοίχου, σχηματίζεται χαμηλὸς ἀναβαθμὸς, προφανῶς πρὸς ὑποδοχὴν τῆς βάσεως τοῦ τέμπλου (*εἰκ. 7*).

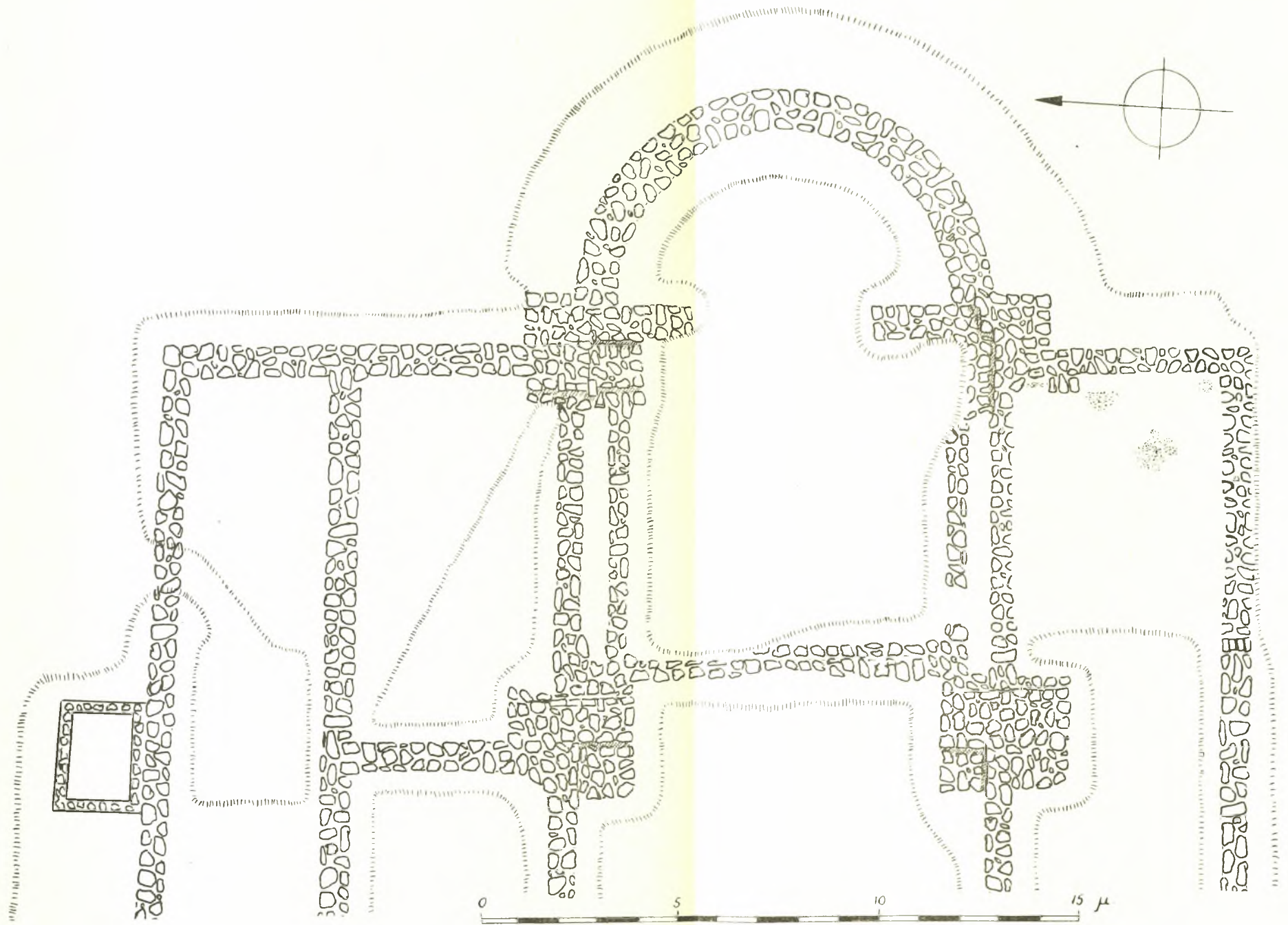
2) Οἱ τέσσαρες ὀγκῶδεις πεσσοὶ ἀποτελοῦν, κατὰ τὸ σφριζόμενον κάτω τοῦ δαπέδου τμήμα αὐτῶν, ὀρθογώνια παραλληλεπίπεδα (διαστ. 3,20 - 3,30 × 2,60 - 2,80 μ.) (*εἰκ. 9*). Ὑπεράνω τοῦ δαπέδου ὁμως οἱ πεσσοὶ εἶχον μικροτέρας διαστάσεις, ὡς προκύπτει ἐκ τῆς ἐξετάσεως τοῦ καλύτερον σωζομένου ΒΑ πεσσοῦ. Ἐπ' αὐτοῦ παρατηρεῖται, κατὰ μῆκος τῆς δυτικῆς του πλευρᾶς, ἀναβαθμὸς, πλάτους 0,25 - 0,35 μ., ἐπὶ τοῦ ὁποίου διατηρεῖται ἀκόμη μικρὸν ὑπόλειμμα τοῦ ψηφιδωτοῦ δαπέδου (*εἰκ. 5, 6 καὶ παρένθ. πίν.*). Κατὰ τὴν ΝΔ γωνίαν τοῦ

Εἰκ. 8. Τομὴ ἀνασκαφῆς θεμελίων ἀψίδος (Α) καὶ ΒΔ πεσοῦ (Β).

Εἰκ. 9. Κάτοπις τῶν θεμελίων τῆς βασιλικῆς (1948) συμπληρωμένη κατὰ τὴν κάτοπιν ΑΕ 1919, εἰκ. 3, καὶ Γ. Σωτηρίου, Χρυστ. καὶ Βυζ. Ἀρχαιολ., εἰκ. 180.

Κάτοπις τοῦ Α τμήματος τῆς βασιλικῆς τοῦ Ἰλισσοῦ μετὰ τὰς ἐργασίας τοῦ 1948.

αὐτοῦ πεσσοῦ παρουσιάζεται ἐπιφάνεια παραλληλόγραμμος, διαστ. 1,20 μ. ἔχουσα τὸ ἐπίπεδον αὐτῆς χαμηλότερον τοῦ ὑπολοίπου (εἰκ. 5 καὶ παρ. ἐνθ. πίν.). Ἐὰν ἐπὶ τῆς χαμηλωμένης αὐτῆς ἐπιφανείας συνεχίζετο τὸ ψηφιδωτὸν δάπεδον ἢ ἡδράζετο μέρος τοῦ πλαγίου συνθρόνου, δὲν δυνάμεθα νὰ γνωρίζωμεν. Πάντως, ὑπεράνω τοῦ δαπέδου ὁ πεσσὸς οὗτος ἔλαυε νὰ ἔχη τὴν ὀγκώδη μορφήν, ἣν παρουσιάζουσι τὰ θεμέλια αὐτοῦ, ἐμφανιζόμενος ἐσωτερικῶς ὡς ἀπλῆ γωνία τοῦ τοίχου. Ἀντίστοιχος διεπιστώθη ἢ διαμύρφωσις καὶ τοῦ ΝΑ πεσσοῦ.

Ἐκ τῶν δύο Δ πεσσῶν ὁ βόρειος φέρει σαφεστέρως ἐνδείξεις τῆς ὑπεράνω τοῦ δαπέδου μορφῆς του. Παρὰ τὴν Α πλευράν του φέρει ἰσοπεδωμένη ἐπιφάνεια, πλάτους 0,30, καλυπτομένην ὑπὸ κορασανίου (εἰκ. 7), ἐξ οὗ καθίσταται δῆλον ὅτι αὕτη ἀπετέλει τμήμα τοῦ δαπέδου. Ἐπίσης ἡ παρὰ τὴν ΝΔ γωνίαν ἐπιφάνεια αὐτοῦ παρουσιάζει ἐπίπεδον χαμηλότερον τῆς λοιπῆς (παρ. πίν.). Τὰ αὐτὰ παρατηροῦμεν καὶ ἐπὶ τοῦ ΝΔ πεσσοῦ, ἔνθα ἡ χαμηλότερα ἰσοπεδωμένη ἐπιφάνεια εἶναι παρὰ τὴν ΒΔ γωνίαν. Ἐκ τῶν παρατηρήσεων τούτων δύναται νὰ συναχθῆ ὅτι καὶ οἱ δύο οὔτοι πεσσοὶ δὲν εἶχον ὑπεράνω τοῦ δαπέδου τὴν ὀγκώδη μορφήν ἣν παρέχουσι τὰ θεμέλια αὐτῶν, ἀλλ' ὅτι, τοῦναντίον, ἡ μὲν πρὸς τοὺς ἐξωτερικοὺς τοίχους πλευρὰ αὐτῶν ἀπὸ 2,80 μ. περιορίζεται εἰς 2,50 μ., ἡ δὲ ἐσωτερικὴ πλευρὰ, ἡ καὶ κυρίως θεωμένη ἀπὸ τοὺς εὐρισκομένους εἰς τὸ μέσον κλίτος, μειοῦται κατὰ 1,25 μ., λαμβάνουσα μορφήν πλησιάζουσαν τὸ σχῆμα Γ (παρ. ἐνθ. πίν.).

3) Κατὰ τὴν ΒΑ γωνίαν τοῦ κτηρίου εὐρέθη, ὡς ἐσημειώθη ἄνωτέρω, ὁ θεμέλιος τοίχος εἰς ὕψος μόλις 0,30 μ. ἀπὸ τοῦ πέλματος αὐτοῦ, (εἰκ. 2). Ἡ ἀπὸ τοῦ πέλματος μέχρι τῆς στάθμης τοῦ ψηφιδωτοῦ δαπέδου εἰς ὕψος ἀπόστασις εἶναι περίπου 1,55 μ. Σχετικὴ ἔρευνα ἐγένετο καὶ κατὰ τὴν ΝΔ γωνίαν τοῦ ΒΔ πεσσοῦ, ἣτις ἔδειξεν ὅτι καὶ τῶν πεσσῶν τὸ θεμέλιον δὲν ἔφθανεν εἰς βάθος μεγαλύτερον τοῦ 1,55 μ. ἀπὸ τῆς στάθμης τοῦ δαπέδου (εἰκ. 8 Β).

Ἡ δὲ παρὰ τὴν ἐξωτερικὴν πλευρὰν τῆς ἀψίδος τοῦ ἱεροῦ δοκιμαστικὴ σκαφὴ ἔδειξεν ὅτι ὁ τοίχος αὐτῆς ἔχει βάθος ἀπὸ τῆς στάθμης τοῦ δαπέδου ἔτι ὀλιγώτερον, ἦτοι, 1,10 μ. Ἡ διαφορὰ αὕτη ἐνδέχεται νὰ σημαίνῃ ὅτι τὸ τμήμα τοῦτο τοῦ κτηρίου ἔφερε φορτίον ἔλασσον ἢ οἱ πεσσοὶ καὶ ἡ ΒΑ γωνία. Δύναται ὅμως νὰ παρατηρηθῆ ὅτι τὸ ἔδαφος ἐπὶ τοῦ ὁποίου βαίνουσιν ὅλα τὰ θεμέλια τοῦ ναοῦ εἶναι στεγνὸν καὶ περιέχει ἀφθόνους μικροὺς λείους καὶ κυκλικοὺς χάλικας, χαρακτηριστικοὺς κοίτης ποταμοῦ, ὅπερ ἔξηγγεῖ καὶ τὸ μικρὸν βάθος τῆς θεμελιώσεως, καὶ ὅτι τῆς γωνίας καὶ τῶν πεσσῶν τὸ θεμέλιον βυθίζεται ἐντὸς τοῦ ἀμμόδους τούτου στρώματος εἰς βάθος 0,70-0,75 μ., ἐνῶ τῆς ἀψίδος τὸ θεμέλιον βυθίζεται εἰς 1 μ. (εἰκ. 8 Α). Ἦτοι, ἡ παρὰ τὴν ἀψίδα φυσικὴ ἐπίχωσις ἦτο ὑψηλότερα, καθιστώσα οὕτω τὸ θεμέλιον ἰσχυρότερον.

4) Κατὰ μῆκος τῆς Α ἐξωτερικῆς πλευρᾶς τοῦ ναοῦ οὐδὲν πρόσκτισμα εὐρέθη.

1 2 3 4 5
Εἰκ. 10. Τμήματα μαρμαρίνων ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν.

5) Ἐρευνα εἰς τὸν χώρον τοῦ ἱεροῦ πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ «ἐγκαινίου» ἀπέβη ἄκαρπος.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ : Τὰ κινητὰ εὐρήματα ὑπῆρξαν πενιχρά, διότι τὸ μέγιστον μέρος τῶν μετακινήθεντων χωμάτων προήρχετο ἐκ προσφάτων ἐπιχώσεων. Οὐδὲν νόμισμα εὐρέθη, οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον θραῦσμα ἀγγείου. Εὐρέθη ὅμως ἱκανὸς ἀριθμὸς μικρῶν θραυσμάτων λεπτῶν μαρμαρίνων πλακῶν, λευκῶν κατὰ τὸ πλεῖστον. Ἐπίσης ἐκ τῶν μαρμαρίνων ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν εὐρέθησαν :

1) Τμήμα βάσεως (εἰκ. 10,1), πιθανῶς τοῦ τέμπλου, ὕψους 0,30 μ.

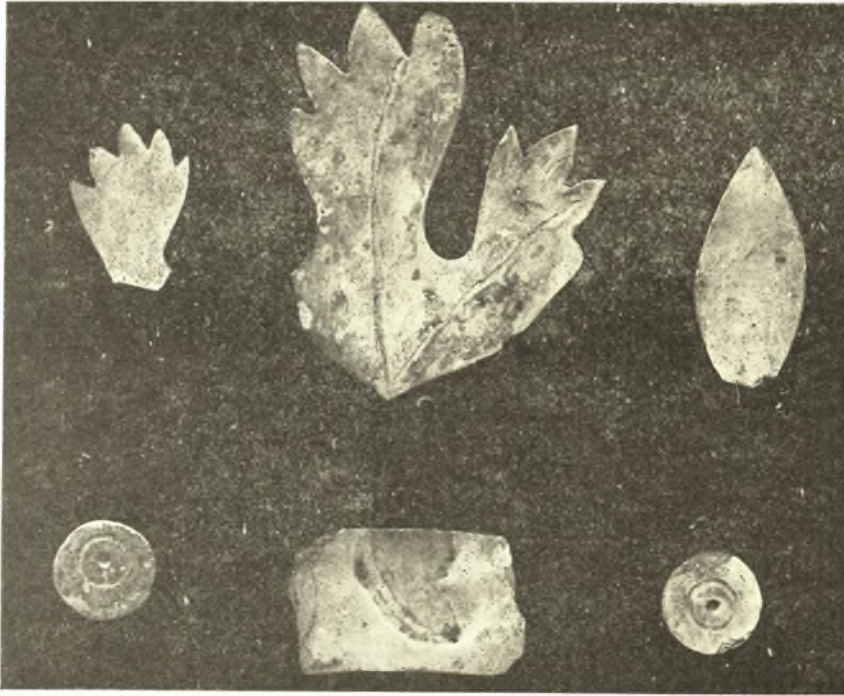
2) Τμήμα διατρήτου θωρακίου, ὕψους 0,20 μ. Σφάζεται πλατὺ φύλλον ἀκάνθου, ἐφαπτόμενον καμπυλομένου κλάδου (εἰκ. 10,4). Χαρακτηριστικὸς εἶναι ὁ τρόπος διλῶσεως τῶν νευρώσεων τοῦ φύλλου, ἐξαιρουμένων δι' ἑκατέρωθεν ἀβαθοῦς χαραγῆς ἐπὶ τῆς ἡρέμου ἐπιφανείας τοῦ φύλλου. Ἐκ τῶν παλαιότερων εὐρεθέντων ἀρχιτεκτονικῶν τμημάτων τῆς βασιλικῆς, ἀνάλογον τρόπον διαμορφώσεως τοῦ φύλλου παρουσιάζει μόνον χαμηλὸν κιονόκρανον μὲ πλατέα φύλλα, ΑΕ 1919, σ. 14 εἰκ. 14, κάτω ἀριστερά. Βλ. ἐπίσης κιονόκρανον ἐκ τοῦ χριστιανικοῦ Ἀσκληπείου, ΑΕ 1915, σ. 54, εἰκ. 2. Ἐντελῶς ἀνάλογον θέμα καὶ τεχνικὴν παρουσιάζουσι τὰ θωράκια τοῦ Ἁγ. Ἀπολλιναρίου τοῦ Νέου ἐν Ραβέννη.

3) Ἄτερα μικρὰ τμήματα ἐκ τοῦ πλαισίου διατρήτου θωρακίου, εἰς σχῆμα Τ, φέροντα αὐλάκα ἐπὶ τῆς μιᾶς πλευρᾶς (εἰκ. 10,5), ὕψους 0,08 — 0,10 μ.

4) Τμήμα κυκλικοῦ ἀναγλύφου περικλείοντος ρόδακα, ὕψους 0,20 (εἰκ. 10,3).

5) Τμήμα ἀναγλύφου ρόδακος, ἀπλουστεροῦ τοῦ προηγουμένου, μεταξύ φυτικῶν θεμάτων (εἰκ. 10,2).

Ἐκ τοῦ λοιποῦ διακόσμου τοῦ ναοῦ τὸ μᾶλλον ἐνδιαφέρον εὐρημα ἀπέτελεσαν τμήματά τινα διακοσμῆσεως ἐκ περικεκομμένων θαλασσιῶν ὀστράκων (εἰκ. 11). Τούτων τὸ μεγαλύτερον τεμάχιον (0,083 μ.) σχηματίζει φύλλον

Εἰκ. 11. Ἐκ τοῦ διακόσμου διὰ περικεκομμένων ὄστράκων.

ἄμπέλου (;) ἐν μέρει νῦν ἑλλιπές, οὗ αἱ νευρώσεις δηλοῦνται δι' ἀπλῆς χαραγῆς. Δύο μικρότερα τεμάχια (0,04 καὶ 0,024 μ.) προέρχονται ἐξ ὁμοίου φυτικού θέματος εἰς μικροτέραν κλίμακα ἐκτελεσμένου. Τέταρτον τεμάχιον ἔχει σχῆμα φύλλου ἐλαίας (0,05 μ.), πέμπτον δὲ εἶναι ἀπλοῦν παραλληλόγραμμον (0,053 × 0,31 μ.). Τέλος δύο μικρὰ κυκλικά κοσμήματα (διάμ. 0,0225 μ.), μετὰ στιγμῆς ἐντὸς κυκλικῆς χαραγῆς, συμπληρῶνουν τὰ ἕκ τοῦ ἰδιοτύπου τούτου διακόσμου εὐρεθέντα τμήματα.

Πάντα τὰ τεμάχια ταῦτα ἔχουν περικοπῆ καθ' ὀλόκληρον τὸ πάχος τοῦ ὄστράκου, προφανῶς δὲ ἦσαν ἠρμοσμένα ἐπὶ τοίχου, ὡς δηλοῦσι τὰ ἐπὶ τῆς ὀπισθίας ὄψεως αὐτῶν ἴχνη κονιάματος. Θὰ ἀνήκον πιθανῶς εἰς εἶδος ἐντοιχίου ψηφιδωτοῦ διακόσμου, χαρακτηριζομένου συνήθως ὡς *opus sectile*.

Ὁ πολυτελής αὐτὸς τρόπος διακόσμου χαρακτηρίζει τὴν ἀσυνήθη δι' ἐπαρχιακὸν ναὸν φροντίδα μεθ' ἧς εἶχε διακοσμηθῆ ἡ μεγάλη αὐτὴ βασιλικὴ τῶν Ἀθηναίων.

Τέλος εὐρέθη μεταξὺ τῶν χωμάτων, παρὰ τὸν Β τοῖχον, χαλκοῦν ψέλλιον (διάμ. 0,062), σχηματιζόμενον ἐκ δύο συστρεφομένων παχέων συρμάτων, ἀποληγόντων εἰς δύο πλατέα ἀναδιπλούμενα ἐλάσματα. Τὰς μεταξὺ τῶν στρεφῶν σχηματιζόμενας αὐλάκας πληροῖ ἕτερον σύστρεμμα διπλοῦ λεπτοτάτου

σύρματος (εἰκ. 12). Ἀναλόγου κατασκευῆς ψέλλια χρυσᾶ βλέπε παρὰ Β. SEGALL Goldarbeiten im Benaki Museum, ἀρ. 186, 187, πίν. 40, ἔνθα χρονολογοῦνται ἀπὸ τοῦ 3ου μ. Χ. αἰῶνος. Τὸ ἡμέτερον ψέλλιον πιθανῶς προέρχεται ἔκ τινος τῶν παρὰ τὸν ναὸν τάφων.

Οὕτω ἔκ τῶν ἐφετινῶν σκαφικῶν ἐρευνῶν καθωρίσθη ἀκριβέστερον τὸ ἔξωτερικὸν σχῆμα τοῦ ναοῦ, ἀποκαλυφθέντος τοῦ ΒΑ τμήματος αὐτοῦ ὡς καὶ προσκτίσματος, εἶτα δὲ καθωρίσθησαν λεπτομέρειαι τῆς διακοσμῆσεως, τῆς ἐσωτερικῆς διαρθρώσεως, ὡς καὶ τῆς θεμελιώσεως αὐτοῦ. Ἐξ ἄλλου, αἱ παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς μορφῆς τῶν πεσσῶν ὡς καὶ ἡ διαπίστωσις ὅτι τμήματα ὀλόκληρα θεμελίων τοίχων παρέμενον ἀφανῆ, δύνανται νὰ ὀδηγήσωσιν εἰς ἀναθεώρησιν τοῦ προβλήματος τῆς στεγάσεως τοῦ ἱεροῦ. Ἐπίσης δύναται, νομίζω, τώρα ν' ἀποκατασταθῇ μετὰ περισσοτέρας βεβαιότητος ὁ τύπος τῆς βασιλικῆς τοῦ Ἰλισσοῦ, ὡς κτίσματος ἀναλόγου, κατὰ τὴν κάτοψιν, πρὸς τὴν βασιλικὴν Α τῶν Φιλίππων (βλ. LEMERLE Philippes, I σ. 381 - 382, II πίν. 35 - 36) διαφέροντος ὅμως πρὸς ταύτην κυρίως κατὰ τὴν στέγασιν τοῦ ἱεροῦ, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλα. Περὶ τῶν ζητημάτων τούτων θὰ διαλάβωμεν ἔκτενέστερον ἀλλαχοῦ. Ἦδη ἐλπίζομεν ὅτι ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία θέλει συνεχίσει τὸ ἐνδιαφέρον αὐτῆς διὰ τὸ σημαντικώτατον αὐτὸ παλαιοχριστιανικὸν κτίσμα, παρέχουσα τὰ μέσα πρὸς συνέχισιν τῶν ἐρευνῶν.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ

Εἰκ. 12. Ψέλλιον χαλκοῦν.

2. ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΕΝ ΒΡΑΥΡΩΝΙ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Ἐφορμὴν διὰ τὴν διενέργειαν τῶν ἀνασκαφῶν ἔλαβον ἐξ αἰτήσεως κατοίκων τινῶν τοῦ χωρίου Μαρκοπούλου περὶ ἀνεγέρσεως περιβόλου πλησίον τοῦ ἔξοχικοῦ ἐκκλησιδίου τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, κειμένου εἰς θέσιν Λιβιάδι εἰς ἀπόστασιν 8 χιλιομέτρων ἀπὸ τοῦ Μαρκοπούλου. Ὁμοδομήθη δὲ ὁ μικρὸς οὗτος μετὰ δύο τρουλλῶν ναῶς ἐπὶ παλαιότερας παλαιοχριστιανικῆς βασιλικῆς, ἀρχιτεκτονικῶν τινῶν μελῶν τῆς ὁποίας ἐγένετο χρῆσις πρὸς οἰκοδομὴν αὐτοῦ, καὶ κεῖται παρὰ τοὺς βορείους πρόποδας τοῦ κειμένου πρὸς τὰ ΒΔ τῆς ὄροσειρᾶς τοῦ καλουμένου «Περατὶ» χαμηλοτέρου πετρῶδους λόφου καὶ παρὰ τὴν δεξιὰν πλευρὰν τῆς εὐφύρου εἰς πλουσίους ἀμπελῶνας κοιλάδος, ἣτις ἀρχομένη εἰς 3 περίπου χιλιομέτρων ἀπόστασιν βορειανατολικῶς τοῦ Μαρκοπούλου τερματίζεται εἰς μικρὸν γραφικὸν ὄρμον πρὸς βορρᾶν τοῦ Πόρτο - Ράφτι. Σήμερον ἡ κοιλάς αὕτη καλλιεργεῖται ἐντατικῶς. Πλουσία εἰς ὑπόγαια ὑδάτινα ρεύματα, ἐνισχυόμενα ἐκ τῶν ὑδάτων ἀρκετῶν πηγῶν, κειμένων εἰς ἀμφοτέρας τὰς πλευράς της καὶ σχηματίζουσῶν, ἀκόμη καὶ σήμερον, κατὰ τὸν χειμῶνα μικρὸν ποτάμιον, τὸν Ἑρασίνον ποταμὸν τῶν ἀρχαίων (ΣΤΡΑΒ. ΙΧ, 371,8), ἀνοίγεται κατὰ τὴν θάλασσαν εἰς εὐρυτέραν μικρὰν πεδιάδα, σχηματισθεῖσαν ἐκ τῶν προσχώσεων τῶν χειμάρρων καὶ ἀποτελοῦσαν μέχρι πρὸ ὀλίγων ἀκόμη χρόνων ἀδιάβατον καὶ νοσηρὸν ἔλος. Ὡς ἔλος δὲ ἀναφέρεται ὑπὸ τῶν παλαιότερων περιηγητῶν (LEAKE-WESTERMANN Demen 61 κ.ἑ. BURSIAΝ Geogr. v. Griech. I, 348 κ.ἑ.) καὶ τῶν περὶ τὴν Ἀττικὴν ἀσχοληθέντων (ROSS Arch. Aufsätze I, 224 κ.ἑ. CURTIUS Karten v. Att. πίν. VII καὶ X. LOEPER εἰς Ath. Mitt. 17,360 κ.ἑ. MILCHNÖFER RE III 822 κ.ἑ. ΣΤΑΗΣ ΑΕ 1895 σ. 196 κ.ἑ.).

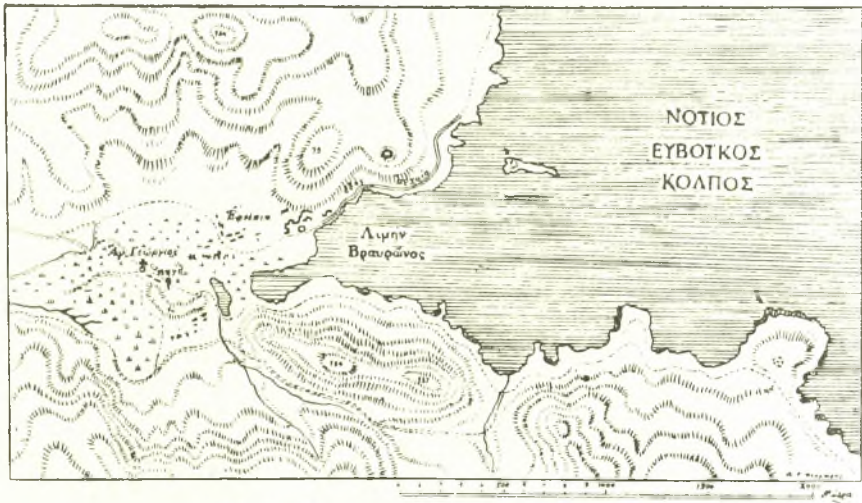
Ἐκχερωθὲν τὸ ἔλος τοῦτο, μετεβλήθη ἀπὸ εἰκοσαετίας περίπου εἰς πλουσίους καὶ θαλεροὺς κήπους καὶ ἡ ἄλλοτε ἔρημος καὶ σπανίως συχναζομένη περιοχὴ ἀποτελεῖ σήμερον πηγὴν πλοῦτου διὰ τοὺς χωρικοὺς τοῦ Μαρκοπούλου (*εἰκ. 1*).

Καὶ αὕτη μὲν εἶναι ἡ σημερινὴ κατάστασις τοῦ τόπου.

Περὶ δὲ τῆς ἀρχαίας αὐτοῦ τοπογραφίας ἐλάχιστα δυνάμεθα νὰ ἐξαγάγωμεν συμπεράσματα ἐκ τῶν μέχρι σήμερον σφζομένων ἢ τυχαίως, εὐρεθέντων κατὰ καιροῦς, καὶ ἀναφερομένων ὑπὸ τῶν ἀνωτέρω μνημονευθέντων νεωτέρων ἐρευνητῶν ἀρχαίων. Διότι συστηματικὴ ἀνασκαφὴ δὲν ἀνελήφθη μέχρι σήμερον. Οὕτω δὲ αἱ γνώσεις ἡμῶν περιορίζονται εἰς τὴν συχνὴν μνεῖαν τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, τῶν μνημονευόντων τὴν παλαιὰν πόλιν τῆς Βραυρῶνος, μίαν τῶν τεσσάρων πρὸς τὰ ἀνατολικά τῆς Ἀττικῆς, ἐκ τῶν 12 πόλεων τοῦ Κέκροπος, αἵτινες ἦσαν «Θόρικος, Βραυρῶν, Κύθηρος

Σφηκτός» (ΣΤΡΑΒΩΝ Χ, 397,20). Πρόκειται δὲ ἐνταῦθα περὶ τῶν προϊστορικῶν πόλεων, ἃς ὁ Θησεὺς «εἰς μίαν πόλιν συναγαγεῖν λέγεται» καὶ αἵτινες ἀπέτελεσαν ἕκτοτε τοὺς δήμους τῆς Ἀττικῆς τῶν ἱστορικῶν χρόνων. Ἀπέτελεσε δέ, ἰδιαίτερος, ἡ Βραυρῶν μεταγενέστερον τὸν ὑπὸ τοῦ Κλεισθένους κατασταθέντα δήμον τῶν Φιλαϊδῶν, ἐκ τοῦ Φιλαίου, υἱοῦ τοῦ Ἀΐαντος ἐγκατασταθέντος, μετὰ τὴν παράδοσιν τῆς Σαλαμίνας εἰς τοὺς Ἀθηναίους, ἐν Βραυρῶνι, ὅθεν κατήγετο καὶ ὁ Πεισίστρατος (ΠΛΟΥΤ. Σόλ. 10).

Ἔχομεν οὖτω Βραυρῶνα πόλιν παλαιότερον (πρβ. καὶ ΡΟΜΡ. ΜΕΛΑ ΙΙ, 46. ΡΛΙΝ. ΙV, 24) καὶ δήμον Φιλαϊδῶν μεταγενέστερον. Ἐπεκράτησε δὲ σὺν

Εἰκ. 1. Τοπογραφικὸν σχεδιάσμα τοῦ τόπου.

τῷ χρόνῳ τὸ ὄνομα τῆς Βραυρῶνος, λόγῳ κυρίως τῆς, ὡς πιστεύω, ἐπιβιώσεως ἐπὶ μακροὺς αἰῶνας τῆς λατρείας τῆς Βραυρωνίας Ἀρτέμιδος (πρβ. καὶ ΣΟΥΙΔΑΝ ἐν λ. «Βραυρῶν τόπος τῆς Ἀττικῆς»), οὗτω δὲ δικαιολογεῖται, νομίζω, ἡ ὑπὸ τοῦ ΠΑΥΣΑΝΙΟΥ (I, 23,7) καὶ τοῦ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ ὡς δήμου μνεία τῆς Βραυρῶνος (πρβ. καὶ ΣΧΟΛ. ΑΡΙΣΤΟΦ. Εἰρ. 874), τῆς ὁποίας τὴν γλωσσικὴν ἀνάμνησιν διετήρησεν ἡ νεοελληνικὴ τοπωνυμία «Βραῶνα», ἀποδοιδόμενη εἰς δύο τοποθεσίας, αἵτινες κεῖνται ἢ μὲν μία βορειότερον «Ἀπάνω ἢ Παλαιὰ Βραῶνα» παρὰ τὸ ἐγκαταλελειμμένον Μετόχιον, ἢ δὲ ἄλλη νοτιώτερον «Κάτω ἢ Νέα Βραῶνα» παρὰ τὸ σημερινὸν πλησίον τῆς κοιλάδος Μετόχιον τῆς Μονῆς Πεντέλης.

Ἄλλ' ἡ τοποθεσία αὕτη, λόγῳ διεκδικούσα τὸν χῶρον τῆς ἀρχαίας πόλεως, δὲν ἀνταποκρίνεται πρὸς τὴν ὑπὸ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων περι-

γραφομένην θέσιν τῆς Βραυρῶνος, καὶ τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἀρτέμιδος. Διότι τὸ ἐπίθετον «ἀγχίαλος», ἀποδιδόμενον εἰς τὴν πόλιν Βραυρῶνα (ΕΥΦΩΡ. ἀποσπ. 81) καὶ ἡ τοῦ Ἡροδότου περιγραφή περὶ τῆς ὑπὸ τῶν Πελασγῶν τῆς Λήμνου ἀπὸ θαλάσσης ἀρπαγῆς τῶν Ἀθηναίων γυναικῶν, ἀγουσῶν τὴν ἑορτὴν τῆς ἐν Βραυρῶνι Ἀρτέμιδος (ΗΡΟΔ. VI, 138) ἐπιβάλλει τὴν παρὰ τὴν θάλασσαν τοποθέτησιν καὶ τῆς Βραυρῶνος καὶ τοῦ ἐπισήμου αὐτῆς ἱεροῦ (πρβ. καὶ ΣΧΟΛ. εἰς ΛΟΥΚ. Κατάπλου 1). Ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπίθετον «gelidus» (STAT. THEB. XII, 615) ὑποδεικνύει τὴν εἰς ὑγρὸν καὶ κρυερὸν μέρος θέσιν τῆς πόλεως, οἷον θὰ ἦτο καὶ εἰς τὴν ἀρχαιότητα καὶ εἶναι καὶ σήμερον λόγῳ τοῦ εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἐρασίνου σχηματιζομένου ἔλους καὶ τῆς γεινιάσεως τῆς θαλάσσης. Ἐκεῖ λοιπὸν πρέπει νὰ ἀναζητηθῇ ἡ ἀρχαία πόλις, τὰ δὲ μέχρι σήμερον γνωστὰ εὐρήματα προτρέπουν ἡμᾶς εἰς τὴν ἀποδοχὴν τῆς γενικῶς σήμερον παραδεδεγμένης γνώμης, ἐπικυρωθείσης κυρίως ἐκ τῶν ἐρευνῶν τοῦ ROSS (ἔ. ἀ.) παλαιότερον καὶ τοῦ Β. ΣΤΑΗ (ἔ. ἀ.) μεταγενέστερον, περὶ τῆς ἀκριβοῦς αὐτῆς θέσεως, ἥτις κατὰ τὸν Στράβωνα (IX, 399, 22), ἀρχόμενον τῆς ἀπαριθμήσεως τῶν ἀνατολικῶν δήμων ἀπὸ τοῦ Σουνίου, ἔκειτο βορειότερον μὲν τῶν ἀρχαίων δήμων τῶν Πρασιῶν καὶ τῆς Στειριᾶς, τοῦ σημερινοῦ Πόρτο-Ράφτη, νοτιώτερον δὲ τῶν Ἀλῶν Ἀραφηνίδων, τῆς σημερινῆς Ραφίνας. Τὴν σημασίαν δὲ τῆς παλαιότερας πόλεως Βραυρῶνος δεικνύει, νομίζω, τὸ ἀνωτέρω μνημονευθὲν χωρίον τοῦ Στράβωνος (IX, 397, 20) καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ Ἡσυχίου μνεία αὐτῆς, προὔποτιθεμένης ὡς κοινῶς γνωστῆς τοπογραφικῆς θέσεως («*Διακρεῖς*: χώρα ἡ ἀπὸ Πάρνηθος εἰς Βραυρῶνα»· πρβ. καὶ ΠΑΥΣ. I, 33. 1).

Καὶ τὴν μὲν ἀκρόπολιν τῆς παλαιότερας πόλεως Βραυρῶνος δυνάμεθα μετὰ πολλῆς πιθανότητος νὰ τοποθετήσωμεν ἐπὶ τοῦ ὑπερθεν τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Γεωργίου λόφου, ἔνθα πρῶτος ὁ Β. ΣΤΑΗΣ (ἔ. ἀ.) παρετήρησεν «*ἔξαιρέσει λαξευμάτων τινῶν ἐν τῷ βράχῳ καὶ ὀπῶν τινων ὑπογείων . . . πολλαχοῦ ἐπὶ τῶν κλιτύων αὐτοῦ ἐσπαρμένους ὀγκολίθους, μαρτυροῦντας ὑπαρξιν τείχους φρουρίου, πιθανῶς ἀρχαιοτάτου*». Ὅτι δὲ πρόκειται ἐνταῦθα περὶ προϊστορικῆς ἀκροπόλεως καταδεικνύει μάλιστα ἡ ὑπὸ τοῦ Στάη ἀνεύρεσις συστάδος ὑστερομυκηναϊκῶν θαλαμοειδῶν τάφων (2×2 μ.) μετὰ δρόμου πεφραγμένου δι' ἀργῶν λίθων, ἐπὶ τῆς κλιτύος τοῦ ἔναντι λόφου, ἐπὶ τῶν ΒΔ δηλ. κλιτύων τῆς ὀροσειρῆς «Περατί». Τὴν ὑπαρξιν πλουσίων προϊστορικῶν λειψάνων οὐχὶ μόνον ἐκεῖ, ἀλλὰ καὶ καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆς γύρω περιοχῆς (πρβ. Β. ΣΤΑΗΣ ἔ. ἀ. Ν. ΚΥΠΑΡΙΣΣΗΣ ΑΔ 1927 - 28 Παράρτ. σ. 59 κέ.— F. STUBBINGS BSA XLII σ. 6) δυνάμεθα, νομίζω, νὰ συνδέσωμεν πρὸς τὴν ἀκμάζουσαν καθ' ὅλους τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους λατρείαν τῆς Ἀρτέμιδος ὡς Ταυροπόλου μὲν ἐν τῷ δήμῳ τῶν Ἀλῶν Ἀραφηνίδων (ΑΕ 1925 - 26 σ. 168 κέ. Πολέμων Α' 1929 σ. 227 κέ., ΑΕ 1932. Χρον.

σ. 30 κέ.), ἐν δὲ τῷ δήμῳ τῶν Φιλαιδῶν, ὡς Ἴφιγενείας, τῆς ὁποίας τὸν μῦθον διέπλασε κυρίως ὁ Εὐριπίδης (Ἴφ. ἐν Τ. 1450 κ.έ. Πρβ. καὶ PRELLER - ROBERT I 314). Ἐκ Βραυρωνῶνος δὲ μετήχθη, ὡς φαίνεται, ἡ λατρεία τῆς Βραυρωνίας Ἀρτέμιδος εἰς Ἀθήνας. Ἀλλὰ καὶ τάφος (κενήριον) τῆς Ἴφιγενείας ἐδεικνύετο ἐν Βραυρωνί (ΕΥΡΙΠ. Ἴφιγ. ἐν Τ. 1463 κ.έ.) καὶ παράδοσις ὑπῆρχεν ὅτι ἐνταῦθα καὶ οὐχὶ ἐν Αὐλίδι ἐθυσίασεν ὁ Ἀγαμέμνων τὴν Ἴφιγένειαν (ΕΥΦΟΡ. ἀπόσπ. 81 εἰς ΣΧ. ΑΡΙΣΤΟΦ. Λυσιστρ. 645. NONN. XIII, 186) καὶ Ἴφιγένεια ἐκ τοῦ Θησέως καὶ τῆς Ἑλένης, κόρης τῆς Νεμέσεως ἐν Ραμνοῦντι καὶ τοῦ Διός, ὡς ἱέρεια τῆς Ἀρτέμιδος Βραυρωνίας, ἀναφέρεται ὑπὸ τῶν ἀρχαίων (ΕΥΡΙΠ. Ἴφιγ. 1463 κέ.— WILAMOWITZ Hermes XVIII 249 κέ.).

Λείψανα ἱστορικῶν χρόνων ὑπάρχουν πλεῖστα, καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆς κοιλάδος καὶ ἐπὶ τῆς βορείας κυρίως κλιτύος τοῦ λόφου καὶ τάφοι ἀνευρέθησαν πολλοὶ καὶ ἀνεσκάφησαν μάλιστα δυστυχῶς πλεῖστοι ὑπὸ τῶν ἀρχαιοκαπήλων, διὰ τοὺς ὁποίους ἐπὶ πολλὰ ἔτη ὑπῆρξεν ἡ περιοχὴ πλούσιον εἰς ἀρχαῖα λατομεῖον.

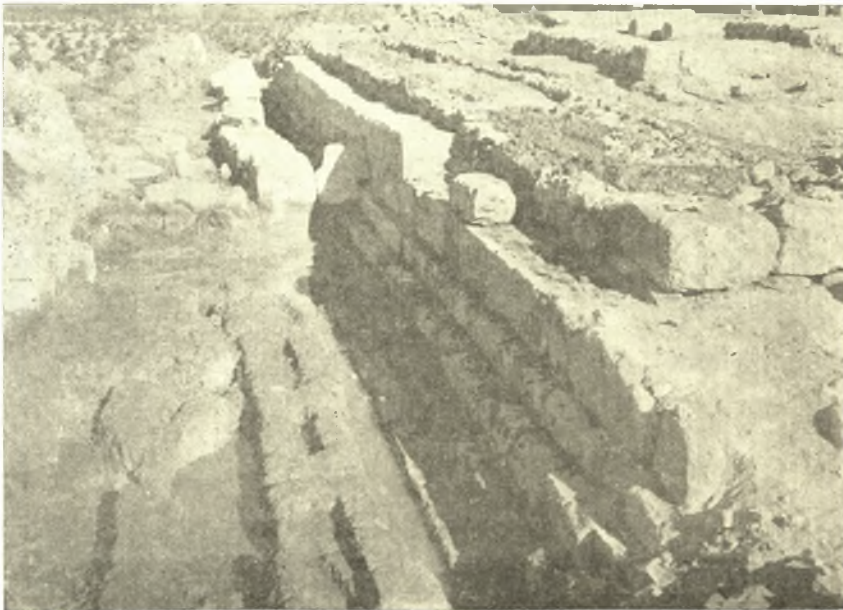
Ἐκ τῶν νεωτέρων ἐρευνητῶν πρῶτος ὁ ROSS παρετήρησεν ὅτι ἡ ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἔκειτο ἐπὶ ἀνδήρου (Terrasse) σχηματιζομένου ἐκ μεγάλων τετραγωνικῶν λίθων, ἀναφέρει δὲ μάλιστα καὶ ἀγαλμάτιον θεᾶς καθημένης καὶ κρατούσης, καθ' ἣ ἀναφέρει, λέοντα ἢ ἄρκτον, παρασυρθεὶς ἐκ τῆς ἐν τῇ λατρείᾳ τῆς Ἀρτέμιδος τελετῆς «ἀρκτείας», ὀνομασθείσης οὕτως ἐκ τοῦ μύθου τῆς ἱερᾶς ἄρκτου, ἐξ ἧς καὶ ἡ ἑορτὴ τῶν Ἀθηναίων κατὰ τὰ Βραυρωνία «ἀρκτενομένων τῇ Ἀρτέμιδι» τῶν μεταξὺ 5 καὶ 10 ἔτων παρθένων (πρβ. ΣΟΥΙΔΑΣ ἐν λ.). Τὸ ἀγαλμάτιον τοῦτο (ῦψ. 0.25) εὐρέθη κατὰ χώραν, καὶ παριστάνει κατὰ πᾶσαν πιθανότητα Κυβέλην, μετεφέρθη δὲ ὑπὸ τοῦ συναδέλφου κ. Κοτζιᾶ εἰς Μαρκόπουλον.

Ἄλλ' ἀκριβῶς τὸ ἄνθηρον τοῦτο ἀπεδείχθη διὰ τῶν ἀναληφθεισῶν ἐκεῖ δοκιμαστικῶν ἀνασκαφῶν, ὅτι ἀποτελεῖ ἀσφαλῶς τὸν χῶρον τοῦ ἀρχαίου ἱεροῦ τῆς Ἀρτέμιδος, ὡς ὀρθῶς ὑπέθεσεν ὁ L. ROSS, ὁ LEAKE (ἔ. ἀ.) καὶ οἱ μεταγενέστεροι ἐρευνηταί. (Περὶ τῶν κατὰ καιροὺς εὐρεθέντων ἀρχαίων πρβ. MILCHNÖFER ἐν AM 1887 XII σ. 291 κέ.) (*εἰκ. 2*).

Ὑπῆρξε δὲ ἡ ἀνασκαφή, καίτοι δυσχερεστάτη ἐν μέσῳ χειμῶνι, εὐτυχιστάτη καὶ πλουσία εἰς εὐρήματα, ἰδιαιτέρως δὲ γλυπτὰ καὶ ἐπιγραφάς. Διότι ἀπεκαλύφθη εὐθύς ἀμέσως κατὰ τὴν βορείαν πλευράν, μέγα ἀνάλημμα 27 περίπου μέτρων μήκους, κατ' ἰσοδομικὸν τρόπον ἐκτισμένον ἐκ σκληροῦ ἀσβεστολίθου, μετὰ πέντε βαθμίδων καὶ εἰς ῦψ. 1.50 περίπου (*εἰκ. 3*). Κατὰ τὸ μέσον δὲ τούτου πρὸς βορρᾶν εὐρέθη χαμηλότερος τοῖχος ἐκ μεγάλων πωρολίθων, ἀποτελῶν πιθανῶς τμῆμα νεωτέρου ἀναλήμματος, πρὸς προστασίαν ἀπὸ τῶν ὑδάτων τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἐν συνεχείᾳ τούτου δυτικώτερον,

Εἰκ. 2. Γενικὴ ἄποψη κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἀνασκαφῆς.

Εἰκ. 3. Τὸ ἀνάλημμα μετὰ τῶν πρὸ αὐτοῦ πορῶνων βάσεων.

εἰς χαμηλότερον ἐπίπεδον, ἀλλεπάλληλοι ὀρθογώνιοι πώρινοι βάσεις, φέρουσαι ἐν τῷ μέσῳ ἐπιμήκη κοιλότητα πρὸς ἔνθεσιν ἐνεπιγράφων στηλῶν ἢ ἄλλων ἀναθηματικῶν πλακῶν. Ἄλλ' ἢ ἀνασκαφὴ εἰς τὸ μέρος τοῦτο παρεμποδίσθη λόγῳ τῶν πολλῶν ὑδάτων, τῶν ὁποίων ἡ στάθμη ὑψοῦται νῦν μέχρι σχεδὸν τῆς τρίτης βαθμίδος τοῦ ἀναλήμματος. Ἀνεσκάφη δὲ καὶ ἡ δυτικὴ πλευρὰ τοῦ ἀναλήμματος, ὅπερ τερματίζεται πρὸς νότον εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς ΒΔ γωνίας εἰς τὴν κατωφέρειαν τοῦ βράχου.

Ἐπὶ τοῦ χώρου τοῦ κυρίως ναοῦ ἀνέσκαψα μόνον πρὸς καθορισμὸν τοῦ περιγράμματος αὐτοῦ, ὅπερ ἦτο ὄρατὸν κατὰ τὴν ἀνατολικὴν καὶ τὴν νοτιάν αὐτοῦ πλευράν, ἔνθα ἐσώθησαν οἱ λίθοι τῆς κάτω σειρᾶς τοῦ τοιχοβάτου. Κατὰ τὴν δυτικὴν πλευρὰν ἀνευρέθη τὸ λάξευμα ἐντὸς τοῦ βράχου ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐτίθεντο οἱ λίθοι τοῦ τοίχου, κατὰ δὲ τὴν βορείαν ὁ τοίχος ἔχει καταστραφῆ σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου ἐκ τῆς μεταγενεστέρας ἐκεῖ κατασκευῆς τῆς ἀμαξιτῆς ὁδοῦ, βαινούσης ἀκριβῶς παραλλήλως ἐπὶ τοῦ ἀναλήμματος. Καθωρίσθη οὕτω μετὰ σχετικῆς ἀκριβείας τὸ μῆκος καὶ πλάτος τοῦ ναοῦ, 20.30 × 10.80 μέτρων. Ἄλλ' ἀπὸ τοῦ ὑποτιθεμένου δαπέδου τοῦ ναοῦ ὑπάρχει πρὸς Ν καὶ ἄλλο ὑψηλότερον ἐπίπεδον δαπέδου, σχηματισθέν, ὡς φαίνεται, διὰ δαπανηρᾶς ἐργασίας πρὸς ἰσοπέδωσιν τοῦ σκληροῦ βράχου, ἔνθα εἶναι σήμερον φθοδομημένη ἢ χριστιανικὴ ἐκκλησία καὶ εἰς τὸ ὁποῖον ὠδήγει λαξευτὴ ἐντὸς τοῦ βράχου κλίμαξ (*εἰκ. 4*). Εἶναι δὲ πιθανὸν ὅτι ὑπῆρχεν ἐκεῖ ἕτερον ἱερὸν οἰκοδόμημα. Ἀπὸ τοῦ ὑψηλοτέρου τούτου δαπέδου τοῦ ἱεροῦ μέχρι τοῦ πρὸς βορρᾶν φυσικοῦ ἐδάφους κατὰ τὸ ἄκρον τῆς κατωφερείας τοῦ λόφου, ὅπου ἐστηρίχθη τὸ ἀνάλημμα, ὑπῆρχε μεγάλη διαφορὰ ὕψους. Τὴν κλιμακωτὴν δὲ ταύτην διάταξιν τοῦ ἱεροῦ ἀπὸ τῆς κατωτέρας βαθμίδος τοῦ ἀναλήμματος μέχρι τοῦ ὑψηλοτέρου σημείου τοῦ λελαξευμένου βράχου, εἰς τὰς πλαγιάς τοῦ ὁποίου σφύζονται ἀκόμη λελαξευμένα κοιλότητες πρὸς ἔνθεσιν ἀναθημάτων, φαίνεται ὅτι ὑπαινίσσονται οἱ σίχοι τοῦ Εὐρυπίδου (Ἰφ. ἐν Τ. 1462):

*σὲ δὲ ἀμφὶ σεμνάς, Ἰφιδγένεια, κλίμακας
Βραυρωνίας δεῖ τῆδε κληδοχεῖν θεᾶ.*

Ἐλάχιστα δυστυχοῦς τεμάχια πηλίνων κεραμίδων καὶ μελῶν τοῦ λοιποῦ ἀρχιτεκτονικοῦ διακόσμου τοῦ ναοῦ εὐρέθησαν, ὅστις ἀνήκει πιθανώτατα εἰς τὰ τέλη τοῦ 6^{ου} π. Χ. αἰῶνος. Κατὰ τὴν νοτιάν πλευρὰν τοῦ ναοῦ εὐρέθησαν ὀστρακά τινα τῆς νεωτέρας γεωμετρικῆς περιόδου. Εἶναι δὲ τοῦτο ἔνδειξις

Εἰκ. 4. Ἡ ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, μετὰ τῆς λαξευτῆς κλίμακος.

Εἰκ. 5. Πηλίνη ὑδρορροή ἐκ τοῦ πρὸς Β τοῦ ναοῦ οἰκοδομήματος.

ὅτι ἡ λατρεία ὑπῆρξεν ἐκεῖ παλαιστάτη καὶ ἡ συστηματικὴ ἔρευνα τοῦ χώρου θέλει προσφέρει, πιστεύω, ἀξιολογώτερα εὐρήματα καὶ θέλει συμβάλει μεγάλως εἰς τὴν ἔρευναν τῆς παλαιότερας λατρείας τῆς Ἀρτέμιδος. Περισσότερα

ἀρχιτεκτονικὰ μέλη εὐρέθησαν εἰς τὸν πρὸς βορρᾶν τοῦ ἀναλήμματος χῶρον, μεταξὺ τῶν ὁποίων, πηλίνη ὑδρορροή μετὰ λεοντοκεφαλῆς ἐξ ἐσωτερικῆς

Εἰκ. 6. Ἀγαμάτιον Ἑκάτης.

κινοστοιχίας (εἰκ. 5), καὶ μαρμάρινον κιονόκρανον τοῦ τέλους τοῦ 5^{ου} ἢ τῶν ἀρχῶν τοῦ 4^{ου} π. Χ. αἰῶνος. Προέρχονται δὲ ταῦτα ἀσφαλέστατα ἐξ οἰκοδο-

μήματος, μεταγενεστέρου τοῦ ναοῦ, τοῦ ὁποίου τὴν ἐκεῖ ὑπαρξίν δύνανται τις νὰ συμπεράνη ἀσφαλῶς ἐκ τοῦ ἐξαχθέντος ἀρχαίου οἰκοδομικοῦ ὕλικου κατὰ τὴν ἐκσκαφὴν φρέατος ὑπὸ τοῦ ἰδιοκτῆτου τοῦ ἐκεῖ χωραφίου. Ἄλλ' ἡ ἀνασκαφὴ τούτου εἶναι δυσχερεστάτη πρὸ τῆς συστηματικῆς ἀποχετεύσεως τῶν ὑδάτων.

Κατὰ τὴν ἀνασκαφὴν τοῦ ἀναλήμματος εὐρέθησαν ἀρκετὰ γλυπτά, μικρὰ κυρίως μαρμάρινα ἀναθηματικά ἀγαλμάτια κ.λ.π., μεταξὺ δὲ τούτων

Εἰκ. 7. Ἀνάγλυφον ἡρωίδος.

ὄραϊον μικρὸν ἀρχαῖστικὸν ἀγαλμα τριμόρφου Ἑκάτης (εἰκ. 6). Μοναδικὸν ὅμως εὔρημα, ὅλως ἰδιαίτερας καλλιτεχνικῆς ἀξίας, ἀποτελεῖ τὸ ἀνευρεθὲν τεμάχιον μεγάλου μαρμαρίνου ἀναγλύφου μετὰ παραστάσεως θεᾶς ἢ ἡρωίδος, ἀρίστης τέχνης τῆς πρώτης τριακονταετίας τοῦ 5ου π.Χ. αἰῶνος (εἰκ. 7).

Σπουδαιόταται ἐπίσης διὰ τὸν ἀσφαλῆ καθορισμὸν τοῦ ἱεροῦ εἶναι αἱ ἀνευρεθεῖσαι ἐπιγραφαὶ τοῦ 5ου καὶ 4ου π. Χ. αἰῶνος. Ἐκ τούτων τινὲς εἶναι ἀναθηματικά εἰς τὴν Ἄρτεμιν Βραυρωνίαν, ἄλλαι δέ, ὀπισθόγραφοι, εἶναι κατάλογοι ἀφιερωμάτων ἀναγράφοντες τὰ εἰς τὴν θεὰν ἀφιερούμενα ἐνδύ-

ματα καὶ πολύτιμα ἀντικείμενα, δακτυλίους, ἐνώτια, χιτώνια κ.λ.π., παρόμοιαι πρὸς τὰς ἐκ τοῦ Βραυρωνίου τῆς Ἀκροπόλεως καὶ σχετικαὶ πρὸς τὴν λατρείαν τῆς Ἀρτέμιδος - Ἰφιγενείας, περὶ ἧς ἔχομεν ἀκριβῆ μνεῖαν παρὰ τῷ Εὐριπίδῃ (Ἰφ. ἐν Τ. 1464 κ.ἐ.):

*οὐ καὶ τεθάπη κατθανοῦσα καὶ πέπλων
ἄγαλμά σοι θήσουσιν εὐπήγους ὑφάς,
ἃς ἂν γυναιῖκες ἐν τόκοις ψυχορραγεῖς
λίπωσ' ἐν οἴκοις . . .*

Ἀποτελεῖ δ' οὕτω τὸ δρᾶμα τοῦτο τοῦ Εὐριπίδου τὴν κυριωτέραν πηγὴν διὰ τὴν λατρείαν τῆς Ἀρτέμιδος καὶ τὴν τοπογραφίαν τοῦ ἐν Βραυρωνί, ἱεροῦ αὐτῆς, ὅπερ ὁ ποιητὴς ἐγνώριζεν, ὡς προσκυνητῆς, ἔξ αὐτοψίας, ἰδὼν ἀσφαλῶς ἐκεῖ καὶ τὸ κενήριον τῆς Ἰφιγενείας, τῆς εὐγενοῦς ἡρωίδος, ἣτις ἐνέπνευσεν εἰς αὐτὸν τὴν ἀθάνατον τραγωδίαν.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

3. ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΕΝ ΤΩΙ ΑΣΚΛΗΠΙΕΙΩΙ ΚΑΙ ΕΝ ΤΩΙ ΙΕΡΩΙ ΤΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ ΜΑΛΕΑΤΑ ΕΝ ΕΠΙΔΑΥΡΩΙ

Δι' ὀλίγους ἀρχαιολογικοὺς τόπους δύναται νὰ λεχθῆ ὅτι συνδέονται τόσον στενῶς μετὰ τοῦ ἀνασκαφέως, ὅσον ὁ ἔρειπιὼν τοῦ Ἀσκληπείου τῆς Ἐπιδαύρου. Πεντήκοντα σχεδὸν ἔτων ἀνασκαφικὴ ἔρευνα, εὐτυχῆς καὶ πλουσία εἰς παντοειδῆ ἀρχαιολογικὰ εὐρήματα, συνδεομένη πρὸς τὴν ἐξάιρετον ἐντὸς τοῦ τοπικοῦ Μουσείου ἀναστηλωτικὴν ἐργασίαν καὶ ἀναπαράστασιν τῶν ἀνευρεθέντων ἀρχιτεκτονικῶν μνημείων καὶ πρὸς τὸν εἰδυλλιακὸν διὰ τῶν πλουσιῶν πευκῶνων ἐξωραϊσμὸν τοῦ ἀρχαιολογικοῦ χώρου ἀποτελεῖ ἀναμφισβητήτως τὸ πλέον δημιουργικὸν ἔργον τοῦ ἀειμνήστου Π. Καββαδία. Γέροντες δὲ ἤδη οἱ νεώτεροι ἐργάται τῶν παλαιῶν ἀνασκαφῶν ἐνθυμοῦνται τὸν σοφὸν γέροντα, κύπτοντα ὑπὸ τὸ βάρος τῶν ἔτων καὶ τοῦ μακροῦ κοπιώδους ἐπιστημονικοῦ αὐτοῦ βίου, ὑπερανθρώπως προσπαθοῦντα καὶ παρὰ τὴν ἐξησθενημένην αὐτοῦ ὄρασιν, ἐντροφῶντα εἰς τὴν ἀνάγνωσιν πολυστίχων ἐνεπιγράφων στηλῶν τοῦ Ἱεροῦ. Τὸν ἐνθυμοῦνται ἀκόμη διαμαρτυρόμενον διὰ τὴν μεταφορὰν αὐτοῦ, βαρῶς ἀσθενοῦντος, εἰς Ἀθήνας, ἔνθα καὶ ἐπ' ὀλίγας μόνον ἡμέρας ἐπέζησε. Διὰ τοῦτο, ἀποτελεῖ δι' ἐμὲ βαρεῖαν κληρονο-

μίαν ἢ ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας ἀνάθεσις τῶν ἀπὸ τοῦ 1926 διακοπεισῶν ἀνασκαφῶν. Καὶ εἰργάσθησαν μὲν, συναινέσει τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, μεταγενεστέρως καὶ ἰδιαίτερον ἐπέδειξαν ἐνδιαφέρον διὰ τὸν καθορισμὸν καὶ τὴν χρονολόγησιν τῶν μνημείων οἱ Γάλλοι συνάδελφοι F. Robert, R. Martin καὶ H. Metzger¹, ἀλλ' αἱ ἀνασκαφικαὶ αὐτῶν ἔρευναι ὑπῆρξαν περιορισμέναι, ὡς εἰκόσ, ἀφοῦ τὸ ὅλον ἔργον τῆς σκαφικῆς ἐρεύνης παραμένει, καὶ δικαίως, πνευματικὴ ἰδιοκτησία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, ἣτις μετ' ἰδιαίτερας ὄλως στοργῆς ἀπεφάσισε ν' ἀναλάβῃ καὶ πάλιν τὸ ὑπ' αὐτῆς διὰ τοῦ Καββαδία ἐπιτελεσθὲν ἐκεῖ μέγα ἐπιστημονικὸν ἔργον.

Περιορίσθησαν δὲ αἱ ἐφετιναὶ ἐργασίαι εἰς τὴν τακτοποίησιν τῶν διαφόρων ἀρχαίων τῶν ἀποκειμένων ἐν ταῖς ἀποθήκαις καὶ ἐν τῷ Μουσεῖῳ, τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ζημιῶν τῶν διαφόρων μνημείων καὶ τὸν γενικώτερον καθαρισμόν τοῦ ἀρχαιολογικοῦ χώρου, ἰδιαίτερος δὲ τοῦ ἐκ τῶν θάμνων καὶ ἀγρίων δένδρων κεκαλυμμένου σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου ἱεροῦ τοῦ Ἀπόλλωνος Μαλεάτα ἐπὶ τοῦ Κυνορτίου ὄρους.

1. ΙΕΡΟΝ ΤΟΥ ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ

Ἐν τῷ κυρίῳ Ἱερῷ τοῦ Ἀσκληπιοῦ αἱ ἐργασίαι περιορίσθησαν εἰς τὸν καθαρισμόν τοῦ ἀρχαιολογικοῦ χώρου καὶ δὴ τοῦ πρὸς τὰ δυσμικὰ τῆς Θόλου κειμένου, ἔνθα ἐν ἔτει 1936 κατέρρευσε τμήμα τοῦ διπλοῦ παλαιοχριστιανικοῦ περιβόλου. Ὁ Καββαδίας² φρονεῖ ὅτι ὁ διπλοῦς οὗτος περιβόλος κατεσκευάσθη κατὰ τὰ τέλη τοῦ 4ου μ. Χ. αἰῶνος καὶ ὅτι δὲν εἶναι ἔργον τῶν Χριστιανῶν. Συνάγει δὲ τοῦτο ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι οὐδὲν γλυπτικὸν ἔργον εὐρέθη ἐντετειχισμένον ἐν αὐτῷ, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι διὰ τὴν οἰκοδομὴν αὐτοῦ ἐγένετο εὐρεῖα χρῆσις ἀρχαίου ὕλικου³. Ἄλλ' ὁ τρόπος τῆς οἰκοδομῆς νομίζω ὅτι εἶναι μεταγενέστερος καὶ εἶναι πιθανὸν ὅτι κατεσκευάσθη οὗτος κατὰ τὸ 1ον ἡμισυ τοῦ 5ου μ. Χ. αἰῶνος, μετὰ τὴν ὀριστικὴν δηλαδὴ ἐπικράτησιν τοῦ Χριστιανισμοῦ. Κατὰ τὴν διάλυσιν δὲ τοῦ καταρρεῦσαντος ἑξωτερικοῦ τοίχου πλησίον τῆς Θόλου ἀνευρέθησαν πλεῖστα ἀρχιτεκτονικὰ μέλη ἐκ τε τῆς Θόλου καὶ τῶν λοιπῶν οἰκοδομημάτων τοῦ Ἱεροῦ καὶ μεταξὺ τούτων τεμάχιον ἐκ

¹ F. ROBERT L'édifice E d'Épidaure et la topographie du Hieron d'Asclépios, BCH, 1933 σ. 380 κ.έ. Τοῦ αὐτοῦ, Épidaure 1935 καὶ Thymélé, 1940. R. MARTIN - H. METZGER, 1942-43 Chronique, fouilles et travaux σ. 327 κ.έ. R. MARTIN Statuette en bronze du sanctuaire d'Épidaure BCH 1944-45 σ. 375 κ.έ. Τοῦ αὐτοῦ, Sur quelques particularités du temple d'Asclépios à Épidaure BCH 1946 σ. 352 κ.έ.

² Π. ΚΑΒΒΑΔΙΑ Τὸ Ἱερὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ σ. 171.

³ Περὶ τῆς ὑπὸ τῶν Χριστιανῶν καταστροφῆς ἀρχαίων μνημείων πρβ. ΑΕ 1942-44 Χρον. σ. 39 κ.έ.

μεγάλῃς ὀπισθογράφου στήλης πανταχόθεν ἀποκεκρουμένης καὶ ἀναφερομένης εἰς τὴν οἰκοδομὴν ἱεροῦ τινος μνημείου. Ἐκ τούτου συμπεραίνω ὅτι ἢ μὴ, μέχρι σήμερον, ἀνεύρεσις ἀρχαίων γλυπτῶν, ἐντετειχισμένων ἐν τῷ μεταγενεστέρῳ τούτῳ περιβόλῳ εἶναι τυχαία, διότι εἶναι ἀπίθανον νὰ πιστεύσωμεν ὅτι οἱ ἔθνικοι ἐσεβάσθησαν μόνον τὰ γλυπτὰ καὶ οὐχὶ τὰς εἰς ἱερὰ οἰκοδομήματα ἀναφερομένας ἐπιγραφάς.

Πλεῖστα ἐπίσης ἀρχιτεκτονικὰ μέλη δύναται τις νὰ διακρίνη ἐντετειχισμένα ἐντὸς τοῦ ἐσωτερικοῦ τοίχου τοῦ περιβόλου, τοῦ πλησιέστερον πρὸς τὴν Θόλον κειμένου, καὶ μάλιστα πολλοὺς σπονδύλους κίωνων ἐκ πάρου λίθου, προερχομένους ἐκ μεγάλου οἰκοδομήματος καὶ πιθανῶς ἕξ ἐνὸς τῶν μεταξὺ τοῦ σταδίου καὶ τῆς κρήνης κειμένων, ὧν οὐδέποτε ἐγένετο συστηματικὴ ἔρευνα. Διὰ τοῦτο εὐκταία θὰ ἦτο καὶ ἡ διάλυσις τοῦ ἐσωτέρου τούτου τοίχου καὶ ἡ μελέτη τῶν ἐν αὐτῷ ἐντετειχισμένων ἀρχαίων. Καὶ ἡ ἀνευρεθεῖσα δὲ ἐνεπίγραφος πλᾶξ ἀναφέρεται εἰς οἰκοδόμημα ἐκεῖ που πλησίον κείμενον καὶ πιθανώτατα εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Πausanίου¹ ἀναφερομένην κρήνην, ἣν ὁ Καββαδίας² νομίζει ὅτι ἀναγνωρίζει εἰς τὴν πρὸς Δ τοῦ Ἀβάτου ἐπιμήκη φρεατοειδῆ δεξαμενὴν. Συμπεραίνω δὲ τοῦτο ἐκ τῶν ἀναγεγραμμένων ἀπολογισμῶν διὰ τὴν κατασκευὴν διαφόρων μερῶν οἰκοδομήματος σχέσιν ἔχοντος πρὸς κρήνην ἢ δεξαμενὴν τινα, ὡς π.χ. *κράναν, νατήρων, κάλωνος, δύτας χυτρᾶν* κ.λ.π. Ἐκ τοῦ σχήματος τῶν γραμμάτων δυνάμεθα νὰ χρονολογήσωμεν τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην εἰς τὰ μέσα περίπου τοῦ 4ου π. Χ. αἰῶνος. Ἀσφαλέστερον ὅμως ἀκόμη τεκμήριον ἀποτελοῦν τὰ ἀναφερόμενα ὀνόματα τῶν ἐργωνῶν, 39 τὸν ἀριθμόν, ἕξ ὧν πολλοὶ εἰργάσθησαν εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, τῆς Θόλου, ὡς καὶ ἐν Δελφοῖς, Τροιζῆνι καὶ Ἐρμιόνη. Οὕτω π.χ. ὁ ἐν στ. 3B τῆς ἐπιγραφῆς ἀναφερόμενος *Νικόστρατος* εἰργάσθη καὶ διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τῆς Θόλου IG IV 1² 103_{12, 44, 53} καὶ ἐν Δελφοῖς μετὰ τῶν ἐπίσης ἀναφερομένων ἐν τῇ ἐπιγραφῇ, στ. 2, 4, 5B, *Φίλωνος* καὶ *Φίλωνος* F.d.D. III, V 48 I 24, 25, 34, 35.

Βορείως τῆς Θόλου καὶ μεταξὺ ταύτης καὶ τοῦ πρὸς δυσμὰς τμήματος τοῦ Ἀβάτου διεπίστωσα κιονοστοιχίαν, τῆς ὁποίας ὅμως ἡ ἐξερεύνησις καθίσταται ἀδύνατος πρὸ τῆς διαλύσεως τοῦ μεταγενεστέρου χριστιανικῶν χρόνων τοίχου, τοῦ κλείοντος τὴν νοτιᾶν πλευρὰν τοῦ τμήματος τούτου τοῦ Ἀβάτου.

2. ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ ΜΑΛΕΑΤΑ

Περὶ τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου ἱεροῦ (*εἰκ. 1*), περὶ οὗ οὐδεμίαν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι πρέπει νὰ ἀποτελεῖ τὸ παλαιότερον λατρευτικὸν μνημεῖον τοῦ

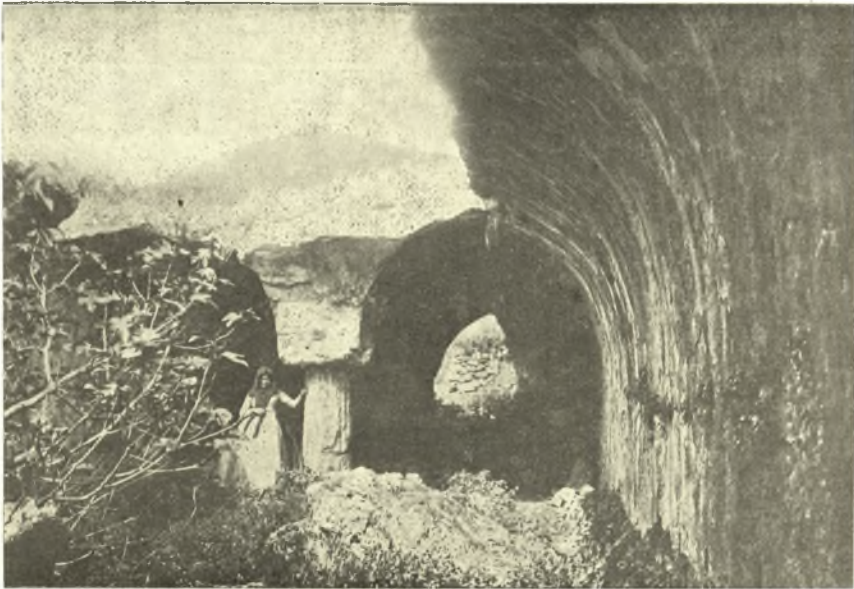
¹ ΠΑΥΣ. II, 27,4 «καὶ κρήνη τῷ τε ὀρόφῳ καὶ κόσμῳ τῷ λοιπῷ θείας ἀξία».

² Ἰερὸν σ. 167.

Εἰκ. 1. Ἐρείπια τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ἀπόλλωνος Μαλεάτα κατὰ παλαιὰν φωτογραφίαν.

Ἀσκληπιείου τῆς Ἐπιδαύρου¹, ἐλάχιστα γνωρίζομεν ἐκ τῶν ἐνεργηθεισῶν ἐκεῖ ὑπὸ τοῦ Καββαδία ἐν ἔτει 1896 ἀνασκαφῶν². Ἐν ὀλίγοις περιγράφει ὁ Καββαδίας μόνον τὴν ἀνευρεθεῖσαν δεξαμενὴν, τὴν ὁποίαν ταυτίζει πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ Πausανίου *ἔλυτρον κρήνης* (εἰκ. 2), τὸ ποιηθὲν ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίνου καὶ τὰς *σκηνάς*, τὰ ἐνδικοιτήματα δηλ. τῶν ἱερέων, βορείως τῆς δεξαμενῆς, οὐδὲν δὲ ἀναφέρει περὶ τῶν ἀνευρεθέντων λοιπῶν κτισμάτων, εὐρείας κλίμακος, κατὰ τὴν βορείαν πλευρὰν, στοᾶς καὶ ἀναλήμματος, δύο ἔξεδρῶν,

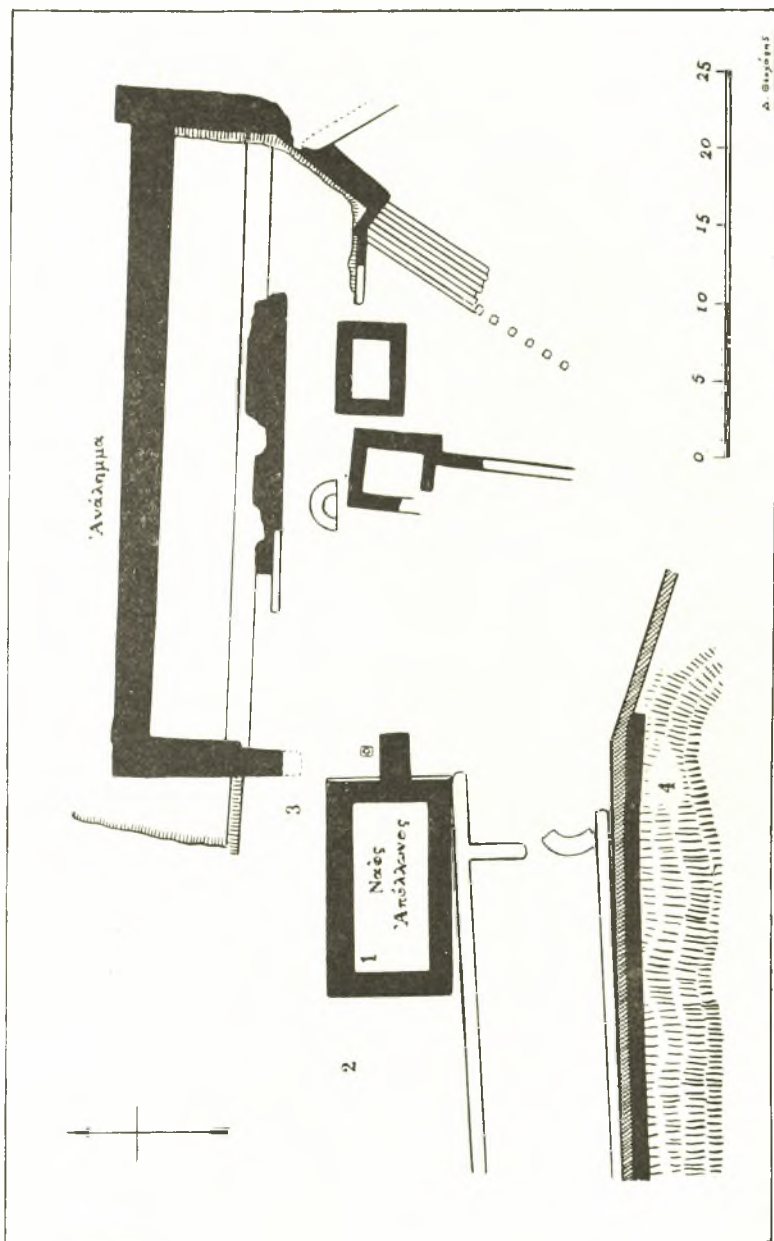

Εἰκ. 2. Τὸ ἔλυτρον κρήνης τοῦ Πausανίου (ἔσωτερικόν).

ἐνὸς μεγαλυτέρου ναοῦ καὶ δύο μικροτέρων ἱερῶν κ.λ.π. Σχεδιάσμα τοῦ ἀρχαιολογικοῦ χώρου ἀνεῦρον ἐν τῷ Μουσείῳ, ἀντίγραφον δὲ τούτου φαίνεται ὅτι εἶναι τὸ ὑπὸ τοῦ Hiller von Gaertringen δημοσιευθὲν IG IV 1², πίν. 3. Συμφάνως τῷ σχεδιάσματι τούτῳ προέβην εἰς τὸν καθορισμὸν τῶν διαφόρων μνημείων, τῶν ὁποίων προσεπάθησα διὰ μικρᾶς σκαφῆς νὰ καθαρίσω τοὺς τε ἔξωτερικοὺς τοίχους καὶ τὰ ἔσωτερικὰ χωρίσματα. Περιορίσθησαν δὲ αἱ ἐργασίαι εἰς τὸν καθαρισμὸν κυρίως τοῦ πρὸς Δ κειμένου ναοῦ, τοῦ ὑποτιθεμένου ὡς ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ ἰδιαιτέρως τῆς δυτικῆς καὶ βορείας

¹ ΠΑΥΣ. II, 27, 7 τοῦτο μὲν δὴ τῶν ἀρχαίων. F. ROBERT Ἐπίδαυρος σ. 14. Proleg. εἰς IG IV 1², σ. XIII.

² ΠΑΕ, 1896 σ. 31. Ἱερὸν σ. 178 κ.έ.

Εἰκ. 3. Σχεδιάσμα τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος Μαλεῖτα μετὰ τοῦ ἀναλήμματος.

αὐτοῦ πλευρᾶς κεκαλυμμένης ὑπὸ πρίνων καὶ ἄλλων ἀγρίων δένδρων.

Καὶ κατὰ μὲν τὴν βορειοδυτικὴν γωνίαν (εἰκ. 3,2) τοῦ ναοῦ ἀπεκαλύφθη μεταγενέστερος, παλαιοχριστιανικῶν χρόνων, τοῖχος καὶ παρ' αὐτὸν ἐρριμμένα πλείστα ἀρχιτεκτονικὰ μέλη τοῦ ναοῦ ἐκ πάρου λίθου, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἀρκετὰ τεμάχια τοῦ δωρικοῦ διαζώματος καὶ τῶν προμόχθων. Χαρακτηριστικὸν τῆς διατάξεως τῶν τριγύφων καὶ μετοπῶν εἶναι ὅτι αὐταὶ δὲν ἀποτελοῦν μεμονωμένα τεμάχια, ἀλλ' ὅτι ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ λίθου εὐρίσκονται εἰργασμένα

Εἰκ. 4. Μαρμαρινὴ κεφαλὴ ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος.

μία ἢ δύο τρίγλυφοι καὶ μία μετόπη¹. Εὐρέθη δὲ καὶ ὁ γωνιαῖος λίθος τοῦ διαζώματος, τοῦ ὁποίου ἢ ἐμπροσθία μὲν μετόπη ἔχει πλάτος 0.44 μ., ἢ δὲ πλαγία 0.41 μ. διασφύζουσα μερικῶς καὶ τὰ λευκὰ ἐπιχρίσματα. Αἱ τρίγλυφοι ἔχουν πλάτος 0.30 μ. καὶ ὕψος μετὰ τοῦ περιθωρίου 0.45 ἄνευ δὲ αὐτοῦ 0.38 μ. Ἔτεροι λίθοι ἐκ τοῦ διαζώματος ἔχουν καταπέσει εἰς τὴν πρὸς βορρᾶν ἀπότομον κατωφέρειαν τοῦ βουνοῦ, ὅπου πιθανῶς θέλουσιν εὐρεθῆ διὰ μικρᾶς σκαφῆς καὶ πολλὰ ἄλλα ἐκ τῶν ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν τοῦ ναοῦ, διὰ τὰ καταστῆ δυνατὴ πληρεστέρα αὐτῶν μελέτη. Εὐρέθη ἐπίσης ἐκεῖ μαρμαρινὴ κεφαλὴ (εἰκ. 4) γυναικός, τῆς ὁποίας ὅμως δυστυχῶς τὸ πρόσωπον εἶναι πολὺ ἐφθαρμένον, τῆς αὐτῆς δὲ τεχνοτροπίας πρὸς τὰ γλυπτὰ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, τῶν ὁποίων ἐπιγραφικῶς εἶναι ἐξηκριβωμένον ὅτι «*τοὺς τύπους*», τὰ προπλάσματα δηλ. ἐξετέλεσεν ὁ Τιμόθεος².

Ἔχει ὕψος μετὰ τοῦ σφαιρομένου λαιμοῦ 0.17 μ. καὶ φέρει ἐπὶ τῆς κορυφῆς ὅλην πρὸς ἔνθεσιν προφανῶς τοῦ μηνίσκου, τοῦ σεληνοειδοῦς δηλ. με-

¹ Περὶ τούτου ALLAN MARQUAND Greek Architecture σ. 50 καὶ THEOD. FYFE Hellenistic Architecture εἰκ. 23.

² ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ ΑΕ 1886 145 κέ. (IG IV 1. FOUCART BCH XIV 1890 σ. 590) NEUGEBAUER ἑ.ά. LIPPOLD ἑ.ά. Οἱ Α. V. BLUMENTHAL Hermes LXIII. σ. 391 καὶ G. RICHTER AJA XXXI 1927 σ. 80 καὶ The Sculpture and Sculptors σ. 275 ἀντιθέτως πιστεύουν ὅτι οἱ «*τύποι*» εἶναι ἐνταῦθα αἱ ἀνάγλυφοι παραστάσεις.

ταλλίνου ἐλάσματος, ὅπερ ἐτίθετο ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν ἀγαλμάτων, πρὸς παρεμπόδισιν τῶν μεγάλων πτηνῶν νὰ ἐπικάθηνται ἐπ' αὐτῶν. Σημειωτέον ὅτι τοιαύτας ὁπὰς φέρουν ἅπασαι αἱ ἐκ τῶν ἀκρωτηρίων τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ εὐρεθεῖσαι κεφαλαὶ ἀγαλμάτων. Ἡ τριγωνική, ἐξ ἄλλου, διάταξις τῆς κομμώσεως ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ τὰ λεπτὰ ἀλλ' ἰσχυρὰ διαγράμματα τῶν βλεφάρων δεικνύουν πολλὴν ὁμοιότητα πρὸς τὰ εὐρεθέντα γλυπτὰ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ καὶ ἰδιαίτερος πρὸς τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς κεφαλῆς τῆς Νηρηίδος ἐκ τοῦ δυτικοῦ αἰετώματος¹.

Εἶναι λοιπὸν πιθανὸν ὅτι οἱ ἴδιοι καλλιτέχναι ἐπεξεργάσθησαν καὶ τὰ γλυπτὰ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος Μαλεάτα, ὅστις ἀπετέλει βεβαίως ἓν ἐκ τῶν ἐπισημοτέρων μνημείων. Ἐτερον μαρμαρινὸν ἀκέφαλον ἀγαλμάτιον (ὑψ. 0.45) καθημένης γυναικὸς εὐρέθη ἐντὸς τοῦ ναοῦ κατὰ τὴν βορειοδυτικὴν γωνίαν καὶ εἰς βάθος 1.40 μ. περίπου (*εἰκ. 3,1*). Εἶναι τοῦτο Ρωμαϊκῶν χρόνων ἀνάθημα, μεταγενεστέρως ριφθὲν ἐκεῖ μετὰ τῶν προσχώσεων τοῦ ναοῦ. Εὐρέθησαν δὲ καὶ ἄλλα τινὰ τεμάχια μαρμαρίων γλυπτῶν ἐκ τῶν ἀκρωτηρίων ἢ τῶν αἰετωμάτων πιθανῶς τοῦ ναοῦ καθὼς καὶ τὸ ἥμισυ μέρος μικροῦ μαρμαρίνου τετραγώνου βάθρου φέροντος ἐπὶ τῆς ἔμπροσθεν ἐπιφανείας ἐπιγραφὴν μεταγενεστέρων ρωμαϊκῶν χρόνων (ὑψ. 0.16), ἐξ ἧς ἐξάγεται ὅτι ἐχρησίμωσεν τοῦτο ὡς βάθρον ἀναθήματος εἰς τὸν Ἀπόλλωνα, ὡς δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ἐκ τῆς συμπληρώσεως τῆς ἐν τῷ δευτέρῳ στίχῳ ἀναγραφομένης λέξεως ΦΟΙΒ[ΩΙ].

Εἰκ. 5. Φωτογραφία ἱερῆς ἐπιγραφῆς.

Σπουδαιοτάτη ὁμως διὰ τὴν λατρείαν τοῦ Ἀπόλλωνος Μαλεάτα εἶναι ἐνεπίγραφος ἐξ ἄσβεστολίθου στήλη μετ' αἰετώματος εὐρεθεῖσα ἐντὸς τοῦ πρὸς τὰ βορειοδυτικὰ τοῦ ναοῦ παλαιοχριστιανικοῦ τοίχου (σφζ. ὑψ. 0.38, πλ. 0.40, πάχ. 0.10), ἀποκεκρουμένη ὅμως κατὰ τὴν δεξιὰν πλευρὰν καὶ φέρουσα στοιχιδὸν ἐκτὸς μικρῶν ἐξαιρέσεων ἐπιγραφὴν, ἧς τὸ κείμενον δίδω κατωτέρω (*εἰκ. 5*):

¹ Ἐθν. Μουσ. ἀριθ. 157. RICHTER ἕ.ἀ. εἰκ. 711.

1. ὁ ἱαρεὺς ὁ πάρῳ Ἀσκληπιῶι παρ[ε]
 χέτω τοῖς προθυομένοις πά[ντι]
 α ὄσων δεῖ ἐπὶ τῷ προθύσι, ὄσ[οι]
 κα μὴ ἴκωντι ἔχοντες· λαμ[βαν]
5. ὄντω δὲ τούτων τριωδέ[λιον],
 ὀλᾶν δὲ καὶ στέμματος [ἡμι]
 ωδέλιον, σχιζᾶν δὲ ἐπὶ [τοῖς]
 ἀπαλίοις ἡμιωδέλιον, [ἐπὶ δὲ]
 τοῖς τελείοις ὀδελὸν —
10. Ἀπόλωνι ἱαρεὺς ὀλᾶν [σ]
 τέμματος καὶ σχιζᾶν] [ι]
 πὶ τῷ προθύσι ΤΩ
 πάρῳ Ἀσκληπιῶ [ι]
15. μὴ πλέον δὲ
 . ΝΤΩ —

Ἡ ἐρμηνεία τῆς ἐπιγραφῆς χρήζει ἐνδελεχοῦς μελέτης, ἣτις θέλει γίνεαι κατὰ τὴν πλήρη ἔκδοσιν τῶν εὐρημάτων. Ὀλίγα μόνον ἤθελον ἐνταῦθα νὰ παρατηρήσω περὶ τῆς σημασίας τῶν λέξεων προθυομένοις¹ καὶ προθύσι.

Οἱ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ «προθυόμενοι» εἶναι ἐνταῦθα οἱ ἰκέται οἱ προσερχόμενοι πρὸς ἴασιν εἰς τὸ Ἀσκληπιεῖον τῆς Ἐπιδαύρου, οἵτινες ὄφειλον ἐξ ἄλλου νὰ προσφέρωσι τὴν πρώτην θυσίαν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα. Διότι οὕτω πρέπει νὰ ἐρμηνευθῇ τὸ σύνθετον «προθύειν-προθύεσθαι» ὡς σημαῖνον δηλαδὴ θυσιάζω πρότερον, προθυσιάζω (vorher opfern) καὶ οὐχὶ θυσιάζω ὑπὲρ ἄλλου τινός. Ἡ ἐρμηνεία αὕτη, περὶ ἧς ἐπραγματεύθη διὰ μακρῶν ὁ L. Ziehen², ἐπιβεβαιωθεῖσα μεταγενεστέρως διὰ τῶν ἐπιγραφῶν τῆς Κυρήνης³ ἀποδεικνύεται ἀσφαλῆς καὶ διὰ τῆς ἡμετέρας ἐπιγραφῆς. Ἄλλ' ἰδιαιτέρως ἐν Ἐπιδαύρῳ ἔχομεν σαφῆ μαρτυρίαν ἐν τῷ ὕμνῳ τοῦ Ἰσύλλου περὶ προθυσιῶν γενομένων εἰς τὸν Ἀπόλλωνα Μαλεάταν, αἵτινες ἦσαν, ὡς φαίνεται, ὑποχρεωτικαὶ πρὸ τῆς εἰς τὸ Ἄβατον εἰσόδου τῶν ἱκετῶν τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Ὁ Καββαδίας⁴ νομίζει ὅτι ἡ πρὸ τῆς μεσημβρινῆς πλευρᾶς τῆς μονωρόφου στοᾶς τοῦ Ἀβάτου ἀποκαλυφθεῖσα ἐπιμήκης ὀρθογώνιος πλάξ ἀπετέλει ὑπόθεμα βωμοῦ, πιθανῶς, τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐπὶ τοῦ

¹ Περὶ τῆς διαφορᾶς τοῦ ἐνεργητικοῦ θύειν καὶ τοῦ μέσου θύεσθαι πρβ. P. STENGEL ἐν Hermes 31, 1896 σ. 637 κέ.

² Rhein. Mus. 59, 1904 σ. 391 κέ. Leges Sacrae II 1 σ. 71.

³ ULRICH VON WILAMOWITZ—MÖLLENDORFF Heilige Gesetze eis Sitzungsberichte d. Pr. Akad. d. Wiss. 1927 σ. 162.

⁴ ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ Ἱερὸν σ. 126 κέ.

ὁποίου θὰ ἐγίνοντο, ὥς καὶ ἐν Τρίκῃ τῆς Θεσσαλίας, θυσίαι πρὸ τῆς καταβάσεως εἰς τὸ Ἄδυτον τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Ἄλλ' εἶναι πιθανώτερον ὅτι αἱ θυσίαι αὗται ἐγίνοντο ἐπὶ τοῦ ἐπισήμου βωμοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος Μαλεάτα, ὅστις ὑπῆρχεν ἐπὶ τοῦ Κυνορτίου ὄρους, εἰς ταύτας δὲ ἀναφέρεται καὶ ὁ ὕμνος τοῦ Ἰσύλλου. Ἔχει δὲ τὸ σχετικὸν χωρίον τοῦ ἐν τῷ Ἀσκληπιείῳ τῆς Ἐπιδαύρου ἀνευρεθέντος ὕμνου ὡς ἑξῆς¹:

27. « *πρῶτος Μᾶλος ἔτευξεν Ἀπόλλωνος Μαλεάτα
 « βωμόν καὶ θυσίαις ἠγλάισεν τέμενος'
 « οὐδέ κε Θεσσαλίας ἐν Τρίκῃη πειραθείης
 « εἰς ἄδυτον καταβάς Ἀσκληπιοῦ, εἰ μὴ ἀφ' ἄγνοῦ*
31. « *πρῶτον Ἀπόλλωνος βωμοῦ θύσαις Μαλεάτα.*

Καὶ ἀναφέρονται μὲν ἐνταῦθα αἱ εἰς τὸν Μαλεάτην Ἀπόλλωνα ὑποχρεωτικαὶ θυσίαι, ὥς γενόμεναι ἐν Τρίκῃ τῆς Θεσσαλίας, ἀλλ' ὁ συνδετικὸς σύνδεσμος «οὐδέ» σημαίνει ὅτι τὸ αὐτὸ συνέβαινε καὶ ἐν Ἐπιδαύρῳ ὡς ἀποδεικνύεται νῦν ἐκ τῆς ἀνευρεθείσης ἐπιγραφῆς. Ὅτι δὲ ἐν Ἐπιδαύρῳ ἐγίνοντο χωρισταὶ θυσίαι εἰς τὸν Ἀπόλλωνα γνωρίζομεν καὶ ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 40/41 ἐπιγραφῆς², τῆς δημοσιευθείσης τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Καββαδία³, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀναφέρονται θυσίαι τελούμεναι κεχωρισμένως εἰς τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὸν Ἀσκληπιόν, οἵτινες εἶχον βεβαίως ἰδιαιτέρον ἐκάτερος ναὸν καὶ βωμόν. Ἄλλ' αἱ πρῶται θυσίαι τῶν ἱκετῶν φαίνεται ὅτι ἐγένοντο εἰς τὸν Ἀπόλλωνα, ὅστις ἦτο καὶ ὁ παλαιότερος θεός, συνδεόμενος, συμφώνως πρὸς τὸν ὕμνον τοῦ Ἰσύλλου μετὰ τοῦ ἥρωος Μάλου, συγχωνευθείσης δὲ πιθανώτατα τῆς λατρείας τούτου ἢ τοῦ παλαιότερου θεοῦ Μαλεάτα μετὰ τῆς τοῦ Ἀπόλλωνος⁴. Ἰσχύει δηλαδὴ καὶ ἐνταῦθα ἢ κατὰ πρῶτον ἔπὸ Rohde γενομένη παρατήρησις, ὅτι ἡ λατρεία τοῦ ἥρωος ἢ ἡρωοποιηθέντος θεοῦ εἶναι πάντοτε παλαιότερα τῆς μετὰ ταῦτα εἰσαχθείσης λατρείας τοῦ θεοῦ⁵.

Ἐν στίχῳ 3 ἀναγράφεται ἡ φράσις «ἐπὶ τᾷ πρόθυσι», τὸ αὐτὸ δὲ ἐπαλαμβάνεται καὶ ἐν στίχῳ 3 τοῦ δευτέρου μέρους τῆς ἐπιγραφῆς. Ἡ γραφὴ λοιπὸν αὕτη εἶναι βεβαία, ἢ δὲ κατάληξις τῆς δοτικῆς τῶν τριτοκλίτων εἰς ἰ ἀντὶ εἰ εἶναι γνωστὴ καὶ ἔξ ἄλλων ἐπιγραφῶν τῆς Ἐπιδαύρου⁶. Ἄλλ' ἐνταῦθα ἢ ἔννοια τῆς λέξεως «πρόθυσις» εἶναι διάφορος τῆς ἀρχιτεκτονικῶς γνωστῆς. Ἐπεκράτησε δηλ. ἐν τῇ ἀρχιτεκτονικῇ νὰ ἐρμηνεύεται ἡ λέξις «πρόθυσις» ὡς σημαίνουσα τὴν πρώτην κρηπίδα τοῦ βωμοῦ, συμφώνως πρὸς τὸ

¹ IG ἔ.ἀ. 128. ² IG ἔ.ἀ. ³ AE 1899 σ. 1 κέ.

⁴ H. USENER Götternamen 146. A. B. COOK Zeus II 487, κέ. RE ἐν ἄρθρῳ Maleatas. U. VON WILAMOWITZ - MÖLLENDORFF Isyllos σ. 100.

⁵ Er. ROHDE Psyche ἔκδ. 2α σ. 139 ὑποσ. 2. L. ZIEHEN Rhein. Mus. ἔ.ἀ. σ. 396.

⁶ IG ἔ.ἀ. σ. 211.

σχετικὸν χωρίον τοῦ Πausανίου περὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ ναοῦ τοῦ Διὸς «*κρηπίδος τῆς πρώτης προθύσεως καλουμένης*»¹. Ἄλλ' ἐνταῦθα ἡ λέξις προθύσις σημαίνει προφανῶς τὴν θυσίαν τῶν προθυομένων, αὐτὴν δηλαδὴ ταύτην τὴν προθυσίαν. εἶναι λοιπὸν εὐλόγον νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι, εἰδικῶς ἐν Ὀλυμπίᾳ, ὄρισμένον μέρος τῆς κυρίως θυσίας ἐγένετο ἀκριβῶς ἐπὶ τῆς πρώτης ταύτης κρηπίδος τοῦ βωμοῦ, ὡς ἀναφέρει ἄλλωστε ὁ Πausανίας «*αὐτὰ μὲν δὴ τὰ ἱερεῖα ἐν μέρει τῇ κάτω, τῇ προθύσει, καθέστηκεν αὐτοῖς θύσαιν τοὺς μηρῶν δὲ ἀναφέροντες ἐς τοῦ βωμοῦ τὸ ὑψηλέστατον καθαγίζουσαι ἐνταῦθα*». Ἐκ τῆς πράξεως δὲ ταύτης τῆς προθυσίας, ὠνομάσθη πρόθυσις τὸ μέρος, ἐνθα ἐγένετο ἡ προθυσία. Ἄλλ' ὅτι τοῦτο δὲν συνέβαινε πανταχοῦ ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τῆς προκειμένης ἐπιγραφῆς, ἐνθα εἶναι φανερόν ὅτι ἡ λέξις σημαίνει τὴν προθυσίαν τὴν γινομένην εἰς τὸν Ἀπόλλωνα ἐπὶ τοῦ ἰδιαιτέρου αὐτοῦ ἱεροῦ, εἰς ὃν ὄφειλον νὰ θυσιάζωσιν οἱ ἱκέται ἰδιαιτέραν θυσίαν, ὡς εἶπομεν, λεγομένην πρόθυσιν, ὡς γινομένην πρὸ τῆς εἰς τὸν Ἀσκληπιὸν κυρίας θυσίας.

Ἄλλὰ γεννᾶται τὸ ζήτημα ποῖα ἦσαν τὰ ἀναγκαῖα («*ὄσων δεῖ*») διὰ τὴν πρόθυσιν, ἅτινα παρέχει ὁ ἱερεὺς τοῦ Ἀσκληπιοῦ εἰς τοὺς προθυομένους καὶ ἅτινα ἀποτιμῶνται εἰς τρεῖς ὀβολούς. Πρέπει δὲ νομίζω νὰ θεωρήσωμεν ταῦτα ὡς χωριστὰ ἀπὸ τὰ ἄλλα τὰ εἰδικῶς κατονομαζόμενα, ἦτοι τὰς ὀλάς, τὸ στέμμα καὶ τὰς σχίζας, διότι διὰ ταῦτα δριζύονται ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ἰδιαιτέροι ἀξίαι. Διὰ τοῦτο νομίζω ὅτι τὸ «*ὄσων δεῖ*» τῆς ἐπιγραφῆς πρέπει νὰ ἐρμηνευθῇ ὅτι σημαίνει τὰ «*θυλήματα*» ἢ τὰ «*πόπανα*», ἅτινα συμφώνως πρὸς τὸν σχολιαστὴν τοῦ Ἀριστοφάνους² πρέπει νὰ ἦσαν ἀπαραίτητα εἰς πᾶσαν θυσίαν. Καὶ ἐν τῇ «*Εἰρήνῃ*» δὲ τοῦ Ἀριστοφάνους γίνεται διάκρισις τούτων· οὕτως ἐν στίχῳ 948 ἀναφέρονται αἱ «*ὀλαι καὶ τὸ στέμμα*» ὡς καὶ ἡ μάχαιρα ὡς φερόμενα ἐντὸς κανίστρου διὰ τὴν θυσίαν.

«*Τὸ κανοῦν πάρεσι' ὀλάς ἔχον καὶ στέμμα καὶ μάχαιραν*». Κατωτέρω δὲ ἐν στίχῳ 1040 ἀναφέρονται ἐν τῇ αὐτῇ θυσίᾳ, τὰ θυλήματα, τὰ γλυκὰ δηλαδὴ πλακούντια, ἅτινα ἐλάμβανεν ὁ ἱερεὺς, ὅστις μετὰ πλεονεξίας, ὡς φαίνεται, πολλάκις περισυνέλεγε ταῦτα ἐκ τοῦ βωμοῦ³.

Ἐν στ. 8 τῆς ἐπιγραφῆς ἀναφέρεται ἡ λέξις, ἀπαλῖοις, ἄγνωστος ἄλλοθεν ἔξ ἐπιγραφῶν. Σημαίνει δὲ ἡ λέξις ἀπαλίας, γαλαθηνὸν χοῖρον, δέλ-

¹ ΠΑΥΣ. V, 13, 8. ΚΟΝΤΟΥ Γλωσσ. Παρατ. σ. 510. Arch. Jahrb. XI, 1896 σ. 53 κ.έ.

² ΣΧΟΛ. ΑΡΙΣΤΟΦ. Πλοῦτος 660. P. STENGEL Die griech. Kultusaltertümer σ. 110. L. ZIEHEN Rhein. Mus. ἔ.δ. 396.

³ ΑΡΙΣΤΟΦ. Πλοῦτος στ. 678 κ.έ. «*μετὰ τοῦτο δὲ περιῆλθε τοὺς βωμοὺς ἅπαντας ἐν κύκλῳ εἴ ποιν πόπανον εἶη τι καταλειμμένον*».

φακα καὶ ἀναφέρεται ὅτι ὁ Πυθαγόρας ἐχρησιμοποιοῖ εἰς τὰς θυσίας ἀλέκτορας μόνον καὶ ἐρίφους καὶ γαλαθηνούς τοὺς λεγομένους ἀπαλίας¹. Ἄλλὰ καὶ παρ' Ἡσυχίου ἐν λ. ἀπάλιον σημαίνει θῦμα δελφάκιον, ἐκ τοῦ ἐπιθέτου ἀπαλός=τρυφερός, μικρός. Χοῖροι τέλειοι ἀναφέρονται ἐν ἐπιγραφῇ ἐξ Ἐπιδαύρου IG IV 1 93^{7, 16}. Ἐξαιρετικῶς εὐτυχῆς ὑπῆρξε μικρὰ σκαφή γενομένη κατὰ τὴν βορειανατολικὴν γωνίαν τοῦ ναοῦ (εἰκ. 3,3). Ἦτο δὲ τὸ μέρος τοῦτο πλήρες χωμάτων μελανῶν, ἐξ οὗ συνεπέρανον ὅτι τοῦτο προήρχετο ἀσφαλῶς ἐκ καύσεώς τινος ἢ θυσίας. Εὐρέθησαν δὲ ἐντὸς τῶν χωμάτων τεμάχια ἀνθρώπων καὶ κεκαυμένα ὀστᾶ ζώων καθὼς καὶ μέγα πλῆθος μικρῶν πηλίνων κοτυλίσκων διαφόρων μεγεθῶν, πηλίνων εἰδωλίων, ὀστράκων ἄλλων μεγαλυτέρων ἀγγείων καὶ χαλκῶν καὶ σιδηρῶν ἀντικειμένων, ἅτινα ἀπετέλουν βεβαίως ἀφιερώματα τοῦ ναοῦ. Εἶναι πιθανὸν ὅτι ἐκεῖ που ἔκειτο ὁ βωμὸς τοῦ ναοῦ, διότι ὀλίγον ἀνατολικώτερον ὑπάρχον λίθοι διάφοροι, σημειούμενοι καὶ ἐν τῷ σχεδιάσματι τοῦ Καββαδία καὶ προερχόμενοι πιθανῶς ἐκ τοῦ βωμοῦ. Ἀσφαλῆ ὅμως συμπεράσματα δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐκφέρωμεν πρὸ τῆς πλήρους ἀνασκαφῆς τοῦ χώρου, τοῦ μετὰ τινος σπουδῆς, δυστυχῶς, ἀνασκαφέντος ὑπὸ τοῦ Καββαδία.

Ἐκ τῶν εὐρημάτων σπουδαιότερα εἶναι τὰ χαλκᾶ, μεταξὺ τῶν ὁποίων περιλαμβάνονται μικροὶ δακτύλιοι καὶ ὄβελοι, φύλλα στεφάνων, λαβαὶ μεγάλων ἀγγείων, λεπίδες ξιφῶν (εἰκ. 6) κ.λ.π. Ἐκ τούτων χαρακτηριστικὴ εἶναι λεπίς ἐγχειριδίου, οὗτινος τὸ σχῆμα δὲν εἶναι σὺνήθες, καθ' ὅσον γνωρίζω, ἐκ τῶν ἱστορικῶν Ἑλληνικῶν χρόνων, ἅτε προσομοιάζον πολὺ πρὸς τὰ γνωστὰ Μυκηναϊκὰ ἐγχειρίδια καὶ κατὰ τὴν τεχνικὴν κατασκευὴν καὶ κατὰ τὴν διακόσμησιν. Σχηματίζονται δηλαδὴ αἱ ἀκμαὶ τῆς λεπίδος αὐτοῦ ἐκ τριῶν χαλκῶν πλακῶν, ὁμοῦ συγκεκολλημένων καὶ σφυρηλατημένων, αἵτινες καὶ καλύπτουν τὰς ἑκατέρωθεν χαμηλὰς πλευρὰς τῆς ράχως, ἥτις εἶναι κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπεξεργασμένη καὶ φέρει ἐπὶ τῆς ἄνω λείας ἐπιφανείας τὴν σπειροειδῆ διακόσμησιν. Ἀπαντᾷ δὲ ἡ σπεῖρα ὡς διακοσμητικὸν στοιχεῖον τῶν μυκηναϊκῶν ξιφῶν², ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀνεύρω ταύτην ἐπὶ τῶν ξιφῶν τῶν ἱστορικῶν χρόνων, τῶν ὁποίων ἡ ράχις εἶναι συνήθως στρογγύλη, ὅπως παρατηρεῖται καὶ ἐπὶ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 3 τῆς εἰκόνης εἰκονιζομένου τεμαχίου ἐτέρου ξιφούς. Ἡ οὐχὶ γωνιώδης ἢ στρογγύλη ἀλλ' ἐπίπεδος ράχις ἢ ἀπαντῶσα εἰς ξίφη ἐκ Μυκηνῶν³ εἶναι γνωστὴ καὶ ἐκ παλαιότε-

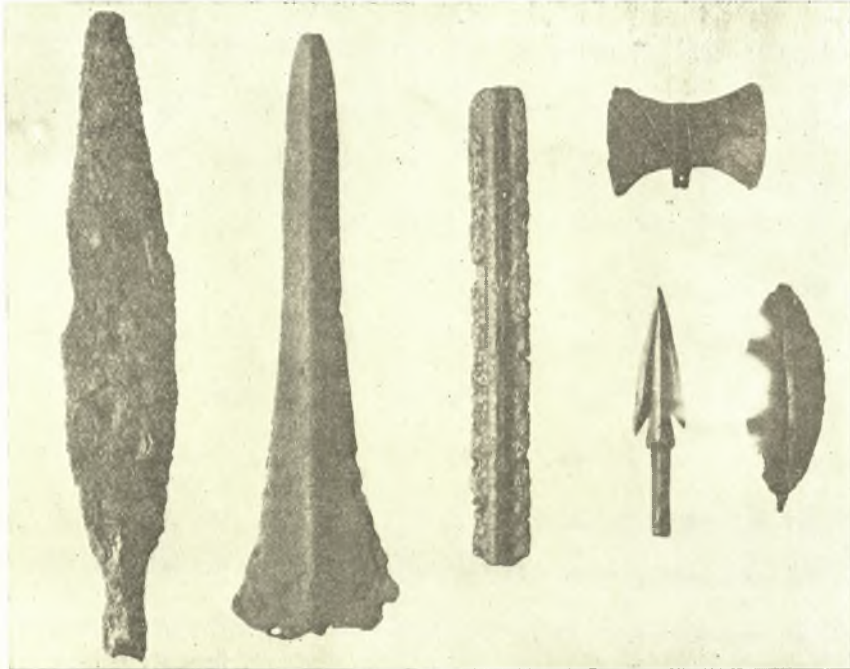
¹ ΔΙΟΓ. ΛΑΕΡΤ. VIII 20.

² G. KARO Schachtgräber von Mykenae σ. 201 πίν. LXXXII 727,736.

³ G. KARO ἔ.ἀ. πίν. XCI καὶ XCV 905, 906 σελ. 204. Πρβ. καὶ C. W. BLEGDEN Prosymna σ. 336, No 16, εἰκ. 607.

ρων χρόνων ἐκ Κρήτης, ἐξ ἧς κατάγεται ἀσφαλῶς ὁ τύπος οὗτος¹ (εἰκ. 7).

Ἄλλὰ τὸ πλεόν ἀξιόλογον ἐκ τῶν χαλκῶν εὐρημάτων εἶναι μικρὸν ἀγαλμάτιον λέοντος² (εἰκ. 8), προερχόμενον κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐκ μεγάλου χαλκοῦ ἀγγείου, ὑδρίας ἢ λέβητος ἢ κρατῆρος, τοῦ ὁποίου ἐκόσμηι τὴν ἄνω ἐπιφάνειαν τοῦ χείλους, ὡς δύναται τις νὰ συμπεράνη ἐκ τῆς ἐπὶ τῆς

Εἰκ. 6. Διάφορα χαλκᾶ ἀντικείμενα.

κάτω λείας ἐπιφάνειας τοῦ ἀγαματίου σχηματιζομένης κοιλότητος ἐντὸς τῆς ὁποίας εἰτίθετο ὁ συνδετικὸς μόλυβδος διὰ τὴν στερεὰν προσαρμογὴν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ἀγγείου.

Παρίσταται δὲ ὁ λέων ἀναπαυόμενος, στρέφων τὴν κεφαλὴν ὀλόκληρον, ὥστε νὰ φαίνεται κατ' ἐνώπιον ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν πλαγίαν κυρίαν κάτοιφιν τοῦ ἀγαματίου, συμφώνως πρὸς τὴν χρῆσιν αὐτοῦ ὡς κοσμήματος χείλους ἀγγείου. Ὁ τύπος οὗτος τοῦ ἀγαματίου ὁ οὕτω λεγόμενος Χετταϊκὸς

¹ ΣΤ. ΞΑΝΘΟΥΔΙΔΗΣ ΑΕ 1906 σ. 134, πίν. 7, 5. J. CHARBONNEAUX Mon. Piot 28, 1925-26 σ. 4 κέ. πίν. I.

² Μέγ. μῆκος 0,08, ὕψ. 0,045, πλ. 0,025 μ.

ἢ βορειοασσυριακός, διακρινόμενος διὰ τὸ μέγα πλάτος καὶ τὸ σχεδὸν τετράγωνον περίγραμμα τῆς κεφαλῆς καὶ τὸ μέγα ὕψος τοῦ ἄνω χείλους, επικρατεῖ καὶ ἐπιδρᾷ εἰς τὴν ἑλληνικὴν τέχνην τοῦ 7ου π. Χ. αἰῶνος, συγχρόνως πρὸς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ πρωτοκορινθιακοῦ ρυθμοῦ¹. Ἐξαιρετόν δὲ τούτου παράδειγμα ἀποτελοῦν οἱ λέοντες-πάνθηρες τοῦ αἵετώματος τῆς Κερκύρας καὶ οἱ ἐκ Κορίνθου προερχόμενοι λέοντες τῆς Κοπενάγης². Ἡ ἔντασις καὶ ἡ ἐλαστικότης τοῦ σώματος τοῦ λέοντος ἢ τόσον ἰσχυρῶς ἀπεικονιζομένη εἰς τὸ τοξοειδὲς σχεδὸν ἡμικυκλικὸν περίγραμμα τῆς ράχews, εἶναι ἐξ ἄλλου γνωρίσματα τῆς Δωρικῆς τέχνης τοῦ 7ου π. Χ. αἰῶνος. Εἰς τὸ δεύτερον ἡμισυ τοῦ αἰῶνος τούτου πρέπει νὰ ἀνήκῃ, πιστεύω, καὶ ὁ ἐνταῦθα ἀπεικονιζόμενος λέων τῆς Ἐπιδαύρου.

Πήλινα ἀγγεῖα

Μεταξὺ τῶν ἀναθημάτων εὐρέθη μέγας ἀριθμὸς μικρῶν ἰδία ἀγγείων, τῶν ὁποίων ὅμως, λόγῳ τῆς ἀναταραχῆς, ὅπως εἴπομεν, τῶν χωμάτων ἢ κατὰταξις κατὰ στρώματα εἶναι ἀδύνατος. Τὰ πλεῖστα τούτων ἀνήκουν εἰς τὴν 7ην καὶ 6ην ἑκα-

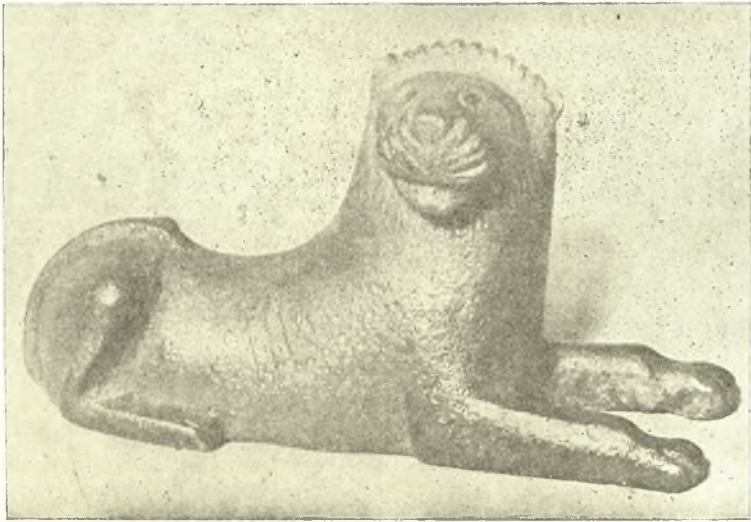

Εἰκ. 7. Χαλκοῦν ἐγχειρίδιον.

¹ F. ROULSEN *Der Orient und die frühgriechische Kunst* σ. 17 σημ. 9. E. KUNZE *Kretische Bronzereliefs* σ. 171, 185. H. PAYNE *Necrocorinthia* σ. 67 κέ. X. ΚΑΡΟΥΖΟΣ *AE* 1937, 2, σ. 599 κέ.

² G. RODENWALDT *Korkyra II* σ. 56 κέ. καὶ 140 κέ. C. JACOBSEN *Ny Carlsberg Glypt.* 5 κέ. Νο 5 καὶ 6.

τονταετηρίδα, ὅπως καὶ τὰ λοιπὰ χαλκᾶ ἀντικείμενα καὶ τὰ κατωτέρω περιγραφόμενα εἰδώλια. Τὰ πλέον δὲ χαρακτηριστικὰ καὶ διὰ τὴν τεχνικὴν τελειότητα καὶ διὰ τὴν χρονολογίαν εἶναι δύο μικρὰ ἀλάβαστρα εἰκονιζόμενα ἐν εἰκ. 11. Τὸ μεγαλύτερον τούτων (ῦψ. 0.08) ἐκ πηλοῦ ἀνοικτοῦ ἐρυθροῦ διακοσμεῖται ἔξ ἄλλεπαλλήλων ζωνῶν βαθέος ἐρυθροῦ καὶ μελανοῦ χρώματος, διακοπτομένων

Εἰκ. 8. Ἀγαμάτιον τοῦ λέοντος.

ὑπὸ δύο στενωτέρων ζωνῶν μετὰ κοσμήματος ἐκ διπλῶν στιγμῶν. Ὁ λαιμὸς καὶ ἡ κάτω ἐπιφάνεια κοσμεῖται διὰ γλωσσοειδοῦς κοσμήματος μελανοῦ χρώματος. Τὸ σχῆμα τοῦ ἀγγείου μετὰ τῆς σχεδὸν στρογγύλης βάσεως καὶ τῆς ὀμαλῆς ἀναπτύξεως τῆς καμπύλης ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ πρὸς τὴν βᾶσιν ὡς καὶ ἡ διακόσμησις, δεικνύουν ὅτι τοῦτο δὲν δύναται νὰ εἶναι νεώτερον τοῦ τελευταίου τετάρτου τοῦ 7ου αἰῶνος, τῶν χρόνων δηλαδὴ τῆς κυρίως ἀκμῆς καὶ δημοτικότητος τοῦ ἀγγείου τούτου¹. Τὸ ὅμοιον κατὰ τὴν διακόσμησιν ἀλάβαστρον ἐκ Λίνδου τῆς Ρόδου εἶναι λόγφ τῆς εὐρυτέρας βάσεως ὀλίγον νεώτερον². Τῆς αὐτῆς δὲ ἐποχῆς ἢ καὶ ὀλίγον προγενέστερον, ἀνήκον πιθανῶς εἰς τὸ τέλος τῆς μεταβατικῆς περιόδου ἀπὸ τοῦ ὑστέρου πρωτοκορινθιακοῦ ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ εἰς τὸν πρῶτον Κορινθιακόν, εἶναι τὸ μικρότερον ἀλάβαστρον (σφζ. ῦψ. 0.06) μετὰ τῆς ὠραίας παραστάσεως τῆς περωτῆς Ἀρτέμι-

¹ H. PAYNE *Necrocorinthia* σ. 281 καὶ 283 εἰκ. 121 β

² CH. BLINKENBERG *Lindos I* τόμ. 2, πίν. 48, 1023 α.

δος. Παρίσταται δὲ ἡ θεὰ μετὰ τοῦ σώματος αὐτῆς κατ' ἐνώπιον καὶ τῆς κεφαλῆς κατὰ πλαγίαν ὄψιν στρεφομένης πρὸς δεξιὰ, φέρουσα πόλον καὶ χιτῶνα χρώματος ἐρυθροῦ μετὰ μελανῶν ἐγχαράκτων παρυφῶν καὶ κρατοῦσα κύκνους ἐκ τοῦ λαιμοῦ δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν κατὰ τὸν γνωστὸν τύπον, ὅστις πρώτην φορὰν παρουσιάζεται κατὰ τὴν περίοδον ταύτην εἰς τὴν Κοριν-

Εἰκ. 9. Μικρὰ πήλινα ἀγγεῖα καὶ εἰδώλια.

θιακὴν τέχνην¹. Ὁ πηλὸς εἶναι κίτρινος, αἱ δὲ διακοσμήσεις διὰ μελανοῦ καὶ βαθέος ἐρυθροῦ δεδηλωμένα. Γλωσσοειδὲς κόσμημα ὑπάρχει ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ ἴχνη δὲ τῶν ἐγχαράκτων περιγραμμάτων τοῦ αὐτοῦ κοσμήματος ὑπάρχουν καὶ ἐπὶ τῆς κάτω ἐπιφανείας τῆς βάσεως. Ἡ διάκρισις τῶν περιγραμμάτων τῶν ἐνδυμάτων καὶ τῶν ἐπὶ μέρους χαρακτηριστικῶν τῆς κεφαλῆς καὶ τῶν λοιπῶν λεπτομερειῶν τῆς διακοσμήσεως καὶ τῶν ροδάκων, οἵτινες πληροῦσι τὰ κενὰ μέρη αὐτῆς, δηλοῦται δι' ἐγχαράκτων γραμμῶν. Ρόδακες ὑπάρχουν μικρότεροι καὶ μεγαλύτεροι, ἡ εἰσαγωγή δὲ τῶν τελευταίων τούτων εἰς τὴν διακόσμησιν ἀποτελεῖ χαρακτηριστικὸν στοιχεῖον μεταγενεστέρως πως χρονολογίας τοῦ ἀγγείου, περὶ τὰ τέλη πιθανῶς τῆς μεταβατικῆς περιόδου, κατὰ

¹ H. PAVNE *Necrocorinthia* σ. 275, Νο 101 - 105, πίν. 12, 2. 7. Περὶ τῆς παραστάσεως τῆς πτερωτῆς Ἀρτέμιδος ἰδὲ κυρίως G. RADET *Cybelé*. M. S. THOMPSON *The Asiatic or Winged Artemis* ἐν *JHS* XXIX 1909 σ. 286 κέ. πρβ. καὶ F. STUDNICZKA *Kyrene* σ. 153 κέ. M. NILSSON *Geschichte d. griech. Religion* I σ. 286.

τὴν ὁποίαν ὁ διακοσμητικὸς ἐγγάρακτος ρόδαξ εἶναι συνήθως μικρὸς καὶ ἐπιμελῶς δεδηλωμένος¹.

Εὐρέθησαν ἐπίσης θραύσματα ἀττικῶν ἀγγείων μεταξὺ τῶν ὁποίων τεμάχιον κύλικος μελανομόρφου (εἰκ. 10), μετὰ παραστάσεως ἐλάφου τῶν μέσων περιόδου τῆς 6ης π.Χ. ἑκατονταετηρίδος, καθὼς καὶ μικρότερον τεμά-

Εἰκ. 10. Τεμάχιον ἀττικῆς κύλικος.

χιον μελαμβφοῦς ἀγγείου μετ' ἐπιγραφῆς, γραμμάτων ἀττικῶν, δυναμένης νὰ ἀναγνωσθῇ ὡς ΛΑΔΕΜ = Λάδης. Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ ἀνεύρεσις ἑκατοντάδων μικρῶν κοτυλῶν (ὑψ. 0.035 - 0.025), τῶν ὁποίων ἡ χρῆσις ὡς ἀναθηματικῶν ἀγγείων ἔχει ἀποδειχθῆ ἐπαρκῶς ἐκ τοῦ πλήθους τῶν ἀνευρεθέντων εἰς διάφορα ἱερά² καὶ ἐν αὐτῷ τούτῳ τῷ Ἀσκληπιείῳ τῆς Ἐπιδαύρου³. Ἀνήκουν δὲ πάντα σχεδὸν εἰς τὸν 6^{ον} αἰῶνα καὶ φέρουν ἀπλήν

¹ H. PAYNE Necrocorinthia σ. 31.

² Aigina II, 451. CH. BLINKENBERG ἔ.δ. I σ. 623 κέ. H. PAYNE Necrocorinthia σ. 334 κέ. BCH 1905 σ. 303. Tiryns I σ. 102 κέ.

³ ΑΔ 1891 σ. 85.

διακόσμησιν ἐξ ἄλλεπαλλήλων ζωνῶν ἐρυθροῦ καὶ μελανοῦ χρώματος καὶ γραμμῶν ἢ ζικ-ζὰκ κατὰ τὸ χεῖλος. Τὰ πλεῖστα τούτων εἶναι κατεσκευασμένα ἐκ πηλοῦ κιτρινοῦ ἢ ροδοχρόου κατὰ τὸν κορινθιακὸν τρόπον, φέροντα πολλάκις καὶ ἐσωτερικῶς ἐρυθρὰν βαφὴν εἶναι δὲ πιθανὸν ὅτι καὶ ταῦτα, ὅπως καὶ τὰ τῆς Τίρυνθος, προέρχονται ἐξ Ἀργολικοῦ τινος ἐργαστη-

Εἰκ. 11. Κορινθιακὰ ἀλάβαστρα.

ρίου, καθιστάμενα μάλιστα λίαν κοινὰ καὶ λαμβάνοντα μεγίστην διάδοσιν κατὰ τὰ μέσα τοῦ βου π.Χ. αἰῶνος. Πλεῖστα δὲ παρόμοια ἀγγεῖα εὐρέθησαν καὶ εἰς παλαιότερας ἀνασκαφὰς τοῦ ἱεροῦ, χωρὶς νὰ δυνάμεθα νὰ γνωρίζωμεν δυστυχῶς τὸν ἀκριβῆ γῶρον τῆς ἀνευρέσεως.

Πήλινα εἰδῶλια

Ἐκ τῶν ἀνευρεθέντων δεκάδων πηλίνων εἰδωλίων (εἰκ. 12) τὸ σύνολον σχεδὸν εἶναι χειροποίητα, ἐλάχιστα δὲ εἶναι μεταγενέστερα. Ὁ πηλὸς εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον ροδοχρόου ἢ ὑπόφαιος, εἰς μερικὰ δὲ κίτρινος. Φέρουν γραπτὴν πολλάκις διακόσμησιν ἐξ ἐρυθροῦ χρώματος, τινὰ δὲ διατηροῦν ἕγνη τοῦ λευκοῦ ἐπιχρίσματος. Ἐκ τῶν ἀνθρωπομόρφων εἰδωλίων ἔχομεν καὶ τοὺς δύο γνωστοὺς τύπους τῆς ὀρθῆς καὶ τῆς καθημένης θεᾶς. Ὁ δεύτερος δὲ οὗτος τύπος εἶναι καὶ ὁ πολυπληθέστερος. Ἡ θεὰ παρίσταται

καθημένη κατὰ τὸν γνωστὸν ἐξ Ἡραίου τοῦ Ἄργους καὶ ἐκ Τίρυνθος τύπον¹ μετὰ τοῦ ἐντελῶς πρωτογόνου πτηνοειδοῦς προσώπου καὶ τῶν ἐν εἴδει δισκίων ὀφθαλμῶν (yeux pastillés), φέρουσα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς στέφανον καὶ πόλον ἐπὶ δὲ τοῦ λαιμοῦ περιδέριον (ισθμίων) καὶ ὡς διακοσμητικὸν τοῦ στήθους διπλοῦν ὄρμον, ὅστις διήκει ἀπὸ τοῦ ἐνὸς ὤμου εἰς τὸν ἄλλον, πορπούμενος κατὰ τὸ ἄκρον διὰ περόνης. Ἐκ δὲ τῶν λοιπῶν εἰδωλίων συνηθέστατος εἶναι

Εἰκ. 12. Πήλινα εἰδώλια.

ὁ τύπος τοῦ ἱπέως μεθ' ὑψηλῆς περικεφαλαίας, τοῦ ὁποίου ἀνάλογα παραδείγματα ἔχομεν ἐπίσης ἐκ τοῦ Ἡραίου τοῦ Ἄργους². Μεταξὺ δὲ τῶν εἰδωλίων, ἅτινα παριστοῦν διάφορα ζῶα, ἵππους βοῦς, πτηνὰ κ.λ.π., σπανιώτατον εἶναι εἰδώλιον πλέοντος βατραχίου ἐκ πηλοῦ ροδοχρόου μετὰ γραπτῆς ἐπὶ τῆς ράχεως ἐρυθρᾶς διακοσμῆσεως. Ἡ παράστασις πλέοντος βατραχίου μετὰ τεταμένων δηλαδὴ ποδῶν εἶναι, καθ' ὅσον γνωρίζω, σπανιώτατη ἀπαντῶσα π.χ. εἰς ἀρχαῖκόν δίδραχμον τοῦ Βρετανικοῦ Νομισματικοῦ Μουσείου, ὅπερ πρῶτος ὁ I. Σβορώνος ἀπέδωκεν, ἐκ μυθολογικῶν κριτηρίων ὀρμώμενος, εἰς

¹ Tiryns I σ. 59 κέ., πίν. I. CH. WALDSTEIN The Argive Heraeum II σ. 19 εἰκ. 19. H. PAYNE Perachora σ. 221. C. BLEGEN ἔ.ἀ. σ. 420 κέ., εἰκ. 10.

² The Argive Heraeum II πίν. XLVIII, 2 (244).

τὴν νῆσον Σέριφον¹. Ἐθεωρεῖτο δὲ ὁ ἐκ Σερίφου βάτραχος ὡς σύμβολον τῆς ἀφωνίας, ἔξ οὗ καὶ ἡ παροιμία «βάτραχος Σερίφιος» ἐπὶ τῶν ἀγώνων, προερχομένη ἔξ ἐπιχωρίων μυθολογικῶν παραδόσεων συνδεομένων πρὸς τὸν Περσέα τὸν μυθικὸν ἦρωα τῆς νήσου, τῆς ὁποίας οἱ νομισματικοὶ τύποι συνδέονται ἅπαντες πρὸς τὸν Περσέα καὶ τὰ πρὸς τοῦτον συνδεόμενα σύμβολα, τὴν ἄρπην δηλαδὴ καὶ τὴν κεφαλὴν τῆς Μεδούσης.

Διάφορον κατὰ τὴν παράστασιν ἀλλὰ πλησιέστατον πρὸς τὸν τόπον προελεύσεως εἶναι ἔξ ἄλλου μικρὸν χαλκοῦν ἀγαλμάτιον βατράχου, εὑρισκόμενον ἐν τῷ Μουσεῖῳ τοῦ Βερολίνου, προερχόμενον δὲ ἀσφαλῶς ἐκ Πελοποννήσου καὶ πιθανῶς ἐκ Κορίνθου καὶ φέρων ἀναθηματικὴν ἐπιγραφὴν «Ἄμων Σωνόου Βοάσων»². Ἐρμηνεύεται δὲ ἡ λέξις Βοάσων ὡς ἐπιθετον τοῦ Ἀπόλλωνος, ὅστις κατ' ἄλλην παράδοσιν ἐθεράπευε τὴν τραυλότητα καὶ τὴν κατὰ Πίνδαρον «δύσθροον φωνά»³. Πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα δὲ εἰς τοὺς Δελφοὺς ἦλθεν ὁ Βάττις ὁ κίστης τῆς Κυρήνης πρὸς θεραπείαν τῆς φωνῆς αὐτοῦ⁴. Πρὸς ταῦτα πρέπει νὰ συνδεθῇ ἡ ἐτυμολογία τῆς λέξεως βάτραχος «παρὰ τὸ βοάτραχος παρὰ τὸ τὴν βοὴν τραχεῖαν ἔχειν»⁵ καὶ ἡ ὀνοματοποιία βατταρίζω=ψελλίζω, τραυλίζω.

Βάτραχοι ὑπῆρχον ἐπίσης τετρορευμένοι καὶ περὶ τὴν ρίζαν τοῦ χαλκοῦ φοίνικος, ἀναθήματος εὑρισκόμενου κατὰ τὸν Πλούταρχον ἐν τῷ οἴκῳ τῶν Κορινθίων εἰς τοὺς Δελφοὺς⁶. Ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα, ὁ Πλούταρχος ἤδη, μὴ εὑρίσκων σύνδεσμον τινα τοῦ βατράχου πρὸς τὰς παραδόσεις τῆς Κορίνθου προσπαθεῖ νὰ συνδέσῃ τοῦτον πρὸς τὴν ἡλιακὴν λατρείαν τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἐχομεν λοιπόν, καθ' ἃ ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐξάγεται, τὸν βάτραχον ἀφ' ἑνὸς μὲν ὡς σύμβολον τῆς ἀφωνίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὡς σύνδεσμον τούτου πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα, ὡς θεραπευτὴν τῆς ἀφωνίας ἢ τῆς τραυλότητος. Ἄν λάβωμεν δὲ ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ Μαλεάτας Ἀπόλλων ἦτο, τοῦλάχιστον ἐν Ἐπιδαύρῳ, ἰατὴρ καὶ πρόδρομος τοῦ Ἀσκληπιοῦ, πρέπει νὰ συμπεράνωμεν ὅτι καὶ ὁ ἀφιερωθείς βάτραχος ὑπῆρξεν ἀνάθημα ἀφώνου τινὸς ἱκέτου, ὡς καὶ ἄλλα παραδείγματα ἀφώνων προσκνητῶν ἔχομεν ἔξ αὐτοῦ τοῦ Ἱεροῦ⁷.

¹ Διεθνῆς Ἐφημ. Νομ. Ἀρχ. I σ. 205 κέ., ἐνθα καὶ πάντα τὰ σχετικὰ χωρία. Πρβ. καὶ E. BABYLON *Traité des monnaies* πίν. CLXXXI, I. G. RICHTER *Animals in Greek Sculpture* σ. 42, εἰκ. 232. M. SCHEDE *Mitteilungen aus Samos* ἐν AM 1912 XXXVII σ. 203.

² M. FRAENKEL *Geweihter Frosch* ἐν JdI. 1 1886 σ. 48 κέ.

³ ΠΙΝΔ. Πυθ. IV, 63. ⁴ ἹΠΡΟΔ. Δ 155.

⁵ Βλ. Θησαυρὸν ΕΡΡ. ΣΤΕΦΑΝΟΥ ἐν λ.

⁶ ΠΛΟΥΤ. Ἱθ. «Περὶ τοῦ μὴ χρᾶν ἔμμετρα νῦν τὴν Πυθίαν» 12, 399. Καὶ «τῶν ἑπτὰ σοφῶν συμπόσιον» 21, 164. ⁷ IG ἔ. ἀ. 121, 41 123, 1, 47.

Ἄκριβῆ χρονολογίαν τῶν ἀνευρεθέντων εἰδωλίων δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξαγάγωμεν, διότι, ὅπως εἴπομεν, στρωματογραφικὴ διάταξις τοῦ ἀνασκαφέντος χώρου δὲν ὑφίσταται. Ἡ δὲ χρονολόγησις τῶν μέχρι σήμερον ἀνευρεθέντων ἀλλαχοῦ, ἐν Ἀργολίδι καὶ Κορινθίᾳ, χειροποιήτων εἰδωλίων εἶναι κατὰ προσέγγισιν δυνατὴ. Ὁ A. Frickenhaus χρονολογεῖ παρομοίους τύπους εἰδωλίων ἐκ Τίρυνθος εἰς τὴν 7ην καὶ 6ην π.Χ. ἑκατονταετηρίδα. Πρὸς τὰ πορίσματα δὲ ταῦτα φαίνεται ὅτι συμφωνεῖ ὁ R. Jenkins. Ὅτι καὶ ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Μαλεάτα Ἀπόλλωνος δὲν εὐρέθησαν ἀναθήματα παλαιότερα τοῦ 2ου ἡμίσεος τοῦ 7ου αἰῶνος, εἶναι μία ἐπὶ πλέον ἀπόδειξις ὅτι ὁ τύπος οὗτος τῶν χειροποιήτων εἰδωλίων, ὁ τόσον κοινὸς μάλιστα ἐν Ἀργολίδι, ἀρχεται μὲν ἀπὸ τοῦ 7ου, ἀκμάζει δὲ κυρίως καθ' ὅλην σχεδὸν τὴν διάρκειαν τοῦ 6ου π.Χ. αἰῶνος¹.

Συμπεράσματα

Ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν τοῦ Ἱεροῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ ὑπὸ τοῦ Καββαδία οὐδὲν εὕρημα ἀνέρχεται εἰς ἐποχὴν παλαιότεραν τοῦ τέλους τοῦ 6ου π.Χ. αἰῶνος. Εἰς τὴν ἐποχὴν ταύτην τοποθετεῖ ὁ Καββαδίας² τὴν ἐκ Θεσσαλίας εἰσαγωγὴν τῆς λατρείας τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ὁρμώμενος ἐξ ἐπιγραφικῶν κυρίως κριτηρίων καὶ μάλιστα ἐξ ἀναθηματικῶν τινων ἀρχαϊκῶν ἐπιγραφῶν εὐρεθεισῶν ἐν τῷ νοτιοανατολικῶς τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ οἰκοδομήματι Ε, «μετὰ πολλῶν πηλίνων κυανθίσκων καὶ τεμαχίων χαλκῶν καὶ πηλίνων σκευῶν καὶ ἀγγείων». Ἀλλὰ καὶ αἱ μεταγενέστεραι ἐν ἔτει 1942 διενεργηθεῖσαι ὑπὸ τῶν R. Martin καὶ H. Metzger³ δοκιμαστικαί ἔρευναι εἰς τὰ αὐτὰ σχεδὸν κατέληξαν χρονολογικὰ συμπεράσματα. Διεπιστώθη δὲ ὑπὸ τούτων ὅτι ἡ ἀρχαιότερα λατρεία τοῦ Ἀσκληπιοῦ δὲν περιοριζέτο μόνον εἰς τὸν περὶ τὸ οἰκοδόμημα Ε χώρον, ἀλλ' ἐπεξετείνετο καὶ κατὰ τὴν νοτιοανατολικὴν γωνίαν τοῦ Ἀβάτου, ἔνθα τὸ ἀρχαιότερον φρέαρ. Ἀλλὰ καὶ τὰ ἐνταῦθα ἀνευρεθέντα ὄστρακα ἀγγείων δὲν ἀνέρχονται πέραν τῶν μέσων τοῦ 6ου π.Χ. αἰῶνος. Ἐκ τοῦ Ἱεροῦ ὅμως τοῦ Ἀπόλλωνος⁴ Μαλεάτα, τοῦ ἀνασκαφέντος κατὰ μέγα μέρος ὑπὸ τοῦ Καββαδία, οὐδὲν χρονολογικὸν κριτήριον εἴχομεν μέχρι σήμερον, διότι, δὲν ἐδημοσιεύθη, δυστυχῶς, ἡ ἀνα-

¹ Χειροποίητα εἰδώλια εὐρέθησαν πολλὰ ἐν τῷ Ἱερῷ τοῦ Ἄργου, ἀλλὰ καὶ ἐν Τίρυνθι, ἐν Περαχώρᾳ, ἐν Τεγείᾳ, ἐν Τενέᾳ (Κλένιες) καὶ τελευταίως ἐν Προσύμνη πρβ. The Argive Heraeum ἔ.ἀ. II σ. 16 κέ. πίν. XLII, XLIII καὶ XLVIII Tiryns ἔ.ἀ. σ. 59 κέ. καὶ 69 κέ. Perachora σ. 224. R. J. H. JENKINS Argive Teracotta Figurines to 525 εἰς BSA XXXII, 1932-33 σ. 23. C. BLEGEN ἔ.ἀ. σ. 420 κέ.

² Π. ΚΑΒΒΑΔΙΑ Τὸ Ἱερόν τοῦ Ἀσκληπιοῦ σ. 32 καὶ 184.

³ BCH 1942-43 σ. 329 καὶ 331 πρβ. καὶ F. ROBERT Thymélé σ. 300 καὶ 346.

⁴ Tiryns ἔ.ἀ. σ. 116. JENKINS ἔ.ἀ. σ. 35 κέ.

σκαφή, οὐδὲ ἐχρησιμοποίηθη ποτὲ τὸ ἀνευρεθὲν ἀρχαιολογικὸν ὕλικόν. Αἱ γνώσεις ἄρα ἡμῶν, περὶ τῆς παλαιότερας ἱστορίας τοῦ ἱεροῦ, ἐστηρίζοντο ἐπὶ τῶν ἀρχαίων μυθολογικῶν παραδόσεων περὶ τοῦ παλαιότερου θεοῦ ἢ ἥρωος Μαλεάτα τοῦ λατρευομένου πολλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος καὶ ἰδιαιτέρως ἐν Πελοποννήσῳ¹, τοῦ συνδεθέντος μετὰ τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ ὁποίου ἡ λατρεία ὡς Μαλεάτου περιορίσθη μεταγενέστερον ὑπὸ τῆς τοῦ Ἀσκληπιοῦ ὡς ἐν Ἐπιδαύρῳ, ἔνθα ὅμως οὗτος διετήρησεν ἰδιαιτέρον ἱερόν. Ἀπήλαυε δὲ τοῦτο συμφώνως πρὸς τὸν Ἴσουλλον καὶ τὰς ἀνευρεθείσας ἐπιγραφὰς ὅλως ἔξαιρετικῆς λατρείας². Καὶ ὁ Πausανίας δὲ καὶ ὁ Ἴσουλλος³, τοῦ ὁποίου, ὡς Ἐπιδαυρίου, τὰς ἀκριβεῖς γνώσεις περὶ τῶν μνημείων τοῦ Ἀσκληπιείου δὲν δυνάμεθα νὰ ἀμφισβητήσωμεν, φαίνεται ὅτι παραδέχονται ὅτι ὁ ἀρχαιότερος τόπος τῆς λατρείας ἦτο τὸ ἐπὶ τοῦ Κυνορτίου ὄρους ἱερόν. Ἡ τοπικῶς κεχωρισμένη λατρεία τῶν δύο θεῶν εἶναι κατὰ τὸν Καββαδιαν⁴ καὶ ἄλλη ἀπόδειξις τῆς παλαιότερας ἐν τῷ τόπῳ εἰσαγωγῆς τῆς λατρείας τοῦ Ἀπόλλωνος. Διότι καίτοι αἱ θεραπείαι τῶν ἀσθενῶν ἀνεγράφοντο ἐπὶ τῶν στηλῶν ὡς θεραπείαι καὶ τῶν δύο θεῶν καὶ τὰ ἀναθήματα ἀνετίθεντο συγχρόνως τῷ Ἀπόλλωνι καὶ τῷ Ἀσκληπιῷ, καὶ αὐτὸ δὲ τὸ ἱερόν ὠνομάζετο ἐνίοτε ὡς ἱερόν τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ἐν τῷ κατ' ἐξοχὴν τόπῳ τῆς λατρείας ἐν τῇ πεδιάδι ὁ Ἀπόλλων οὔτε βωμὸν εἶχεν οὔτε ναόν. Τοῦναντίον ἡ ταυτόχροнос εἰσαγωγή τῆς λατρείας θὰ ἦτο εὐλογον νὰ ἴσκειτο ἐν τῷ αὐτῷ τεμένει. Τὴν ἐπιβεβαίωσιν δὲ τῶν ἐπιχειρημάτων αὐτοῦ ἀνέμενον ὁ ἀκάματος ἐρευνητῆς ἐκ τῆς μελλούσης ἀνευρέσεως ἀρχαιότερων ἀρχιτεκτονικῶν γλυπτικῶν ἢ ἐπιγραφικῶν μνημείων, οὐδόλως χρησιμοποιήσας ἢ μὴ ἀνευρών, ὕπερ ἀπίθανον, κεραμικὰ εἱρηήματα. «Τὴν βεβαίαν ὅμως λύσιν, τοῦ ζητήματος τούτου», λύσιν, ἣν ὁ Καββαδιὰς⁵ ἀνέμενον ἐκ τῆς συνεχίσεως τῆς ἀνασκαφῆς τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ἀπόλλωνος, ἔδωκαν αἱ ἐφετιναὶ μικραὶ ἀνασκαφικαὶ ἔρευναι.

Ἐκ τῶν ἀνευρεθέντων ἀρχαίων δυνάμεθα, νομίζω, νὰ θεωρήσωμεν, τὴν λατρείαν τοῦ Ἀπόλλωνος ὡς ἀναμφισβητήτως ἔξικνουμένην μέχρι τοῦλάχιστον τῶν μέσων τοῦ 7ου π. Χ. αἰῶνος, κατὰ μίαν δηλονότι ἑκατονταετηρίδα ἀρχαιότεραν τῆς τοῦ Ἀσκληπιοῦ, εἶναι δὲ πιθανὸν ὅτι συστηματικότερα ἔρευνα καὶ ἀνασκαφὴ εἰς βαθύτερα στρώματα δύναται νὰ ἀναβιβάσῃ χρονολογικῶς ἔτι περισσότερον τὴν ἐκεῖ ἀσκουμένην λατρείαν.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

¹ RE ἐν. λ. Μαλεάτας A. COOK Zeus II ἔνθα καὶ πλήρης βιβλιογραφία.

² Πρβ. ἔ.ἀ. σ. 10 U. VON WILAMOWITZ MÖLLENDORFF Isyllos von Epidaurus σ. 44 κέ. M. NILSSON Gesch. d. Griech. Religion σ. 508.

³ ΠΑΥΣΑΝΙΑΣ II 27,7. Ὑμν. Ἰσούλλου ἔ.ἀ. στίχ. 27.

⁴ ἔ.ἀ. σ. 183 κέ.

⁵ ἔ.ἀ. σ. 184 ὑποσ. 1.

4. ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΕΝ ΠΑΝΟΡΜΩΙ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

Ἡ ἀνασκαφή τῆς ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Κωνσταντίνου Καλοκύρη ἀνακαλυφθείσης¹ Παλαιοχριστιανικῆς βασιλικῆς ἐν Πανόρμῳ τοῦ Μυλοποτάμου ἐγένετο ὑπ' ἐμοῦ εἰς δύο ἀνασκαφικὰς περιόδους. Κατὰ τὴν πρώτην (15ην Σεπτεμβρίου—6 Ὀκτωβρίου 1948) ἡ δαπάνη κατεβλήθη κυρίως ὑπὸ τῆς Κοινότητος Πανόρμου², ἡ ὁποία προσέφερε προσωπικὴν ἐργασίαν καὶ μικρὸν χρηματικὸν ποσόν. Κατὰ τὴν δευτέραν περίοδον (Δεκέμβριος 1948) τὸ κύριον μέρος τῆς δαπάνης κατεβλήθη ὑπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας. Ποσὸν ἐνὸς καὶ ἡμίσεος ἑκατομμυρίου κατέβαλεν ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑπιτροπὴ. Οὕτω κατέστη δυνατὴ ἡ ἐξ ὀλοκλήρου ἀπελευθέρωσις τοῦ σπουδαιότητος τούτου χριστιανικοῦ μνημείου, τοῦτέστι τοῦ κυρίως ναοῦ, τοῦ αἵθριου, τῶν παραρτημάτων καὶ τῶν ἐγγύς αὐτοῦ ἢ ἐντὸς αὐτοῦ χριστιανικῶν τάφων. Ὑπολείπεται μικρὰ εἰσέτι ἐργασία διὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν δαπέδων τοῦ αἵθριου καὶ τῶν παραρτημάτων καὶ τὴν ἐκκένωσιν τῆς μεγάλης ἐν τῷ αἵθριῳ ἀποκαλυφθείσης δεξαμενῆς. Ἐπίσης εἶναι ἀναγκαία ἐργασία διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν δαπέδων καὶ τοίχων κατὰ τὰ κατεστραμμένα αὐτῶν σημεῖα, ταξινομήσεως τοῦ ἀνευρεθέντος ὑλικοῦ καὶ συμπληρώσεως τῆς περιφράξεως. Κατόπιν ἐνεργειῶν παρὰ τῆ Νομαρχία Ρεθύμνης ἐπετεύχθη ἡ διάθεσις μικροῦ ποσοῦ διὰ τοῦ ὁποίου ὀλοκλήρως ὁ χώρος τοῦ ἐκτεταμένου μνημείου μετὰ τῆς ἐλευθερωθείσης κύκλῳ αὐτοῦ ζώνης περιεφράχθη ἐπιμελέστατα. Οὕτω τὸ σύνολον ἀποτελεῖ σήμερον καὶ τουριστικῶς ἀξιόλογον χώρον, τὸν ὁποῖον δύνανται νὰ ἐπισκέπτονται οἱ περιηγηταί, συνδυάζοντες, ἂν ἐπιθυμοῦν, μετὰ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ μεγαλυτέρου καὶ ὄραιοτέρου σταλακτιτικοῦ σπηλαίου τῆς Κρήτης, τοῦ σπηλαίου τοῦ Μελιδονίου, εὐρισκομένου οὐχὶ εἰς μεγάλην ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ Πανόρμου.

Συγκεφαλαιῶς κατωτέρω τὰ πορίσματα ὀλοκλήρου τῆς ἀνασκαφῆς. Θεωρῶ ἀρκετὸν νὰ σημειώσω ὅτι κατὰ μὲν τὴν πρώτην ἀνασκαφικὴν περίοδον ἀνεσκάφη ὁ κυρίως ναὸς μετὰ τοῦ νάρθηκος καὶ τῶν παστοφορίων του, κατὰ δὲ τὴν δευτέραν τὸ αἶθριον μετὰ τῶν περιβαλλόντων πρὸς δυσμὰς καὶ βορρᾶν διαμερισμάτων, ὡς καὶ οἱ τάφοι, τῶν ὁποίων δύο ἀνευρέθησαν κατὰ τὸ βόρειον παστοφόριον, πλείονες δὲ ἔξω τοῦ νοτίου τοίχου τοῦ αἵθριου.

Ἡ ἀποκαλυφθεῖσα βασιλικὴ εἶναι τρίκλιτος εἰς σχῆμα T, σχηματιζομένου διὰ τῶν ἑκατέρωθεν ἐξεχόντων παστοφορίων, μετὰ νάρθηκος καὶ αἵθριου, ἔχοντος περιστυλον ἐκ τεσσάρων στοῶν καὶ συναφῆ πρὸς δυσμὰς διαμερί-

¹ Βλ. «Κρητικὰ Χρονικά» Β' (1948) σ. 380 κέ.

² Ἰδιαιτέρως δεόν νὰ ἐξαρθῆ ἡ συμβολὴ τῶν γυναικῶν τοῦ Πανόρμου, αἵτινες ἐξετέλεσαν τὸ δύσκολον ἔργον τῆς ἀποκομίσεως τῶν σωρῶν τῶν λίθων.

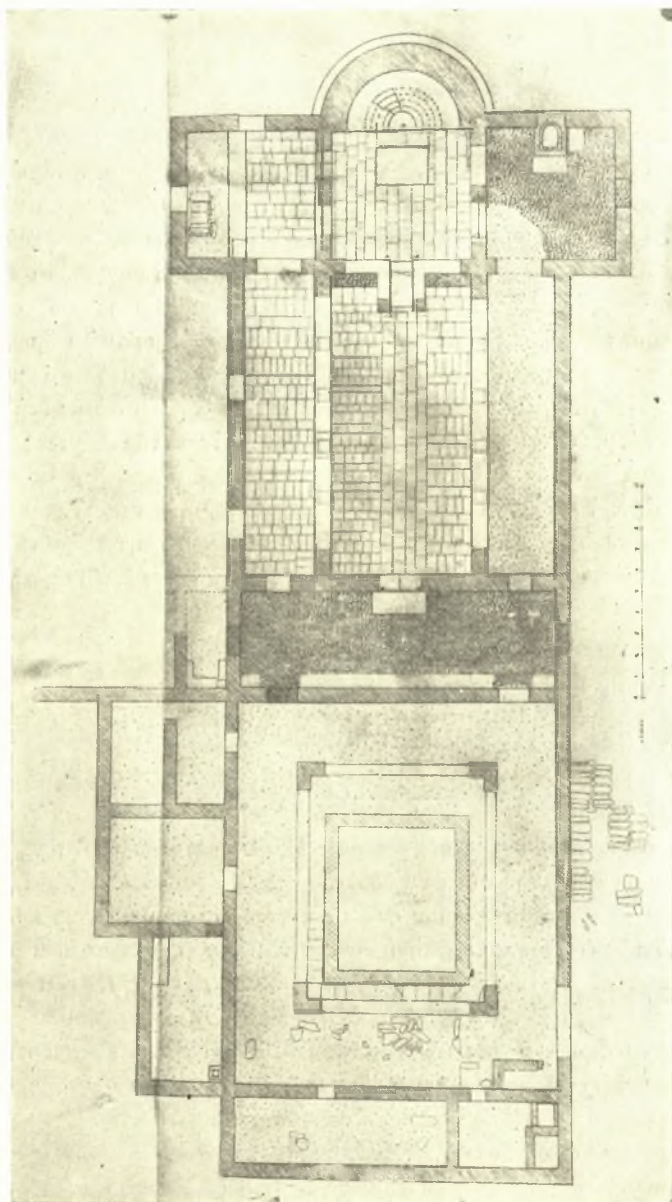
σματα, ἐπὶ πλεόν δὲ μὲ παραρτήματα, ἐκτεινόμενα εἰς ἱκανὸν πλάτος πρὸς βορρᾶν (**εἰκ. 1**). Οὕτω τὸ συνολικὸν μῆκος ἀνέρχεται εἰς 54 μ., τὸ δὲ πλάτος εἰς 23 μ., κατὰ τὰ παστοφόρια καὶ ἐπίσης εἰς 23 μ., κατὰ τὸ αἶθριον μετὰ τῶν παραρτημάτων του. Ὁ κυρίως ναὸς μετὰ τοῦ νόρθηκος φθάνει τὰ 34 μ. Οὕτω εὐρισκόμεθα πρὸ τοῦ μεγαλυτέρου μέχρι σήμερον ναοῦ τῆς Κρήτης—ὁ ναὸς τοῦ Ἁγ. Τίτου τῆς Γόρτυνος ἔχει μῆκος μετὰ τοῦ ἐξωνόρθηκος 43 μ.,—καὶ μιᾶς τῶν μεγάλων βασιλικῶν τῆς Ἑλλάδος, ὧν τὸ μῆκος κυμαίνεται μεταξὺ 50 καὶ 70 μ.¹ Ἡ βασιλικὴ τοῦ Πανόρμου προσεγγίζει ὡς πρὸς τὸν τύπον τῆς πρὸς τὴν βασιλικὴν τοῦ Δουμειτίου τῆς Νικοπόλεως καὶ συγγενεῦει πρὸς τύπους βασιλικῶν τῆς Ἰταλίας, τόσον ὡς πρὸς τὸ σχῆμα τοῦ κυρίως σηκοῦ, ὅσον καὶ ὡς πρὸς τὸ σχῆμα τοῦ περιστύλου τοῦ αἵθριου. Ἐμφανίζει ὅμως καὶ ἀξιοσημειώτους ἰδιορρυθμίας, περὶ τῶν ὁποίων θὰ γίνῃ λόγος ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα. Ὡς πρὸς τὴν χρονολογίαν οὐδεμία μένει ἀμφιβολία ὅτι δέον αὐτῇ νὰ ἀναχθῇ εἰς τὸν Ε' μ. Χ. αἰῶνα: τούτου μαρτύρια εἶναι τὰ ἀρχιτεκτονικὰ μέλη, τὰ γλυπτὰ τοῦ ναοῦ καὶ αἱ ἐπιγραφαί.

Ἡ ἀψὶς τοῦ ναοῦ εἶναι εὐρεῖα καὶ ἡμικυκλική, διασφύζεται δὲ ἐξωτερικῶς εἰς ὕψος περίπου 2 μ. (**εἰκ. 2**). Τὸ κρηπίδωμά της ἔξέχει κύκλω. Ἐσωτερικῶς διέσωσε μικρὸν μόνον τμήμα τοῦ συνθρόνου μὲ τέσσαρας προχείρως κατεσκευασμένας δι' ἀργῶν λίθων καὶ ποτε κεκονιαμένας βαθμίδας, κυκλικῶς τοποθετημένας περὶ ἡμιελλειψοειδῆ μικρὸν πλακόστρωτον χώρον, ἔχοντα μικρὸν κοίλωμα κατὰ τὸ μέσον. Δὲν διεπιστώθη ὑπαρξίς διαδρόμου ὀπισθεν αὐτοῦ. Τὸ πληροῦν χῶμα ἦτο εἰς ἄκρον συμπαγὲς καὶ θεωρῶ μᾶλλον ἀπίθανον τὴν ὑπαρξιν τοιοῦτου διαδρόμου.

Τὸ κυρίως Ἱερὸν Βῆμα εἶναι λίαν εὐρύχωρος πλακόστρωτος χώρος, κατὰ μίαν βαθμίδα ὑψηλότερος τοῦ δαπέδου τῶν κλιτῶν καὶ ἔτι περισσότερον τῶν δαπέδων τῶν παστοφορίων. Ἡ πλακόστρωσις εἶναι ἐπιμελής καὶ μᾶλλον ἐκ μεγάλων πλακῶν ἐκ πωρολίθου. Μία τῶν πλακῶν πρὸς τὸ διαχώρισμα τοῦ νοτίου παστοφορίου φέρει χαρακτὸν σταυρόν.

Πρὸ τῆς ἀψίδος ἀνευρέθη ἡ κρηπίς τῆς Ἁγ. Τραπεζῆς κεκονιαμένη καὶ διασφύζουσα μέρος τῶν καλυπτόντων πλακιδίων (**εἰκ. 3**). Ἐπὶ τόπου, ἀλλὰ καὶ κατεσπαρμένα καθ' ὄλον τὸ Ἱερὸν Βῆμα, τὸ Β παστοφόριον καὶ αὐτὰ τὰ κλίτη, ἀνευρέθησαν πολλὰ τεμάχια τῆς μαρμαρίνης Ἁγ. Τραπεζῆς μὲ ὑπερψύμενον κύκλω γείσον. Προφανῶς ἐστηρίζετο ἐπὶ λεπτῶν κιονίσκων, τῶν ὁποίων εἰς ἀναγνωρίζεται εἰς τεμάχιον μετὰ συμφυοῦς κιονοκράνου. Βάσεις στηρίξεως κιβωρίου δὲν ἀνευρέθησαν. Ἐνασκάψας κατὰ τὸ κέντρον τῆς κρηπίδος ἀνεῦρον τὸ ἐγκαίνιον τοῦ ναοῦ ἄθικτον, σχηματιζόμενον διὰ πλακῶν ὡς κιβωτίδιον μετὰ καλύμματος φέροντος χαρακτὸν σταυρόν, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐση-

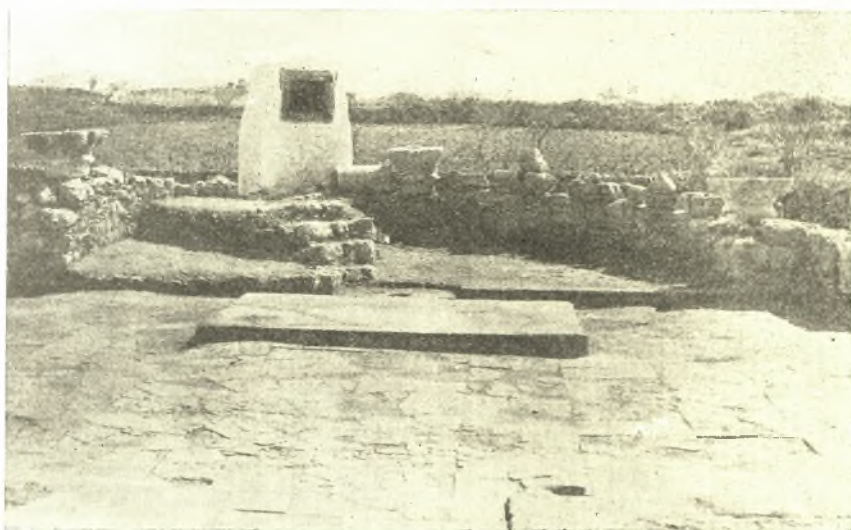
¹ Βλ. Γ. ΣΩΤΗΡΙΟΥ Παλαιοχριστιανικαὶ Βασιλικαὶ τῆς Ἑλλάδος, ΑΕ 1929, σ. 214.

Εἰκ. 1. Κάτοπις τῆς παλαιοχριστιανικῆς βασιλικῆς Πανόρμιου.

Εἰκ. 2. Ἀποψὺς τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τῆς βασιλικῆς Πανόρμου.

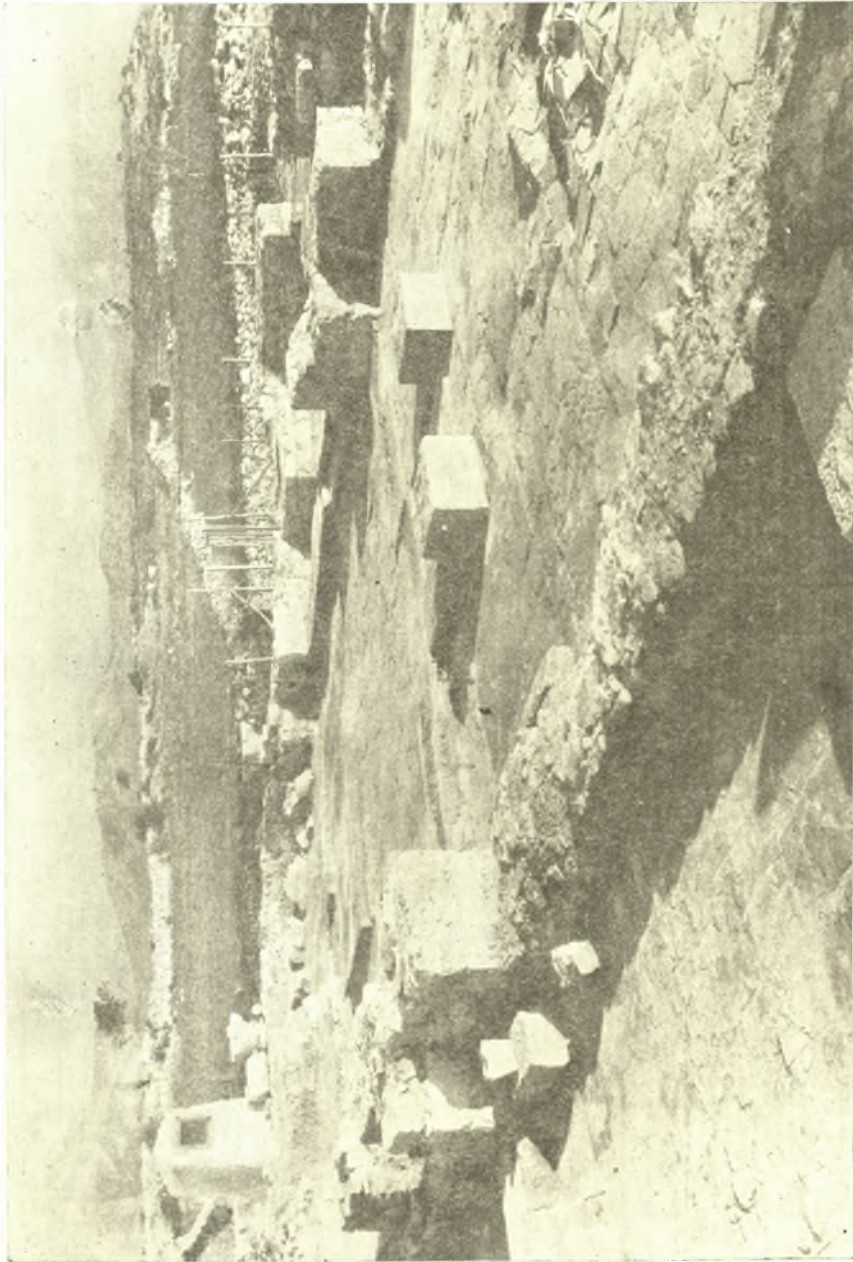

Εἰκ. 3. Ἡ Ἁγ. Τράπεζα καὶ ἡ ἀψὶς μετὰ τοῦ συνθρόνου τῆς βασιλικῆς Πανόρμου.

ματίζετο καθ' ὅμοιον τρόπον δεύτερον κιβωτίδιον καλυπτόμενον ὑπὸ μικροτέρου τετραγώνου πλακιδίου. Ἐντὸς περιείχετο λεπτὸν χῶμα καὶ ἴχνη ὀστῶν λεπτῶν. Τὸ ἐγκαίνιον ἐπανεκαλύφθη ἀμέσως, ὡς εἶχε, καὶ ἐκαλύφθη διὰ τοῦ ἐπιχρίσματος σιμεντοκονίας, διὰ τοῦ ὁποίου ἀποκατεστάθη ἡ κρηπίς. Οὕτω ἐπροστατεύθη ἀπὸ ἐνδεχομένης διαταράξεως. Τὸ Βῆμα ἐκλείετο ἀπὸ παραστάδος εἰς παραστάδα διὰ κιγκλίδων-θωρακίων, στερεομένων ἐπὶ κεκονιαμένης κρηπίδος μεταξὺ στυλίσκων. Ἡ κρηπίς διεσώθη σχετικῶς καλῶς, ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ δὲ τμήματος ταύτης ἐφαίνοντο καθαρὰ αἱ ἀποτυπώσεις πεσσῶν καὶ θωρακίων. Ἡ κρηπίς κάμπτεται γωνιακῶς ἐκατέρωθεν ἐν τῷ μέσῳ, σχηματίζουσα τὴν Ὁραϊάν Πύλην, ἔχουσαν προφανῶς εἰς τὰ πλάγια θωράκια, ἀλλὰ καταλήγουσαν εἰς κτιστοὺς τετραγώνους πεσσούς, ἐφ' ὧν ἔβαινόν ποτε περὶτεχνοὶ κίονες (εἰκ. 4). Ὑπάρχουν ἐνδείξεις ὅτι θριγκὸς ἐπέστεφεν ἄνω τὴν Ὁραϊάν Πύλην. Πρὸ τῶν κιγκλίδων, ἐκατέρωθεν, σχηματίζονται λίαν χαμηλαὶ κρηπίδες διὰ κροκαλῶν θαλάσσης καὶ διὰ πλακιδίων, προφανῶς ποτε κεκονιαμένοι, ἴσως πρόδρομοι τῆς ἀναπτύξεως σολεύας πρὸς τὸν σηκόν. Περὶ τῶν γλυπτῶν τῶν κιγκλίδων καὶ τῆς Ὁραϊάς Πύλης θὰ γίνῃ κατωτέρω λόγος. Τῶν Βημοθύρων διασφίζονται οἱ τόρμοι περιστροφῆς.

Ἡ ἐπικοινωνία πρὸς τὰ παστοφόρια ἐγένετο ἐκατέρωθεν τοῦ κυρίου Βήματος διὰ διδύμων θυρῶν, ἀνίσου πλάτους. Τὸ νότιον παστοφόριον εἶχε δάπεδον ἐστρωμένον διὰ θαλασσίων κροκαλῶν. Ἔχει θύραν πρὸς νότον καὶ παράθυρον πρὸς ἀνατολὰς, πρὸ τοῦ ὁποίου εἶναι κατεσκευασμένον ἰδιόρρυθμον χωνευτήριον, σταυροειδῶς διὰ μικρῶν κογχῶν διαμορφούμενον, ἀλλὰ ἐσωτερικῶς ἡμιελλειψοειδῆς τὸ γενικὸν σχῆμα. Ἐντὸς τοῦ παστοφορίου τούτου ἀνευρέθησαν τὰ καλύτερον διατηρούμενα γλυπτά.

Τὸ βόρειον παστοφόριον διαιρεῖται εἰς δύο ἄνισα μέρη διὰ χαμηλῆς κρηπίδος ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμᾶς, κατὰ τὴν προέκτασιν τοῦ ἐξωτερικοῦ τοίχου τοῦ βορείου κλίτους. Σχηματίζονται οὕτω δύο διαμερίσματα, τῶν ὁποίων τὸ πρὸς τὸ Ἴερόν ἔχει πλακόστρωτον δάπεδον εἰς τὸ αὐτὸ ἐπίπεδον τοῦ δαπέδου τοῦ βορείου κλίτους. Τὸ βορειότερον εἶναι πολὺ βαθύτερον καὶ δὲν ἐπικοινωνεῖ μετὰ τοῦ πρώτου. Ἐντὸς τούτου ἀπεκαλύφθη πλακόστρωσις καλύπτουσα τάφον μὲ ἐνεπίγραφον πλάκα ἐστερεωμένην κατὰ τὸ μέσον. Ὁ τάφος ἠνοίχθη πρὸς διαπίστωσιν τῆς καταστάσεως τοῦ ἐσωτερικοῦ του, εὑρέθη δὲ ἐπιμελῶς κατεσκευασμένος διὰ δύο ἐπαλλήλων σειρῶν μεγάλων πλακῶν οχιστολίθου, ἐκαλύπτετο ὑπὸ παχέος στρώματος ἐκ κροκαλῶν καὶ ἀσβέστου καὶ εἶχε σκάμμα βαθύ, ὅπου ἀνευρέθησαν ἄθικτα τὰ ὀστᾶ, ἄνευ οἰοδῆποτε κτερίσματος. Τὸ διαμέρισμα τοῦ τάφου εἶχε παράθυρον πρὸς βορρᾶν, κάτωθεν τοῦ ὁποίου, ἐξωτερικῶς, ἠνοίγετο θυρὶς τοξωτή. Κατ' ἀρχὰς ἡ πυλὶς αὕτη, λόγῳ τοῦ ἐπιπέδου, εἰς ὃ ἠνοίγετο, καὶ λόγῳ τῆς διαπιστώσεως ὑπάρξεως κουφώματος ὑπὸ τὸ δάπεδον τοῦ παστοφορίου, εἶχεν ἐκληφθῆ ὡς εἴσοδος

Εἰκ. 4. Ἄποψις πρὸς τὸ Ἱερὸν καὶ τὸ νότιον παστοφόριον τῆς βασιλικῆς Πανόρμιου.

κρύπτῃς. Διεπιστώθη ὅμως, ὅτι ὑπ' αὐτὴν ὑπῆρχε δεύτερος τάφος, ἢ μᾶλλον ὀστεοφυλάκιον, ὅπου διεφυλάχθησαν ὀστᾶ τινε ἐξ ἄλλης ταφῆς ὑπὸ πλάκας σχιστολίθου. Τὸ βόρειον παστοφόριον ἔχει, ὡς καὶ τὸ νότιον, παράθυρον πρὸς ἀνατολάς. Ἀμφότερα τὰ παστοφόρια ἔξέχουν πέραν τῶν ἐξωτερικῶν τοίχων τῶν κλιτῶν, τοῦ ναοῦ προσλαμβάνοντος οὕτω σταυρικὸν (ὡς Ταῦ) σχῆμα.

Τὰ παστοφόρια ἐπικοινωνοῦν πρὸς τὰ πλάγια κλίτη διὰ θυρῶν κειμένων κατὰ τὴν προέκτασιν τῶν παρασιάδων τοῦ τέμπλου. Τὸ μεσαῖον κλίτος ἐπικοινωνεῖ μὲ τὸ Ἱερὸν διὰ τῆς Ὁραιᾶς Πύλης. Ὁ διαχωρισμὸς τῶν κλιτῶν γίνεται διὰ ὑψηλῶν κρηπίδων ἐπιχρίστων, δυσχεραίνουσῶν τὴν ἐπικοινωνίαν ἀπὸ κλίτους εἰς κλίτος. Ἐφερόν ποτε πιθανώτατα ἀνὰ τέσσαρας κίονας, τῶν ὁποίων ἀνευρέθησάν τινα κιονόκρανα καὶ βάσεις. Τὰ δάπεδα τοῦ κεντρικοῦ καὶ τοῦ βορείου κλίτους εἶναι πλακόστρωτα, ἀκολουθουμένης ὠρισμένης διατάξεως πλακῶν κατὰ ζῶνας, αἵτινες διήκουν κατὰ τὸ μέσον μὲν κατὰ μῆκος, ἐκατέρωθεν δὲ κατὰ πλάτος. Τὸ δάπεδον τοῦ νοτίου κλίτους εἶναι ἀπλῶς συμπλητὸν μετὰ κεραμιδίῳν καὶ ἀσβέστου. Οὐδαμοῦ διεσώθησαν σημεῖα προσδιορίζοντα τὴν θέσιν τοῦ ἄμβωνος, τοῦ ὁποίου ὅμως ἀνευρέθη εἰς τριγωνικὸς γλυπτὸς πεσσός. Τὸ πλακόστρωτον τοῦ κεντρικοῦ κλίτους ἔπαθεν ἰσχυρῶς κατὰ τὸ μέσον ἐκ τῆς πτώσεως τῶν πλαγίων τοίχων τοῦ σηκοῦ καὶ τῆς στέγης, αἱ δὲ πλάκες ἐτεμαχίσθησαν καὶ ἐνεπήχθησαν βαθέως ἐντὸς τοῦ ἑδάφους. Ἐγένετο ἐπιμελής καθαρισμὸς τούτων, ὥστε τὸ πλακόστρωτον παραμένει νῦν εἰς τὴν θέσιν του, ὡς εὑρέθη. Τὸ δάπεδον τῶν πλαγίων κλιτῶν εἶναι χαμηλότερον τοῦ δαπέδου τοῦ κεντρικοῦ κλίτους, οὕτως ὥστε ἐκ τούτου φαίνονται αἱ διαχωριστικαὶ κρηπίδες ὑψηλότεραι. Αἱ κιονοστοιχαὶ ἦσαν κορινθιακοῦ ρυθμοῦ, ὑπεβάσταζον δὲ ἄνω γυναικωνίτην, ἔχοντα ἰωνικοῦ ρυθμοῦ ἐλαφροτέρους κίονας, τῶν ὁποίων ἐσώθησαν κιονόκρανά τινα. Τὰ ἐπιστύλια, φαίνεται, ἦσαν εὐθέα καὶ ἐπ' αὐτῶν ἔβαινε «κοσμήτης» μὲ ἀπλὴν καμπύλην κατατομήν, ἀποτελούμενος ἐκ τεμαχίων, τῶν ὁποίων ἕκαστον ἔχει ἀυλάκωσιν διὰ τὴν στερέωσιν, προφανῶς, θωρακίων. Δύο θύραι πρὸς βορρᾶν παρῆσαν εἴσοδον εἰς τὸν ναὸν μέσῳ τοῦ βορείου κλίτους.

Ἡ εἴσοδος ἐκ τοῦ κυρίου σηκοῦ πρὸς τὸν *νάρθηκα*, ὅστις εἶναι ἰσομήκης πρὸς τὸ πλάτος τοῦ ναοῦ, ἐγένετο διὰ τριῶν θυρῶν, μιᾶς δι' ἕκαστον κλίτος (*εἰκ. 5*). Ἡ μεσαία εἶναι εὐρυτέρα καὶ φέρει κατώφλιον μὲ ἀναθύρωσιν καὶ τόρμους διὰ τὴν στερέωσιν θυροφύλλων, πρὸ ταύτης δὲ μονόλιθος πλάξ σημαντικῶν διαστάσεων (μῆκ. 2,60 μ.) ἦτο ἐστρωμένη πρὸς τὸν *νάρθηκα*. Τὸ δάπεδον τοῦ *νάρθηκος* ἦτο κεκαλυμμένον διὰ θαλασσίῳν κροκαλῶν, ἦτο ὅμως πολλαχθῶς ἑλλιπές, ἀντικαθιστάμενον ὑπὸ κοινοῦ ἐπιχρίστου συμπλητοῦ χώματος.

Πρὸς τὸ *αἶθριον* ἔφερον δύο θύραι, τοποθετημέναι κατὰ τὰ ἄκρα τοῦ δυτικοῦ τμήματος τοῦ *νάρθηκος*. Ἡ μία τούτων, ἢ βορειοτέρα, ἐτειχίσθη διαρκούσης τῆς χρησιμοποίησεως τοῦ ναοῦ τόσο ἐπιμελῶς, ὥστε δυσκόλως

Εἰκ. 5. Ἐπιπέδους τῆς βασιλικῆς Πανόρμου ἐκ τῆς ΒΔ γωνίας τοῦ νάρθηκος.

διακρίνει τις τὴν τεῖχισιν ταύτην, καὶ μόνον ἐκ τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν κεραμιδίων. Εἶναι πιθανὸν ὅτι τὸ αἶθριον προσετέθη ἐκ τῶν ὑστέρων, ἐπειδὴ ἡ δόμησις τούτου εἶναι πολὺ προχειροτέρα. Γενικῶς ἡ διατήρησις τούτου δὲν εἶναι καλὴ, λόγῳ τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ καλλιέργεια κατέστρεψε τὸ κύριον μέρος τῶν τοίχων, ὥστε ἐνιαχοῦ νὰ διατηρῶνται μόνον τὰ θεμέλια. Κατέστη ὅμως δυνατὸν νὰ διευκρινισθῇ τὸ σχέδιον τούτου. Τὸ δάπεδον τούτου εἶναι ὑψηλότερον κατὰ ἡμισυ μέτρον τοῦ δαπέδου τοῦ σηκοῦ καί, καθ' ὅσον δύναται νὰ ἐξαχθῇ ἐκ τοῦ μέχρι σήμερον καθαρισμοῦ τῶν δαπέδων, βαίνει βαθμηδὸν ὑψούμενον πρὸς δυσμὰς. Ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ κυρίως αἰθρίου καὶ ἐκ τῶν περὶ αὐτὸ διαμερισμάτων. Τὸ πρῶτον σχηματίζεται διὰ τεσσάρων στοῶν, τῶν ὁποίων αἱ πλάγαι εἶναι ἐπιμηκέστεραι. Τὰς γωνίας κατέχουν γωνιακαὶ παραστάδες - τοῖχοι, μεταξὺ δὲ τούτων ὑπῆρχον χαμηλὰ διατειχίσματα ἢ κρηπίδες, δυστυχῶς λίαν κατεστραμμένα, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἔβαινον πάλαι οἱ κίονες, κατὰ πολὺ ραδινώτεροι τῶν τοῦ σηκοῦ. Ἐκ τούτων ἐσώθη εἰς μόνον, μεταποτισμένος ὀλίγον πρὸς τὴν νοτίαν στοάν. Ὑποθέτω ὅτι αἱ πλάγαι στοαὶ εἶχον ἀνὰ τρεῖς, αἱ ἄλλαι ἀνὰ δύο κίονας. Τὰ δάπεδα τῶν στοῶν εἶναι ἐκ συμπλητοῦ χώματος μετὰ κεραμιδίων, ἐνιαχοῦ ὅμως διατηροῦνται πλάκες σχιστολίθων, μάλιστα πρὸ τῆς θύρας εἰσόδου εἰς τὸν νάρθηκα. Μεταξὺ τῶν στοῶν, αἵτινες ἔφερόν ποτε πρὸς τὸ μέσον κλίνουσαν στέγην, ἐντὸς τοῦ αἰθρίου χώρου, ἀνεσκάφη κατὰ τὸ δυτικὸν αὐτῆς ἡμισυ εὐρεῖα τετραγωνικὴ δεξαμενὴ, διατηροῦσα πολλαχοῦ τὸ ἐπίχρισμά της, ἰσχυρῶς ὅμως παθοῦσα κατὰ τὰ κάτωτα τοιχώματα ἐκ τῆς πίεσεως τῶν χωμάτων.

Πρὸς δυσμὰς τοῦ κυρίως αἰθρίου ὑπάρχουν τρία διαμερίσματα, τῶν ὁποίων μικρότερα εἶναι τὰ ἀκραῖα. Καὶ ταῦτα εἶχον πρόχειρα δάπεδα, τὸ νοτιώτερον εἰς βαθύτερον ἐπίπεδον. Ἐντὸς τοῦ τελευταίου τούτου διαμερίσματος ἀνευρέθησαν δύο δεξαμενίσκαι, ἀνισοῦψῶς τοποθετημέναι, οὕτως ὥστε ἡ ὑψηλότερον κειμένη νὰ χύνη τὸ περιεχόμενον της εἰς τὴν μικροτέραν. Ἡ τελευταία πιθανῶς ἐχρησίμευεν ὡς χωνευτήριον, ὄχι ἀσύνηθες εἰς διαμερίσματα διακοινικοῦ¹. Πιστεύω ὅτι τὰ τρία δυτικὰ διαμερίσματα ἀνήκον εἰς τὸ διακοινικόν. Μόνον τὸ νοτιώτερον ἐπεκοινώνει διὰ θυρίδος πρὸς τὸ ἔξωτερικόν. Τοῦ κεντρικοῦ καὶ διὰ τούτου τοῦ βορείου ὑπῆρχεν ἐπικοινωνία πρὸς τὴν δυτικὴν στοάν τοῦ αἰθρίου, τοῦ δὲ νοτίου πρὸς τὴν νοτίαν τούτου στοάν. Ὡστε δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς βέβαιον, ὅτι ἡ κυρία εἴσοδος πρὸς τὸ αἶθριον ἦτο ἐκ νότου, εἰς σημεῖον εἰσέτι μὴ καθορισθέν, πάντως δυτικῶς τῆς συστάδος τῶν κατὰ τὴν πλευρὰν ταύτην τάφων.

Ἀντιθέτως τὰ πρὸς βορρᾶν ἐκτεινόμενα διαμερίσματα ἀποτελοῦν προσκτίσματα ἔξω τοῦ κυρίως ναοῦ μετὰ τοῦ αἰθρίου του. Θὰ ἔδει νὰ ἀναγνωρι-

¹ Βλ. Γ. ΣΩΤΗΡΙΟΥ, αὐτόθι σ. 47.

σθοῦν εἰς ταῦτα τὰ συνήθως πρὸς τὴν πλευρὰν ταύτην ἀπαντῶντα δωμάτια τοῦ βαπτιστηρίου (δ πρόδομος οἶκος, τὸ ἀποδυτήριον καὶ τὸ φωτιστήριον). Πρόκειται συνολικῶς περὶ τεσσάρων διαμερισμάτων, δύο παραλλήλων, ἔχόντων εἴσοδον ἐκ τῆς βορείας στοᾶς τοῦ αἰθρίου, ἐνὸς ἴσου κατὰ τὸ πλάτος πρὸς τὰ ἄλλα δύο ὁμοῦ, ἔνθα ἀνευρέθη μέγα πλῆθος τεμαχίων ἀγγείων κοινοτάτων καὶ ἀδιακοσμίων καὶ ἐπίσης κεράμων, καὶ ἐνὸς ἔτι, ἐπιμήκουσ, τοῦ ὁποίου δὲν ἀνευρέθη ἐπικοινωνία μὲ τὸ αἶθριον ἢ τὰ ἀνατολικώτερον κείμενα διαμερίσματα. Κατὰ τὴν ΒΑ γωνίαν τοῦ ἔχει ὀρθογώνιον κρηπίδα, κατὰ δὲ τὴν ΝΔ θήκην ἐκ κεραμίδων, ἴσως διὰ τὴν ἀπόθεσιν τοῦ μύρου¹. Ἐπειδὴ δὲν ἀνευρέθη κτιστὴ κολυμβήθρα, εἶναι πιθανὸν ὅτι ἐχρησιμοποιοῦτο φορητὴ, τοποθετουμένη ἐπὶ τῆς κρηπίδος. Ἡ ἐξερεύνησις τῶν δαπέδων τῶν διαμερισμάτων τούτων δὲν ἐτελείωσεν. Ἐτι ἀνατολικώτερον καὶ κατὰ τὸ πλευρὸν τοῦ νάρθηκος ἀνευρέθη ἀνοικτὸν διαμέρισμα μὲ τρία χαμηλὰ κατὰ τὰς τρεῖς πλευρὰς θρανία, ὡς καὶ τοῖχος προεκτεινόμενος ἀρκετὰ πρὸς βορρᾶν. Εἶναι πιθανὸν ὅτι πρόκειται περὶ μικροῦ ἀναπαυτηρίου, ὑπεράνω τοῦ ὁποίου καὶ κατὰ μῆκος τοῦ προεκτεινομένου τοίχου ἔβαινεν ἴσως ἡ κλίμαξ τοῦ γυναικωνίτου. Ἐξω τοῦ ναοῦ καὶ εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων μέτρων ΒΔ ἀνευρέθη κλίβανος εὐκρινῶς ἀναγνωριζόμενος ἐκ τοῦ ὠπτημένου ἑλλειψοειδοῦς καὶ μὲ εἴσοδον πρὸς τὰ ΝΑ θαλάμου του. Ἐν ἀγγεῖον ἀνευρέθη κατὰ χώραν.

Τῆς κατὰ τὴν νοτιᾶν πλευρὰν τοῦ αἰθρίου *συστάδος χριστιανικῶν τάφων* ἀνεσκάφη τμήμα μόνον. Ὑπάρχουν τινὲς ἀπλοὶ καὶ πλείονες διπλοὶ, οἱ τελευταῖοι οὗτοι συνιστάμενοι ἐκ τοιχείου, ἐφ' οὗ ἐγκαρσίως ἑκατέρωθεν βαίνουν δύο σειραὶ πλακῶν σχιστολίθου. Οἱ νεκροὶ ἀνευρέθησαν ἐντὸς βαθέων σκαμμάτων ὑπὸ τὰς πλάκας. Κτερίσματα ἐλάχιστα (λύχνου τμήμα, δακρυδόχον καὶ ἄλλο κοινὸν ἀγγεῖον) ἀνευρέθησαν.

Ὡς πρὸς τὴν *δόμωσιν* δέον νὰ σημειωθοῦν τὰ ἀκόλουθα:

Ὁλόκληρος ἡ οἰκοδομὴ εἶναι κατεσκευασμένη κατὰ τὸ ἀργολιθοδομικὸν σύστημα, μὲ ἄφθονον χρῆσιν ἀσβέστου ὡς συγκολλητικῆς ὕλης καὶ ἱκανῶν κεραμίδων ἀνάγκης ἐντὸς τοῦ τοίχου τοποθετημένων. Οἱ τοῖχοι, φαίνεται, ἐκαλύπτοντο καθολικῶς δι' ἐπιχρίσματος, τόσον ἐσωτερικῶς ὅσον καὶ ἐξωτερικῶς. Ἐξωτερικῶς διακοσμητικαὶ γραμμαὶ κατὰ ζώνας, τὰς ὁποίας πληροῦν διπλαῖ ἐγκάρσιαι γραμμαὶ, διέκοπτον τὴν μονοτονίαν, ἐσωτερικῶς δὲ ἐπιστοποιήθη ἐνιαχοῦ ἢ χρησιμοποίησις ἀπλῶν διακοσμητικῶν θεμάτων, δυστυχῶς δυσκαθοριστῶν.

¹ Γ. ΣΩΤΗΡΙΟΥ, αὐτόθι σ. 44.

Ἡ στέγη ἦτο προφανῶς ξυλίνη, καλυπτομένη ὑπὸ κεραμίδων μεγάλων καὶ ἐπιπέδων μὲ ἀνορθούμενον χεῖλος χρησιμοποιουμένων ὡς στρωτήρων καὶ ἄλλων κυρτῶν χρησιμοποιουμένων ὡς καλυπτήρων. Αἱ στοαὶ τοῦ αἰθρίου εἶχον μικροτέρας κεράμους, ἀναλόγου σχήματος. Δυστυχῶς οὐδεμία ἀκεραία κέραμος ἀνευρέθη πρὸς καθορισμὸν τοῦ μεγέθους.

Οἱ κίονες, τὰ κιονόκρανα, τὰ ἐπιθήματα καὶ ἐπίκρανα, τὰ διαχωρίσματα τῶν διλόβων ἢ τριλόβων παραθύρων, οἱ κιονίσκοι καὶ ἡ πλὰξ τῆς Ἁγίας Τραπεζῆς, οἱ κίονες τῆς Ὁραίας Πύλης καὶ δύο ἐκ τῶν θωρακίων ἦσαν ἐκ μαρμάρου. Τὰ λοιπὰ ἀρχιτεκτονικὰ καὶ γλυπτὰ μέλη ἦσαν ἐκ πωρόδους λίθου τῆς περιοχῆς τῶν Μαργαριτῶν Μυλοποτάμου. Ἐκ τῶν ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν καὶ τοῦ γλυπτοῦ διακόσμου τοῦ ναοῦ τὰ πλεῖστα ἐξηφανίσθησαν, μάλιστα τὰ εὐμεγέθη (οἱ κίονες καὶ τὰ κιονόκρανα, ἱκανὸς ἀριθμὸς βάσεων, ἐπιθημάτων, ἐπικράνων καὶ διαχωρισμάτων), προφανῶς χρησιμοποιηθέντα ἀλλαχθῶ ἢ ἀσβεστοποιηθέντα. Ἐκ τῶν κίωνων τοῦ σηκοῦ ἀνευρέθη μέρος τοῦ κορμοῦ ἑνὸς καὶ τρία ἢ τέσσαρα τεμάχια ἄλλων. Τῶν κιονοκράνων τῶν ἀνευρέθησαν συνολικῶς τέσσαρα (ἓν ἀπέκειτο ἐπὶ γειτονικοῦ ἀγροῦ, δύο ἀνεκαλύφθησαν κατὰ τὴν δοκιμαστικὴν σκαφὴν Καλοκύρη¹ καὶ ἓν ἀνευρέθη εἰς τὴν δυτικὴν στοάν τοῦ αἰθρίου). Τῶν βάσεων τῶν μόνων μία ἀνεκαλύφθη, τέσσαρες δὲ ἄλλαι περισυνελέγησαν ἐκ τῆς κόμης Πανόρμου. Ἴωνικὰ κιονόκρανα ἀνευρέθησαν τέσσαρα καὶ ἄλλα τόσα ἐπίκρανα καὶ ἐπιθήματα. Χαρακτηριστικὰ εἶναι διαχωρίσματα μὲ ἐγκοπὰς κατὰ τὸ ἐπίθημά των πρὸς προσαρμογὴν μεταξὺ τούτων γλυπτῶν γείσων, τῶν ὁποίων ἱκανὰ ἀνευρέθησαν, διακοσμούμενα ἄλλα μὲν δι' ἔρποντος κισσοῦ, ἄλλα δὲ δι' ἐλισσομένης κλιματίδος, μεταξὺ τῶν φύλλων τῆς ὁποίας ἐνιαχοῦ ἐμφανίζεται πτηνὸν (*εἰκ. 6*). Περὶ τῶν τεμαχίων τοῦ κοσμήτου ἐγένετο ἤδη λόγος: τὰ τεμάχια τούτου συνηρμόζοντο πρὸς ἄλληλα διὰ προεξοχῶν καὶ ἀντιστοιχοῦσων ἐσοχῶν.

Τῆς Ἁγ. Τραπεζῆς ἀνευρέθησαν πλεῖστα τεμάχια μὲ ὑπερέχον περιχέλωμα, φέρον περιθεούσας ραβδώσεις. Προφανῶς ἐστηρίζετο ἐπὶ κιονίσκων 5 ἢ 7, διότι ἀνευρέθησαν τεμάχια μὲ δισκοειδῆ κάτωθεν προεξοχὴν στηρίζεως, ὧν ἡ μία κεντρική. Ἐκ Τραπεζῶν Προσφορῶν προέρχονται τεμάχια στρογγύλων ἀβαθῶν λεκανίδων. Δύο πόδες ὑπὸ μορφὴν κιονίσκων ἀνευρέθησαν. Παχύτερος κιονίσκος πιθανῶς ἀνήκεν εἰς κιβώριον τῆς Ἁγίας Τραπεζῆς — σημειωθῆτω ὅμως, ὅτι δὲν ἀνευρέθησαν τὰ σημεῖα στηρίξεως

¹ Βλ. «Κρητ. Χρονικά» ἔ.ἀ. πίν. Γ'.

Εἰκ. 6. Θρηγγοὶ διάστυλοι καὶ τμήματα πλασίου θύρας (κάτω ἀριστερά) τῆς βασιλικῆς Πανόρμου.

Εἰκ. 7. Τεμάγια ἐκ τῶν θωρακίων με διακόσμησιν ροδάκων τοῦ τέμπλου τῆς βασιλικῆς Πανόριου.

τοιούτου κιβωρίου ἐπὶ τοῦ πλακοστρώτου τοῦ Ἱεροῦ Βήματος—ἢ τοῦ ἄμβωνος. Εἷς ἐκ σκοτεινοῦ μαρμάρου περιτέχνος κιονίσκος, παχύτερος τῶν ἄλλων, μὲ ἐλισσομένας ραβδώσεις καὶ ὄραϊον κορινθιακὸν κιονόκρανον πολὺ πιθανῶς προέρχεται ἐκ τῆς Ὁραίας Πύλης. Μαρμαρίνον εὐθύ, μὲ ἀναθύρωσιν ἄνω, γεῖσον ἐπέστεφεν ἴσως τὸ πλάγιον τῆς Ὁραίας Πύλης. Ἀπέκειτο πρὸ τῆς ἀνασκαφῆς πρὸς βορρᾶν, ἐγγύτατα τοῦ ναοῦ.

Εἰκ. 8. Στυλίσκοι τῶν κιγκλίδων τοῦ τέμπλου τῆς βασιλικῆς Πανόρμου.

Τῶν θωρακίων ἀνευρέθη πλήθος τεμαχίων (εἰκ. 7 καὶ 8). Εἶχον ταῦτα θραυσθῆ εἰς τόσα τεμάχια, κατεσπαρμένα καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τοῦ κυρίως ναοῦ καὶ ἐν μέρει ἀπερριμμένα ἐκτὸς τούτου, ὥστε δέον νὰ παραδεχθῆ τις βιαίαν τινὰ καταστροφήν. Τῶν δύο μαρμαρίνων τὰ τεμάχια ἀπέκειντο κυρίως εἰς τὸ βόρειον παστοφόριον. Φαίνεται ὅτι ταῦτα ἀπετέλουν τὰ πλευρὰ τῆς Ὁραίας Πύλης. Διεκοσμοῦντο ὑπὸ σταυρῶν μὲ ἀκρεμόνας ἐντὸς δίσκου. Τῶν λοιπῶν θωρακίων διακρίνομεν ὠρισμένα εἶδη, μεταξὺ τῶν ὁποίων τὰ κυριώτερα διακοσμοῦνται διὰ σταυρῶν ἐντὸς ρόμβων, τῶν ὁποίων τὰ κενὰ πληροῦν τρίφυλλα ἀνθήμια, διὰ ροδάκων πολυφύλλων περίξ τῶν ὁποίων συστρέφονται ἐν πλοχομίς ἄλλοι μικρότεροι ρόδακες, διὰ σταυρῶν μὲ γράμματα Α Ω καὶ

πηγῶν προβαλλόντων ἐκ κλάδων, διὰ σταυρῶν ἐντὸς διασταυρουμένων ῥόμβων. Ὑπῆρχον καὶ τρητὰ θωράκια ἐκ συνεφαπτομένων δακτυλίων μὲ σταυ-

Εἰκ. 9. α) Ἐπιτύμβιος ἐπιγραφή τοῦ ψάλτου Θεοδώρου
β) Ἐπιγραφή ΑΛΕ|ΞΑΝΔΡΟΥ

ροὺς μικροὺς εἰς τὰς ἐνώσεις καὶ ἄλλα μᾶλλον περίτεχνα μὲ φολιδωτὸν κόσμημα πληρούμενον δι' ἀνθεμίων ἢ διὰ φυτικῶν ἐπαλλήλως ὡς πτερυγίων ἀναπτυσσομένων διακοσμήσεων.

Τέλος ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν σπουδαιότερα ὑπῆρξεν ἡ ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ βορείου παστοφορίου (**εἰκ. 9**) ἔχουσα ὡς ἀκολούθως:

*Ἐνθάδε κίται
Θεόδωρος ψάλ
της, περιμένων
τὰς ἀγρευθεῖς
τοῦ Χῦ ἐπαγγελί
ας, ἀνεπαύσατο
δὲ μηγὶ Δεκεν
βρίῳ καὶ ἡμέρ (α)
Κυριακῇ ἰνδ' ἰ*

Ἐπὶ γείσου (**εἰκ. 9**) ἀναγινώσκει τις τὸ ὄνομα: (ΑΔΕ)ΞΑΝΔΡΟΥ, ἕως τοῦ ἴδρου τοῦ ἢ τοῦ ἐπισκόπου. Ἐπὶ δύο τεμαχίων κεράμων: (θάν)ατος μου... τὸ ἀπόφθ(ε)γμα... καὶ ἄλλην δυσξύμβλητον. Χαράγματα ἀπλᾶ ἐπὶ θωρακίου καὶ πεσσοῦ, ἕως τῶν κατασκευασάντων ταῦτα τεχνιτῶν: Κ(ύρι)ε βοήθῃ τοῦ δούλου σου Κοσ(μᾶ), ἀμὴν γένοιτο, καί: ἀή (= ἀεὶ) Κ(ύρι)ε βοήθῃ μεὶ τῷ γράφαντι αὐτά.

Ἐκ τοῦ γλυπτικοῦ διακόσμου, τῶν ἐπιγραφῶν, τῆς μορφῆς τῆς βασιλικῆς ἐξάγεται σχεδὸν ἀσφαλῶς ὅτι πρόκειται περὶ ναοῦ τοῦ Ε' μ. Χ. αἰῶνος. Ἀγγεία κοινὰ καὶ τινὰ τεμάχια μολυβωτὰ μὲ διακόσμησιν ἀνάγονται εἰς τὴν παλαιότεραν βυζαντινὴν περίοδον, ἀλλ' ἐκ τούτων δὲν δύναται νὰ ἐξαχθῇ ἀκριβεστέρα χρονολόγησις. Χαλκᾶ τινὰ ἐλάσματα καὶ κρίκοι, λαβὴ κοχλιαρίου καταλήγουσα εἰς δίχηλον ὄπλῃν τετραπόδου καὶ ὀστέϊνον πῶμα πυξίδος μετὰ σταυροῦ, ἕως ἐκ λειψανοθήκης, οὐδὲν ἐπίσης χρονολογικὸν δίδαγμα παρέχουν. Εἶναι πολὺ πιθανὸν ὅτι ὁ ναὸς ἐξηκολούθησε νὰ τελῆ ἐν χρήσει μέχρι τοῦ τέλους τῆς πρώτης βυζαντινῆς περιόδου καὶ ὅτι ἐπομένως κατεστράφη ὑπὸ τῶν Ἀράβων, ὡς ὅλοι οἱ παλαιοβυζαντινοὶ ναοὶ τῆς νήσου. Τοῦτο δύναται νὰ ἐρμηνεύσῃ τὴν παρουσίαν βυζαντινοῦ νομίσματος Κώνσταντος τοῦ Β' (641-668 μ. Χ.), περὶ τὸν ἕνα καὶ ἥμισυ αἰῶνα ἀπέχοντος τῆς ἀραβικῆς κατακτῆσεως.

Θεωρῶ λίαν πιθανὸν ὅτι ὁ ναὸς ᾠκοδομήθη εἰς τὴν ἔδραν τῆς Ἐπισκοπῆς Ἐλευθέρνης, ἡ ὁποία ἐνωρίς, φαίνεται, μετετοπίσθη ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν πόλιν εἰς τὸ ἐπίγειόν της, τὸ Πάνορμον, καὶ ὡς ἐκ τούτου μετωνομάσθη κατὰ τὴν μεταβατικὴν ἀπὸ τῆς Α' εἰς τὴν Β' βυζαντινὴν ἐποχὴν εἰς Ἐπισκοπὴν Αὐλοποτάμου, λόγῳ τοῦ εἰς μικρὰν ἀπόστασιν παραρρέοντος ποταμοῦ.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ε. ΠΛΑΤΩΝ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ
ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΔΙΑ ΤΗΝ ΤΡΙΕΤΙΑΝ 1948-1950

ΕΠΙΤΙΜΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΤΗΣ

Η Α. Μ. Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΠΑΥΛΟΣ Α΄

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗΣ

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΟΥΛΙΤΣΑΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ

ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΙΚ. ΒΕΛΤΣΟΣ

ΜΙΧΑΗΛ ΒΟΛΟΝΑΚΗΣ

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΒΟΡΕΑΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΗΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΛΟΣ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΟΥΓΕΑΣ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΚΟΥΖΗΣ

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΜΑΡΙΝΑΤΟΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ Κ. ΟΡΑΝΔΟΣ

ΦΙΛΩΤΑΣ ΠΑΠΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΡΩΜΑΙΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΣΩΤΗΡΙΟΥ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Χ. ΧΑΤΖΗΣ

ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1948

Α΄ ΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 14^ῃ Μαρτίου τοῦ 1948 ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος Κυριακῇ καὶ ὥρα 12^ῃ μεσημβρινῇ συνήλθον οἱ ἑταῖροι εἰς τακτικὴν συνέλευσιν ἵνα συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 32 τοῦ Ὁργανισμοῦ ἐκλέξωσι τό τε Προεδρεῖον τῆς Συνελεύσεως καὶ τὴν πενταμελῆ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ Ἐπιτροπεῖαν διὰ τὸ ἔτος 1948 ἀκούσωσι δὲ καὶ τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπεῖας περὶ τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τοῦ ἔτους 1947 ὡς καὶ τὴν ἔκθεσιν τοῦ Γραμματέως τοῦ Συμβουλίου περὶ τῶν πεπραγμένων τοῦ 1947.

Παρήσαν ἑταῖροι τεσσαράκοντα δικτῶ. Γενομένης φανεραῦς ψηφοφορίας ἐξελέγησαν Πρόεδρος τῆς Συνελεύσεως ὁ κ. Λουκάς Κανακάρης Ρούφος, Ἀντιπρόεδρος ὁ κ. Ἰωάννης Καλιτσουνάκης, Α΄ Γραμματεὺς ὁ κ. Φοῖβος Σταυρόπουλλος, καὶ Β΄ Γραμματεὺς ὁ κ. Μαρίνος Καλλιγᾶς. Ὁ Γραμματεὺς τῆς Συνελεύσεως κ. Φοῖβος Σταυρόπουλλος ἀνέγνωσε τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπεῖας περὶ τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως κατὰ τὸ ἔτος 1947 ἢ δὲ Συνέλευσις ὁμοφώνως ἐνέκρινε τὴν διαχείρισιν ταύτην. Εἶτα διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας ἐξελέγησαν μέλη τῆς Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπεῖας καὶ ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ διὰ τὸ ἔτος 1948 οἱ κκ. Βασίλειος Αἰγινήτης, Ἰωάννης Καψάλης, Κ. Δ. Παπακωνσταντίνου, Ἀριστοτέλης Πέππας καὶ Μιλτιάδης Πουρῆς.

Διακοπείσης μετὰ ταῦτα τῆς συνεδρίας καὶ ἐπαναληφθείσης τὴν 12.30 μ.μ. ὁ Γραμματεὺς τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐταιρείας κ. Γεώργιος Π. Οἰκονόμος ἀνεκοίνωσε τὴν ὑπ' αὐτοῦ συνταχθεῖσαν ἔκθεσιν περὶ τῶν πεπραγμένων τῆς Ἐταιρείας κατὰ τὸ λήξαν ἔτος 1947.

Β΄ ΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

Τῇ 21^ῃ Μαρτίου 1948, ἡμέρα Κυριακῇ καὶ ὥρα 10 π.μ. συνήλθον οἱ ἑταῖροι εἰς δευτέραν τακτικὴν συνέλευσιν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Προέδρου τῆς Συνελεύσεως κ. Λουκά Κανακάρη Ρούφου καὶ προέβησαν κατὰ τὸ ἄρθρον 10 τοῦ Ὁργανισμοῦ εἰς μυστικὴν διὰ ψηφοδελτίων ἐκλογὴν τοῦ νέου Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐταιρείας διὰ τὴν τριετίαν 1948 - 50. Ἐψήφι-

σαν ἑταῖροι ἐξήκοντα ἑννέα (69) ἐξελέγησαν δὲ μέλη τοῦ Συμβουλίου διὰ τὴν τριετίαν 1948 - 50 οἱ κκ. Ἀντώνιος Ἐμμ. Μπενάκης διὰ ψήφων ἐξήκοντα ἑννέα, Γεώργιος Π. Οἰκονόμος διὰ ψήφων ἐξήκοντα ἑννέα, Μιχαὴλ Βολονάκης διὰ ψήφων ἐξήκοντα ἑννέα, Ἀριστοτέλης Κούζης διὰ ψήφων ἐξήκοντα ἑννέα, Παναγιώτης Πουλίσας διὰ ψήφων ἐξήκοντα ἑννέα, Γεώργιος Ν. Βέλτσος διὰ ψήφων ἐξήκοντα ὀκτώ, Θεόφιλος Βορέας διὰ ψήφων ἐξήκοντα ὀκτώ, Ἀντώνιος Κεραμόπουλλος διὰ ψήφων ἐξήκοντα ὀκτώ, Σωκράτης Κουγέας διὰ ψήφων ἐξήκοντα ὀκτώ, Ἀναστάσιος Ὀρλάνδος διὰ ψήφων ἐξήκοντα ὀκτώ, Γεώργιος Σωτηρίου διὰ ψήφων ἐξήκοντα ἕξ, Ἀντώνιος Χατζῆς καὶ Κωνσταντῖνος Ρωμαῖος διὰ ψήφων ἐξήκοντα πέντε.

Ἑκτακτος Συνέλευσις

Ἐν συνεχείᾳ οἱ ἑταῖροι συνῆλθον εἰς ἕκτακτον συνεδρίαν, καθ' ἣν ὑπὸ τοῦ Δ. Συμβουλίου προεσέθησαν αἱ ἑξῆς τροποποιήσεις τοῦ Ὁργανισμοῦ.

α') Ἐν τῷ 1^ῳ ἄρθρῳ τοῦ Ὁργανισμοῦ καὶ ἐν ἀρχῇ αὐτοῦ μετὰ τὴν φράσιν « ὑπὸ προσιότη » προστίθεται καὶ « ἐπιτίμῳ Πρόεδρῳ » τῷ βασιλεῖ τῶν Ἑλλήνων, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν, ὅτι ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς θὰ εὐαρεσθηθῆ καὶ ἀποδεχθῆ τὴν ἐπίτιμον προεδρίαν τῆς Ἑταιρείας.

β') Τὸ ἄρθρον 9 τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς:

Τὰ τῆς Ἑταιρείας διοικεῖ δεκαεπταμελὲς Συμβούλιον.

Ἡ ὑπὸ τῶν ἑταίρων κατὰ τὸ ἄρθρον 32 ἐκλογή τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου γίνεται κατὰ τριετίαν καὶ κατὰ τὴν τεταγμένην ἡμέραν διὰ σχετικῆς πλειοψηφίας, ἐν γενικῇ συνελεύσει τῶν τακτικῶν ἑταίρων τῶν ἐχόντων δικαίωμα ψήφου κατὰ τὸ ἄρθρον 7. Ἡ ψηφοφορία μία οὖσα καὶ μυστικὴ γίνεται αὐτοπροσώπως διὰ ψηφοδελτίου.

Πᾶς πέραν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν 14 μελῶν ἐγγεγραμμένος ἐν τῷ δελτίῳ οὐδὲν λογίζεται.

Ἐπίσης οὐδὲν λογίζονται αἱ ψήφοι ὑπὲρ τινος οἰκοῦντος ἔκτος τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Πειραιῶς.

γ') Τὸ ἄρθρον 10 τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς: Τὸ οὕτω ἐκλεγὲν συμβούλιον συνέρχεται εἰς πρώτην μετὰ τὴν ἐκλογὴν συνεδρίαν πρὸς πλήρη καταρτισμὸν αὐτοῦ, καθ' ἣν ἐκλέγει ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ τὸν Πρόεδρον, ἓνα Ἀντιπρόεδρον καὶ τὸν Γραμματέα.

Ἐν τῇ αὐτῇ συνεδρίᾳ ἐκλέγει πρὸς τούτοις διὰ φανεροῦς ψηφοφορίας τρεῖς συμβούλους ἕξ ἑταίρων, οἵτινες διατελοῦσιν ἢ ἐπὶ τετραετίαν τοῦλάχιστον διετέλεσαν ἔφοροι ἀρχαιοτήτων τοῦ Δημοσίου ἢ καθηγηταὶ ἢ ὑφηγηταὶ τῆς Ἀρχαιολογίας, ἢ ἀπλῶς ἕξ ἑταίρων ἀσχολουμένων περὶ τὰ ἀρχαιολογικά.

δ') Ἐκ τοῦ ἄρθρου 12 διαγράφεται ἡ ἐν ἀρχῇ φράσις « πλὴν τοῦ τακτικοῦ Ἀντιπροέδρου τοῦ Συμβουλίου ».

ε') Ἐκ τοῦ ἄρθρου 15 καὶ ἐκ τοῦ πρώτου στίχου διαγράφεται ἡ φράσις « Ἀντιπρόεδρος ».

στ') Τὸ ἄρθρον 16 τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς :

Τὸν Πρόεδρον ἀπόντα ἢ κωλυόμενον ἀναπληροῖ ὁ Ἀντιπρόεδρος. Τοῦτον δὲ ἀπόντα ἢ κωλυόμενον ἀναπληροῖ ἐκ τῶν παρόντων καὶ μὴ κωλυομένων ὁ τὰς πλείονας ψήφους λαβὼν Σύμβουλος.

ζ') Τὸ ἄρθρον 18 τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς :

Ἐὰν ἐκλείψῃ ἢ παραιτηθῇ ἢ δὲν ἀποδεχθῇ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Ὁ Προέδρου, ὁ Ἀντιπρόεδρος ἢ τις τῶν Συμβούλων, τὸ Συμβούλιον ἐκλέγει διὰ φανεράς ψηφοφορίας ἀναπληρωτὴν αὐτοῦ ἐκ τῶν ἑταίρων τῶν περιλαμβανομένων ἐν τῷ ἐν ἰσχύϊ ἐκλογικῷ καταλόγῳ τῶν ἑταίρων (ἄρθρον 7).

η') Ἐν τῷ ἄρθρῳ 19φ ἡ ἐν ἀρχῇ φράσις : « τῇ προτάσει τοῦ Ἀντιπροέδρου » ἀντικαθίσταται διὰ τῆς φράσεως « τῇ προτάσει τοῦ Προέδρου ».

θ') Ἐν τῷ ἄρθρῳ 38 ἡ φράσις « γνώμη τοῦ Ἀντιπροέδρου » ἀντικαθίσταται διὰ τῆς φράσεως « γνώμη τοῦ Προέδρου ».

ι') Ἐν τῷ ἄρθρῳ 41 αἱ φράσεις : « ὑπὸ τοῦ Ἀντιπροέδρου » « ὁ Ἀντιπρόεδρος », ἀντικαθίστανται διὰ τῶν φράσεων « τοῦ Προέδρου » καὶ « ὁ Πρόεδρος ».

ια') Ἐν τῷ ἄρθρῳ 42 ἡ φράσις « ὁ Ἀντιπρόεδρος » ἀντικαθίσταται διὰ τῆς φράσεως « ὁ Πρόεδρος ».

ιβ') Ἐν τῷ ἄρθρῳ 44 ἐν ἀρχῇ προστίθεται ἡ φράσις « ὁ Πρόεδρος ».

Τὴν ἀνάγκην τῶν ὑπὸ τοῦ Δ. Συμβουλίου προτεινομένων τροποποιήσεων τοῦ Ὁργανισμοῦ τῆς Ἑταιρείας, ἵνα ἢ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων εἶναι ἐκάστοτε ἐπίτιμος Πρόεδρος τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας καὶ εἶναι ἀπηλλαγμένος διοικητικῶν εὐθυνῶν, ὅπως ἀπαιτεῖ ἡ συνταγματικὴ θέσις τοῦ προσώπου τοῦ Βασιλέως, ἀναπτύσσει ὁ Σύμβουλος κ. Παναγιώτης Πουλίτσας.

Ἡ Συνέλευσις ἐγκρίνει τὰς ὡς ἄνω τροποποιήσεις.

Συμπλήρωσις καὶ καταρτισμὸς τοῦ νέου Διοικ. Συμβουλίου

Τὸ οὕτω ἐκλεχθὲν ὑπὸ τῶν ἑταίρων νέον Συμβούλιον συνελθὼν τῇ 23ῃ Μαρτίου 1948 εἰς συνεδρίαν πρὸς πλήρη καταρτισμὸν αὐτοῦ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ τροποποιηθέντος ἄρθρου 10 τοῦ Ὁργανισμοῦ ἐξέλεξε μέλη τοῦ Συμβουλίου τοὺς κκ. Δημήτριον Εὐαγγελίδην, Σπυρίδωνα Μαρινᾶτον καὶ Ἀλέξανδρον Φιλαδελφέα, Πρόεδρον δὲ τὸν κ. Ἀντώνιον Μπενάκην, Ἀντιπρόεδρον τὸν κ. Παναγιώτην Πουλίτσαν καὶ Γραμματεὰ τὸν κ. Γεώργιον Π. Οἰκονόμον.

ΕΚΘΕΣΙΣ
ΤΗΣ ΕΞΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑΣ
ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1948
ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΝ
ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Κύριε Πρόεδρε,

Οι υπογεγραμμένοι αποτελούντες την 'Εξελεγκτικήν' Επιτροπείαν τής 'Εταιρείας δια τὸ ἔτος 1948, προσκληθέντες δια τοῦ ἑπ' ἀριθ. 16 τῆς 17 Φεβρουαρίου 1949 ἐγγράφου τοῦ κ. Προέδρου τῆς 'Εταιρείας, ἐπελήφθημεν τοῦ ἐλέγχου τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τῆς 'Εταιρείας τοῦ λήξαντος ἔτους 1948, ἐκ τῶν λογιστικῶν καὶ ταμιακῶν βιβλίων τῆς ὁποίας ἐξάγονται τὰ ἑξῆς ἀποτελέσματα :

ΜΕΡΟΣ Α'

Α' Χρηματικόν.

Ταμείον.

α) Χρέωσις :

1. Τὸ ὑπόλοιπον μετρητῶν εὑρεθὲν ἐν τῷ Ταμείῳ κατὰ τὴν 31/12/1947,	δρχ.	23.111.265.—
2. Ἐισπράξεις ἀπὸ Ἔσοδα Γεν. Προῦπ/σμοῦ ἀπὸ 1/1-31/12/1948	»	1.649.118.984.—
3. Προκαταβολαὶ ἐκ τῶν Κρατικῶν Λαχείων	»	700.000.000.—
4. Ἀναλήψεις ἐκ καταθέσεων παρὰ τῇ Ἐθν. Τραπ. »	»	728.455.252.—
τὸ ὅλον	δρχ.	3.100.685.501.—

β) Πίστωσις :

1. Πληρωμαὶ εἰς Ἔσοδα Γεν. Προῦπ/σμοῦ ἀπὸ 1/1-31/12/1948	δρχ.	172.202.736.—
2. Προκαταβολαὶ	»	700.000.000.—
3. Καταθέσεις παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ	»	1.532.547.103.—
4. Πληρωμαὶ διὰ τὴν ἀγορὰν 100 μετοχῶν Ἐθν. Τρ. »	»	529.834.000.—
5. Πληρωμαὶ διὰ τὴν ἀγορὰν 200 μετοχῶν Τρ. Ἑλλ. »	»	118.266.000.—
6. Ὑπόλοιπον μετρητῶν ἐν τῷ Ταμείῳ τῇ 31/12/48 »	»	47.835.662.—
τὸ ὅλον	δρχ.	3.100.685.501.—

Β' Ἀνάλυσις Ἐσόδων καὶ Ἐξόδων τοῦ Προϋ/σμοῦ

α) Ἐσοδα.

1.	Ἀπὸ μερίσματα	δρχ.	—
2.	» τόκους	»	26.547.103.—
3.	» μισθώματα	»	2.085.000.—
4.	» ἀντίτιμον δημοσιευμάτων	»	5.769.000.—
5.	» » » Ἀρχ. Τόποι καὶ Μουσεία τῆς Ἑλλάδος	»	212.500.—
6.	» εἰσφορὰς ἐταίρων	»	511.815.—
7.	» δικαίωμα τῆς Ἐταιρείας ἐπὶ τῶν καθαρῶν κερδῶν τῶν Κρατ. Λαχείων	»	1.606.047.720.—
8.	» πώλησιν ἀχρήστου ὑλικοῦ κλπ.	»	39.000.—
9.	» ἀπρόβλεπτα ἔσοδα	»	3.200.—
10.	» ἔσοδα κεκλεισμένων χρήσεων	»	7.903.646.—
	τὸ ὅλον	δρχ.	<u>1.649.118.984.—</u>

β) Ἐξοδα

1.	Εἰς μισθοὺς καὶ ἐπιδόματα	δρχ.	39.160.500.—
2.	» ἔξοδα γραφείων	»	14.306.446.—
3.	» » βιβλιοθήκης	»	7.728.800.—
4.	» ἐπισκευὰς καὶ ἐπιπλώσεις τοῦ μεγάρου	»	9.725.600.—
5.	» ἀνασκαφὰς καὶ μελέτας	»	16.200.000.—
6.	» δημοσιεύματα	»	69.650.050.—
7.	» συνδρομὰς, εἰς περιοδικὰ καὶ βιβλία ἀρχαιολ.	»	1.675.000.—
8.	» διάφορα ἔξοδα	»	4.107.602.—
9.	» ἀναλογοῦν τῇ Ἐταιρείᾳ ἀσφάλ. κοιν. ἀσφαλ.	»	2.356.038.—
10.	» ἔκτακτα δημοσιεύματα τῆς Ἐταιρείας	»	2.500.000.—
11.	» διάφορα ἔξοδα κεκλεισμένων χρήσεων	»	4.792.700.—
	τὸ ὅλον	δρχ.	<u>172.202.736.—</u>
	Περίσσευμα Ἐσόδων καὶ Ἐξόδων χρ. 1948	δρχ.	<u>1.476.916.248.—</u>
	Σύνολον	δρχ.	<u>1.649.118.984.—</u>

Γ' Γενικὸς Ἱσολογισμὸς τῆς χρήσεως 1948.

Τὸ Ἐνεργητικὸν τῆς Ἐταιρείας τὴν 31 Δεκεμβρίου		
1948 ἀνήρχετο εἰς	δρχ.	<u>2.017.001.491.45</u>
ἀποτελούμενον ἐκ τῶν ἑξῆς:		
1. Ἀπὸ μετρητὰ ἐν τῷ Ταμείῳ	δρχ.	47.835.662.—
2. » τὸ μέγαρον τῆς Ἐταιρείας	»	259.863.80
3. » ἀκίνητα κτήματα	»	17.847.50
4. » 249 μετοχὰς τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς (ἕξ ὧν 10 δωρεᾶς Ρώμα)	»	779.252.317.25
5. » 510 μετοχὰς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος . . .	»	149.722.543.70
6. » 180 » τῆς Κτηματικῆς Τραπεζῆς . . .	»	40.356.—
7. » 250 » Ἑλλην. Ἡλεκτρ. Σιδηροδρόμων »		12.556.720.—
8. » 405 ὁμολογ. Ἐθν. Δαν. 1889, 4 ^ο / _ο , Πάγιον .	»	88.154.25
9. » 75 » » 1890, 5 ^ο / _ο , Σιδ. Λαορ. »		20.193.75
10. » 121 » » 1907, 5 ^ο / _ο , Ἀμύνης . »		8.315.20
11. » 235 » » 1914, 5 ^ο / _ο , τῶν 500 ἕκ. »		243.037.—
12. » 1 » » 1893, 5 ^ο / _ο , Κεφα- λαιώσ. καὶ ἀπόδ. φρ. 140 »		640.—
13. » 25 » » 1924, 7 ^ο / _ο , Προσφυγ. »		25.760.—
14. » 155 » » 1930, λ. Κτημ. Πίστ. »		205.685.—
15. » 95 » » 1927, λ. » » »		126.065.—
16. » 30 » » Πατριωτικοῦ		30.—
17. » 1000 » » 1919, 1929, 1931 Ἀπαλλ. »		1.000.—
18. » 150 » » 1923, 6 ^ο / _ο , Ἑλλ/βουλ- γαρικῆς Μεταναστ. »		150.—
19. » ἔγγυδοσίας	»	1.—
20. » καταθέσεις ἐπ' ἀνοικτῶ λ/σμῶ παρὰ τῆ Ἐθν. Τραπεζῆ	»	1.025.708.740.—
21. » 50 ληξιπρόθεσμα τοκομερίδια	»	50.000.—
22. » Διαφόρους λ/σμούς, κληρονομ. Φ. Φαρμαῖ .	»	348.410.—
23. » » » » » 490 ληξ. τοκομερίδια	»	490.000.—
	τὸ ὅλον δρχ.	<u>2.017.001.491.45</u>

Τὸ δὲ Παθητικὸν τῆς Ἑταιρείας τὴν 31 Δεκεμ-
βρίου 1948 ἀνήρχετο εἰς τὸ ποσὸν τῶν δρχ. 2.017.001.491.45

ἀποτελούμενον ἐκ τῶν ἑξῆς:

1. Κεφάλαιον	δρχ.	9.096.067.35
2. Κεφαλαιοποίησιν ἀντιτίμ. πωλήσ. ἀκινήτων	»	1.290.153.20
3. Μερίδα ὑπὲρ τῶν Μουσείων	»	1.—
4. Προκαταβολὰς	»	1.—
5. Κέρδη καὶ ζημίας	»	1.—
6. Ἐγγυοδότας	»	1.—
7. Εἰσπρακτέα τοκομερίδια τ. 50	»	50.000.—
8. Διαφόρους λ/σμούς - Κληρον. Φαρμά - Εἰσπρ. το- κομερίδια τ. 490	»	490.000.—
9. Περιουσίαν τῆς Ἑταιρείας	»	<u>2.006.075.266.90</u>
τὸ ὅλον	δρχ.	<u>2.017.001.491.45</u>

Δ' Περιουσία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας

Ἡ περιουσία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας τὴν
31 Δεκεμβρίου 1948 ἀνήρχετο εἰς δρχ. 2.017.001.491.45

ἀποτελουμένη ἐκ τῶν ἑξῆς:

1. Ἀπὸ μετρητὰ ἐν τῷ Ταμείῳ	δρχ.	47.835.662.—
2. » τὸ μέγαρον τῆς Ἑταιρείας	»	259.863.80
3. » ἀκίνητα κτήματα	»	17.847.50
4. » 249 μετ. Ἐθν. Τραπ. (ἐξ ὧν 10 δωρ. Ρώμα) »		779.252.317.25
5. » 510 » Τραπέζης Ἑλλάδος	»	149.722.543.70
6. » 180 » Κτηματικῆς Τραπέζης	»	40.356.—
7. » 250 » Ἑλλ. Ἡλεκτρ. Σιδηροδρόμων	»	12.556.720.—
8. » 405 ὀμολ. Ἐθν. Δαν. 1889, 4%, Πάγιον	»	88.154.25
9. » 75 » » 1890, 5%, Σιδηρ. Λαορ. »		20.193.75
10. » 121 » » 1907, 5%, Ἀμύνης	»	8.315.20
11. » 235 » » 1914, 5%, τῶν 500 ἐκ.	»	243.037.—
12. » 1 » » Κεφαλ. 1893, 5%, ἀπόδ. φρ. 140	»	640.—
13. » 25 » » Προσφυγ. 1924, 7%,	»	25.760.—
14. » 155 » » 1930, Κτηματ. Πίστεως λ. »		205.685.—
15. » 95 » » 1927, » » λ. »		<u>126.065.—</u>
εἰς μεταφορὰν	δρχ.	990.403.160.45

	ἐκ μεταφορᾶς	δρχ.	990.403.160.45
16.	Ἀπὸ 30 » » » Πατριωτικοῦ »		30.—
17.	» 1000 » » » 1919,1929,1931, Ἀπαλλ. »		1.000.—
18.	» 150 ὄμολ. Ἐθν. Δαν. 1929, 6 ⁰ / ₀ , Ἑλλ/βουλγ. Μεταναστεύσεως	δρχ.	150.—
19.	» ἐγγυοδοσίας »		1.—
20.	» Καταθέσεις ἐπ' ἀνοικτῶ λογ/σμῶ παρὰ τῆ Ἐθν. Τραπεζῆ		1.025.708.740.—
21.	» 50 ληξιπρόθεμα τοκομερίδια »		50.000.—
22.	» διαφόρους λ/σμούς - Κληρονομία Φ. Φαρμά »		838.410.—
	Σύνολον	δρχ.	<u>2.017.001.491.45</u>

Διὰ τὴν ἀνωτέρω διαχείρισιν ἡ Ἐπιτροπεία προτείνει εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅπως ἐγκρίνη ταύτην ὡς ὀρθῶς ἔχουσαν καὶ ἐπικυρώσῃ τὸν τε Ἰσολογισμόν καὶ Ἀπολογισμόν τοῦ λήξαντος ἔτους 1948.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν διαχείρισιν τοῦ Κληροδοτήματος Ἰω. Μαρκοπούλου ἰδίου ἔτους 1948 δὲν ὑπάρχει τοιαύτη, καθόσον ἐλλείπει ἐσόδων ἀπὸ 4 ἐτῶν καὶ πλέον, δὲν κατηρτίσθη προϋπολογισμὸς χρήσεως 1948, οὐδεμίᾳ δὲ μεταβολῇ ἐπῆλθεν εἰς τὴν περιουσίαν τοῦ κληροδοτήματος, καὶ παραμένει ὡς εἶχε τὴν 30 Νοεμβρίου 1944, ὡς κάτωθι καὶ συμφώνως πρὸς τὴν γενομένην ἀναπροσαρμογὴν τῆς δραχμῆς.

Περιουσία τοῦ Κληροδοτήματος Ἰω. Μαρκοπούλου.

1.	Καταθέσεις ἐν ὄψει παρὰ τῆ Ἐθνικῆ Τραπεζῆ	δρχ.	1.—
2.	» Κεφαλαίου » » » » »		1.—
3.	Ὅμολογίαι Ἐθν. Δαν. 1922, 6 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ , τεμ. 4083 »		4.083.—
4.	Εἰδικὸς Λ/σμὸς προσωρινῆς Ἀναγωγῆς »		672 917.20
	τὸ ὅλον	δρχ.	<u>677.002.20</u>

Ἐν Ἀθήναις τῆ 21 Φεβρουαρίου 1949

Μετὰ τιμῆς
Ἡ Ἐξελεγκτικὴ Ἐπιτροπεία

Κ. Δ. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
ΙΩΑΝ. ΚΑΨΑΛΗΣ
ΑΡ. ΠΕΠΠΑΣ
ΜΙΑΤ. ΠΟΥΡΗΣ

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΔΩΝ
ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1948

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΔΩΝ

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ		Είδος εσόδων	Προϋπολογισθέντα	Εισπραχθέντα	Διαφορά	
Κεφ.	Αρθρ.				Επί πλέον	Επί ελλείον
A'	1-16	Μερίσματα και τόκοι	2000000	26547103	24547103	—
»	2-1	Μισθώματα	2000000	2085000	85000	—
»	3-1	Αντίτιμον δημοσιευμάτων	500000	5769000	5269000	—
»	3-2	» δημοσ. «Αρχαιολ. τόποι και Μουσεία της Ελλάδος»	100000	212500	112500	—
B'	1-1	Εισφοραί εταιρών	400000	511815	111815	—
»	2-1	Δικαίωμα της Εταιρείας εκ των Κρατικών Λαχειών	447000000	1606047720	1159047720	—
Γ'	1-1	Εκπώλησ. άχρηστου ύλικου κλπ.	100000	39000	—	61000
	1-2	Εξ άπροβλέπτων εσόδων	100000	3200	—	96800
	1-3	Εξ εσόδων κεκλεισμένων χρησεων	300000	7903646	7603646	—
		Σύνολον δρχ.	452500000	1649118984	1196776784	157800

Ανάλυσις τού Κεφαλαίου Α', άρθρον 3.

Αντίτιμον δημοσιευμάτων.

- 1) Αρχαιολογική Έφημερις δρχ. 4850000
- 2) Πρακτικά τής Αρχαιολογικής Έταιρείας » 474000
- 3) Βασ. Λεονάρδου. Η Όλυμπία. 1901 » 75000
- 4) Χρ. Τσουντα. Αί Προϊστορικοί Ακροπόλεις Διμηνίου και Σέσκλου. 1908 » 100000
- 5) Βαλ. Στάη. Τό Σούνιον κλπ. 1920. » 45000
- 6) Γ. Ε. Μυλωνά. Η Νεολιθική Έποχή εν Ελλάδι. 1928. » 25000
- 7) Γ. Σωτηρίου. Χριστιανικά Θήβαι. 1931. » 200000
- 8) Αντ. Κεραμοπούλλου. Οδηγός τών Δελφών. 1935. » 37500
- 9) Κων. Κουφουνατίου. Έλευσις. Οδηγός τών άνασκαφών και τού Μουσείου (άγγλιστί). 1936. » 175000

Έν Αθήναις τῇ 21 Δεκεμβρίου 1948

Σύνολον δρχ. 5981500

Ο ΤΑΜΙΑΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΟΥΡΝΑΡΑΣ

Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ
ΑΝΤΩΝΙΑ ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1948

ΠΡΟΫΠΟ- ΛΟΓΙΣΜΟΥ		Είδος εξόδων	Προϊπο- λο- γηθέντα	Συμπληρω- ματικά πιστώσεις	Διαπαν- θηθέντα	Πραγματο- ποιηθέντα	Διαφορά επί ελάττω
Κεφ.	Άρθρ.						
Α'	1-1-8	Μισθοί και επίδοματα	46500000	—	39160500	39160500	7339500
»	2-1	Έξοδα γραφείων	50000000	—	14306446	14306446	35693554
»	3-1	Έξοδα βιβλιοθήκης	30000000	—	7728800	7728800	22271200
»	4-1	Έπισκευαί και επίπλωσεις του μεγάρου	50000000	—	9725600	9725600	40274400
Β'	1-1	Άνασκαφαί και μελέται	10000000	15000000	16200000	16200000	8800000
»	2-1	Δημοσιεύματα	150000000	—	69650050	69650050	80349950
»	2-2	» 'Αρχαιολ. τόποι και μουσεια της Ελλάδος	17000000	—	—	—	17000000
»	3-1	Συνδρομαί εις περιοδικά και βιβλία αρχαιολογικά	10000000	—	1675000	1675000	8325000
»	4-1	Διδασκαλία	2000000	—	—	—	2000000
Γ'	1-1	Διάφορα έξοδα	15000000	—	4107602	4107602	10892398
»	1-2	Άναλογον τῆ Έταιρ. ασφάλι- στρον Κοιν. Άσφαλίσεων	6000000	—	2356038	2356038	3643962
»	2-1	Διά τὰ ἔκτακτα δημοσιεύμ. τῆς 100ηίδος	25000000	—	2500000	2500000	22500000
»	3-1	Διάφορα έξοδα κεκλεισμένων χρήσεων	10000000	—	4792700	4792700	5207300
Δ'	1	Έκτακτον ἀποθεματικόν	23000000	Μεταφ. εις Β' 1-1	—	—	8000000
»	2	Τακτικόν	8000000	—	—	—	8000000
Σύνολον δρχ.			452500000	15000000	172202736	172202736	280297264

Άνάλυσις του κεφ. Β' άρθρου 1.

	Πιστώσεις	
	Διατεθείσαι	Άδιάθετοι
1) Έπιδόρων: Συν- τήρησις και στε- ρέωσις των εν τῷ Έργῳ του Άσκλη- πιου μνημείων	5000000	—
2) Πανόρμον Κρήτης	5000000	—
3) Βασιλικῆς Έλισσοῦ	2200000	—
4) Βραυρώνος Άττι- κῆς	4000000	—
	16200000	—

Σύγκρισις πραγματοποιηθέντων
έσδων και έξδων

Α' Έσοδα	δρχ. 1649118984
Β' Έξοδα	» 172202736
Περίσσευμα	δρχ. 1476916248

ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Α. ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ

1) Ἀρχαιολογική Ἐφημερίς	1939/41	Σώματα 505
»	»	» 506
2) Πρακτικά Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας 1941/44	»	800

Β. ΠΩΛΗΘΕΝΤΑ

1) Ἀρχαιολογική Ἐφημερίς				2) Πρακτικά Ἀρχαιολ. Ἐταιρείας			
Σειρά τόμων	Πωληθέν- τες τόμοι	Τιμή τόμου	Εισπρα- χθέν ποσόν	Σειρά τόμων	Πωλη- θέντες τόμοι	Τιμή τόμου	Εισπρα- χθέν ποσόν
1884	1	100000	100000	1908	1	8000	8000
1885	1	100000	100000	1912	1	8000	8000
1888	1	100000	100000	1915	1	12000	12000
1893	1	100000	100000	1916/19	1	12000	12000
1896	1	100000	100000	1920	1	8000	8000
1898	1	100000	100000	1921	1	8000	8000
1907	1	100000	100000	1925/26	2	12000	24000
1910	1	100000	100000	1927	2	12000	24000
1937 α'	2	200000	400000	1928	1	12000	12000
1937 α'	3	300000	900000	1930	1	8000	8000
1937 β'	1	200000	200000	1930	1	12000	12000
1937 β'	2	300000	600000	1931	1	8000	8000
1938	3	100000	300000	1932	1	12000	12000
1938	3	150000	450000	1933	1	12000	12000
1939/41	5	150000	750000	1934	1	8000	8000
1942/44	3	150000	450000	1934	1	12000	12000
				1937	1	8000	8000
				1938	1	8000	8000
				1939	1	8000	8000
				1939	1	12000	12000
				1940	2	8000	16000
				1940	10	12000	120000
				1941/44	1	6000	6000
				1941/44	9	12000	108000
	30		4850000		44		474000

3) Διάφορα δημοσιεύματα τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας				
Αὐτῶν ἀριθμὸς	Ἐπιγραφή Συγγράμματος	Πωληθέντα σώματα	Τιμὴ σώματος	Εἰσπραχθέν ποσὸν
1	Βασ. Λεονάρδου. Ἡ Ὀλυμπία. 1901 . . .	2	37500	75000
2	Χρ. Τσοῦντα. Αἱ προϊστορικαὶ Ἀκροπόλεις, Διμηνίου καὶ Σέσκλου. 1908.	1	100000	100000
3	Βαλ. Στάη. Τὸ Σούνιον καὶ οἱ Ναοὶ Ποσειδῶνος καὶ Ἀθηνᾶς. 1920 . . .	6	7500	45000
4	Γ. Ε. Μυλωνά. Ἡ Νεολιθικὴ ἐποχὴ ἐν Ἑλλάδι. 1928	1	25000	25000
5	Γ. Σωτηρίου. Χριστιανικαὶ Θῆβαι. 1931	2	100000	200000
	"Ἀθροισμα	12		445000
6	Ἄντ. Κεραμοπούλλου. Ὁδηγὸς τῶν Δελφῶν. 1935	1		37500
7	Κ. Κουρουνώτου. Ὁδηγ. τῆς Ἐλευσίνας (Ἀγγλιστί). 1936	1	25000	25000
	"Ἀθροισμα	4	37500	150000
		18		657500
Ἀνακεφαλαίωσις				
1	Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς		δρ	4850000
2	Πρακτικὰ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας		»	474000
3	Διάφορα δημοσιεύματα τῆς Ἑταιρείας		»	657000
			Σύνολον	δρ. 5981500

Γ'. ΔΙΑΝΕΜΗΘΕΝΤΑ

1) Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς		2) Πρακτικὰ Ἀρχαιολ. Ἑταιρείας	
Σειρὰ ἐτῶν	Ἀριθ. τόμων	Σειρὰ ἐτῶν	Ἀριθ. τόμων
1937β'	4	1915	1
1938	4	1916/19	1
1939/41	61	1920	1
1942/44	57	1921	1
		1922/24	1
		1925/26	1
		1927	1
		1928	1
		1929	1
		1930	1
		1931	1
		1932	1
		1933	1
		1934	1
		1935	1
		1936	1
		1937	1
		1938	1
		1939	4
		1940	4
		1941/44	64
	Σύνολον		Σύνολον
	126		90

3) Διάφορα δημοσιεύματα τῆς Ἑταιρείας

Αἴθρων ἀριθμὸς	Ἐπιγραφή Συγγράμματος	Ἑτα- χθέντες τόμοι
1	Εὐθ. Καστόργη: Ἱστορικὴ ἐκθεσις τῶν πράξεων τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας κλπ. 1879.	1
2	H. G. Lolling: Κατάλογος τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἐπιγραφικοῦ Μουσείου. 1899.	1
3	Π. Καββαδία: Ἱστορία τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολ. Ἑταιρείας 1900	2
4	B. Λεονάρδου: Ἡ Ὀλυμπία. 1901.	2
5	B. Στάη: Τὰ εὐρήματα τοῦ ναυαγίου τῶν Ἀντικυθέρων. 1902 . . .	1
6	Comptes rendus du congrès international d'archéologie. 1905 . . .	1
7	Μνημεῖα τῆς Ἑλλάδος Γλυπτὰ ἐκ τοῦ Μουσ. Ἀκροπόλ. 1906.	2
8	Π. Καββαδία - Γ. Καβερᾶου: Ἡ Ἀνασκαφὴ τῆς Ἀκροπόλεως. 1906/7	1
9	Χρ. Τσουντά: Αἱ προϊστορικαὶ ἀκροπόλεις Διμηγίου καὶ Σέσκλου. 1908	1
10	Γ. Α. Παπαβασιλείου: Περὶ τῶν ἐν Εὐβοίᾳ ἀρχαίων τάφων. 1910	1
11	K. Κουρουνιώτη: Κατάλογος Μουσείου Λυκοσοῦρας. 1911	1
12	Γ. Π. Οἰκονόμου: Ἐπιγραφαὶ τῆς Μακεδονίας. 1915	2
13	Γ. Γαρδικα: Μελετήματα ἀρχαιολογικά 1915	2
14	Ἄντ. Κεραμοπούλλου: Τοπογραφία Δελφῶν. 1912/17	2
15	B. Στάη: Τὸ Σούνιον. 1920	2
16	Γ. Π. Οἰκονόμου: De profusionum receptaculis κλπ. 1921	2
17	Ἄντ. Κεραμοπούλλου: Ὁ Ἀποτυμπανισμός. 1923.	4
18	Ἄπ. Ἀρβανιτοπούλου: Γραπτὰ στήλαι Δημητριάδος Παγασῶν. 1928	1
19	Γ. Ε. Μυλωνά: Ἡ Νεολιθικὴ ἐποχὴ ἐν Ἑλλάδι. 1928.	2
20	Ἰω. Γενναδίου: Ὁ Δόρυδος Ἐλγιν. 1930.	2
21	Ἰωσ. Χατζιδάκι: Ἱστορία τοῦ Κρητικοῦ Μουσείου. 1931.	2
22	Ἄντ. Κεραμοπούλλου: Ὁδηγὸς τῶν Δελφῶν. 1935	3
23	K. Κουρουνιώτου: Eleusis. A Guide to the Excavations. 1936 . . .	2
24	Γ. Οἰκονόμου: Τὸ ἔργον τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολ. Ἑταιρείας. 1938	3
25	Γ. Οἰκονόμου: Τὰ 100 ἔτη τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας. 1942	40
	Σύνολον.	83

Ἐν Ἀθήναις τῇ 31 Δεκεμβρίου 1948.

Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ
ΑΝΤΩΝΙΑ ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
(1945 - 1948)

Δωρεαί. Εὐχαρίστως ἀναγράφοντες κατωτέρω τὰ πρὸς τὴν Βιβλιοθήκην τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας εἶτε ὑπ' αὐτῶν τῶν συγγραφέων εἶτε ὑπ' ἄλλων φίλων αὐτῆς ἀποσταλέντα κατὰ τὰ ἔτη 1945, 1946, 1947 καὶ 1948 βιβλία, καθῆκον ἡμῶν θεωροῦμεν νὰ ἐκφράσωμεν καὶ ἐνταῦθα πρὸς πάντας τοὺς φιλόφρονας δωρητὰς τὴν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν.

[Εἰς τὸ τέλος τοῦ τίτλου ἐκάστου βιβλίου τίθεται ἐντὸς παρενθέσεως τὸ ὄνομα τοῦ δωρητοῦ. Ὅπου δὲν ὑπάρχει παρένθεσις, δωρητῆς εἶναι ὁ συγγραφεὺς].

1. **Ἀλεξιάδη, Γ. Σ.:** Γεωοικονομία καὶ γεωπολιτικὴ τῶν Ἑλλην. χωρῶν. Ἀθ. 1945.
2. » » Γεωοικονομία καὶ γεωπολιτικὴ τῶν Ἑλλην. χωρῶν. Ἀθ. 1946.
3. **Ἀμερικάνου, Σταμ. Δ.:** Ἡ πολυνομία ἐν Ἑλλάδι. Ἀθ. 1947.
4. **Ἀποστολάκι, Ἄννης:** Λάσια καὶ τὰ ἔχοντα σχετικὸν σχηματισμὸν ἐν τοῖς μη-
μείοις πτυχωτὰ καὶ στρεπτὰ ὑφάσματα. Θεσσαλονίκη 1948. Ἀπ.: Μνημόσ. Παπ-
παδάκι.
5. **Archivium Orientale Pragense.** Bd. 14, N° 1(-2) July 1943 (Orient. Inst. Prag.).
6. **Argolis.** Bd. 1: Athen 1937 (Γερμ. Ἀρχ. Σχ. Ἀθ.).
7. **Art, Archéologie, Ethnographie:** Bibliographie rétrosp. des ann. 1940-
'45. N° 1. (Office Intern. des Musées).
8. **Automobile & Turing Club de Grèce.** Athènes 1947 (Τουριστικὴ Λέσχη).
9. **Ἀξενίδου, Θ. Δ.:** Οἱ ἀρχαῖοι Θεσσαλικοὶ ἀγῶνες... Ἀθ. 1947.
10. » » Ἡ Πελασγίς Λάρισα καὶ ἡ ἀρχαία Θεσσαλία. Α'. Ἀθ. 1947.
11. **Balcanicus:** Πρόσωπα καὶ προσωπεῖα. Κίμων Γ. Ψαρόπουλος ἢ Γεωργακῆφ. ...
Ἀθ. 1945.
12. **Βασιλειάδου, Γ.:** Ἡ Ἑλλάς. Ἀθ. 1946.
13. **Βελανιδιώτου, Ἰεζεκιήλ:** Ἔργα καὶ Ἡμέραι, 1-2. Ἐν Βόλῳ 1947-48.
14. **Bibliothèque d. Éc. Fr. d' Ath. et d. Rome.** Fasc.: 70. 71. 82-84. 86-90. 96-99.
101-105. 110. 114. 116-121. 126. 127. 128, 1-2. 130. 131. 133, 1-2. 135, 2. 136-141.
147. 148, 1-2. 149-157. 158 (Texte καὶ Album). 159-162. 165 (École Fr.
d' Athènes).
15. **Bishop, C. W.:** Origin of far Eastern Civilization. Wash. 1943. Ἀπ.: «Sm.
Mus. Rep.» 1944 (Smiths. Inst.).
16. **W. v. Bissing.:** Zeit und Herkunft der in Cerveteri gefundenen Gefässe
aus ägypt. Fayence und glasiertem Ton. Ἀπ.: «Sitzungsber. d. Bayer.
Akad. d. Wiss.» 1941.

17. **Blackwelder, E.** : Science and Human Prospects. Wash. 1942. Ἄπ. : «Sm. Mus. Rep.» 1941 (Smiths. Inst.).
18. **Βολονάκη, Μ. Δ.** : Παγκόσμιος ἱστορία. Μέρ. 2^{ον}, Τ. 1. : Ἐν Ἀθ. 1947.
19. **Broneer, O.** : The Lion Monument at Amphipolis. Cambr. Mass. : 1941 (Ἄμερ. Ἀρχ. Σχολή).
20. **Callmer, Chr.** : Studien zur Geschichte Arkadiens. Lund 1943.
21. **Χαμουδοπούλου, Α. Χ.** : Οἱ Ἕλληνες, οἱ Βούλγαροι καὶ ἡ βαλκανικὴ συνεννόησις. Ἀθ. 1945.
22. **Χατζῆ, Ἀ. Χ.** : Ἀρχαῖοι νόμοι [κ.ά.]. Ἄπ. : «Πολέμων» I', 1947, σ. 91-93.
23. » » Περὶ τοῦ νόμου τῆς συνθέσεως τῶν ὀημάτων ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἑλληνικῇ γλώσσῃ. Ἀθ. 1947.
24. **Χατζηδάκη, Μανόλη.** : Μυστράς. Ἀθῆναι 1948.
25. **Compte-rendu** de la Section d'Archéologie, en 1925, 1926 (Comité Archéol. d'Ukraine).
26. **Compton, A. H.** : Science Shaping Amer. Culture. Wash. 1942 Ἄπ. : «Sm. Mus. Rep.» 1941 (Smiths. Inst.)
27. **Coon, C. S.** : Southern Arabia... Wash. 1941. Ἄπ. «Sm. Mus. Rep.» 1945.
28. **Cooper, J. M.** : Areal and Temporal Aspects of Aboriginal South Amer. Culture. Wash. 1943. Ἄπ. : «Sm. Mus. Rep.» 1944.
29. **Corinth** : Vol. 1, 2 [Text and plates] 7, 1, 11 : Cambridge, Mass. 1941-'43 (Ἄμερ. Ἀρχ. Σχολή).
30. **Ancient Corinth** : A Guide to the Excavations. Athens 1947 (Ἄμερ. Ἀρχ. Σχολή).
31. **La Croix**, Fasc. 1 : Sept. 1947 (Ἀ. Χ. Χατζῆς).
32. **La culture** de tripolie en Ukania. T. 1 : 1926 (Acad. Sc. Ukr.).
33. **Dania Polyglotta** : Répertoire bibl. ann. des ouvrages en langues étrang. ... parus en Danemark. Ann. 1, 1945 : 1946 καὶ 3, 1947 : 1948 (Inst. Dan. des Échanges Intern.).
34. **Dania Polyglotta** : Répertoire bibliogr. des ouvrages... en langues étrangères parus en Danemark de 1901-1944. 1-2 : Copenhague 1947-'48. (Inst. Danois des échanges Internat.).
35. **Daux, G.** : Chronologie delphique. Paris 1943. (Éc. Franç. d'Ath.).
36. **Δελιαλῆ, Ν. Κ. Π.** : Κατάλογος ἐντύπων Δημοτ. Βιβλιοθήκης Κοζάνης. Μ. 1. Ἐν Θεσσ. 1948 (Δῆμος Κοζάνης).
37. **Delvoye, Ch.** : La coupe en or préhellénique. Bruxelles. Ἄπ. : «Bull. d. Musées R. d'Art et d'Hist.» 1941.
38. » » L'archéologie byzantine en Grèce [1928-'40]. Ἄπ. : «Rev. Belge...» 1942.
39. » » L'architecture grecque de Délos av. l'époque rom. Ἄπ. : «L'antiquité class.» T. 14, 1946.
40. » » Bibliographie archéologique pour les professeurs de langues et d'histoire ancienne. Ἄπ. : «Phoibos». T. 1, Bruxelles, 1946/47, σ. 3-20.
41. » » Sous l'égide de l'École Française l'œuvre des archéologues Belges en Grèce. Ἄπ. : «L'Hellénisme Contemp.» Juillet Août 1947, σ. 337-50.

42. **Demangel, R.:** Contribution à la topographie de l'Hebdomon. Paris 1945.
43. **Δημάρχου, Χρ.Γ.-Κακινᾶ, Ν. Ι.:** Ὁ Ἑλλην. Πόντος [Ἀθήναι: 1917] (Σύλλογος Ποντίων «Ἀργοναῦται Κομνηνοί»).
44. **Demargne, P.:** La Crète dédalique. Paris 1947 (B.E.F.A.R. fasc. 164) (Éc. Fr. d'Ath.).
45. **Densmore, P.:** The Study of Indian Music. Wash. 1942. Ἄπ.: «Sm. Mus. Rep.» 1941. (Smiths. Inst.).
46. **Deonna, W.:** Du miracle grec au miracle chrétien. T. 2-3: Bâle 1946-48.
47. » » La vie privée des Déliens. Paris 1948 (Éc. Fr. Ath., Trav. 7) (Éc. Fr. d'Ath.).
48. **Ἡ Ἑλληνική Δωδεκάνησος** Ἐν Λευκωσίᾳ Κύπρου. 1948 (Ἑλλ. Πνευμ. Ὀμιλος Κύπρου).
49. **Dubaquier, Paulette:** Tziganes d'Attique. Athènes (1947) (Χρ. Πανάγος).
50. **Eilmann, R.:** Labyrinthos. Athen 1931 (Γερμ. Ἀρχ. Σχολή).
51. **«Τὰ Ἐλευσίνια» 1-2:** Ἰαν. [καί] Φεβρ. 1946 (Ἄ. Α. Παπαγιαννόπουλος - Παλαιός).
52. **Ἐπέογλου, Εὐδοκίας:** Τρεῖς κόρες τῆς Ἀκρόπολης. Θεσσαλονίκη 1940 (Διατριβὴ διδακτ.).
53. **Ἐπετηρὶς τοῦ Πανεπ.** Ἔτους 1937-38 (Ἑθν. καὶ Καποδ. Πανεπ. Ἀθηνῶν). Ἐν Ἀθ. 1937 (Πανεπ. Ἀθηνῶν).
54. **Ἔνα ἔργον.** Ἀθ. 1944 (Ἐπιτρ. Διαχ. Βοηθ. ἐν Ἑλλάδι).
55. **Études dédiées à la memoire d'André M. Andréadès.** Athènes 1940.
56. **Εὐαγγελίδη, Δ. Ε.:** Οἱ ἀρχαῖοι κάτοικοι τῆς Ἠπείρου. Ἀθ. 1947.
57. **L'exposition de France à Athènes [Paris:] (1928).** (Υπουργ. Ἐξωτερικῶν).
58. **Fenton, W. N.:** Contracts between. Iroquois Herbalism and Colonial Medicine. Wash. 1942. Ἄπ.: «Sm. Mus. Rep.» 1941. (Smiths. Inst.).
59. **Gennadeion Monographs. 1-2:** 1940-42. (Shirl. H. Weber).
60. » Monographs I-II: Cambridge, Mass.: 1940-42. (Ἄμερ. Ἀρχ. Σχολή).
61. **Glueck, N.:** The Excavations of Solomon's Seaport. Wash. 1942. Ἄπ.: «Sm. Mus. Report» 1941 (Smiths. Inst.).
62. **Grabmann, M.:** Die mittelalterlichen Kommentare z. Politik d. Aristoteles. München 1941. Ἄπ.: «Sitzungsber. Bayer. Ak. Wiss.» 1941.
63. **Hrdlička, A.:** The Eskimo Child. Wash. 1942. Ἄπ.: «Sm. Mus. Rep.» 1941. (Smiths. Inst.).
64. **Hammond, N.-Dunbabin, T. J.:** John Pendlebury in Crete. Cambridge 1948. (Mrs John Pendlebury).
65. **Μικρασιατική Ἔστια.** Τχ. 1: Ἀθ. 1946.
66. **Ἰατροπούλου, Α. Σ.:** Χημεία. Ἰσταμπούλ 1943.
67. **Janness, D.:** Canada's Indian Problems. Wash. 1942. Ἄπ.: «Sm. Mus. Rep.» 1943 (Smiths. Inst.).
68. **Janse, O. R. T.:** Archæology of the Philippine Islands. Wash. 1947 (Smiths. Inst.).
69. **Jouguet, P.:** La domination romaine en Égypte... Alexandrie 1947 (Soc. Arch. d'Alex.).
70. **Κακούρη Ι. Κατερίνας.:** Προαισθητικὲς μορφὲς θεάτρου, (Ἀθ. 1946).

71. **Καλλιγᾶ, Μ.** : Ἡ αἰσθητικὴ τοῦ χώρου τῆς ἑλλήν. ἐκκλησίας στὸ Μεσαιῶνα. Ἀθ. 1946.
72. **Καλλιπολίτου, Β.—Λαζαρίδου, Δ.** : Ἀρχαῖα ἐπιγραφαὶ Θεσσαλονίκης. Θεσσαλονίκη : 1946. (Γεν. Διοίκ. Μακεδ.).
73. **Καλογεροπούλου, Διον. Π.** : Τὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα ἐν Ἑπτανήσῳ. Ἐν Ἀθ. 1946.
74. » » Ἡ Ἑπτάνησος καὶ ὁ ἀγὼν τοῦ 1821. Ἐν Ἀθ. 1946.
75. » » Ὁ Κανάρης. Ἐν Ἀθ. 1947.
76. **Karo, G.** : Führer durch Tiryns. 2 Aufl. Athen 1934. (Γερμ. Ἀρχ. Σχολή).
77. **Κατακουζηνεῦ, Δ. Σ.** : Γίνεται βιώσιμος ἡ σημερινὴ Ἑλλάς; Ἀθ. 1946.
78. **Καζαβῆ, Γ. Ν.** : Νισύρου Λαογραφικά. Νέα Ὑόρκη 1940.
79. » **I. Ν.** : Τὰ ἑλληνικὰ Δωδεκάνησα. New York, N.Y. 1941.
80. **Kelso, J. L. and Thorley, J. P.** : Palestinian Pottery in Bible Times. Wash. 1947. (Smiths. Inst.).
81. **Kennedy, R.** : Contours of Culture in Indonesia. Wash. 1943. Ἀπ. : «Sm. Mus. Rep.» 1944.
82. **Κεραμοπούλλου, Ἀντ. Δ.** : Ἐξομολόγησις ἀπροκάλυπτος. Ἀθ. 1944.
83. » » Οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ βόρειοι γείτονες. Ἀθ. 1945.
84. » » Ἡ σημερινὴ γερμανικὴ ἐπιστήμη περὶ τῆς φυλετικῆς καταγωγῆς τῶν ἀρχαίων Μακεδόνων. Ἀθ. 1945.
85. » » Περὶ τῆς φυλετικῆς καταγωγῆς τῶν ἀρχαίων Μακεδόνων. Ἀθ. 1945.
86. » » Origin of the Macedonian (U.S.A. : 1946).
87. **Κόλια, Γ. Ι.** : Ämter u. Würdenkauf im früh-u. mittelbyz. Reich. Athen 1939.
88. » » Ἱστορικὴ γεωγραφία τοῦ ἑλλήν. χώρου. Ἀθ. 1948.
89. **Κόλλα, Περ.** : An A.B.C. of the Acropolis of Athens. Athens.
90. » » A Concise Guide to the Acropolis of Athens. Athens [1948].
91. **Κονιδάρη, Γερ. Ι.** : Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία ὡς πολιτικὴ δύναμις. Ἐν Ἀθ. 1948.
92. **Κοντολέοντος, Ν. Μ.** : Εἰδήματα ἐκ Τήνου καὶ Χίου. Ἀπ. : «ΑΕ» 1939-41, σ. 23 - 26.
93. » » : Κοῦροι ἐκ Θήρας. 1943. Ἀπ. : ΑΕ 1939-41.
94. » » : Notes on an Inscription from Chios. Ἀπ. : «Ann. Brit. School. at Athens» N° 42, 1946.
95. » » : Ἐκ τῆς ἀρχαίκης Νάξου. Νάξος : 1947. Ἀπ. «Ναξ. Ἀρχεῖον» 1947.
96. » » : Monuments à décoration gravée du Musée de Chios. Ἀπ. : BCH, 1947/8.
97. **Κουκουλέ, Φαίδ.** : Βυζαντινῶν βίος καὶ πολιτισμός. Τ. 1, 1-2. (Γαλλ. Ἴνστ. Ἀθ.).
98. **Κουρμούλη, Γ. Ι.** : Ἡ γλῶσσα τοῦ Κάλβου. Ἀθήναι 1947.
99. » » : La constitution hellénique et la langue nationale (Messager d'Ath. 15-16 Juill. 1948).
100. » » : Ἡ ἐπίσημος γλῶσσα τοῦ Ἐθνους. Ἐκδ. 2. Ἀθήναι 1948.
101. » » : Γλῶσσα καὶ λατρεία. Ἐν Ἀθ. 1948.
102. **Κτιστοπούλου, Κωνστ. Δ.** : A Contribution to the Problem of the Minoan Script. Athens 1945.

103. **Κτιστοπούλου, Κωνστ. Δ.**: Παρατηρήσεις τινές ἐπὶ τῆς μινωϊκῆς γλώσσης. 10-III-47 [Μηχανογραφημ].
104. » » : Ὁ δίσκος τῆς Φαιστοῦ (ὑπεβλήθη εἰς τ. Ἀκαδ. Ἀθ. 27 Μαΐου 1948).
105. **Κυνουριακὴ**. Περ. 2, Χρ. 1: 1945.
106. **Κυριακίδου, Στίλπ.**: Γλῶσσα καὶ λαϊκὸς πολιτισμὸς τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων. Ἀθ. 1946.
107. **Langlotz, E.**: Phidiasprobleme. Frankfurt a. M. (1947).
108. **Launay, M.**: Etudes thasiennes. I: Paris 1944 (Éc. Franç. d'Ath.).
109. **Lea, H. Ch.**: The Inquisition in the Spanish Dependencies. New York 1908.
110. **Levi, D.**: The Allegories of the Months in Class. Art. Ἀπ.: «Art. Bulletin» Dec. 1941.
111. » » Mors Voluntaria, Mystery Cults on Mosaic from Antioch. Ἀπ.: «Berytus» 1942.
112. » » An Archaic Statuette. Ἀπ.: «Record of the Mus. of Hist. Art, Princeton Univ. V. 1, No 1, 1942.
113. » » Aion. «Hesperia» Vol. 13, Nr. 4, Oct.-Dec. 1944.
114. » » A Chalk Bust from Chichester. Ἀπ.: «Record of the Mus. of Hist. Art, Princeton Univ.» V. 3. No 2. 1944.
115. » » The Novel of Ninus and Semiramis. Ἀπ.: «Proceed. Amer. Philos. Soc.» V. 87, 1944.
116. » » Early Hellenic Pottery of Crete. Princeton 1945.
117. **Λιβαδέωv, Ἀλεξ. Α.**: Βούλγαροι καὶ βουλγαρισμοί. Ἐν Ἀθ. 1945.
118. » » Ἡ οικονομικὴ πλευρὰ τοῦ ἑλλην. προβλήματος. Ἀθ. 1945.
119. **Λίλλη, Γ.**: Ἡ Λιούντζη. Ἀθ. 1947.
120. **Μακαρόνα, Χ. Ι.**: Ἀπὸ τὰς ὀργανώσεις τῶν νέων τῆς ἀρχ. Θεσσαλονίκης. Θεσσαλονίκη: 1948. Ἀπ.: «Ἐπετ. Φιλοσ. Σχ.» Τ. 6.
121. **Μαρινάτου, Σπ. Ν.**: Τὸ μινωϊκὸν μέγαρον Σκλαβοκάμπου 1948. Ἀπ.: ΑΕ 1939/41.
122. » » The Cult of the Cretan Caves. Ἀπ.: «Review of Religion» 1941.
123. » » Ἡ Ἑλλάς καὶ ὁ Ἑλληνικὸς πολιτισμὸς. Ἀθ. 1946.
124. » » Greece and Greek Civilization. Athens 1946.
125. » » Ἡ στεατοπυγία ἐν τῇ προϊστορικῇ Ἑλλάδι. Ἐν Ἀθ. 1947. Ἀπ.: «Πρακτ. Ἑλλ. Ἀνθρ. Ἐτ.» 1945.
126. **Μέγα, Γ. Α.**: Ἀνατολικὴ Ρουμेलία. Ἀθ. 1945.
127. » » Ἐχουν οἱ Βούλγαροι ἔθνικὸν ἔπος; Ἀθ. 1946.
128. **Meritt, B. D. - Wade-Gery A.H. T. - Mc Gregor M. F.**: The Athenian Tribute Lists. V. 1: Cambridge, Mass. 1939.
129. **Μέtraux, A.**: Easter Island. Wash. 1944. Ἀπ.: «Sm. Mus. Rep.» 1945.
130. **Μιτσού, Μ. Θ.**: Ἀρχαῖαι ἐπιγραφαὶ τῆς Μεσημβρίας Ἀθ. 1945. Ἀπ.: «Μ. Κωνσταντινίδου: Ἡ Μεσημβρία τοῦ Εὐξείνου» τ. 1, σ. 62-93.
131. » » Πολιτικὴ ἱστορία τοῦ Ἄργους. Ἀθ. 1945.
132. » » An Inscription from Mycenae. Ἀπ.: «Hesperia» V 15, 1946, σ. 115-19.

133. **Μιτσοῦ, Μ. Θ.** : Inscription de Stymphale. Ἀπ. : «Revue d. Ét. Gr.» τ. 59-60, 1946-47.
134. » » : Greek inscriptions. Ἀπ. : «Hesperia» V. 16, 1947 σ. 82-88.
135. » » : Thermika and Panaitolika. [κ.ά.]. Ἀπ. : «Hesperia» V. 16, 1947, σ. 256-266.
136. **Monumenta et Fontes Artis Ucranicæ.** V. 1 (Acad. Sc. Ukr.).
137. **Mooren, G. E. J.** : Plutarchus leven van Pericles... Nijmegen 1948.
138. **Museum.** Suppl. N° 107-108. VI-VII. 1946.
139. **Μπακαλάκη, Γ.** : Ἑλληνικά ἀμφίγλυφα. Θεσσαλονίκη 1946. (Διατριβή ἐπὶ διδασκαλίᾳ).
140. » » : A lekythos from Skopelos. Ἀπ. : «Amer. Journ. Arch.» V. 51, 1947.
141. » » : Ἑλληνικά τραπεζοφόρα. Thessaloniki 1948.
142. **Μπενάκη, Ἀντ. Ε.** : Ἑλληνικαὶ ἐνδυμασίαι. Τ. 1 : Ἀθήναι 1948 (Μουσείον Μπενάκη).
143. **Mylonas, G.** : The Balkan States. Saint Louis, Miss. 1946.
144. **œrtel, H.** : Die Dativi finales abstrakter Nomina... München 1941. Ἀπ. : Sitzungsber. d. Bayer. Akad. d. Wiss. 1941.
145. **Οἰκονόμου, Γ. Π.** : Ἡ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως λατρεία τῆς Ἀθηνᾶς Νίκης. [Ἐν Ἀθ. :] 1943. Ἀπ. : «ΑΕ» 1939/41, σ. 97-110.
146. » » : Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν κατὰ τὰ ἔτη 1941-44. Ἐν Ἀθ. 1945.
147. » » : Ἡ ΚΕ' Μαρτίου 1941 [Ἀθήναι :] 1945. Συμπλήρωμα τῶν ΠΑΑ 1941.
148. » » : Le centenaire de l'École Française d'Archéol. à Athènes. Ἀπ. : «L'Hellén. Contemp.» 1947.
149. » » : Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων Γεώργιος ὁ Β'. Ἀθήναι 1948.
150. » » : Ἡ ἰδέα τοῦ καλοῦ παρὰ Πλάτωνι : 1948. Ἀπ. : Πρ. Ἀκαδ. Ἀθ. 23 (1948).
151. » » : Ὁ ἀνδριάς Μίλωνος τοῦ Κροτωνιάτου : 1948. Ἀπ. : ΑΕ 1942-44.
152. » » : Ἡ σημασία τῆς 28ης Ὀκτωβρίου 1940 : Λόγος τοῦ Πρωτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Ἀθηνῶν : Ἀθ. 1948.
153. **Ὀρλάνδου, Ἀ.** : Ἡ οἰκία τῶν κλασικῶν χρόνων. Ἀπ. : «Ἑλλην. Σπουδαί», Τχ. 1, Μάϊος 1923.
154. **Πανταξοπούλου, Ν. Ἰ.** : Αἱ Ἑλληνικαὶ «κοινωνίαι». Ἀθ. 1946.
155. » » : Ὀργεῶνες. Ἐν Ἀθ. 1948. Ἀπ. : «Πολέμων», Τ. 3, σ. 97 κέ.
156. **Παπαχατζῆ, Ν. Δ.** : Ζωὴ καὶ θρησκεία στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα. Μ. 1 : Ἀθ. 1947.
157. **Παπαευγενίου, Ἀθαν.** : Βόρειος Ἑλλάς. Θεσσαλονίκη 1946.
158. **Παπαγιαννοπούλου-Παλαίου, Ἀ. Α.** : Ἀρχαῖαι ἑλλην. ἐπιγραφαί. Ἐν Ἀθ. 1939.
159. » » » : Μουσεῖον Διονυσίου Λοβέρδου. Ἀθ. 1946.
160. **Παπασταύρου, Ἰ.** : Οἱ ἀρχαῖοι Μακεδόνες ὡς συντελεσταὶ τῆς ἐθνικῆς τῶν Ἑλλήνων ἐνώσεως. Θεσσαλονίκη 1945.

161. **Πελεκανίδη, Στυλ.**: Ὁρολογία καὶ οὐσία τῆς βυζαντινῆς τέχνης. Θεσσαλονίκη 1947.
162. **Πέννα, Π.**: Τὸ κοινὸν Μελενίκου. Ἀθ. 1946.
163. **Περιφρνάκη, Κ. Ἐμμ.**: La théorie grecque du droit et le classicisme actuel. Athènes 1946.
164. **Πολέμων.** Τ. Β' (1934-1940) καὶ Τ. Γ' (1947) (Ἀ. Παπαγιαννόπουλος).
165. **Πρακτικά Συνεδριῶν** τῆς Ἑλλην. Ἀνθρωπολογικῆς Ἐταιρείας. Ἐτῶν 1943-47.
166. **Pritchett, W. K.**: The Chronology of Hellenistic Athens. Cambr. Mass, 1940 (Ἄμερ. Ἀρχ. Σχολή).
167. **Publication [of the] Institute of Social Anthropology.** Νο 5: Wash. 1947 (Smiths. Inst.).
168. **Reverdin, O.**: La religion de la cité platonicienne. Paris 1945.
169. **Richter, Gisela M. A.**: Greeks in Persia. Ἀπ.: «Amer. Journal of Arch.» 1946, σ. 15-30.
170. **Roberts, F. H. H.**: The New World Paleo-Indian. Washington 1944. Ἀπ.: «Sm. Mus. Rep.» 1945.
171. **Ρωμαίου, Κ. Α.**: Λαϊκὲς λατρεῖες τῆς Θράκης: Ἀναστενάρια. Ἀπ.: «Ἀρχ. Θρ. Λαογρ. καὶ Γλωσσ. Θησαυροῦ» Τ. 11, 1944-45.
172. **Rubensohn, O.**: Paros. Stuttgart - Waldsee: 1947. Ἀπ.: «Pauly - Wissowa RE».
173. **Scranton, B. L.**: Greek Walls. Cambridge, Mass. 1941 (Ἄμερ. Ἀρχ. Σχολή).
174. **Shetrone, H. C.**: A Unique Prehist. Irrigation Project. Ἀπ.: «Smiths. Report» 1945 (Smithson. Inst.).
175. **Σίνου, Α. Γ.**: Ἡ γεωγραφικὴ ἐνότης τοῦ ἑλλην. Μεσογειακοῦ χώρου Μ. 1-2: Ἀθ. 1945-46.
176. **Sjoqvist, E.**: Report on Excavation in Cyprus (1940): Stockholm [Text καὶ Plates].
177. » » : Problems of the Late Cypriota Bronze Age. Stockholm (1941).
178. **Smith, J. R.**: Grassland and Farmland as Factors in the Cyclical Development of Eurasian History: Wash. 1944. Ἀπ.: «Sm. Mus. Rep.» 1945.
179. **Κυπριακαὶ Σπουδαί:** Τ. 9, 1945: Ἐν Λευκωσίᾳ Κύπρου 1947. (Ἐτ. Κυπριακῶν Σπουδῶν).
180. **Σπυριδάκη, Γ. Κ.**: Οἱ ἀμφιθαλεῖς εἰς τὸν βίον τοῦ λαοῦ. Ἀθ. 1948. Ἀπ.: «Ἀρχεῖον Θρακικόν».
181. **Σπυριδωνος, Σπ. Ν.**: Ἡ ἐρασιμακὴ πλάνη ὡς πρὸς τὴν ἑλλην. προφοράν. Ἱεροσοαλήμ 1945.
182. **Σταμίρη, Γ. Α.**: Inscriptiones Atticae Euclidis anno posteriores... Ρ. 3₂, 1910 (IG Vol. II et III ed. minor) [Κρίσις].
183. » » : Ὁ σεισμὸς τοῦ 1783 εἰς Γορτυνίαν. Ἀπ.: «Γορτυνιακὸν Ἱμερολόγιον» Γ', 1948.
184. **Stewart, T. D.**: Anthropology and the Meeting - Pot. Wash. 1947. (Smiths. Inst.).
185. **Stirling, M. W.**: Snake bites... Wash. 1942. Ἀπ.: «Sm. Mus. Rep.» 1941 (Smiths. Inst.).

186. » » : Concepts of the Sun... Ἄπ.: «Smiths. Report.» 1945 (Smithson. Inst.).
187. **Tannour, A. J.:** The Arab Village Community. Wash. 1943. Ἄπ.: «Sm. Mus. Rep.» 1944.
188. **Greek New Testament.** Ed. . . by E. Nestle. New York (Θεολογική Σχολή Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν).
189. **Θεοφανείδου, Β. Δ.:** Νέα προσκείμενα τοῦ Ἑθν. Ἀρχ. Μουσείου κατά τὰ ἔτη 1930-'32. Ἄπ.: ΑΕ 1939-'41.
190. **Τραυλοῦ, Ι. Ν.:** Athens, the Agora and its Environs in the 2^d Century A.D. (1946).
191. » » : Ἡ παλαιοχριστιανική Βασιλική τοῦ Ἀσκληπείου τῶν Ἀθηνῶν : 1948. Ἄπ.: «ΑΕ» 1939/41.
192. **Τρυπάνη, Κ. Α.:** Ἡ Ἀλεξανδρινή ποίηση Τ. 1 : Ἀθήνα 1943.
193. **Unesco:** Bulletin for Libraries. Vol. 1-2: Paris 1947-'48. (Unit. Nations Educ. Scient. and Cult. Organisation).
194. **Washburn, S. L.:** Thinking about Race. Ἄπ.: «Smiths. Report» 1945. (Smithson. Inst.).
195. **Welter, G.:** Ἐκ τοῦ Μουσείου Αἰγίνης. Α' : Ἐν Ἀθ. 1938.
196. **Whorf, B. L.:** Dacipherment of the Lingu. Portion of the Maya Hieroglyphs. Wash. 1942. Ἄπ.: «Sm. Mus. Rep.» 1941 (Smiths. Inst.).
197. **Wilhelm, Ed.:** Die Pyrrhorie der Lemnier. Ἄπ.: «Anzeiger d. Ak. Wiss. Wien» 1939.
198. » » : Attische Urkunden. IV Teil: Wien - Leipzig 1939. Ἄπ.: «Sitz. Ber. d. Ak. Wiss. Wien.» 217. Bd.
199. » » : Beschluss zu Ehren des Demetrios ὁ μέγας. Ἄπ.: «Wiener Jahresh.» 35, 1943.
200. » » : Αἰγυπτιακά. Wien: 1946. Ἄπ.: «Ak. Wiss. in Wien. Sitz. 224».
201. » » : Theophrastos, Hipparchos der Athener. Ἄπ.: «Anz. Ak. Wiss. Wien.» 1946.
202. » » : Zu den griech. Inschriften aus dem Heiligtum der kar. Gottes «Σινυρι». Wien, 1947.
203. **Works of Art** in Greece, the Greek Islands and the Dodecanese. Losses and Survivals in the War. London 1946 (Α. Α. Πάλλης).
204. **Wrede, W.:** Attika. Athen 1934 (Γερμ. Ἀρχ. Σχολή).
205. » » : Attische Mauern. Athen 1933 (Γερμ. Ἀρχ. Σχολή).
206. **Ξαναλάτου, Δ. Α.:** Τὰ ὄρια τοῦ ἑλληνισμοῦ εἰς τὴν Βαλκανικήν. Ἀθ. 1945.
207. **Ξυγγοπούλου, Α.:** Ἄγ. Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος «Πηγὴ τῆς σοφίας» 1948. Ἄπ.: ΑΕ 1942/44.
208. **Zeiss, H.:** Das Heisbild in der german. Kunst des frühen Mittelalters. München 1941. Ἄπ.: «Sitzungsber. d. Bayer. Akad. d. Wiss.» 1941.
209. **Ζημῖαι** τῶν ἀρχαιοτήτων ἐκ τοῦ πολέμου καὶ τῶν στρατῶν κατοχῆς. Ἀθ. 1946 (Ἰπουργεῖον Παιδείας).
210. **Ζερβοῦ, Σκ.:** Δάκρυα ἑνὸς ἕξ Ἑλλάδος πρόσφυγος. Ἀλεξάνδρεια 1941.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
(1837 - 1949)

	<i>Δραχμαὶ</i>
1. Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερὶς 1837-1944 (ΑΕ 1-83: πβ. πινάκιον παρὰ <Β. Λεονάρδου>), Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος λεύκωμα, σ.1-3). Σχῆμα 4ον.	
(Περίοδος Α΄): τόμος 1-16 (1837 - 1860).	
1-7 (1837 - 1843): τεύχη α΄ - ιβ΄, ιγ΄ (καὶ ιδ΄), ιε΄ (τεῦχος ιϚ΄ ἴδιον δὲν ἐξε- δόθη), ις΄ - κθ΄. 8 - 16 (1852-1860): τεύχη λ΄ - νέ΄ πωλοῦνται τάδε τὰ τεύχη: α΄, β΄, γ΄, δ΄ ἕκαστον τεῦχος	7.000
Περίοδος Β΄: τόμος 17 - 21 (1862 - 1874).	
17 (1862): τεύχη α΄-ιβ΄ (τὰ τεύχη θ΄-ιβ΄ ἐξεδόθησαν τῷ 1863) ἕκαστον τεῦχος	7.000
18 - 21 (1869): τεῦχος ιγ΄. 19 (1870): τεῦχος ιδ΄. 20 (1872): τεύχη ιε΄ καὶ ιϚ΄ (τὸ ιϚ΄ ἐξεδόθη τῷ 1873). 21 (1874): τεῦχος ις΄ ἕκαστον τεῦχος . . .	7.000
Περίοδος Γ΄: τόμος 22-62 (1883 - 1923).	
22-62 (1883 - 1923): εἰς τόμος κατ' ἔτος, ἐκ τεσσάρων τευχῶν συγκείμενος· ἕκαστος τόμος.	150.000
Περίοδος Δ΄: τόμος 63 κέ. (1924 κέ.).	
63-75 (1924 - 1936): 1924, 1925 - 1926 (εἰς ἓνα τόμον), 1927 - 1928 (εἰς ἓνα τόμον), 1929, 1930, 1931, 1932, 1933, 1934 - 1935 (εἰς ἓνα τόμον), 1936, εἰς τόμος κατ' ἔτος ἕκαστος τόμος	150.000
76 (1937): πανηγυρικὸς τόμος τῆς ἐκατονταετηρίδος εἰς δύο μέρη ἕκαστον εἴκοσι περιόχων τυπογραφικῶν φύλλων ἕκαστον μέρος	300.000
77-83 (1938 - 1944): 1939 - 1941 (εἰς ἓνα τόμον), 1942 - 1944 (εἰς ἓνα τό- μον), 1945 - 1947 (εἰς ἓνα τόμον) ἕκαστος τόμος	150.000
2. <i>Εὐρετήριον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος τῆς τρίτης περιόδου ὑπὸ Ἀλε- ξάνδρου Δαμπροπούλου</i> : τόμος 1ος: 1883 - 1887. Σχῆμα 4ον, σελίδες η + στήλαι 550. 1902	120.000
3. <i>Πρακτικὰ Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας 1837 - 1944</i> (ΠΑΕ 1 - 100: πβ. πινά- κιον ἐν ΠΑΕ 1921, σ. 77 - 79).	
(Περίοδος Α΄): τόμος 1 - 13 (1837 - 1848/9).	
1-3 (1837, 1837/8, 1838/9): Σύνοψις τῶν πρακτικῶν (τῆς Α΄—Γ΄ συνεδριά- σεως) τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας τῶν Ἀθηνῶν. <Ἐκδοσις 1η>. Ἑλληνιστί καὶ γαλλιστί. Σχῆμα 16ον, σελίδες 93. 1840. (Δὲν πωλεῖται).	—
4 (1839/40): Πρακτικὰ τῆς Δ΄ συνεδριάσεως τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολο- γικῆς Ἐταιρείας. <Ἐκδοσις 1η>. Ἑλληνιστί καὶ γαλλιστί. Σχῆμα 16ον, σελίδες 77. 1840. (Δὲν πωλεῖται).	—
5 (1840/1) Πρακτικὰ τῆς Ε΄ Γενικῆς συνεδριάσεως τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας. <Ἐκδοσις 1η>. Ἑλληνιστί καὶ γαλλιστί. Σχῆμα 16ον, σελίδες 87. 1841. (Δὲν πωλεῖται).	—
6 (1841/2): Πρακτικὰ τῆς Ζ΄ (γράφει: F) Γενικῆς συνεδριάσεως τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας. <Ἐκδοσις 1η>. Ἑλληνιστί καὶ γαλλιστί. Σχῆμα 16ον, σελίδες 31. 1842. (Δὲν πωλεῖται).	—

	<i>Αραγμαί</i>
7-11 (1842/3-1846/7): Δὲν ἐξετυπώθησαν ἰδιαιτέρως.	—
1-11 (1837-1846/7): Σύνοψις τῶν πρακτικῶν (τῆς Α' — ΙΑ' Γενικῆς συνεδριάσεως) τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας τῶν Ἀθηνῶν. ("Ἐκδοσις 2α). Ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστὶ. Σχῆμα 8ον, σελίδες 325, πίναξ 1. 1846 (1847). (Δὲν πωλεῖται)	—
12 (1847/8): Πρακτικά τῆς ΙΒ' Γενικῆς συνεδρίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. Ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστὶ. Σχῆμα 8ον, σελίδες 31. 1848 (Δὲν πωλεῖται)	—
13 (1848/9): Πρακτικά τῆς ΙΓ' Γενικῆς συνεδρίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. Ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστὶ. Σχῆμα 8ον, σελίδες 37. 1849 (Δὲν πωλεῖται)	—
(Περίοδος Β'): τόμος 14-25 (1858 9-1869 70).	
14 (1858/9): Συνοπτικὴ ἔκδοσις τῶν πράξεων τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. Σχῆμα 8ον, σελίδες α' + 43. 1859 (Δὲν πωλεῖται)	—
15-25 (1859 60-1869/70): Γενικαὶ συνελεύσεις τῶν ἑταίρων τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας, 1859/60, 1860/1, 1861/2, 1862/3 (ἐξεδόθη τῷ 1864), 1863/4, (δὲν πωλεῖται), 1864/5 (δὲν πωλεῖται), 1865/6, 1866/7 (δὲν πωλεῖται), 1867/8, 1868/9, 1869/70. Σχῆμα 8ον· ἕκαστον τεύχος	7.500
(Περίοδος Γ'): τόμος 26 κέ. (1870/1 κέ.).	
26-74 (1870/1-1919): Πρακτικά Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας 1870/1 (δὲν πωλεῖται), 1871/2, 1872/3, 1873/4, 1874/5, 1876. 1877 κέ.—1902, 1903 κέ.—1909 (δὲν πωλοῦνται), 1907 κέ.—1915, 1916—1919 (εἰς ἓνα τόμον). Σχῆμα 8ον· ἕκαστος τόμος	12.000
75-100 (1920-1944): Πρακτικά Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας 1920, 1921, 1922-1924 (εἰς ἓνα τόμον), 1925-1926 (εἰς ἓνα τόμον), 1927, 1928, 1929, 1930, 1931, 1932, 1933, 1934, 1935, 1936, 1937, 1938, 1939, 1940, 1941-1944 (εἰς ἓνα τόμον), 1945-1948 (εἰς ἓνα τόμον). Σχῆμα 8ον· ἕκαστος τόμος	12.000
3Α. Ὁργανισμὸς τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. (Τεύχος 1ον), σχῆμα 16ον, σελίδες 16. 1848. (Τεύχος 2ον), σχῆμα 16ον, σελίδες 8. 1876. (Τεύχος 3ον), σχῆμα 8ον, σελίδες 24. 1894. (Τεύχος 4ον), σχῆμα 8ον, σελίδες 48. 1896. (Τεύχος 5ον), σχῆμα 8ον, σελίδες 24. 1899. (Τεύχος 6ον), σχῆμα 8ον, σελίδες 41. 1912. (Δὲν πωλοῦνται).	—
4. Ἐπιγραφαὶ ἀνέκδοτοι, ἀνακαλυφθεῖσαι καὶ ἐκδοθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ συλλόγου. Φυλλάδιον 1ον: 1851 (σελίδες 12, πίνακες 15' δὲν πωλεῖται), 2ον: 1852 (σελίδες ια' + 22 + 5, πίνακες 8), 3ον: 1855 (σελίδες 60, πίνακες 4). Σχῆμα 4ον· τὸ φυλλάδιον ἐκότερον	7.500
5. Πρακτικά τῆς ἐπὶ τοῦ Ἐρεχθείου ἐπιτροπείας ἢ ἀναγραφή τῆς ἀληθοῦς καταστάσεως τοῦ Ἐρεχθείου, γενομένη κατ' ἐντολὴν τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ συλλόγου. Σχῆμα 4ον, σελίδες 21, πίνακες 8. 1853. (Δὲν πωλεῖται)	—
6. Ἐπιγραφαὶ Ἑλληνικαί, κατὰ τὸ πλεῖστον ἀνέκδοτοι. Φυλλάδιον α' (ἄλλο δὲν ἐξεδόθη). Σχῆμα 4ον, σελίδες β' + 34, πίνακες 9. 1860	7.500
6Α. Ὁ περὶ ἀρχαιοτήτων νόμος καὶ αἱ σχετικαὶ πρὸς αὐτὸν ἐγκύκλιοι ὑπουργικαὶ καὶ ἄλλα κινά, ἐκδιδόμενα ὑπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας πρὸς χρῆσιν τῶν κατὰ τὸ Βασιλεῖον ἀρχῶν καὶ αὐτῶν τῶν πολιτῶν. Σχῆμα 8ον, σελίδες 43. 1872. (Δὲν πωλεῖται).	—

	Λογαριαῖ
7. <i>Εὐθύμιος Καστόρχης</i> : Ἱστορικὴ ἔκθεσις τῶν πράξεων τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς τῷ 1837 μέχρι τοῦ 1879 τελευτῶντος. Σχῆμα 8ον, σελίδες F' + 130. 1879	7.000
7A. Κατάλογος τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. (Τεῦχος 1ον), σχῆμα 8ον, σελίδες 124, 1887. (Τεῦχος 2ον), σχῆμα 8ον, σελίδες 126. 1906. (Δὲν πωλοῦνται)	—
8. <i>H. G. Lolling</i> : Κατάλογος τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἐπιγραφικοῦ μουσείου· τόμος 1ος: Ἐπιγραφαὶ ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως, τεῦχος α': Ἀρχαϊκὰ ἀναθηματικὰ ἐπιγραφαί. Σχῆμα 4ον, σελίδες η' + στήλαι 152 + η', πίναξ 1. 1899	27.000
9. <i>Π. Καββαδίας</i> : Τὸ ἱερόν τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐν Ἐπιδαύρῳ καὶ ἡ θεραπεία τῶν ἀσθενῶν. Σχῆμα 8ον, σελίδες 304, εἰκόνες 9, πίνακες 10, ὧν εἰς τοπογραφικός. 1900. (Δὲν πωλεῖται)	—
10. <i>Π. Καββαδίας</i> : Ἱστορία τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας ἀπὸ τῆς ἐν ἔτει 1837 ἰδρύσεως αὐτῆς μέχρι τοῦ 1900. Σχῆμα 8ον, σελίδες 115. 1900	7.000
10A. (<i>Βαλέριος Στάης</i>): Τὰ εἰρημὰ τοῦ ναγαίου τῶν Ἀντικυθήρων (=ΔΕ 1902, στήλη 145-173A), εἰκόνες 21, πίνακες 8 (παρένθητοι) + 11	11.000
11. <i>Comptes rendus du Congrès international d'archéologie, 1ère session: Athènes 1905</i> . Σχῆμα 8ον, σελίδες 400, μετ' εἰκόνων. 1905	13.500
12. <i>Μνημεῖα τῆς Ἑλλάδος</i> : τόμος 1ος: Γλυπτὰ ἐκ τοῦ Μουσείου τῆς Ἀκροπόλεως (συντάκται: <i>Καββαδίας, Καστριώτης, Κουρουνιώτης, Lechat, Δεονάρδος, Schrader, Schroeder, Στάης, Σωτηριάδης, Wolters</i>). Σχῆμα 4ον, σελίδες β' + στήλαι 118, πίνακες 36 (ἀρ. 1-33). 1906	60.000
13. <i>P. Cavanadis + G. Kawerau</i> : Die Ausgrabung der Akropolis vom Jahre 1885 bis zum Jahre 1890. — <i>Π. Καββαδίας + Γ. Καβεράου</i> : Ἀνασκαφὴ τῆς Ἀκροπόλεως ἀπὸ τοῦ 1885 μέχρι τοῦ 1890. Ἑλληνιστὶ καὶ γερμανιστὶ. Σχῆμα φύλλου, στήλαι 150 + σελίδες 2, εἰκόνες 14, πίνακες 13. 1906	150.000
14. <i>Χρῆστος Τσούνας</i> : Αἱ προϊστορικὰ ἀκροπόλεις Διμητρίου καὶ Σέσκλου. Σχῆμα 4ον, στήλαι 1F' + 432, εἰκόνες 312, πίνακες 47. 1908	150.000
15. <i>Γεώργιος Α. Παπαβασιλείου</i> : Περὶ τῶν ἐν Ἐρβοῖᾳ ἀρχαίων τάφων μετὰ παραστήματος Ἐνδοϊκῶν ἐπιγραφῶν. Σχῆμα 4ον, στήλαι β' + 108, εἰκόνες 53, πίνακες 21. 1910	45.000
16. <i>Κωνσταντῖνος Κουρουνιώτης</i> : Κατάλογος τοῦ μουσείου Αντισοῦρας. Σχῆμα 8ον, σελίδες 72, εἰκόνες 74. 1911	15.000
16A. (<i>Βασίλειος Δεονάρδος</i>): Ἀρχαιολογικῆς ἐφημερίδος ἀναγραφὴ. Σχῆμα 4ον, σελίδες 4. 1912. (Δὲν πωλεῖται)	—
16B. (<i>Βασίλειος Δεονάρδος</i>): Ἀρχαιολογικῆς ἐφημερίδος λεύκωμα. Σχῆμα 4ον, σελίδες 8. 1912. (Δὲν πωλεῖται)	—
17. <i>Γεώργιος Π. Οἰκονόμος</i> : Ἐπιγραφαὶ τῆς Μακεδονίας· τεῦχος 1ον. Σχῆμα 4ον, σελίδες 40, εἰκόνες 29. 1915	22.500
18. <i>Γεώργιος Κ. Γαργάικας</i> : Μελετήματα ἀρχαιολογικά. Σχῆμα 8ον, σελίδες 48. 1915	2.250
19. <i>Ἀντώνιος Δ. Κεραμόπουλλος</i> : Τοπογραφία τῶν Λειφῶν· τεῦχος 1ον. Σχῆμα 8ον, σελίδες 113, εἰκόνες (παρένθητοι) 11, πίνακες 3. 1912-1917	7.500
20. <i>Βαλέριος Στάης</i> : Τὸ Σούνιον καὶ οἱ ναοὶ Ἰοσειδῶνος καὶ Ἀθηνᾶς. Σχῆμα 8ον, σελίδες 55, εἰκόνες 14, πίνακες 5. 1920	7.500

	<i>Δραχμαὶ</i>
21. Georgios P. Oikonomus : <i>De profusionum receptaculis sepulcralibus inde ab antiq̄uissimis temporibus usque ad nostram fere aetatem usitatis</i> . Σχῆμα 8ον, σελίδες 63, εἰκόνες 17. 1921	9.000
22. Ἀντώνιος Δ. Κεραμόπουλλος: Ὁ ἀποτυμπατισμός, συμβολὴ ἀρχαιολογικὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ποινικοῦ δικαίου καὶ τὴν λαογραφίαν. Σχῆμα 8ον, σελίδες 144, εἰκόνες 21, ὄν 7 παρένθετοι. 1923	15.000
23. Ἀπόστολος Σ. Ἀρβανιτόπουλος: <i>Γραφαὶ στῆλαι Δημητριάδος—Παγασῶν</i> . Σχῆμα 2ον, σελίδες 179, εἰκόνες 203, πίνακες παρένθετοι 7, πίνακες ἐν τέλει ἔγχρωμοι 10. 1928	225.000
24. Γεώργιος Ε. Μυλωνᾶς: <i>Ἡ νεολιθικὴ ἐποχὴ ἐν Ἑλλάδι</i> . Σχῆμα 8ον, σελίδες 174, εἰκόνες 86, πίνακες 2, γεωγραφικοὶ χάρται 3. 1928	37 500
25. Ἰωάννης Γ. Γεννάδιος: Ὁ Λόρδος Ἐλγιν καὶ οἱ πρὸ αὐτοῦ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰς Ἀθήνας ἰδίως ἀρχαιολογήσαντες ἐπιδρομεῖς 1440-1837. Σχῆμα 8ον, σελίδες κF+257, πίνακες 5. 1930	37.500
26. Ἰωσήφ Χατζιδάκης: <i>Ἱστορία τοῦ Κρητικοῦ Μουσείου καὶ τῶν ἀρχαιολογικῶν ἐρευνῶν ἐν Κρήτῃ</i> . Σχῆμα 8ον, σελίδες 74. 1931	9.000
26 A. Γεώργιος Σωτηρίου: <i>Χριστιανικαὶ Θῆβαι (= ΑΕ 1929)</i> . Σχῆμα 4ον, σελίδες 256, εἰκόνες 270, πίνακες 5. 1931	150.000
27. (Γεώργιος Π. Οἰκονόμος): <i>Τὸ ἔργον τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας κατὰ τὴν πρώτην αὐτῆς ἑκατονταετίαν 1837-1937, ἐν ἀλφαβητικῇ διατάξει</i> . Σχῆμα 8ον, σελίδες 104. 1938	15 000
28. Γεώργιος Π. Οἰκονόμος: <i>Τὰ ἑκατὸν ἔτη τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας</i> . Λόγος πανηγυρικός τοῦ Γραμματέως τοῦ Συμβουλίου, ῥηθεὶς τῇ 23ῃ Ὀκτωβρίου 1938 ἐν τῷ Παρθενῶνι κατὰ τὴν πανηγυρικὴν συνεδρίαν τῆς ἑκατονταετηρίδος. Σχῆμα 4ον, σελίδες 14	5.000
29. Νικόλαος Μ. Κοντολέων: <i>Τὸ Ἐρέχθειον ὡς οἰκοδόμημα χθονίας λατρείας</i> . Σχῆμα 8ον, σελίδες δ'+102. 1949	20.000

Νέα σειρὰ ἐκδόσεων τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας ὑπὸ τὸν τίτλον:
Ἀρχαῖοι τόποι καὶ Μουσεία τῆς Ἑλλάδος.

1. Ἀντώνιος Δ. Κεραμόπουλλος: <i>Ὁδηγὸς τῶν Δελφῶν</i> . Σχῆμα 16ον, σελίδες 144, εἰκόνες 100, χάρται 3. 1935	37 500
2. Κ. Κουρουπιώτης: <i>Eleusis. A guide to the excavations and the Museum</i> . Σχῆμα 16ον, σελίδες 127, εἰκόνες 71, χάρτης 1. 1936	37.500

Ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας πωλοῦνται καὶ τὰ ἑξῆς συγγράμματα :

1. Βασίλειος Λεονάρδος: <i>Ἡ Ὀλυμπία</i> . Σχῆμα 8ον, σελίδες 352, πίνακες 2. 1901	37.500
--	--------

Αἱ ἀνωτέρω τιμαὶ τῶν δημοσιευμάτων τῆς Ἐταιρείας ἰσχύουσι διὰ τὴν πώλησιν αὐτῶν ἐν τῷ μεγάρῳ αὐτῆς (Λεωφόρος Πανεπιστημίου 22): περὶ τῆς ἐκτὸς τοῦ μεγάρου τῆς Ἐταιρείας ἀποστολῆς τῶν ἀγοραζομένων παρακαλοῦνται νὰ φροντίζωσιν οἱ ἐνδιαφερόμενοι.

Ἐξεδόθη τὸ παρὸν δημοσίευμα τῇ 27ῃ Δεκεμβρίου 1949.

